Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

18. september 2024*

Konkurents – Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine – UMTSi põhiriba kiibistike turg – Otsus, milles tuvastatakse ELTL artikli 102 ja EMP lepingu artikli 54 rikkumine – Turuvallutuslik hinnakujundus – Akti vastuvõtja pädevus – Kaitseõigused – Asjaomase turu määratlemine – Turgu valitsev seisund – Kuritarvitamine – Hindade rekonstrueerimine – Võrdluskulude kindlaksmääramine – Hindade ja kulude analüüs – Tegeliku mõju tõendamise nõude puudumine – Konkurendi väljatõrjumise kavatsus – Objektiivne põhjendus – Trahvisumma arvutamine – 2006. aasta suunised trahvide arvutamise meetodi kohta – Müügiväärtus – Lisasumma – Täielik pädevus

Kohtuasjas T-671/19,

Qualcomm, Inc., asukoht San Diego, California (Ameerika Ühendriigid), esindajad: advokaadid M. Davilla, M. Pinto de Lemos Fermiano Rato, M. English ja A. Kontosakou,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: H. van Vliet, G. Conte, M. Farley ja C. Urraca Caviedes,

kostja,

keda toetab

Nvidia Corp., esindajad: advokaat M. Dolmans, *barrister-at-law* P. Stuart ja *solicitor* W. Lin,

menetlusse astuja,

ÜLDKOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president D. Spielmann, kohtunikud V. Valančius, R. Mastroianni (ettekandja), I. Gâlea ja T. Tóth,

kohtusekretär: ametnik M. Zwozdziak-Carbonne,

arvestades menetluse kirjalikku osa,

arvestades 13.–15. märtsi 2023. aasta kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Hageja Qualcomm Inc. palub ELTL artikli 263 alusel esitatud hagis tühistada komisjoni 18. juuli 2019. aasta otsuse C(2019) 5361 (final) ELTL artiklis 102 ja EMP lepingu artiklis 54 sätestatud menetluse kohta (juhtum AT.39711 – Qualcomm (turuvallutuslik hinnakujundus)) (edaspidi „vaidlustatud otsus“) või kui seda ei tühistata, siis tühistada nimetatud otsusega talle määratud trahv või vähendada seda.

Vaidluse taust

Kohtuasja kontekst

2 Qualcomm on 1985. aastal Ameerika Ühendriikides asutatud äriühing, kes tegutseb mobiilside- ja traadita tehnoloogiate valdkonnas. Ta tegutseb peamiselt Qualcomm CDMA Technologiese (edaspidi „QCT“) ja Qualcomm Technology Licensingi kaudu. QCT on muu hulgas põhiriba kiibistike, teatud tüüpi pooljuhtide, ning sellise süsteemitarkvara arendaja ja tarnija, mis põhineb koodjaotusega hulgipöördusel (CDMA), sagedusjaotuslikul ortogonaalsel ühispöördusel (OFDMA) ning muudel peamiselt kõne- ja andmesideks kasutatavatel tehnoloogiatel. Qualcommi kiibistikke müüakse (ja tema süsteemitarkvara litsentsitakse) ettevõtjatele, kes kasutavad neid mobiiltelefonides, tahvel- ja sülearvutites, andmemoodulites ning muus olmeelektroonikas. Qualcomm Technology Licensing haldab Qualcommi intellektuaalomandi litsentsimise programmi, litsentsides peamiselt mobiilseadmete tarnijatele.

3 Mobiilseadmed, nagu mobiiltelefonid, tahvelarvutid ja muud ühendatud seadmed, vajavad mobiilset lairibaühendust kärgside mobiilsidevõrkude kaudu.

4 Seadmes mobiilset ühenduvust pakkuv põhikomponent on põhiriba protsessor, mis tagab signaalide töötlemise funktsiooni vastavalt mobiilsidestandardites kirjeldatud sideprotokollidele. Põhiriba protsessorid saab integreerida otse mobiilseadmetesse, näiteks nutitelefonidesse, või välistesse moodulitesse, mis on omakorda seadmesse integreeritud. Selline protsessor koosneb pooljuhtmaterjalidest (nagu silikoon) ja paikneb kiibistikus, mida nimetatakse „põhiriba kiibistikuks“.

5 Lisaks põhiriba protsessorile vajavad teatavat liiki mobiilseadmed rakendusprotsessorit, mida kasutatakse operatsioonisüsteemi ja selliste rakenduste nagu sõnumivahetus, veebis navigeerimine, kuvamine ja mängud haldamiseks. Rakendusprotsessor võib olla autonoomne toode, mis paikneb eraldi kiibis, või olla koos põhiriba protsessoriga ühte ja samasse kiipi integreeritud. Põhiriba kiibistikud võib jagada vastavalt:

– autonoomseteks põhiriba kiibistikeks (mida nimetatakse ka „*slim*-põhiriba kiibistikeks“ ehk „*slim*-modemiteks“), kui rakendusprotsessorit ei ole lisatud;

– integreeritud põhiriba kiibistikeks, kui põhiriba kiibistikud on integreeritud rakendusprotsessoriga.

6 Sõltumata rakendusprotsessori olemasolust, kombineeritakse põhiriba protsessor tavaliselt kahe lisakomponendiga, mis täiendavad selle funktsiooni, nimelt raadiosagedusliku integraallülitusega, mida nimetatakse ka „RF-transiivriks“, ja toitekiibiga. Need kolm komponenti (põhiriba protsessor, RF-transiiver ja toitekiip) on vajalikud mobiilse ühenduse jaoks ning need ostetakse tavaliselt samalt tarnijalt kas koos või eraldi.

7 Põhiriba kiibistikke müüakse tavaliselt algseadmete tootjatele, kes paigaldavad need mobiilset ühenduvust kasutavatesse seadmetesse, nagu Apple, HTC Corporation, Huawei Technologies Co. Ltd (edaspidi „Huawei“), LG Corp., Nokia Corporation, Samsung Group (edaspidi „Samsung“) ja ZTE Corporation.

8 Aastatel 2009–2011 võis põhiriba kiibistikega mobiilseadmed rühmitada kahte suurde kategooriasse. Ühelt poolt mobiiltelefonid (erinevat tüüpi: nii ainult selliseid põhifunktsioone nagu kõneteenused pakkuvad mobiiltelefonid kui ka nutitelefonid) ja teiselt poolt MBB seadmed – st muud ühendusvõimalust pakkuvad seadmed peale mobiiltelefonide –, millel tavaliselt puuduvad kõneteenused (näiteks tahvelarvutid, sellised andmekaardid nagu mobiilsideühendusega mälupulgad, Mifi-s töötavad juhtmeta ruuterid või sülearvutid).

9 Mitu MBB seadet, näiteks andmekaardid, olid mõeldud peamiselt *slim*-modemite kasutamiseks, kuna need ei nõudnud töötlemisfunktsioone, vaid üksnes ühenduvust, ning nende seadmete turg, eelkõige selliste kolmanda põlvkonna (3G) sidestandarditele vastavate seadmete turg, mis põhinevad „Universal Mobile Telecommunications Systemi“ (UMTS) tehnoloogial, oli oluliselt väiksem kui mobiiltelefonide turg.

10 Nagu on märgitud eespool punktis 4, peab põhiriba kiibistik ühenduvuse võimaldamiseks kasutama üht sidestandardit. Alguses pakkusid esimese põlvkonna (1G) sidestandardid, st analoogside standardid, ja teise põlvkonna (2G) sidestandardid, millega need asendati, st digitaalsed sidestandardid, üksnes kõnesidet. Seejärel laiendati 2G-sidestandardite jaoks välja töötatud standardit „Global System for Mobile Communication“ (GSM) nii, et see toetaks kiiremat ühendust ja andmeedastust „pakettrežiimis“, kasutades selleks laiendusi „General Packet Radio Services“ (GPRS) ja „Enhanced Data rates for GSM Evolution“ (EDGE).

11 UMTSi tehnoloogial põhinevad 3G-standardid, nimelt traadita ja mobiilne sidetehnoloogia, võimaldasid alguses (2000. aasta paiku) andmeedastuskiirust kuni 0,348 megabitti sekundis (Mbps), mis ei olnud piisav selleks, et toetada tüüpilisi lairibarakendusi, nagu täisnavigeerimine internetis ja videovoogedastus. Hilisemad suundumused suurendasid nende sidestandardite andmeedastusvõimet. „High Speed Packet Accessi“ (HSPA) tehnoloogia võimaldas andmeedastuskiirust kuni 14 Mbps ja seejärel „Evolved Speed Packet Accessi“ (HSPA+) tehnoloogia andmeedastuskiirust kuni 28 Mbps ja isegi 42 Mbps.

12 UMTSi tehnoloogiale vastavad kiibistikud (edaspidi „UMTSi kiibistikud“) toetavad põhimõtteliselt samuti laiendatud GSMi/EDGE'i standardit, mis esialgu oli optimeeritud kõneside jaoks. Selle põhjuseks on asjaolu, et see laiendatud standard oli endiselt mobiiltelefonide jaoks hädavajalik, sest enamiku mobiilsideoperaatorite jaoks oli GSMil kaetuse ja võimsuse poolest veel oluline roll. Nimelt võib see laiendatud standard olla tarvilik MBB seadmetele, kuigi see ei paku lairibaühendust. Põhiühenduse toe kaudu võimaldas GSM tagada teenuse järjepidevuse, kui UMTSi tehnoloogiat kasutava võrgu katvuses esines lünki.

13 Alates 2008. aasta lõpust hakati kasutama „Long Term Evolutioni“ (LTE) tehnoloogiat. Esimesed LTE kiibistikud ühildusid ainult selle tehnoloogiaga ning see takistas nende praktilist kasutamist põhjusel, et LTE tehnoloogiat kasutavate võrkude kasutuselevõtt oli piiratud. Põhiriba kiibistike peamised tarnijad töötasid järk-järgult välja kiibistikud, mis toetasid nii UMTSi tehnoloogiat kui ka LTE tehnoloogiat, millest esimesed olid kaubanduslikult kättesaadavad 2011. või 2012. aastal. UMTSi ja LTE tehnoloogiad töötati välja paralleelselt, et parandada toimivust ja koostalitlusvõimet.

Haldusmenetlus

14 Icera Inc. esitas 30. juunil 2009 Euroopa Komisjonile Qualcommi vastu kaebuse, mis hiljem asendati 8. aprilli 2010. aasta muudetud ja ajakohastatud versiooniga (edaspidi „kaebus“), mille alusel komisjon uurimist alustas.

15 Menetlusse astuja Nvidia Corp., kes oli omandanud Icera 2011. aasta mais, esitas 2012. aastal täiendavat teavet, mis täiendas kaebust ja milles esitati Qualcommi vastu turuvallutusliku hinnakujundusega seotud väiteid.

16 Ajavahemikus 2010. aasta juunist kuni 2015. aasta juulini saatis komisjon Qualcommile, Icerale või Nvidiale ja teistele põhiriba kiibistike sektori ettevõtjatele mitu teabenõuet. Täpsemalt saatis ta Qualcommile esiteks 7. juuni 2010. aasta teabenõude nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL] artiklites [101] ja [102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 18 lõigete 1 ja 2 alusel, teiseks 3. novembri 2011. aasta teabenõude määruse artikli 18 lõike 3 alusel, kolmandaks 10. juuli 2013. aasta teabenõude määruse artikli 18 lõike 3 alusel, neljandaks 13. veebruari 2014. aasta teabenõude määruse artikli 18 lõigete 1 ja 2 alusel, viiendaks 13. oktoobri 2014. aasta teabenõude määruse artikli 18 lõike 3 alusel ja lõpuks 14. jaanuari 2015. aasta ühise teabenõude, sest see tehti ka juhtumis AT.40220 – Qualcomm (ainuõiguse maksed). Selle juhtumi lõpliku otsuse peale esitati Üldkohtule hagi (15. juuni 2022. aasta kohtuotsus Qualcomm *vs.* komisjon (Qualcomm – ainuõiguse maksed), T-235/18, EU:T:2022:358).

17 Komisjon algatas 16. juulil 2015 komisjoni 7. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 773/2004, mis käsitleb [ELTL] artiklite [101] ja [102] kohaste menetluste teostamist komisjonis (ELT 2004, L 123, lk 18; ELT eriväljaanne 08/03, lk 81), artikli 2 lõike 1 alusel menetluse Qualcommi suhtes juhtumis AT.39711 – Qualcomm (hinnakujundus). See menetlus puudutas Qualcommi väidetavat turgu valitseva seisundi kuritarvitamist UMTSi kiibistike turul turuvallutusliku hinnakujunduse näol.

18 Komisjon võttis 8. detsembril 2015 määruse nr 1/2003 artikli 27 lõike 1 ja määruse nr 773/2004 artikli 10 lõike 1 alusel vastu Qualcommile adresseeritud vastuväiteteatise (edaspidi „vastuväiteteatis“).

19 Ajavahemikus 2015. aasta detsembrist kuni 2016. aasta juulini võimaldati Qualcommil toimikuga tutvuda.

20 Täpsemalt palus Qualcomm 18. aprilli 2016. aasta kirjas ärakuulamise eest vastutavalt ametnikult vastavalt Euroopa Komisjoni presidendi 13. oktoobri 2011. aasta otsuse 2011/695/EL ärakuulamise eest vastutava ametniku ülesannete ja pädevuse kohta teatavates

konkurentsimenetlustes (ELT 2011, L 275, lk 29) artikli 3 lõikele 7 ja artikli 7 lõikele 1 tutvuda täiendavalt toimiku teatavate materjalidega. Pärast ärakuulamise eest vastutava ametniku tehtud läbivaatamist esitati Qualcommile toimiku täielikumad versioonid.

21 Qualcomm saatis 15. augustil 2016 oma vastuse vastuväiteteatisele (edaspidi „vastus vastuväiteteatisele“), milles lükati komisjoni esialgsed järeldused ümber.

22 Qualcommi taotlusel toimus 10. novembril 2016 ärakuulamine.

23 Pärast ärakuulamist tegi komisjon täiendavaid uurimistoiminguid ja saatis aastatel 2017–2019 Qualcommile ja teistele põhiriba kiibistike sektori ettevõtjatele uusi teabenõudeid.

24 Täpsemalt saatis komisjon 30. jaanuaril 2017 Qualcommile määruse nr 1/2003 artikli 18 lõigete 1 ja 2 alusel teabenõude, millele Qualcomm ei vastanud. Komisjon saatis 31. märtsil 2017 Qualcommile nimetatud määruse artikli 18 lõike 3 alusel tehtud otsusega teabenõude.

25 Qualcomm esitas 13. juunil 2017 Üldkohtule komisjoni 31. märtsi 2017. aasta otsuse peale tühistamishagi. Ta esitas ka ELTL artiklite 278 ja 279 alusel taotluse esimese võimalusena nimetatud otsuse täitmise peatamiseks või teise võimalusena selles osas ajutiste meetmete võtmiseks. Üldkohtu president jättis 12. juuli 2017. aasta kohtumäärusega Qualcomm ja Qualcomm Europe (T-371/17 R, ei avaldata, EU:T:2017:485) täitmise peatamise taotluse rahuldamata ning 9. aprilli 2019. aasta kohtuotsusega Qualcomm ja Qualcomm Europe *vs.* komisjon (T-371/17, ei avaldata, EU:T:2019:232) jättis Üldkohus rahuldamata selle otsuse tühistamise nõude. Qualcommi apellatsioonkaebuse, milles paluti see kohtuotsus tühistada, jättis Euroopa Kohus 28. jaanuari 2021. aasta kohtuotsusega Qualcomm ja Qualcomm Europe *vs.* komisjon (C-466/19 P, EU:C:2021:76) tervikuna rahuldamata.

26 Komisjon saatis 10. novembril 2017 määruse nr 1/2003 artikli 18 lõigete 1 ja 2 alusel Qualcommile uue teabenõude.

27 Komisjon võttis 19. juulil 2018 vastu Qualcommile adresseeritud täiendava vastuväiteteatise (edaspidi „täiendav vastuväiteteatis“), mille kohaselt oli turuvallutusliku tegevuse kestus lühem, ning kasutas Qualcommi väidetava turuvallutusliku müügiga seotud hindade ja kulude võrdlemiseks muudetud meetodit.

28 Qualcommil võimaldati 31. juulist kuni 28. septembrini 2018 tutvuda dokumentidega, mis lisati komisjoni toimikusse pärast 8. detsembri 2015. aasta vastuväiteteatise vastuvõtmist.

29 Qualcomm saatis 22. oktoobril 2018 vastuse täiendavale vastuväiteteatisele (edaspidi „vastus täiendavale vastuväiteteatisele“), milles vaidlustati komisjoni esialgsed järeldused, mis on esitatud vastuväiteteatises ja mida on täiendatud täiendavas vastuväiteteatises.

30 Qualcommi taotlusel toimus 10. jaanuaril 2019 teine ärakuulamine.

31 Komisjon saatis 5. veebruaril 2019 Qualcommile määruse nr 1/2003 artikli 18 lõigete 1 ja 2 alusel teabenõude.

32 Komisjon saatis 22. veebruaril 2019 Qualcommile asjaolusid käsitleva kirja (edaspidi „asjaolusid käsitlev kiri“), mille eesmärk oli tema sõnul esiteks anda Qualcommile selgitusi teatavate täiendavas vastuväiteteatises esitatud asjaolude kohta, millele viimane oli vastu vaielnud vastuses

täiendavale vastuväiteteatisele, teiseks teavitada teda juba olemasolevatest tõenditest, millele vastuväiteteatises ja täiendavas vastuväiteteatises sõnaselgelt ei ole viidatud, kuid mis pärast toimiku täiendavat analüüsi oleksid võinud olla asjakohased, et toetada vastuväiteteatise esialgseid järeldusi, mida on täiendatud täiendavas vastuväiteteatises, ning kolmandaks teha talle teatavaks täiendavas vastuväiteteatises tehtud hindade ja kulude analüüsi teatavad piiratud ajakohastused. Asjaolusid käsitlev kiri sisaldas manustena muid dokumente, mida Qualcommile varem ei olnud esitatud.

33 Qualcomm esitas oma märkused asjaolusid käsitleva kirja kohta 24. märtsil ja 25. aprillil 2019.

34 Komisjon võttis 18. juulil 2019 vastu vaidlustatud otsuse.

Vaidlustatud otsuse sisu

Asjasse puutuvad tooted

35 Olles lükanud ümber Qualcommi vastuväited väidetavate menetlusnormide rikkumiste kohta haldusmenetluses, kirjeldas komisjon üksikasjalikult konteksti, milles Qualcomm ja tema konkurendid, sealhulgas Icera, tehnoloogia ja intellektuaalomandi valdkonnas tegutsevad. Eelkõige märkis ta, et tema uurimise esemeks olevad tooted olid UMTSi kiibistikud, nimelt Qualcommi MDM8200, MDM6200 ja MDM8200A kiibistikud, mis väidetava rikkumise ajal konkureerisid Icera UMTSi kiibistikega, eelkõige ICE8040, ICE8042 ja ICE8060 kiibistikega.

36 Komisjoni sõnul olid kõik need tooted autonoomsed põhiriba kiibistikud, mis toetasid andmesideühendust allalaadimiskiirusel vahemikus 7,2/14,4 Mbps kuni 28 Mbps ajavahemikul 1. juulist 2009 kuni 30. juunini 2011 (edaspidi „asjaomane ajavahemik“). Eelkõige oli MDM8200 kiibistik esimene Qualcommi autonoomne põhiriba kiibistik, mis oli mõeldud MBB seadmete jaoks ja mis toetas HSPA+ tehnoloogiat allalaadimiskiirusega kuni 28 Mbps. Seda turustati esimest korda 2009. aasta mais ja selle turustusaeg lõppes 30. märtsil 2011. Vahepeal asendati see alates 2010. aastast järk-järgult selle täiustatud versiooniga ehk MDM8200A kiibistikuga, mis oli pärast väiksemaid muudatusi võimeline toetama ka kõnefunktsioone. Sarnaselt MDM8200 ja MDM8200A kiibistikele oli MDM6200 kiibistik mõeldud peamiselt andmeliiklusrakenduste jaoks. See toetas ilma muutmiseta HSPA+ tehnoloogiat allalaadimiskiirusega kuni 14,4 Mbps ja kõnefunktsiooni. Seda tarniti piiratud koguses alates 2010. aasta teisest kvartalist, alates 2011. aastast müüdi seda suuremas koguses ja seda turustati vähemalt 2017. aasta lõpuni.

37 Icera ICE8040 ehk Espresso-300 kiibistik oli samuti autonoomne põhiriba kiibistik, mis toodi turule 2008. aasta oktoobris. Esialgu võimaldas see maksimaalselt 10 Mbps allalaadimiskiirust ning selle omaduste tõttu sai seda hõlpsasti täiustada ja ajakohastada tarkvara abil, eelkõige selleks, et järk-järgult suurendada selle allalaadimiskiirust 21 Mbps-ni. ICE8042 ehk Espresso-302 kiibistik oli ICE8040 kiibistiku täiustatud variant, mis toodi turule 2009. aasta detsembris ja mille allalaadimiskiirus oli kuni 14,4 Mbps, mida suurendati 2010. aasta märtsis tarkvarauuenduste abil 21 Mbps-ni. Icera müüs ZTE-le selle kiibistiku vähem täiustatud versiooni ehk Espresso-302-1 kiibistiku, mis suutis pakkuda maksimaalselt vaid 7,2 Mbps allalaadimiskiirust. Lõpuks sai 2010. aasta oktoobris välja kuulutatud ICE8060 ehk Espresso-400 kiibistik kasu Icera tarkvarapõhisest modemiarhitektuurist ja kuni 28 Mbps allalaadimiskiirusest. Pakuti ka selle kiibistiku vähem täiuslikku versiooni ehk E-400-1 kiibistikku, mis saavutas maksimaalse allalaadimiskiiruse 7,2 Mbps.

Asjaomane turg

38 Komisjon määratles asjaomaste toodete asjaomase turu kui UMTSi tehnoloogiale vastavate autonoomsete ja integreeritud põhiriba kiibistike „vaba“ turu (edaspidi „UMTSi kiibistike turg“). Komisjon jõudis sellisele järeldusele, võttes eelkõige arvesse UMTSi kiibistike ja teisi tehnoloogiaid toetavate kiibistike asendatavust ning vertikaalselt integreeritud põhiriba kiibistike tootjate konkurentsisurve puudumist. Geograafiliselt määratleti see turg ülemaailmse turuna.

Turgu valitsev seisund

39 Komisjon tuvastas järgmiste asjaolude põhjal, et Qualcomm oli vähemalt ajavahemikul 1. jaanuarist 2009 kuni 31. detsembrini 2011 UMTSi kiibistike turul ülemaailmset turgu valitsevas seisundis.

40 Esiteks oli Qualcommi turuosa asjaomasel turul 1. jaanuarist 2009 kuni 31. detsembrini 2011 ligikaudu 60%.

41 Teiseks eksisteeris asjaomasel turul mitu turuletuleku- ja laienemistõket, näiteks vajadus märkimisväärsete eelnevate teadus- ja arendusinvesteeringute järele UMTSi kiibistike väljatöötamiseks, samuti mitmesugused Qualcommi intellektuaalomandiõigustega seotud tõkked, sealhulgas tema tagasiloovutamisvõrgustik.

42 Kolmandaks ei mõjutanud asjaomasel ajavahemikul Qualcommi kiibistike ostjaks olevate klientide kaubanduslik jõud Qualcommi turgu valitsevat seisundit.

Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine

43 Komisjon leidis, et Qualcomm kuritarvitas oma turgu valitsevat seisundit, kui ta tarnis asjaomasel ajavahemikul oma kolme UMTSi kiibistiku, nimelt MDM8200, MDM6200 ja MDM8200A kiibistike teatavaid koguseid kahele oma peamisele kliendile, nimelt Huaweile ja ZTE-le, alla omahinna eesmärgiga kõrvaldada Icera, kes oli toona UMTSi kiibistike turul tema peamine konkurent.

44 Komisjon on seisukohal, et piirates Icera kasvu UMTSi kiibistike turu tippsegmendis, mis tollal koosnes peaaegu eranditult MBB lairibaseadmetes kasutatavatest kiibistikest, soovis Qualcomm takistada sellel väikesel ja rahaliselt piiratud võimalustega ettevõtjal saavutamast mainet ja tegevusulatust, mis oleks olnud vajalik, et kõigutada tema turgu valitsevat seisundit sellel turul, arvestades eelkõige tippsegmendi eeldatavat kasvupotentsiaali seoses mobiilsete nutiseadmete üha suurema levikuga kogu maailmas. Komisjon leidis, et Qualcommi eesmärk oli seega jätta algseadmete tootjad selles segmendis ilma alternatiivsest kiibistike allikast oma mobiiltelefonide jaoks ja piirata nii tarbijate valikut.

45 Komisjon tuvastas oma järelduste põhielementidena järgmised tegurid.

46 Qualcommi hinnakujundus toimus kontekstis, kus Icera tugevdas oma kohalolekut UMTSi kiibistike turul UMTSi kiibistike arvestatava tarnijana, mis kujutas endast kasvavat ohtu Qualcommi tegevusele. Tagamaks, et Icera tegevus ei saavuta kriitilist taset, mis ohustaks tema positsiooni sellel turul, võttis Qualcomm ennetavaid meetmeid kahele strateegilise tähtsusega kliendile, nimelt Huaweile ja ZTE-le, tehtud sihipäraste hinnasoodustuste vormis. Ta leidis

nimelt, et Icera arenguväljavaated sõltusid Icera võimest luua nende kahe ettevõtjaga ärisuhted. Qualcommi ennetavad meetmed põhinesid „mitme kiibistiku“ strateegial, mis hõlmasid tema kolme kiibistikku, mis konkureerisid Icera kõige täiuslikumate kiibistikega ja mille eesmärk oli eelkõige kaitsta oma turupositsiooni mobiiltelefonide kiibistike lairibaseadmete kiibistike segmendis, kuhu Icera plaanis siseneda niipea, kui on kinnitanud kanda MBB mobiilsete lairibaseadmete kiibistike segmendis.

47 Komisjon on seisukohal, et Qualcommi poolt Huawei ja ZTE suhtes kohaldatud hindade ning Qualcommi kiibistike tootmiskulude analüüs näitas, et Qualcomm müüs teatava koguse kiibistikke pikaajalistest keskmistest täiendkuludest (edaspidi „pikaajalised keskmised täiendkulud“) ja igal juhul oma keskmistest kogukuludest (edaspidi „keskmised kogukulud“) madalama hinnaga, ning piiratud koguse MDM6200 kiibistikke oma keskmistest muutuvkuludest (edaspidi „keskmised muutuvkulud“) madalama hinnaga. Tehtud hindade ja kulude analüüsi tulemusi toetasid tõendid, milleks olid rikkumise ajast pärit Qualcommi sisedokumendid, mis tõendavad tema kavatsust Icera välja tõrjuda.

– *Põhjenduse puudumine*

48 Komisjon leidis, et Qualcomm ei ole esitanud oma käitumisele mõjuvat objektiivset põhjendust ega tõhusat kaitset.

– *Üks ja vältav rikkumine*

49 Komisjon järeldas, et Qualcommi turuvallutuslik müük Huaweile ja ZTE-le kujutas koos vaadelduna endast ühte ja vältavat rikkumist, mis hõlmas kogu asjaomast ajavahemikku.

– *Komisjoni pädevus*

50 Komisjoni hinnangul on ta pädev kohaldama Qualcommi toime pandud rikkumise suhtes ELTL artiklit 102 ja Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (EÜT 1994, L 1, lk 3; ELT eriväljaanne 11/52, lk 3; edaspidi „EMP leping“) artiklit 54, kuna rikkumine pandi toime ja sellel võis olla märkimisväärne, vahetu ja ettenähtav mõju Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP) ning see mõjutas märkimisväärselt liikmesriikidevahelist ja EMP lepinguosaliste vahelist kaubandust.

– *Sanktsioon*

51 Kuigi vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajaks oli Qualcommi toime pandud rikkumine lõppenud, nõudis komisjon siiski, et Qualcomm hoiduks selles otsuses kirjeldatud käitumise ning sellise tegevuse või käitumise kordamisest, millel on sama või samaväärne eesmärk või tagajärg nagu sellel käitumisel.

52 Qualcommile rikkumise eest määratud trahv, mille komisjon arvutas suunistes määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT 2006, C210/2, lk 2; edaspidi „2006. aasta suunised“) ette nähtud põhimõtete alusel, on 242 042 000 eurot.

Menetlus ja poolte nõuded

Menetlus

53 Üldkohtu kantseleisse 1. oktoobril 2019 saabunud hagiavaldusega esitas hageja käesoleva hagi.

54 Komisjon taotles kostja vastuse esitamise tähtaja pikendamist kaks korda, vastavalt 4. veebruaril ja 24. märtsil 2020, võttes arvesse hagiavalduse pikkust ja lisatud dokumentide arvu. Tähtaega pikendati.

55 Nvidia esitas 17. märtsil 2020 Üldkohtu kantseleisse avalduse käesolevas asjas menetlusse astumiseks komisjoni nõuete toetuseks. Menetlusse astumise avaldus toimetati vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 144 lõikele 1 kohtuasja pooltele kätte. Kohtuasja pooled ei esitanud selle kohta vastuväiteid.

56 Komisjon esitas 11. juunil 2020 Üldkohtu kantseleisse kostja vastuse.

57 Hageja palus 6. juulil 2020 repliigi esitamise tähtaega pikendada, võttes arvesse kostja vastuse pikkust ja lisatud dokumentide arvu. Tähtaega pikendati.

58 Hageja esitas 5. oktoobril 2020 Üldkohtu kantseleisse repliigi.

59 Üldkohtu kantseleisse 15. oktoobril 2020 saabunud dokumendiga palusid hageja ja komisjon kodukorra artikli 144 lõigete 2 ja 7 alusel pärast mitut tähtaja pikendamist, et hagiavalduses ja selle teatavates lisades sisalduvat teatud teavet käsitletaks Nvidia suhtes konfidentsiaalsena. Pooled esitasid nende dokumentide ühise mittekonfidentsiaalse versiooni.

60 Komisjon palus 23. oktoobril 2020 vasturepliigi esitamise tähtaega pikendada, võttes arvesse repliigi pikkust ja lisatud dokumentide arvu. Tähtaega pikendati.

61 Üldkohtu kantseleisse 19. novembril 2020 saabunud dokumendiga palus komisjon, et kostja vastuses sisalduvat teatud teavet käsitletaks Nvidia suhtes konfidentsiaalsena. Samal kuupäeval esitas komisjon hageja nõusolekul kostja vastuse ja selle lisade ühise mittekonfidentsiaalse versiooni.

62 Üldkohtu kantseleisse 20. novembril 2020 saabunud dokumendiga palus hageja, et kostja vastuses ja selle lisades ning menetlusdokumentides, mis edastati kohtukantseleile ajavahemikul 30. juunist kuni 5. oktoobrini 2020, esitatud teatud teavet käsitletaks Nvidia suhtes konfidentsiaalsena.

63 Üldkohtu viienda koja president andis 25. novembri 2020. aasta määrusega Qualcomm *vs.* komisjon (T-671/19, ei avaldata) Nvidiale loa menetlusse astuda ja jättis kohtukulude kohta otsuse tegemise edaspidiseks.

64 Nvidia esitas 15. detsembril 2020 ja 18. jaanuaril 2021 Üldkohtu kantseleisse saabunud dokumentidega vastuväited hagiavalduse, kostja vastuse ja teatavate lisade konfidentsiaalsena käsitlemise taotlustele.

65 Üldkohtu kantseleisse 16. detsembril 2020 saabunud dokumendiga palus komisjon, et repliigis ja selle lisas C.8 sisalduvat teatavat teavet käsitletaks Nvidia suhtes konfidentsiaalsena.

66 Üldkohtu kantseleisse 22. detsembril 2020 saabunud dokumendiga palus hageja, et repliigis ja selle lisades ning menetlusdokumentides, mis edastati kohtukantseleile ajavahemikul 5. oktoobrist kuni 9. detsembrini 2020, esitatud teatavat teavet käsitletaks Nvidia suhtes konfidentsiaalsena. Samal kuupäeval esitasid kohtuasja pooled repliigi ja selle lisade ühise mittekonfidentsiaalse versiooni.

67 Komisjon esitas 21. jaanuaril 2021 Üldkohtu kantseleisse vasturepliigi.

68 Üldkohtu kantseleisse 25. veebruaril 2021 saabunud dokumendiga palus komisjon pärast tähtaja pikendamist, et vasturepliigis sisalduvat teatud teavet käsitletaks Nvidia suhtes konfidentsiaalsena. Samal kuupäeval esitas komisjon hageja nõusolekul vasturepliigi ja selle lisa ühise mittekonfidentsiaalse versiooni.

69 Üldkohtu kantseleisse 26. veebruaril 2021 saabunud dokumendiga palus hageja pärast tähtaja pikendamist käsitleda Nvidia suhtes konfidentsiaalsena muud teavet, mis on esitatud vasturepliigis ja selle lisas ning menetlusdokumentides, mis edastati kohtukantseleile ajavahemikul 18. detsembrist 2020 kuni 10. veebruarini 2021.

70 Viienda koja president rahuldas 22. juuli 2021. aasta kohtumäärusega Qualcomm *vs.* komisjon (T-671/19, ei avaldata, EU:T:2021:502) taotlused käsitleda konfidentsiaalsena teatavat teavet, mis oli ära toodud hagiavalduses ja selle lisades A.1 ja A.29 ning kostja vastuses, ning jättis rahuldamata sarnased taotlused, mis puudutasid muid menetlusdokumente. Seetõttu määrati hagejale ja komisjonile teatavate toimiku dokumentide uute mittekonfidentsiaalsete versioonide edastamiseks tähtaeg. Pärast tähtaja pikendamist esitasid kohtuasja pooled 16. ja 17. septembril 2021 nende dokumentide ühise mittekonfidentsiaalse versiooni.

71 Üldkohtu kantseleisse 19. oktoobril 2021 saabunud dokumendis esitas Nvidia menetlusse astuja seisukohad.

72 Üldkohtu kantseleisse 19. novembril 2021 saabunud dokumendis märkis komisjon, et tal ei ole menetlusse astuja seisukohtade kohta märkusi.

73 Üldkohtu kantseleisse 29. novembril 2021 saabunud dokumendis esitas hageja oma märkused menetlusse astuja seisukohtade kohta.

74 Menetluse kirjalik osa lõpetati 29. novembril 2021.

75 Hageja palus 8. veebruaril 2022, et ta kuulataks ära kohtuistungil.

76 Üldkohus otsustas viienda koja ettepanekul kodukorra artikli 28 alusel määrata kohtuasi viiendale kojale laiendatud koosseisus.

77 Kuna Üldkohtu kodukorra artikli 27 lõike 5 alusel Üldkohtu kodade koosseisu muudeti ja ettekandja-kohtunik kuulub nüüd Üldkohtu esimesse kotta laiendatud koosseisus, siis määrati käesolev kohtuasi sellele kojale.

78 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus avada menetluse suulise osa.

79 Üldkohus palus 2. detsembril 2022 menetlust korraldavate meetmete raames kohtuasja pooltel vastata teatavatele küsimustele. Hageja vastas nendele küsimustele 16. detsembril 2022. Pärast vastuste esitamise tähtaja pikendamist vastas komisjon 16. jaanuaril 2023.

80 Kohtuasja poolte taotlusel pikendati Üldkohtu küsimustele antud vastuste konfidentsiaalsena käsitlemise taotluste esitamise tähtaega. Lõpuks määrati tähtpäevaks 31. jaanuar 2023, mil esitati nende vastuste ühised mittekonfidentsiaalsed versioonid.

81 Üldkohtu kantseleisse 16. veebruaril 2023 saabunud dokumendis esitas Nvidia pärast tähtaja pikendamist vastuväited nende konfidentsiaalsena käsitlemise taotluste suhtes, mis puudutasid kohtuasja poolte vastuseid Üldkohtu esitatud küsimustele.

82 Pooltele edastati kohtuistungi ettekanne ning hageja ja komisjon esitasid selle dokumendi kohta oma märkused vastavalt 27. jaanuaril 2023 ja 16. veebruaril 2023. Üldkohus võttis need märkused teatavaks.

83 8. märtsi 2023. aasta kohtumäärusega Qualcomm *vs.* komisjon (T-671/19, ei avaldata, EU:T:2023:125) rahuldas esimese koja (laiendatud koosseisus) president teatavad konfidentsiaalsena käsitlemise taotlused seoses teabega, mis oli ära toodud kohtuasja poolte vastustes Üldkohtu küsimustele, ja jättis teised taotlused rahuldamata. Seetõttu määrati hagejale ja komisjonile tähtaeg nende vastuste uute mittekonfidentsiaalsete versioonide edastamiseks. Kohtuasja pooled esitasid 10. märtsil 2023 nende dokumentide ühise mittekonfidentsiaalse versiooni.

84 Kuna ühel esimese koja (laiendatud koosseisus) kohtunikul esines takistus käesoleva asja arutamisel osalemiseks, määras selle koja president koja koosseisu täiendamiseks uue kohtuniku.

85 Suuline menetlus lõppes 15. märtsil 2023 toimunud kohtuistungiga. Kuna ühel koja liikmel ei olnud võimalik kohtuistungil osaleda pärast tema ametiaja lõppemist 27. septembril 2023, jätkasid kolm kohtunikku, kes on käesolevale kohtuotsusele alla kirjutanud, Üldkohtu nõupidamisi vastavalt kodukorra artiklile 22 ja artikli 24 lõikele 1.

Poolte nõuded

86 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus;

– „tühistada trahv või teise võimalusena oluliselt selle summat vähendada“;

– määrata menetlust korraldavad meetmed või menetlustoimingud, mille eesmärk on kohustada komisjoni kinnitama, et toimiku teatud dokumentides tehtud kustutused põhinevad kindlatel ametisaladuse hoidmise nõuetel, ja teavitada sellest Qualcommi või edastada talle need dokumendid, et hinnata menetlusse astuja nõudmiste kehtivust;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

87 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata,

– mõista kohtukulud välja Qualcommilt.

88 Nvidia palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata,

– mõista kohtukulud välja Qualcommilt.

Õiguslik käsitlus

89 Kõigepealt, nagu on märgitud eespool punktides 59, 61 ja 62, palusid kohtuasja pooled jätta Nvidia ja seega üldsuse suhtes välja nende kirjalikes seisukohtades ja muudes menetlusdokumentides sisalduva teatava teabe. Nvidia esitas vastuväited teatava teabe konfidentsiaalsena käsitlemise taotluste suhtes. 22. juuli 2021. aasta kohtumäärusega Qualcomm *vs.* komisjon (T-671/19, ei avaldata, EU:T:2021:502) ja 8. märtsi 2023. aasta kohtumäärusega Qualcomm *vs.* komisjon (T-671/19, ei avaldata, EU:T:2023:125) rahuldasid vastavalt viienda koja ja esimese koja (laiendatud koosseisus) president mõne konfidentsiaalsena käsitlemise taotluse ja jätsid ülejäänud rahuldamata.

90 Kui pool esitab kodukorra artikli 144 lõike 2 alusel taotluse, peab president üldjuhul tegema otsuse üksnes nende dokumentide ja teabe kohta, mille konfidentsiaalsusele on vastu vaieldud (vt selle kohta analoogia alusel 26. jaanuari 2018. aasta kohtumäärus FV *vs.* nõukogu, T-750/16, ei avaldata, EU:T:2018:59, punkt 14 ja seal viidatud kohtupraktika).

91 Vaatamata sellele, et seda ei ole vaidlustatud, ei saa Üldkohut siiski takistada jätta rahuldamata konfidentsiaalsena käsitlemise taotlusi osas, milles need puudutavad andmeid, mille avalikkus ilmneb ilmselgelt toimiku materjalidest või mille konfidentsiaalsus on toimiku muude materjalide avalikustamise tõttu ilmselgelt aegunud (15. septembri 2016. aasta kohtumäärus Deutsche Telekom *vs.* komisjon, T-827/14, ei avaldata, EU:T:2016:545, punkt 46). Seega võib ta teatud asjaoludel otsustada teha otsuse konfidentsiaalsena käsitlemise taotluse vaidlustamata aspektide kohta (vt selle kohta 11. aprilli 2019. aasta kohtumäärus Google ja Alphabet *vs.* komisjon, T-612/17, ei avaldata, EU:T:2019:250, punkt 16).

92 Veel tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb teavet, mis on olnud konfidentsiaalne, kuid on vähemalt viis aastat vana, pidada seetõttu vananenuks ja see tuleb teistele pooltele edastada, välja arvatud juhul, kui konfidentsiaalsuse säilitamist taotlev pool tõendab erandkorras, et vaatamata teabe vanusele on see endiselt oluline saladus, eelkõige tööstus- või ärisaladus, mille avalikustamine kahjustaks teda või asjaomast kolmandat isikut (vt 11. aprilli 2019. aasta kohtumäärus Google ja Alphabet *vs.* komisjon, T-612/17, ei avaldata, EU:T:2019:250, punkt 19 ning seal viidatud kohtupraktika).

93 Sellega seoses peab Üldkohus kodukorra artikli 66 kohaldamisel ühitama kohtuotsuste avalikkuse põhimõtte õigusega isikuandmete kaitsele ja õigusega ametisaladuse kaitsele, võttes arvesse ka üldsuse õigust tutvuda kohtuotsustega vastavalt ELTL artiklis 15 sätestatud põhimõtetele (vt selle kohta analoogia alusel 5. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus Broughton *vs.* Eurojust, T-87/19, ei avaldata, EU:T:2020:464, punkt 49).

94 Käesolevas asjas otsustas Üldkohus jätta kohtuotsuse mittekonfidentsiaalsest versioonist kustutamata teatud andmed, mida puudutasid kohtuasja poolte taotlused ja mille konfidentsiaalsust Nvidia ei ole vaidlustanud. Nimelt on võimalik osa neist andmetest tuletada käesoleva kohtuotsuse muudest osadest ja need on seega avalikud. Mõned andmed on vananenud

andmed, mille konfidentsiaalsuse säilitamine rohkem kui kümme aastat hiljem ei ole nõuetekohaselt põhjendatud. Lõpuks sisaldavad mõned muud andmed faktilisi täpsustusi komisjoni uuritud tegevuse kohta. Nende andmete väljajätmine raskendaks üldsuse jaoks Üldkohtu otsuse mõistmist (vt selle kohta 2. veebruari 2022. aasta otsus Scania jt *vs.* komisjon, T-799/17, EU:T:2022:48, punkt 82).

95 Hageja esitab tühistamisnõude põhjendamiseks 15 väidet:

– esimese väite kohaselt on rikutud menetlusnorme;

– teise väite kohaselt on seoses asjaomase turu määratlemise ja tema turgu valitseva seisundiga asjaomasel ajavahemikul tehtud faktiliste ja õiguslike asjaolude osas „ilmseid hindamisvigu“ ning rikutud põhjendamiskohustust;

– kolmanda väite kohaselt on toime pandud „õigusnormi rikkumine, mis tuleneb õige õigusnormi kohaldamata jätmisest“;

– neljas väide puudutab seda, et „„turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ on ebaloogiline ja seda ei toeta tõendid“;

– viienda väite kohaselt on tehtud „ilmseid hindamisvigu“ ja rikutud põhjendamiskohustust seoses väidetavalt „tegelikult makstud“ hindade rekonstrueerimisega;

– kuuenda väite kohaselt on „ühekordsed insenerikulud ebaõigesti jaotatud“;

– seitsmenda väite kohaselt „puudub võrdluskulude asjakohane võrdlusalus“;

– kaheksanda väite kohaselt on „tehtud hindade ja kulude analüüs ilmselgelt väär“;

– üheksanda väite kohaselt on tehtud „ilmseid hindamisvigu“ ja rikutud õigusnormi seoses järeldusega, et tema hinnad kõrvaldasid Icera turult ning tekitasid tarbijatele kahju;

– kümnes väide puudutab faktiliste ja õiguslike asjaolude osas „ilmseid hindamisvigu“, põhjenduse puudumist ning õiguse olla ära kuulatud ja hea halduse põhimõtte rikkumist, kuna komisjon järeldas, et tema hinnakujundus tagas Icera väljatõrjumise kava rakendamise;

– üheteistkümnes väide käsitleb faktiliste ja õiguslike asjaolude osas „ilmseid hindamisvigu“ ning põhjenduste puudumist seoses sellega, et komisjon lükkas tagasi tema esitatud objektiivse põhjenduse;

– kaheteistkümnenda väite kohaselt on vaidlustatud otsus ebapiisavalt põhjendatud;

– kolmeteistkümnes väide käsitleb „ilmseid hindamisvigu“, vaidlustatud otsuse aluse puudumist ja põhjenduse puudumist rikkumise kestuse osas;

– neljateistkümnenda väite kohaselt on vaidlustatud otsus trahvi määramise ja arvutamise osas „ilmselgelt ekslik“;

– viieteistkümnenda väite kohaselt on faktiliste ja õiguslike asjaolude osas tehtud „ilmseid hindamisvigu“ ning vaidlustatud otsust on puudulikult põhjendatud osas, milles see tunnustab komisjoni pädevust ja kaubanduse mõjutamist.

96 Neid väiteid analüüsitakse allpool järjekorras, mida hageja järgis, välja arvatud kolmas, neljas ja kaheksas väide, mis põhinevad või kordavad kokkuvõtvamalt teatud argumente, mida käsitleti eelkõige kuuendas, seitsmendas ja üheksandas kuni üheteistkümnendas väites ning mida seetõttu käsitletakse pärast viimati nimetatud väidet.

Esimene väide, et rikutud on menetlusnorme

97 Esimene väide jaguneb kaheks osaks. Esimese väiteosa kohaselt on rikutud hea halduse põhimõtet, kuna komisjon ei viinud läbi põhjalikku, objektiivset ja hoolikat uurimist. Teise väiteosa kohaselt on rikutud kaitseõigusi ja poolte võrdsuse põhimõtet, kuna komisjon ei avaldanud hagejale tema kaitse seisukohast olulisi tõendeid.

Esimene väiteosa, et rikutud on hea halduse põhimõtet

98 Esimene väiteosa koosneb kolmest etteheitest. Esimene puudutab uurimise liiga pikka kestust. Teise kohaselt ei ole toimik piisavalt täielik ega täpne. Kolmas puudutab erapoolikut uurimist.

– *Sissejuhatavad märkused*

99 Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 41 lõikes 1 on sätestatud õigus heale haldusele ja selle kohaselt on igaühel õigus sellele, et liidu institutsioonid, organid ja asutused käsitleksid tema küsimusi erapooletult, õiglaselt ning mõistliku aja jooksul. 14. detsembri 2007. aasta *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud selgitustes põhiõiguste harta kohta (ELT 2007, C 303, lk 17) on täpsustatud, et harta artikkel 41 põhineb õigusriigi põhimõttele vastava liidu eksisteerimisel, mille iseloomulikud omadused loodi kohtupraktikaga, mis sätestab muu hulgas hea halduse kui üldise õiguspõhimõtte (13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Transavia Airlines *vs.* komisjon, T-591/15, EU:T:2018:946, punkt 37 (ei avaldata)).

100 Hea halduse põhimõtet puudutavast kohtupraktikast tuleneb, et kui – nagu käesolevas asjas – liidu institutsioonidel on kaalutlusõigus, siis on haldusmenetlustes liidu õiguskorraga antud tagatiste järgimine veelgi tähtsam. Nende tagatiste hulka kuulub eelkõige pädeva institutsiooni kohustus uurida hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetse juhtumi olulisi asjaolusid (21. novembri 1991. aasta kohtuotsus Technische Universität München, C-269/90, EU:C:1991:438, punkt 14; 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Transavia Airlines *vs.* komisjon, T-591/15, EU:T:2018:946, punkt 38 (ei avaldata), ja 17. jaanuari 2022. aasta kohtumäärus Car-Master 2 *vs.* komisjon, T-743/20, ei avaldata, EU:T:2022:33, punkt 66).

– *Esimene etteheide, et uurimine kestis liiga kaua*

101 Hageja väidab, et uurimise kestus – kümme aastat – on liiga pikk ja annab tunnistust eelkõige komisjoni hoolsuse puudumisest.

102 Hageja sõnul ei olnud tal uurimise kestuse tõttu võimalik end nõuetekohaselt kaitsta. Eelkõige viitab ta muudatustele uurimise eest vastutava komisjoni meeskonna koosseisus, teabenõudele, mis saadeti kaheksa aastat pärast kaebuse esitamist, taotlustele selgituste saamiseks dokumentide kohta, mis olid komisjoni käsutuses juba mitu aastat, ning uurimise ulatuse muutmisele väga hilises staadiumis. Ta rõhutab ka, et aja möödumine on avaldanud mõju faktiliste asjaolude mäletamisele nii tema enda kui ka Huawei ja ZTE puhul, kes ei olnud seetõttu suutelised vastama komisjoni teatavatele, mõnikord määrava tähtsusega teabenõuetele. Lõpuks vaidleb ta vastu sellele, et seda kestust võis õigustada juhtumi keerukus, ning lisab, et ta on alati komisjoniga täielikult koostööd teinud.

103 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

104 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on mõistlikust tähtajast kinnipidamine konkurentsipoliitikat puudutavas haldusmenetluses liidu õiguse üldpõhimõte, mille järgimise tagavad liidu kohtud (vt 19. detsembri 2012. aasta kohtuotsus Heineken Nederland ja Heineken *vs.* komisjon, C-452/11 P, ei avaldata, EU:C:2012:829, punkt 97 ning seal viidatud kohtupraktika).

105 Menetluse iga staadiumi kestuse mõistlikkust tuleb hinnata sõltuvalt iga juhtumi konkreetsetest asjaoludest, muu hulgas selle kontekstist, poolte käitumisest menetluse käigus, selle tähtsusest erinevatele huvitatud ettevõtjatele ja selle keerukusest (20. aprilli 1999. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs.* komisjon, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94, EU:T:1999:80, punkt 126).

106 Lisaks võib konkurentsipoliitika valdkonnas komisjonis toimuv haldusmenetlus hõlmata kahte üksteisele järgnevat staadiumi, millest kumbki vastab oma sisemisele loogikale. Esimene staadium, mis kestab kuni vastuväiteteatise vastuvõtmiseni, algab hetkel, mil komisjon võtab rikkumise kohta tehtud kaebuse alusel talle liidu seadusandja poolt delegeeritud pädevust kasutades meetmed, ja see peab võimaldama tal võtta seisukoha haldusmenetluse edasise käigu suhtes. Teine staadium kestab vastuväiteteatise esitamisest kuni lõpliku otsuse tegemiseni. See peab võimaldama komisjonil võtta lõplik seisukoht ette heidetud rikkumise kohta (21. septembri 2006. aasta kohtuotsus Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied *vs.* komisjon, C-105/04 P, EU:C:2006:592, punkt 38).

107 Lisaks, kui mõistliku aja põhimõtte rikkumine võis avaldada mõju menetluse tulemusele, võib selline rikkumine kaasa tuua vaidlustatud otsuse tühistamise (vt selle kohta 21. septembri 2006. aasta kohtuotsus Technische Unie *vs.* komisjon, C-113/04 P, EU:C:2006:593, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).

108 Siiski tuleb täpsustada, et konkurentsieeskirjade kohaldamisel võib mõistliku aja ületamine olla tühistamise põhjus üksnes rikkumisi tuvastava otsuse puhul, kui on tõendatud, et mõistliku aja põhimõtte rikkumine on kahjustanud puudutatud ettevõtjate kaitseõigusi. Peale selle spetsiifilise olukorra ei ole otsuse mõistliku aja jooksul tegemise kohustuse täitmata jätmisel määruse nr 1/2003 alusel toimuva haldusmenetluse õiguspärasusele mingit mõju (vt selle kohta 21. septembri 2006. aasta kohtuotsus Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied *vs.* komisjon, C-105/04 P, EU:C:2006:592, punktid 42 ja 43).

109 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et kaebuse esitamise ja vastuväiteteatise saatmise vahele jäi üle kuue aasta. Siiski, nagu on märgitud eespool punktis 15, esitas kaebuse esitaja alles 2012. aasta keskel ehk kolm aastat pärast kaebuse esitamist esimesed väited turuvallutuslike hindade kohta ja

komisjonil oli võimalik alustada etteheidetava tegevuse uurimist. Sellest nähtub, et haldusmenetluse esimene staadium kestis alates kaebuse esitamisest rohkem kui kuus aastat, kuid ainult veidi üle kolme aasta pärast kaebuse esitaja esimesi väiteid turuvallutuslike hindade kohta.

110 Haldusmenetluse teine staadium vastuväiteteatise kättesaamisest kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni 18. juulil 2019 kestis omakorda ligikaudu kolm ja pool aastat.

111 Uurimise kestus tervikuna alates esimestest väidetest turuvallutuslike hindade kohta, st ligikaudu seitse aastat, ei ole siiski liiga pikk, arvestades juhtumi konkreetseid asjaolusid, eriti selle keerukust.

112 Nimelt, nagu märkis Üldkohus, lahendades komisjoni 31. märtsi 2017. aasta otsuse peale esitatud tühistamishagi, nõudis käesolevas asjas väidetud tegevus selliste arvukate andmete keerukaid analüüse, millest enamik oli kättesaadav ainult hagejale, et rekonstrueerida hindade ja kulude struktuur, et teha kindlaks, kas turuvallutuslikud hinnad on olemas või mitte. See osutus veelgi keerulisemaks, kuna see puudutas liittooteid (9. aprilli 2019. aasta kohtuotsus Qualcomm ja Qualcomm Europe *vs.* komisjon, T-371/17, ei avaldata, EU:T:2019:232, punkt 125).

113 Ühelt poolt, nagu nähtub hagiavaldusest, esitas hageja komisjonile enam kui 31 000 dokumenti vastuseks kaheksale teabenõudele, millele mõnikord järgnesid hilisemad selgitustaotlused. Komisjon korraldas arvukaid kohtumisi ja telefonivestlusi nii hageja kui ka kaebuse esitaja ja kolmandate isikutega. Peale selle nähtub vaidlustatud otsuse punktist 3, milles tuletatakse meelde haldusmenetluse erinevaid etappe, et komisjon ei jäänud uurimise käigus kunagi tegevusetuks. Lõpuks tuleb arvesse võtta ka asjaolu, et nimetatud otsus sisaldab etteheidetava tegevuse analüüsi, mis oli ühtaegu nii keerukas kui ka üksikasjalik, ning et komisjon püüdis vastata mitmele argumendile, mille hageja selle menetluse käigus esitas, järgides hageja kaitseõigusi.

114 Teiselt poolt mõjutas selle menetluse kestust poolte käitumine haldusmenetluses. Sellega seoses tuleb märkida, et kaebuse esitaja esitas esimest korda väited turuvallutusliku tegevuse kohta alles kolm aastat pärast kaebuse esitamist. Mis puudutab hagejat, siis kõigepealt pöördus ta ärakuulamise eest vastutava ametniku poole üheksal korral, et lahendada toimikuga tutvumisega seotud küsimusi, seejärel taotles ta mitut tähtaja pikendamist, ühe ärakuulamise edasilükkamist ja täiendava ärakuulamise korraldamist. Lõpuks, esitades tühistamishagi komisjoni 31. märtsi 2017. aasta otsuse peale ja seejärel apellatsioonkaebuse 9. aprilli 2019. aasta kohtuotsuse Qualcomm ja Qualcomm Europe *vs.* komisjon (T-371/17, ei avaldata, EU:T:2019:232) peale, millega see hagi rahuldamata jäeti, ei saanud hagejale olla teadmata, et see aeglustab tingimata uurimist.

115 Järelikult, kuna uurimise kestus ei olnud liiga pikk, tuleb käesolev etteheide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

116 Igal juhul, isegi kui eeldada, et uurimise kestust võib pidada liiga pikaks, ei tõenda hageja, kuidas see oleks võinud negatiivselt mõjutada tema võimalusi end kaitsta.

117 Esimesena ei selgita hageja mingil moel, kuidas oleksid võinud uurimise põhjalikkust, täpsust, stabiilsust ja ulatust või tema kaitseõigusi mõjutada ainuüksi komisjonis uurimise eest vastutavate töötajatega seoses kõigil hierarhia tasanditel toimunud muudatused.

118 Teisena, mis puudutab 2013. aasta detsembris esitatud dokumenti, mille kohta komisjon palus selgitusi alles 2017. aasta jaanuaris, siis piisab, kui märkida, et nagu Üldkohus otsustas, tuleb arvesse võtta iga ettevõtja või ettevõtjate ühenduse üldist hoolsuskohustust, mille kohaselt on nad kohustatud tagama, et nende raamatupidamises või arhiivis oleksid hästi säilinud kõik nende tegevust kajastavad dokumendid, eelkõige selleks, et neil oleks kohtu- või haldusmenetluse korral olemas vajalikud tõendid. Seega, kuna komisjon esitas hagejale määruse nr 1/2003 artikli 18 lõigete 2 ja 3 alusel teabenõudeid alates 7. juunist 2010, pidi ta vähemalt alates sellest kuupäevast tegutsema suurema hoolsusega ja võtma kõik vajalikud meetmed, et säilitada tõendid, mille omamist võis talt mõistlikult eeldada (vt selle kohta 9. aprilli 2019. aasta kohtuotsus Qualcomm ja Qualcomm Europe *vs.* komisjon, T-371/17, ei avaldata, EU:T:2019:232, punkt 136 ja seal viidatud kohtupraktika).

119 Kolmandana selgitas komisjon, et kuigi uurimine arenes haldusmenetluses järk-järgult, siis seda just selleks, et võtta arvesse märkusi ja argumente, mille hageja esitas vastuseks eelkõige vastuväiteteatisele ja täiendavale vastuväiteteatisele, ning vastupidi hageja väidetele näitab see üksnes seda, et komisjon järgis täielikult tema kaitseõigusi.

120 Neljandana ei täpsusta hageja, kuidas oli asjaolu, et Huawei ja ZTE ei saanud esitada komisjoni nõutud teatud selgitusi ühekordsete insenerikuludega seotud maksete kohta (edaspidi „NRE maksed“), seotud aja möödumisega. Igal juhul tuleb tõdeda, et komisjon analüüsis, kas selliste maksete tegemisega Huaweile ja ZTE-le oli hagejal kavatsus teha neile kahele kliendile hinnaalandusi, mistõttu on tegemist subjektiivse elemendiga, mis ei ole seega seotud nende kahe äriühinguga, kes ei oleks seega saanud esitada hageja kasuks ühtegi olulist õigustavat tõendit. Seda kinnitab ka asjaolu, et nagu nähtub kuuenda väite analüüsist, tõendas komisjon seda asjaolu muude kokkulangevate tõendite kogumi alusel kui nende kahe ettevõtja ütlused.

121 Eeltoodud kaalutlusi arvestades ei saa käesolev etteheide, isegi kui eeldada, et see on põhjendatud, viia käesolevas asjas hageja kaitseõiguste rikkumise tuvastamiseni, mis viib vaidlustatud otsuse tühistamiseni.

– *Teine etteheide, et toimik ei ole piisavalt täielik ja täpne*

122 Hageja väidab, et jättes kogumata teatud potentsiaalselt õigustavat teavet, ei koostanud komisjon täielikku ja täpset toimikut. Ta leiab, et tegemist on puudusega, mida illustreerivad kolm järgmist näidet. Esimesena ei esitanud komisjon seoses Qualcommi töötajaga Huaweile ja ZTE-le ühtegi küsimust, hoolimata suurest hulgast selle töötaja koostatud dokumentidest, millele ta tugines. Teisena ei olnud Huawei ja ZTE suutelised sisuliselt vastama teabenõudele, mis puudutas NRE makseid, mis on ometi olulised. Kolmandana väidab hageja, et komisjon võimaldas tal tutvuda teatud dokumentidega, millest oli suures osas kustutatud teave, kontrollimata, kas konfidentsiaalsuse põhjendused, mille esitas need dokumendid esitanud kaebuse esitaja, olid põhjendatud või mitte, kuigi need dokumendid oleksid võinud sisaldada potentsiaalselt õigustavaid tõendeid.

123 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

124 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on põhimõtteliselt komisjoni ülesanne hinnata, kas konkurentsinormide rikkumist puudutava uurimise käigus on vaja mingit teavet (vt 15. juuli 2015. aasta kohtuotsus GEA Group *vs.* komisjon, T-45/10, ei avaldata, EU:T:2015:507, punkt 311 ja seal viidatud kohtupraktika). Lisaks, kuivõrd käesoleva väiteosa raames komisjonile ette heites, et ta ei püüdnud saada tõenäoliselt õigustavat teavet, viitab ta ka kaitseõiguste tagamisele

käesoleva väiteosa raames, ei nõua nende tagamine komisjonilt täiendava uurimise läbiviimist, kui ta leiab, et juhtumi uurimine oli piisav (16. mai 1984. aasta kohtuotsus Eisen und Metall *vs.* komisjon, 9/83, EU:C:1984:177, punkt 32, ja 11. märtsi 1999. aasta kohtuotsus Thyssen Stahl *vs.* komisjon, T-141/94, EU:T:1999:48, punkt 110).

125 Lisaks, mis puudutab selliste potentsiaalselt õigustavate dokumentide olemasolu, mida komisjon ei püüdnud saada, siis tuleneb kohtupraktikast, et asjaomane ettevõtja peab tõendama, et ta oleks saanud neid dokumente kasutada enda kaitseks, st et kui ta oleks saanud neile haldusmenetluses tugineda, oleks ta saanud tugineda asjaoludele, mis ei olnud kooskõlas selles staadiumis komisjoni tehtud järeldustega, ning oleks seega saanud mingilgi viisil mõjutada komisjoni otsuses tehtud hinnanguid (vt selle kohta 1. juuli 2010. aasta kohtuotsus Knauf Gips *vs.* komisjon, C-407/08 P, EU:C:2010:389, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 6. septembri 2017. aasta kohtuotsus Intel *vs.* komisjon, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punkt 97).

126 Sellest tuleneb, et asjaomane ettevõtja peab tõendama ühelt poolt, et tal ei olnud võimalik tutvuda teatud õigustavate tõenditega, ja teiselt poolt, et ta oleks saanud neid enda kaitseks kasutada (1. juuli 2010. aasta kohtuotsus Knauf Gips *vs.* komisjon, C-407/08 P, EU:C:2010:389, punkt 24, ja 6. septembri 2017. aasta kohtuotsus Intel *vs.* komisjon, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punkt 98).

127 Käesolevas asjas ei selgita hageja põhjuseid, miks komisjon leidis ekslikult, et juhtumi uurimine oli piisav, ja kuidas oleks ta võinud oma kaitses kasutada potentsiaalselt õigustavat teavet, mille komisjon jättis kogumata, sealhulgas tema mainitud kolm näidet – kui ta oleks saanud haldusmenetluses sellele tugineda, oleks ta saanud mingil viisil mõjutada vaidlustatud otsuses komisjoni antud hinnanguid. Igal juhul, nagu nähtub eespool punktis 124 viidatud kohtupraktikast, ei ole komisjon kohustatud uurimist jätkama, et koguda kõiki potentsiaalselt õigustavaid tõendeid, kui ta leiab, et juhtumi uurimine oli piisav.

128 Täpsemalt, mis puudutab tema töötajat, kes on paljude nende dokumentide koostaja, millele komisjon vaidlustatud otsuses tugineb, siis ei selgita hageja kuidagi, kuidas komisjoni poolt tema kohta kolmandatele isikutele esitatud võimalikele küsimustele antud vastused oleksid võinud juhtumi uurimisel omada mingit tähtsust või et neid oleks mingilgi viisil saanud kasutada tema kaitse tagamiseks või et need oleksid võinud kuidagi mõjutada komisjoni antud hinnanguid. Nimelt, kuigi komisjon tugines mõnele neist dokumentidest peamiselt Icera väljatõrjumise kava olemasolu tõendamiseks, tugines ta ka muudele määravatele tõenditele, mida ta pidas piisavaks. Lõpuks ei selgita hageja, kuidas oleks mõni kolmas isik olnud temast paremal positsioonil, et esitada tõendeid, mis lükkaksid ümber selle töötaja rolli või komisjoni poolt kõnealustele dokumentidele antud tõlgenduse.

129 Samuti, isegi kui eeldada, et Huawei ja ZTE ei olnud suutelised sisuliselt vastama teabenõudele NRE maksete kohta, mis olid ometigi olulised, tuleb märkida, et komisjonil ei olnud neid vastuseid vaja, kuna ta tugines selles osas kokkulangevate tõendite kogumile, nagu nähtub kuuenda väite analüüsist. Komisjon võis seega ilmset viga tegemata järeldada, et juhtumi uurimine oli piisav.

130 Lõpuks, mis puudutab tema võimalust tutvuda väga paljude kustutustega dokumentidega, mis oleksid võinud sisaldada õigustavaid tõendeid, siis hageja ei vaidle vastu sellele, et kaebuse esitaja, kes selle teabe esitas, pidas seda ametisaladuse alla kuuluvaks ja et komisjonil endal ei olnud redigeerimata versioone. Igal juhul võis komisjon mõistlikult järeldada, et tal oli uurimise läbiviimiseks piisavalt muid tõendeid, ilma et ta oleks pidanud nõudma kaebuse esitajalt, et ta esitaks talle tema esitatud dokumentide vähem redigeeritud versioonid.

131 Neil põhjustel tuleb tagasi lükata ka hageja nõue kohustada komisjoni kinnitama, kas dokumentides ID 1112-00146, 1112-00148, 1112-00150, 1112-00151, 1112-00154, 1112-00185, 1112-00218, 1112-00196, 1112-00229 ja 1294 sisalduvad arvukad kustutused põhinevad tugevatel ametisaladuse hoidmise nõuetel, ja teavitada teda sellest või edastada talle need ettekanded Nvidia nõudmiste kehtivuse hindamiseks.

132 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb käesolev etteheide tagasi lükata.

– *Kolmas etteheide, et uurimine oli erapoolik*

133 Hageja leiab, et vaidlustatud otsus on erapooliku uurimise tulemus, mis viis hea halduse põhimõtte ja täiendavalt süütuse presumptsiooni põhimõtte, *in dubio pro reo* põhimõtte ning õiguskindluse ja poolte võrdsuse põhimõtete rikkumiseni ning kahjustas tema kaitseõigusi.

134 Käesoleva etteheite põhjendamiseks esitab hageja kolm argumenti.

135 Esimesena ei analüüsinud komisjon erapooletult argumente ja tõendeid, mille hageja esitas vastuses vastuväiteteatisele ja ärakuulamisel. Vastupidi, ta võttis ette lõputu „teabeõngitsemise“, esitades mitu teabenõuet, mille tõttu koguti väga palju andmeid. Ka sisaldab vaidlustatud otsus olulisi erinevusi ja uusi asjaolusid võrreldes täiendava vastuväiteteatise ja asjaolusid käsitleva kirjaga, mis omakorda erinevad vastuväiteteatisest. Sellega seoses esitab hageja hagiavalduse lisas A.11 loetelu erinevuste näidetest.

136 Teisena ei võtnud komisjon vaidlustatud otsuses arvesse teatavaid Huawei edastatud õigustavaid asjaolusid, eelkõige seoses NRE maksetega.

137 Kolmandana kohtus komisjon kaebuse esitajaga, et arutada küsimusi, mis olid seotud täiendavat vastuväiteteatist puudutava ärakuulamisega, ilma ärakuulamise eest vastutava ametniku kohalviibimiseta, vaatamata sellele, et see küsimus kuulub viimase pädevusse, mis tekitab tõsiseid küsimusi tema laitmatuses ja neutraalsuses.

138 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

139 Sellega seoses tuleb märkida, et igal isikul on õigus sellele, et liidu institutsioonid käsitleksid tema küsimusi erapooletult (vt 2. veebruari 2022. aasta kohtuotsus Scania jt *vs.* komisjon, T-799/17, EU:T:2022:48, punkt 145 ja seal viidatud kohtupraktika). Käesolevas asjas tuleb siiski tõdeda, et ükski hageja esitatud argument ei võimalda tõendada, et komisjon ei pakkunud kõiki tagatisi, et välistada mis tahes põhjendatud kahtlus tema erapooletuse suhtes uurimises.

140 Mis puudutab kõigepealt hageja argumenti, et komisjon esitas arvukaid teabenõudeid, mille alusel koguti väga palju andmeid, siis tuleb meenutada, et määruse nr 1/2003 põhjenduse 23 kohaselt peab komisjonil olema kogu liidus õigus nõuda teavet, mis on vajalik muu hulgas ELTL artikliga 102 keelatud turgu valitseva seisundi kuritarvitamise tuvastamiseks. Peale selle tuleneb määruse nr 1/2003 artikli 18 lõikest 1, et komisjon võib määrusega talle pandud ülesannete täitmiseks tavalise teabenõude või otsusega nõuda ettevõtjatelt ja ettevõtjate ühendustelt „kogu vajalikku teavet“.

141 Võttes arvesse komisjoni ulatuslikku uurimis- ja kontrollipädevust, on tema pädevuses hinnata selle teabe vajalikkust, mida ta asjaomastelt ettevõtjatelt nõuab. Mis puudutab komisjoni hinnangu kontrollimist Üldkohtu poolt, siis tuleb meenutada, et kohtupraktika kohaselt tuleb

mõistet „vajalik teave“ tõlgendada lähtuvalt eesmärkidest, mille jaoks kõnealune uurimispädevus on komisjonile antud. Teabe nõudmise ja eeldatava rikkumise vahelise seose nõue on täidetud, kui selles menetluse staadiumis võib nimetatud nõuet pidada õiguspäraselt seotuks eeldatava rikkumisega, nii et komisjon võib mõistlikult eeldada, et dokument aitab tal teha kindlaks väidetava rikkumise olemasolu (vt 14. märtsi 2014. aasta kohtuotsus Holcim (Deutschland) ja Holcim *vs.* komisjon, T-293/11, ei avaldata, EU:T:2014:127, punkt 110 ning seal viidatud kohtupraktika).

142 Mis puudutab konkreetsemalt käesolevat juhtumit, siis nähtub 9. aprilli 2019. aasta kohtuotsuse Qualcomm ja Qualcomm Europe *vs.* komisjon (T-371/17, ei avaldata, EU:T:2019:232) – mis tehti pärast seda, kui hageja oli esitanud tühistamishagi komisjoni 31. märtsi 2017. aasta otsuse peale – punktist 128, et komisjoni läbi viidud uurimise ulatus õigustas suure hulga teabe esitamist.

143 Lisaks, nagu rõhutas ka Üldkohus 9. aprilli 2019. aasta kohtuotsuse Qualcomm ja Qualcomm Europe *vs.* komisjon (T-371/17, ei avaldata, EU:T:2019:232) punktis 201, oli komisjonil õigus see otsus vastu võtta just selleks, et ette valmistada oma lõplik otsus ELTL artikli 102 võimaliku rikkumise kohta nõutava hoolsusega ja võtta see otsus vastu kõikide andmete põhjal, mis võivad seda otsust mõjutada. Sama arutluskäik kehtib analoogia alusel ka teiste haldusmenetluses komisjoni edastatud teabenõuete puhul, ilma et oleks põhjust pidada seda „teabeõngitsemiseks“. Ühelt poolt ei saa komisjoni erapoolikust hageja suhtes toimunud uurimise ajal tuletada abstraktselt sellest, et komisjonil on kaalutlusruum selle uurimise läbiviimise viisi osas, ja teiselt poolt ei ole hageja esitanud tõendeid, mis tõendaksid konkreetselt, et neid teisi teabenõudeid saab selgitada üksnes sellise erapoolikusega.

144 Edasi, mis puudutab hageja argumenti erinevuste kohta vastuväiteteatise, täiendava vastuväiteteatise, asjaolusid käsitleva kirja ja vaidlustatud otsuse vahel, siis nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et kaitseõiguste tagamiseks on nõutav, et asjaomasele ettevõtjale antakse haldusmenetluses võimalus esitada tõhusalt oma seisukoht väidetavate faktide ja asjaolude tõelevastavuse ja asjakohasuse kohta ning dokumentide kohta, millele komisjon tugineb, et põhjendada oma väidet konkurentsinormide rikkumise olemasolu kohta (vt 5. detsembri 2013. aasta kohtuotsus SNIA *vs.* komisjon, C-448/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:801, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika; 25. märtsi 2021. aasta kohtuotsus Deutsche Telekom *vs.* komisjon, C-152/19 P, EU:C:2021:238, punkt 106).

145 See nõue on täidetud, kui lõplikus otsuses ei panda isikule süüks vastuväiteteatises märgitust erinevaid rikkumisi ega esitata muid faktilisi asjaolusid kui need, mille kohta huvitatud isikul on olnud võimalus oma selgitusi anda (24. mai 2012. aasta kohtuotsus MasterCard jt *vs.* komisjon, T-111/08, EU:T:2012:260, punkt 266; 18. juuni 2013. aasta kohtuotsus ICF *vs.* komisjon, T-406/08, EU:T:2013:322, punkt 117, ja 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Slovak Telekom *vs.* komisjon, T-851/14, EU:T:2018:929, punkt 180).

146 Teave peamiste tõendite kohta, millele komisjon vastuväiteteatises tugineb, võib siiski olla esitatud kokkuvõtlikult ja lõplik otsus ei pea tingimata olema vastuväiteteatise koopia, sest vastuväiteteatis on ettevalmistav dokument, milles faktilistele ja õiguslikele asjaoludele antud hinnangud on ainult esialgsed (17. novembri 1987. aasta kohtuotsus British American Tobacco ja Reynolds Industries *vs.* komisjon, 142/84 ja 156/84, EU:C:1987:490, punkt 70; vt ka 5. detsembri 2013. aasta kohtuotsus SNIA *vs.* komisjon, C-448/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:801, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika; 24. mai 2012. aasta kohtuotsus MasterCard jt *vs.* komisjon, T-111/08, EU:T:2012:260, punkt 267). Näiteks võib võrreldes vastuväiteteatisega esitada täiendusi, arvestades isikute antud vastuseid, mille argumendid tõendavad, et nad on tegelikult

saanud oma kaitseõigusi teostada. Komisjon võib haldusmenetlust silmas pidades ka muuta või täiendada vastuväidete põhjenduseks esitatud faktilisi või õiguslikke argumente (9. septembri 2011. aasta kohtuotsus Alliance One International *vs.* komisjon, T-25/06, EU:T:2011:442, punkt 181). Seetõttu võib komisjon hetkeni, mil lõplik otsus on vastu võetud, arvestades muu hulgas menetlusse kaasatud isikute suulisi või kirjalikke seisukohti, kas loobuda teatud või lausa kõigist alguses nende vastu esitatud vastuväidetest ja muuta nii oma hoiakut nende isikute suhtes soodsamaks, või vastupidi otsustada lisada uusi vastuväiteid, kui ta annab asjasse puutuvatele ettevõtjatele võimaluse nende kohta oma seisukoht esitada (vt 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon, T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245, punkt 115 ning seal viidatud kohtupraktika).

147 Käesolevas asjas ei saa komisjoni erapoolikust hageja suhtes toimunud uurimise ajal tuletada abstraktselt erinevustest vastuväiteteatise, täiendava vastuväiteteatise, asjaolusid käsitleva kirja ja vaidlustatud otsuse vahel. Ka ei ole hageja esitanud tõendeid, mis võimaldaksid konkreetselt tõendada, et neid erinevusi saab selgitada üksnes erapoolikusega.

148 Seevastu tuleb uurida, kas komisjon tugines vaidlustatud otsuses uutele vastuväidetele või hagejat süüstavatele tõenditele, mille kohta hagejal ei olnud võimalust haldusmenetluses oma seisukohta esitada.

149 Selles osas piirdub hageja üldise kinnitusega, et vaidlustatud otsus sisaldab olulisi erinevusi ja uusi asjaolusid, mida täiendavas vastuväiteteatises ja asjaolusid käsitlevas kirjas esitatud argumentides ei ole, ning sellega, et viitab joonealuses märkuses vaidlustatud otsuse mõnele põhjendusele ja viitab hagiavalduse lisale A.11.

150 Isegi juhul, kui need asjaolud kujutaksid endast uusi asjaolusid, mida ei olnud eelmistes menetlusdokumentides, ei selgita hageja siiski üldse, kuidas need asjaolud kujutavad endast uusi etteheiteid või süüstavaid tõendeid, mille kohta tal ei olnud võimalust esitada oma seisukohta, aga mitte üksnes komisjoni saadud märkuste, sealhulgas temalt saadud märkuste vaidlustatud otsuses arvessevõtmist.

151 Nagu nähtub eespool punktis 146 viidatud kohtupraktikast, ei saa vaidlustatud otsus olla vastuväiteteatise, täiendava vastuväiteteatise või asjaolusid käsitleva kirja koopia just seetõttu, et komisjon on kohustatud arvesse võtma haldusmenetluses poolte esitatud märkusi. Piirdudes selle otsuse ja varasemate menetlusdokumentide erinevuste loetelu koostamisega, selgitamata täpsemalt, kuidas mõjutasid need muudatused konkreetselt tema kahjuks komisjoni õiguslikku arutluskäiku ja faktide kvalifitseerimist ning kuidas etteheidetava tegevuse ulatust seetõttu muudeti, ei tõenda hageja, et komisjon viis läbi erapooliku uurimise.

152 Mis puudutab lõpuks hageja argumenti, et komisjon kohtus kaebuse esitajaga, et arutada küsimusi, mis olid seotud täiendavat vastuväiteteatist puudutava ärakuulamisega, ilma ärakuulamise eest vastutava ametniku kohalviibimiseta, kuigi see valdkond kuulub viimase pädevusse, siis ei võimalda see kahtluse alla seada komisjoni laitmatust ega tema suutlikkust käsitleda käesolevat juhtumit neutraalselt ja objektiivselt. Hageja ei tõenda ka, kuidas selline kohtumine oleks võinud mõjutada tema kaitseõigusi, seda enam, et miski ei takistanud teda juhul, kui ta seda vajalikuks pidas, palumast ärakuulamise eest vastutavalt ametnikult samaväärset koosolekut.

153 Käesolev etteheide tuleb seega tagasi lükata.

154 Seega tuleb esimese väite esimene osa tagasi lükata.

Teine osa, et rikutud on kaitseõigusi ja poolte võrdsuse põhimõtet

155 Käesolev väiteosa rajaneb kahel etteheitel. Esimene käsitleb ebapiisavat toimikuga tutvumise võimaldamist. Teine puudutab sisuliselt edastatud toimiku ebapiisavat sisu.

– *Sissejuhatavad märkused*

156 Kaitseõigused on põhiõigused, mis moodustavad lahutamatu osa õiguse üldpõhimõtetest, mille järgimise Üldkohus ja Euroopa Kohus tagavad (25. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Solvay *vs.* komisjon, C-109/10 P, EU:C:2011:686, punkt 52).

157 Kaitseõiguste tagamine on liidu õiguse üldpõhimõte, mida tuleb kohaldada, kui ametivõim kavatseb teha isiku suhtes talle ebasoodsa otsuse (16. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* United Parcel Service, C-265/17 P, EU:C:2019:23, punkt 28).

158 See liidu õiguse üldpõhimõte on sätestatud harta artikli 41 lõike 2 punktides a ja b (25. märtsi 2021. aasta kohtuotsus Deutsche Telekom *vs.* komisjon, C-152/19 P, EU:C:2021:238, punkt 105).

159 Konkurentsiõiguse kontekstis nõuab kaitseõiguste tagamine, et igale niisuguse otsuse adressaadile, milles tuvastatakse, et ta on toime pannud konkurentsinormide rikkumise, antaks haldusmenetluses võimalus esitada tõhusalt oma seisukoht talle etteheidetavate faktide ja asjaolude tõelevastavuse ja asjakohasuse kohta ning dokumentide kohta, millele komisjon viitab, et põhjendada oma väidet sellise rikkumise toimepanemise kohta, nagu nähtub eespool punktis 144 viidatud kohtupraktikast.

160 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et kui on rikutud kaitseõigusi, konkreetsemalt õigust olla ära kuulatud, toob see asjaomase haldusmenetluse lõpus tehtud otsuse tühistamise kaasa vaid juhul, kui ilma selle rikkumiseta oleks menetluse tulemus võinud olla teistsugune. Hageja, kes väidab, et tema kaitseõigusi on rikutud, ei ole kohustatud tõendama, et asjaomase liidu institutsiooni otsuse sisu oleks olnud teistsugune, vaid üksnes seda, et selline võimalus ei ole täielikult välistatud (vt 18. juuni 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, punktid 105 ja 106 ning seal viidatud kohtupraktika), kuna see pool oleks saanud end paremini kaitsta, kui menetluses ei oleks esinenud puudusi (2. oktoobri 2003. aasta kohtuotsus Thyssen Stahl *vs.* komisjon, C-194/99 P, EU:C:2003:527, punkt 31; 1. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware *vs.* nõukogu, C-141/08 P, EU:C:2009:598, punkt 94, ja 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Deutsche Telekom *vs.* komisjon, T-827/14, EU:T:2018:930, punkt 129).

161 Seda tuleb hinnata iga juhtumi konkreetsete faktiliste ja õiguslike asjaolude põhjal (18. juuni 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, punkt 107).

– *Esimene etteheide toimikuga ebapiisava tutvumise võimaldamise kohta*

162 Hageja väidab, et ta sai toimikuga tutvuda alles pärast vastuväiteteatise ja täiendava vastuväiteteatise vastuvõtmist ning seda alles siis, kui ta oli olnud kohustatud esitama sellekohased korduvad taotlused. Ta väidab samuti, et ta pidi pühendama „ülemäära aega ja

ebaproportsionaalseid ressursse“ teatud dokumentidega tutvumiseks, mis kujutas endast „tarbetut ja kahjustavat tähelepanu hajumist“ ning mõjutas negatiivselt tema võimet ennast kaitsta.

163 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

164 Kaitseõiguste põhimõttest tulenev õigus tutvuda toimikuga tähendab, et komisjon peab võimaldama asjasse puutuval ettevõtjal uurida kõiki uurimistoimikus olevaid dokumente, mis võivad omada tähtsust tema kaitse seisukohast. See hõlmab nii süüstavaid kui ka õigustavaid dokumente, välja arvatud teiste ettevõtjate ärisaladused, komisjoni sisedokumendid ja muud salajased andmed (7. jaanuari 2004. aasta kohtuotsus Aalborg Portland jt *vs.* komisjon, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, punkt 68, ning 12. juuli 2011. aasta kohtuotsus Toshiba *vs.* komisjon, T-113/07, EU:T:2011:343, punkt 41).

165 Käesolevas asjas kaebab hageja esimesena selle üle, et ta pidi komisjonile toimikus sisalduvate dokumentidega tutvumise võimaluse saamiseks peale käima, mille tõttu ta kaotas aega ja faktiliste asjaolude mälu tuhmus – mis mõjutas seega negatiivselt tema kaitset.

166 Hageja argumendid haldusmenetluse kestuse ja selle tagajärgede kohta tema kaitsevõimalustele tuleb aga tagasi lükata samadel põhjustel, mis on esitatud eespool punktides 116–121. Lisaks, osas, milles hageja väidab, et ta sai toimikuga tutvuda alles hilinenult, on selge, et ta sai haldusmenetluses toimikuga tutvuda ja et ta võis selles sisalduvaid dokumente oma kaitse korraldamisel arvesse võtta. Seega, isegi kui eeldada, et hageja ei saanud kohe oma toimikuga tutvuda, ei tõenda ta siiski, et dokumentidega tutvumise võimaldamine oli hilinenud ja et tema kaitseõigusi on rikutud, mistõttu tuleb see argument tagasi lükata.

167 Teisena, mis puudutab väidetavat ebapiisavat toimikuga tutvumise võimalust, siis tuleb märkida, nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendustest 45 ja 46, mida hageja ei ole vaidlustanud, et vastuväiteteatise puhul tunnistas hageja ise, et kõik toimikuga tutvumise küsimused olid lahendatud enne, kui ta esitas vastuse vastuväiteteatisele, ja täiendava vastuväiteteatise puhul tunnistas ta, et ta ei kasutanud talle komisjoni pakutud võimalust täiendada vastust täiendavale vastuväiteteatisele pärast seda, kui ta oli tutvunud toimiku teatud dokumentide läbivaadatud mittekonfidentsiaalse versiooniga, mistõttu ei saa ta põhjendatult väita, et tema kaitseõigusi on kahjustatud.

168 Seega tuleb käesolev etteheide tagasi lükata.

– *Teine etteheide, et edastatud toimiku sisu ei olnud piisav*

169 Hageja leiab, et komisjon ei ole täitnud oma kohustust teha üksikasjalikke märkmeid kõigi kohtumiste, telefonivestluste ja vestluste kohta, olgu need siis ametlikud või mitteametlikud, mis toimusid uurimise esemega seotud teabe kogumiseks, ning esitada need märkmed talle.

170 Esiteks väidab hageja, et komisjon ei teinud märkmeid temaga peetud seitsme konverentskõne ja viie koosoleku kohta. Hiljem ei saanud komisjon kasutada neid märkmeid, mis võisid sisaldada õigustavaid asjaolusid.

171 Teiseks leiab hageja, et komisjon edastas talle teatud märkmed kolmandate isikutega peetud koosolekute või konverentskõnede kohta liiga hilja, mõnikord mitu aastat pärast nende toimumist.

172 Kolmandaks väidab hageja, et komisjon edastas talle teatavate kolmandate isikutega peetud konverentskõnede kohta, st konverentskõne Huaweiga ja seitse konverentskõnet kaebuse esitajaga, liiga napisõnalised märkmed, mis ei võimaldanud tal nende käigus vahetatud teavet mõista.

173 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

174 Kõigepealt tuleb märkida, et määruse nr 1/2003 artikli 19 lõige 1 annab komisjonile õiguse küsitleda füüsilisi ja juriidilisi isikuid, kes nõustuvad küsitlemisega, et koguda uuritava küsimusega seotud teavet, et täita talle selle määrusega pandud ülesandeid.

175 Määruse nr 773/2004 artikli 3 kohaselt võib komisjon protokollida mis tahes kujul ütlusi, mida küsitletud isikud on andnud määruse nr 1/2003 artikli 19 alusel toimunud küsitluse käigus. Määruse nr 773/2004 artikli 3 lõikes 2 on samuti täpsustatud, et sellist küsitlust võib korraldada mis tahes sidevahendite abil, sealhulgas telefoni või elektroonilisel teel.

176 Selle kohta nähtub kohtupraktikast, et kui komisjon otsustab küsitletava nõusolekul viia määruse nr 1/2003 artikli 19 lõike 1 alusel läbi küsitluse, on ta kohustatud selle küsitluse tervikuna protokollima, ilma et see piiraks komisjonile protokollimise vormi osas jäetud valikut. Järelikult lasub komisjonil kohustus tema valitud kujul protokollida mis tahes küsitlust, mille ta viib läbi nimetatud artikli alusel, et koguda oma uurimise esemega seotud teavet (6. septembri 2017. aasta kohtuotsus Intel *vs.* komisjon, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punktid 90 ja 91, ning 9. märtsi 2023. aasta kohtuotsus Les Mousquetaires ja ITM Entreprises *vs.* komisjon, C-682/20 P, EU:C:2023:170, punkt 89).

177 Seejuures ei piisa, kui komisjon teeb küsitluse käigus käsitletud teemade lühiülevaate. Ta peab olema suuteline andma teavet küsitluse käigus toimunud arutelude sisu kohta, eelkõige selle käigus käsitletud teemadel antud teabe laadi kohta (15. juuni 2022. aasta kohtuotsus Qualcomm *vs.* komisjon (Qualcomm – ainuõiguse maksed), T-235/18, EU:T:2022:358, punkt 190; vt selle kohta ka 6. septembri 2017. aasta kohtuotsus Intel *vs.* komisjon, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punktid 91 ja 92).

178 Esimesena, mis puudutab komisjoni ja hageja enda vahel haldusmenetluse käigus toimunud suhtlust, siis heidab hageja ette, et toimikust puuduvad märkmed seitsme konverentskõne ja viie koosoleku kohta.

179 Tuleb aga märkida, et hageja ei selgita üldse, kuidas – juhul kui menetlusnormi rikkumine aset leidis – tema kaitseõigusi võidi kahjustada, tõendades, et ta oleks saanud end paremini kaitsta, kui komisjon oleks teinud märkmeid hagejaga toimunud suhtluse kohta. Kuna need koosolekud toimusid komisjoni ja hageja enda vahel, oli viimane seega täiesti teadlik nende sisust ja teemadest, mida komisjoniga nendel arutati. Seega oli tal igati võimalik kasutada oma kaitse paremaks tagamiseks kõiki õigustavaid tõendeid, mida võidi nende suhtluse käigus potentsiaalselt käsitleda. Peale selle võib sellisel juhul eeldada, et hageja on võtnud ettevaatusabinõu, saates komisjonile ise kõnealuse suhtluse kokkuvõte, et jätta toimikusse kirjalik jälg igast potentsiaalsest õigustavast tõendist.

180 Teisena, mis puudutab teatavaid märkmeid kolmandate isikutega peetud koosolekute või konverentskõnede kohta, siis kurdab hageja, et ta sai nendega tutvuda alles hilinemisega, mis kahjustas tema kaitseõigusi.

181 Olenemata küsimusest, kas kõnealused koosolekud ja telefonivestlused on määruse nr 1/2003 artikli 19 lõike 1 tähenduses „küsitlused“, mille komisjon oli kohustatud protokollima, kusjuures hageja isegi ei üritanud seda tõendada, ei ole vaidlust selles, et hagejal oli võimalik tutvuda neid puudutavate märkmetega 31. juulil ja 27. augustil 2018 ehk vahetult pärast seda, kui komisjon oli saatnud täiendava vastuväiteteatise.

182 Kuigi on kahetsusväärne, et kõnealuseid koosolekuid ja konverentskõnesid puudutavate märkmetega võimaldati tõepoolest tutvuda tükk aega pärast nende koosolekute ja konverentskõnede toimumist, vastas hageja siiski täiendavale vastuväiteteatisele 22. oktoobril 2018 ehk mitu nädalat pärast nende märkmete kättesaamist, mis andis talle piisavalt aega nende analüüsimiseks, et teha nendest kõik järeldused potentsiaalselt õigustavate asjaolude kohta ja neile selles vastuses tugineda.

183 Sellega seoses tuleb märkida, et käesoleva juhtumi asjaolusid tuleb eristada asjaoludest, mis olid aluseks kohtuasjale, milles tehti 15. juuni 2022. aasta kohtuotsus Qualcomm *vs.* komisjon (Qualcomm – ainuõiguse maksed) (T-235/18, EU:T:2022:358), milles Üldkohus tühistas komisjoni 24. jaanuari 2018. aasta otsuse C(2018) 240 (final) ELTL artikli 102 ja EMP lepingu artikli 54 kohase menetluse kohta (juhtum AT.40220 – Qualcomm (ainuõiguse maksed)), eelkõige seetõttu, et komisjon saatis teatavad kolmandate isikutega peetud küsitlusi puudutavad märkmed hilinemisega.

184 Nii nähtub 15. juuni 2022. aasta kohtuotsuse Qualcomm *vs.* komisjon (Qualcomm – ainuõiguse maksed) (T-235/18, EU:T:2022:358) punktidest 168 ja 169, et kohtuasjas, milles see otsus tehti, ei edastanud komisjon haldusmenetluses Qualcommile mingit teavet ei kolmandate isikutega peetud teatavate küsitluste toimumise ega sisu kohta – ta edastas need märkmed alles pärast otsuse C(2018) 240 (final) vastuvõtmist ning mõni neist esitati isegi Üldkohtu menetluses vastuseks Üldkohtu määratud menetlustoimingutele.

185 Pealegi ei ole vaidlust selles, et kohtuasjas, milles tehti 15. juuni 2022. aasta kohtuotsus Qualcomm *vs.* komisjon (Qualcomm – ainuõiguse maksed) (T-235/18, EU:T:2022:358), ei olnud Qualcommil erinevalt käesolevast juhtumist haldusmenetluses võimalust nende märkmetega tutvuda ning ta ei saanud seega esitada nende kohta oma seisukohta ega kasutada nendes sisalduvaid võimalikke õigustavaid asjaolusid enda kaitsmiseks enne seda, kui võeti vastu otsus, millega talle pandi süüks ainuõiguse maksete tegemine. Need otsustava tähtsusega asjaolud, mille tõttu Üldkohus tühistas otsuse C(2018) 240 (final), kujutavad endast olulist erinevust käesolevast juhtumist.

186 Eeltoodust tuleneb, et hageja ei ole tõendanud, et tema kaitseõigusi on rikutud sellega, et komisjon edastas talle märkmed asjaomaste koosolekute ja konverentskõnede kohta suhteliselt hilja. Hageja argument, et komisjon edastas need märkmed hilinenult, tuleb seega tagasi lükata.

187 Kolmandana, mis puudutab teatavaid märkmeid kolmandate isikutega toimunud konverentskõnede kohta, nimelt konverentskõne Huaweiga ja seitse konverentskõnet kaebuse esitajaga, siis hageja kaebab nende liigse napisõnalisuse üle.

188 Sellega seoses möönis komisjon kohtuistungil ühelt poolt, et vähemalt osa konverentskõnedest, millele hageja viitab, võib tõepoolest kvalifitseerida „küsitlusteks“ määruse nr 1/2003 artikli 19 lõike 1 tähenduses, ja teiselt poolt, et ta ei ole neid protokollinud. Ka tuleb märkida, et neid küsitlusi puudutavad märkmed, mis on ära toodud hagiavalduse lisas A.9, on liiga kokkuvõtlikud, et protokollimata jätmist heastada.

189 Mis puudutab järeldusi, mis tuleb teha sellisest menetlusnormide rikkumisest, siis on vaja välja selgitada, kas käesoleva kohtuasja konkreetseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid arvestades on hageja piisavalt tõendanud, et ta oleks saanud end paremini kaitsta, kui seda rikkumist ei oleks olnud. Kui seda ei ole tõendatud, ei saa see rikkumine kaasa tuua vaidlustatud otsuse tühistamist.

190 Kui asjaomasel ettevõtjal on veenvaid tõendeid talle avaldamata jäetud dokumentide koostajate ning laadi ja sisu kohta, peab ta tõendama, et toimikumaterjalid, millega tal põhjendamatult tutvuda ei võimaldatud, olgu need süüstavad või õigustavad, oleksid võinud olla tema kaitse jaoks tarvilikud (vt selle kohta kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Solvay *vs.* komisjon, C-110/10 P, EU:C:2011:257, punkt 37).

191 Kui talle ei avaldata süüstavat tõendit, siis piisab, kui asjaomane ettevõtja tõendab, et haldusmenetluse tulemus oleks võinud olla teistsugune, kui see tõend oleks kõrvale jäetud osas, milles komisjon sellele tugines (vt selle kohta 7. jaanuari 2004. aasta kohtuotsus Aalborg Portland jt *vs.* komisjon, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, punktid 71 ja 73, ning 12. juuli 2011. aasta kohtuotsus Toshiba *vs.* komisjon, T-113/07, EU:T:2011:343, punkt 46).

192 Kui talle ei avaldatud õigustavat tõendit, peab asjaomane ettevõtja tõendama, et ta oleks saanud seda tõendit kasutada enda kaitseks, st et kui ta oleks saanud sellele haldusmenetluses tugineda, oleks ta saanud tugineda tõenditele, mis ei langenud kokku selles etapis komisjoni tehtud järeldustega, ning ta oleks seega saanud mis tahes viisil mõjutada komisjoni otsuses esitatud hinnanguid (vt 6. septembri 2017. aasta kohtuotsus Intel *vs.* komisjon, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punkt 97 ja seal viidatud kohtupraktika).

193 Käesoleval juhul ei ole hageja aga tõendanud, et ta oleks suutnud end paremini kaitsta, kui tuvastatud menetlusnormide rikkumist ei oleks esinenud.

194 Nimelt, vaatamata sellele, et komisjoni saadetud märkmetest oli ikkagi võimalik tuletada vaidlusaluste küsitluste sisu ja sellest tulenevalt järeldada, et võib-olla olid olemas asjaolud, mida hageja oleks võinud enda kaitsmiseks kasutada, ei esitanud ta ühtegi üksikasjalikku argumenti, mis võimaldaks mõista, kuidas ta oleks saanud end paremini kaitsta, ja seda vaatamata sellele, et Üldkohus esitas talle kohtuistungil selle kohta sõnaselgelt küsimusi.

195 Lõpuks tuleb märkida, et 15. juuni 2022. aasta kohtuotsuses Qualcomm *vs.* komisjon (Qualcomm – ainuõiguse maksed) (T-235/18, EU:T:2022:358), millega Üldkohus tühistas otsuse C(2018) 240 (final) eelkõige seetõttu, et komisjoni edastatud märkmed kolmandate isikutega peetud teatavate küsitluste kohta olid ebatäielikud, esitas hageja hagiavalduses selle kohta esitatud väidete põhjendamiseks lisa, milles täpsustati aspekte, mida oleks võidud nendel küsitlustel arutada ja kuidas need asjaolud oleksid võinud tal end kaitsta. Käesolevas asjas ei ole hageja aga selliseid täpsustusi esitanud.

196 Sellest tuleneb, et käesolevas asjas tuvastatud menetlusnormide rikkumine, mis on seotud kolmandate isikutega peetud konverentskõnesid puudutavate märkmete liigse napisõnalisusega, ei saa kaasa tuua vaidlustatud otsuse tühistamist.

197 Järelikult tuleb käesolev etteheide ja esimese väite teine osa tagasi lükata. Seega, kuna ka selle väite esimene osa lükati tagasi (vt eespool punkt 154), tuleb väide tervikuna tagasi lükata.

Teine väide, et nii faktiliste kui ka õiguslike asjaolude osas on tehtud „ilmseid hindamisvigu“ ja rikutud põhjendamiskohustust seoses asjaomase turu määratlemisega ning hageja turgu valitseva seisundiga asjaomasel ajavahemikul

198 Teine väide koosneb viiest osast. Esimese osa kohaselt esinevad vaidlustatud otsuses seoses asjaomase turu määratlemisega lüngad. Teine osa puudutab konkurentsisurvet, mida avaldab kontsernisisene pakkumine vabaturul otseselt. Kolmas puudutab konkurentsisurvet, mida kontsernisisene pakkumine vabaturul avaldab kaudselt. Neljas puudutab hageja turgu valitsevat seisundit asjaomasel ajavahemikul. Viies puudutab UMTSi kiibistike turu selle tippsegmendi määratlust, millele komisjon oma analüüsis tugines.

Esimene osa, et vaidlustatud otsuses esinevad lüngad seoses asjaomase turu määratlusega

199 Käesolev väiteosa põhineb kolmel etteheitel. Esimese etteheite kohaselt on tehtud ilmseid hindamisvigu ja rikutud õigusnormi, kuna komisjon tugines asjaomase turu määratlemisel ebaselgetele teabenõuetele antud ebamääraste vastuste valikule. Teise etteheite kohaselt on tehtud ilmseid hindamisvigu ja rikutud õigusnormi, kuna komisjon ei uurinud võimaliku asendusahela olemasolu. Kolmanda etteheite kohaselt on tehtud ilmseid hindamisvigu ja rikutud õigusnormi, kuna komisjon järeldas, et ta ei pidanud kohaldama *small but significant and non-transitory increase in price*'i (väike, aga märkimisväärne mitteajutine hinnatõus) testi (edaspidi „SSNIP-test“).

– *Sissejuhatavad märkused*

200 Tuleb meenutada, et ELTL artikli 102 kohaldamise raames on asjaomase turu kindlaksmääramise eesmärk määratleda ala, mille piires tuleb hinnata küsimust, kas asjaomane ettevõtja suudab märkimisväärses ulatuses tegutseda sõltumatult oma konkurentidest, klientidest ja tarbijatest (vt 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 127 ning seal viidatud kohtupraktika).

201 Asjaomase turu määratlemine on seega põhimõtteliselt asjaomase ettevõtja turgu valitseva seisundi võimaliku olemasolu hindamise eeltingimus ja see eeldab esiteks selle turu toodete või teenuste ning seejärel teiseks selle turu geograafilise ulatuse kindlaks tegemist (vt 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punktid 127 ja 128 ning seal viidatud kohtupraktika).

202 Mis puudutab toodete või teenuste turgu, siis mõiste „asjaomane turg“ tähendab, et turule kuuluvate kaupade või teenuste vahel saab valitseda tõhus konkurents, mis eeldab, et need on omavahel piisavalt vahetatavad või asendatavad. Vahetatavust või asendatavust ei hinnata üksnes asjaomaste kaupade ja teenuste objektiivsete tunnuste põhjal. Samuti tuleb arvesse võtta konkurentsitingimusi ning nõudluse ja pakkumise struktuuri sellel turul (vt 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 129 ning seal viidatud kohtupraktika).

203 Selline hinnang eeldab, asjaomasel turul olevate toodete või teenuste ja nende toodete või teenuste vahel, mis on kavandatud rahuldama selle turu nõudlust, on piisav asendatavus. Nii on see eelkõige juhul, kui alternatiivse pakkumise tegija suudab lühikese aja jooksul nõudlusele vastata

piisava jõuga, et see kujutaks endast arvestatavat vastukaalu asjaomase ettevõtja võimele sellel turul (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punktid 132 ning 133).

204 Lõpuks tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et kuna asjaomase turu määratlemine eeldab komisjoni keerukaid majanduslikke hinnanguid, kuulub see liidu kohtute poolt kontrollimisele ainult piiratud ulatuses (17. septembri 2007. aasta kohtuotsus Microsoft *vs.* komisjon, T-201/04, EU:T:2007:289, punkt 482; 7. mai 2009. aasta kohtuotsus NVV jt *vs.* komisjon, T-151/05, EU:T:2009:144, punkt 53, ja 15. detsembri 2010. aasta kohtuotsus CEAHR *vs.* komisjon, T-427/08, EU:T:2010:517, punkt 66).

205 Hageja argumente asjaomase turu määratluse kohta, millest komisjon vaidlustatud otsuses lähtus, tuleb analüüsida neid kaalutlusi silmas pidades.

– Esimene etteheide, et tehtud on ilmseid hindamisvigu ja rikutud õigusnormi, kuna komisjon tugines ebaselgetele küsimustele antud ebamääraste vastuste valikule

206 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuses välistas komisjon halvasti sõnastatud küsimustele antud vastuste erapooliku analüüsi alusel UMTSi kiibistike ja muid tehnoloogiaid toetavate kiibistike võimaliku asendatavuse.

207 Täpsemalt tugineb vaidlustatud otsus hageja sõnul ebaselgetele või mitmeti mõistetavatele vastustele, mis anti ebaselgetele või tõlgendatavatele küsimustele, mis on esitatud teabenõuetes, mis esitati mitu aastat pärast eeldatavat rikkumist, ning mille tagajärjel mitu 4. novembri 2014. aasta ja 30. aprilli 2015. aasta küsimustikele vastajat tõlgendasid esitatud küsimusi nii, et need puudutasid turgu sellisena, nagu see oli teabenõuete saatmise ajal, mitte aga eeldatava rikkumise ajal. Lisaks viis UMTSi kiibistike ja muid tehnoloogiaid toetavate kiibistike asendatavust puudutavate teatud küsimuste sõnastus selleni, et küsitletud ettevõtjad vastasid küsimusele, kas nad kavatsevad vahetada tarnijat kiibistike osas, mis on mõeldud integreerimiseks olemasolevatesse seadmetesse, mitte aga tulevastesse seadmetesse. Lõpuks eeldas küsimuste sõnastus ette, et on olemas kaks eraldiseisvat turgu, millest üks hõlmab UMTSi kiibistikke ja teine LTEd toetavaid kiibistikke, kuna vastajatelt küsiti, kas nad läheksid ühelt kiibistikult teisele üle.

208 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

209 Kõigepealt tuleb märkida, et vaidlustatud otsuses järeldas komisjon suurele hulgale andmetele tuginedes, et UMTSi kiibistikud ja muid tehnoloogiaid toetavad kiibistikud ei ole omavahel asendatavad. Mis puudutab UMTSi kiibistike ja muude GSMi standardit toetavate kiibistike asendatavuse puudumist, siis nähtub see nimetatud otsuse 245., 246. ja 248.–251. joonealusest märkusest, mis puudutab asendatavuse puudumist UMTSi kiibistike ja muude AMRC standardit toetavate kiibistike vahel, sama otsuse 254.–258. joonealusest märkusest, mis puudutab asendatavuse puudumist UMTSi kiibistike ja nende variandi „Frequency-division-duplexing“ (FDD) ja samade kiibistike vahel „Time-division-duplexi“ (TDD) variandis, mis ei toeta FDD režiimi, selle otsuse 260. ja 264. joonealusest märkusest ning mis puudutab asendatavuse puudumist UMTSi kiibistike ja muude WiFi/WiMAXi standardit toetavate kiibistike vahel, sama otsuse 271.–273. joonealusest märkusest. Lisaks, nagu nähtub vaidlustatud otsuse 277. ja 279. joonealusest märkusest, tugines komisjon samuti arvukatele dokumentidele järeldamaks, et UMTSi kiibistikud, mis toetavad selle tehnoloogia eri versioone, on asendatavad.

210 Veel tuleb märkida, et komisjon ei tuginenud mitte ainult 2014. ja 2015. aastal saadetud küsimustike vastustele, vaid ka vastustele, mis anti 2010. aastal saadetud kahele küsimustikule, mis puudutasid samuti asjaomase turu määratlust; komisjon kinnitas seda sõnaselgelt vastuseks Üldkohtu kirjaliku küsimuse vormis võetud menetlust korraldavale meetmele, ning tootmisharu aruannetele, nagu nähtub vaidlustatud otsuse 244., 261. ja 270. joonealusest märkusest.

211 Seega ei saa komisjonile ette heita, et ta tugines asjaomase turu määratlemisel üksnes valitud vastustele.

212 Lisaks, isegi kui eeldada, et teatud küsitletud ettevõtjad võisid vastata 2014. ja 2015. aasta küsimustikele seoses väära ajavahemikuga, tuleb tõdeda, et kõik vastajad, kellel komisjon vaidlustatud otsuse 244., 261. ja 270. joonealuses märkuses viitab, ei teinud sellist viga; hageja sellele vastu ei vaidle, kuna ta piirdub mõne näite toomisega ettevõtjate kohta, kelle vastus ei puuduta tema arvates asjaomast ajavahemikku.

213 Mis puudutab täpsemalt 30. aprilli 2015. aasta küsimustikku, siis tuleb märkida, et selle sissejuhatuses on täpsustatud, et vastused tuleb anda ajavahemiku 2010–2014 kohta. Mis puudutab põhjuseid, miks see küsimustik ei puudutanud 2009. aastat, samas kui selle aasta teine kvartal oli asjaomase ajavahemikuga hõlmatud, siis märkis komisjon selle kohta Üldkohtu esitatud küsimustele kirjalikult vastates, et mitu sellele küsimustikule vastanut viitasid sõnaselgelt 2010. aastast varasemale ajalisele raamistikule või tegid avaldusi, mis on kohaldatavad üldiselt, sõltumata võrdlusperioodist, ja mis seega kehtivad ka 2009. aasta kohta.

214 Sellest tuleneb, et isegi kui mõni hageja viidatud 4. novembri 2014. aasta ja 30. aprilli 2015. aasta küsimustikele vastanuist vastas ebamääraselt, nagu ta väidab, viidates rikkumise omast erinevale ajalisele raamistikule, ei saa selline viga mingil juhul seada kahtluse alla komisjoni analüüsi kõikide vastuste kohta seoses UMTSi kiibistike ja muid tehnoloogiaid toetavate kiibistike asendatavuse puudumisega, võttes arvesse väga suurt hulka üksteist toetavaid andmeid, millele komisjon selles osas tugines.

215 Lisaks, väites, et UMTSi kiibistike ja muid tehnoloogiaid toetavate kiibistike asendatavust puudutavate teatud küsimuste sõnastus tingis selle, et küsitletud ettevõtjad vastasid küsimusele, kas nad kavatsevad vahetada tarnijat kiibistike osas, mis on mõeldud integreerimiseks olemasolevatesse seadmetesse, mitte aga tulevastesse seadmetesse, leiab hageja sisuliselt, et komisjon oleks pidanud uurima tulevastesse mobiiltelefonidesse, st toodetesse, mida veel ei ole olemas, integreeritavate kiibistike tarnijate poolt avaldatava konkurentsisurve hüpoteetilist olemasolu.

216 Nende argumentidega ei saa aga nõustuda.

217 Komisjoni teatise asjaomase turu mõiste kohta ühenduse konkurentsiõiguses (EÜT 1997, C 372, lk 5; ELT eriväljaanne 08/01, lk 155; edaspidi „turu määratluse teatis“) punktist 7 nähtub, et asjaomane tooteturg hõlmab kõiki neid tooteid ja/või teenuseid, mis tarbijate seisukohast on oma iseloomulike tunnuste, hindade ja otstarbekohase kasutuse põhjal omavahel vahetatavad ja asendatavad, see tähendab, et hindamine peab toimuma lähtuvalt toodete liigist, mida asjaomased ettevõtjad sel hetkel müüvad, mitte aga tulevikus toodetavatest hüpoteetilistest toodetest, mille omadusi, hinda ja kasutust tarbijatele veel ei ole teada.

218 Sellega seoses tuleb samuti märkida, et hageja ei selgita igal juhul, kuidas oleks veel olematutele seadmetele mõeldud kiibistike hüpoteetilisel konkurentsisurvel olnud vähematki mõju komisjoni selle analüüsi tulemusele, mis põhines, nagu on märgitud eespool punktides 209 ja 210, arvukatel kokkulangevatel andmetel.

219 Lõpuks tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata hageja argumendid, mille kohaselt küsides vastanutelt, kas nad läheksid ühte liiki kiibistikult üle teisele, leidis komisjon ette, et on olemas kaks eraldiseisvat turgu, nimelt UMTSi kiibistike turg ja LTEd toetavate kiibistike turg.

220 Nimelt komisjoni selle kohta esitatud küsimused üksnes viitavad konkreetsetele tehnoloogiatele, eelkõige GSMi, UMTSi ja LTE standarditele, millest igaühel on iseloomulikud tunnused, ning nendega soovitakse just teada, kas neid tehnoloogiaid toetavate kiibistike ostjad peavad neid tehnoloogiaid omavahel asendavateks ja seega potentsiaalselt sama tooteturu osaks.

221 Eeltoodust tuleneb, et käesolev etteheide tuleb tagasi lükata.

– Teine etteheide, et tehtud on ilmseid hindamisvigu ja rikutud õigusnorme, kuna komisjon ei uurinud asendusahela olemasolu

222 Hageja väidab, et komisjon on teinud ilmseid hindamisvigu ja rikkunud õigusnorme, jättes analüüsimata asendusahela olemasolu UMTSi kiibistike ja nende kiibistike vahel, mis toetavad varasemaid või hilisemaid tehnoloogiaid.

223 Hageja sõnul oleks komisjon pidanud uurima, kas ühelt tehnoloogialt teisele ülemineku hetkel oli olemas see, mida ta nimetab „asendusahelaks“, see tähendab tema enda sõnul „pakutavate toodete katkematus või selle puudumisel kahe standardi vaheline ilmne struktuuriline „katkestuspunkt““. Täpsemalt vaidleb ta vastu komisjoni järeldusele, et UMTSi kiibistike ja varem GSMi/EDGE'i laiendatud standardit toetavate kiibistike vahel puudus asendusahel.

224 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

225 Tuleb märkida, et turu määratluse teatise punktis 57 selgitab komisjon, et teatavatel juhtudel võib asendusahelate olemasolu viia selleni, et turuga hõlmatakse teatavad tooted, mis ei ole otseselt asendatavad, kui toode B on nõudluse poolest toodete A ja C asendustoode. Sel juhul, isegi kui tooted A ja C ei ole nõudluse osas teineteise otsesed asendustooted, võidakse nad paigutada samale asjaomasele tooteturule, sest asendustoode B mõjutab nende vastavaid hindu.

226 Tuleb aga tõdeda, et käesoleva etteheite raames heidab hageja komisjonile sisuliselt ette seda, et ta leidis ühest küljest, et kiibistikud, mis toetavad varasemat tehnoloogiat, ja UMTSi kiibistikud ei olnud asendatavad, ning teisest küljest, et UMTSi kiibistikud ja kiibistikud, mis toetasid hilisemat tehnoloogiat, ei olnud omavahel asendatavad. Teisisõnu heidab ta komisjonile ette, et viimane viis läbi kaks „klassikalist“ asendatavuse analüüsi kahe toote vahel, selle asemel et analüüsida sellise kahe toote võimalikku ahelasendatavust, mis ei ole otseselt asendatavad, kuid mis muutuvad kaudselt asendatavaks nende ühise asendatavuse kaudu kolmanda tootega.

227 Selles osas piisab, kui märkida, et nagu nähtub eespool punktidest 209 ja 210, analüüsis komisjon vaidlustatud otsuses UMTSi kiibistike ja muid tehnoloogiaid toetavate kiibistike – mis on kas UMTSi tehnoloogiast varasemad või hilisemad – asendatavust paljudele üksteist toetavatele andmetele tuginedes.

228 Eeltoodust tuleneb, et käesolev etteheide tuleb tagasi lükata.

– Kolmas etteheide, et tehtud on ilmseid hindamisvigu ja rikutud õigusnormi, kuna komisjon järeldas, et ta ei pidanud SSNIP-testi kohaldama

229 Hageja leiab, et jättes vaidlustatud otsuses SSNIP-testi kohaldamata, tegi komisjon ilmse hindamisvea ja rikkus õigusnormi. Hageja leiab, et kuigi 11. jaanuari 2017. aasta kohtuotsuses Topps Europe *vs.* komisjon (T-699/14, ei avaldata, EU:T:2017:2), millele komisjon vaidlustatud otsuses viitab, viidatakse tõepoolest peale selle testi muudele vahenditele, mis on komisjoni käsutuses, sealhulgas turu-uuringutele või tarbijate ja konkurentide arvamuste hindamisele, on komisjon siiski kohustatud tuginema sobivatele, veenvatele ja usaldusväärsetele tõenditele, mida ta käesolevas asjas ei teinud, sest ta tugines teabenõuetes esitatud ebaselgetele küsimustele antud vastuste valikule. Hageja heidab komisjonile ette ka seda, et ta leidis vaidlustatud otsuse põhjenduses 248, et selline test ei olnud igal juhul sobiv, kuna UMTSi kiibistike hind oli juba kindlaks määratud konkurentsivõimelistest hindadest kõrgemal tasemel.

230 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad hageja argumentidele vastu.

231 Kõigepealt tuleb meenutada, et SSNIP-testi käigus uuritakse, kas toote hinna väike tõus vahemikus 5–10% paneks märkimisväärse hulga kliente valima teise toote, mida sel juhul peetakse esimest toodet asendavaks.

232 Samuti tuleb märkida, et kuigi SSNIP-test on tunnustatud meetod asjaomase turu määratlemiseks, ei ole see ainus komisjoni käsutuses olev meetod. Nimelt võib komisjon asjaomase turu määratlemisel arvesse võtta ka muid vahendeid, nagu turu-uuringud või tarbijate ja konkurentide arvamuste hindamine (11. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Topps Europe *vs.* komisjon, T-699/14, ei avaldata, EU:T:2017:2, punkt 82, ning 5. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus HeidelbergCement ja Schwenk Zement *vs.* komisjon, T-380/17, EU:T:2020:471, punkt 331 (ei avaldata)), millele hageja vastu ei vaidle.

233 Lisaks tuleneb nii kohtupraktikast kui ka turu määratluse teatise punktist 25, et komisjoni käsutuses olevate erinevate hindamiselementide vahel ei ole jäika hierarhiat (vt selle kohta 11. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Topps Europe *vs.* komisjon, T-699/14, ei avaldata, EU:T:2017:2, punkt 82, ning 5. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus HeidelbergCement ja Schwenk Zement *vs.* komisjon, T-380/17, EU:T:2020:471, punkt 331 (ei avaldata)), millele hageja samuti vastu ei vaidle.

234 Peale selle tuleb meenutada, et komisjonil on asjaomase turu määratlemisel teatav kaalutlusruum, kuna see eeldab keerulisi majanduslikke hinnanguid (vt selle kohta 15. detsembri 2010. aasta kohtuotsus CEAHR *vs.* komisjon, T-427/08, EU:T:2010:517, punkt 66 ja seal viidatud kohtupraktika).

235 Sellest tuleneb, et komisjon ei ole kohustatud asjaomase turu määratlemisel ELTL artikli 102 kohaldamiseks tegema SSNIP-testi.

236 Järelikult ei rikkunud komisjon ühtegi õigusnormi, kui ta märkis vaidlustatud otsuse põhjenduses 180, et ta oli käesolevas asjas võimeline määratlema asjaomase turu ilma SSNIP-testi tegemata.

237 Veel nähtub hageja esimese väite esimese osa toetuseks esitatud esimese etteheite analüüsist, et vaidlustatud otsuses tugines komisjon asjaomase turu määratlemisel sobivatele, veenvatele ja usaldusväärsetele tõenditele, mitte – nagu väidab hageja – teabenõuetes esitatud ebaselgetele küsimustele antud vastuste valikule. Hageja ei tõenda seega, et komisjon tegi vea, kui ta ei teinud käesolevas asjas SSNIP-testi.

238 Ka ei ole hageja isegi üritanud tõendada, et SSNIP-testi kasutamine oleks muutnud järeldusi, millele komisjon vaidlustatud otsuses jõudis (vt selle kohta 5. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus HeidelbergCement ja Schwenk Zement *vs.* komisjon, T-380/17, EU:T:2020:471, punkt 331 (ei avaldata)).

239 Käesolev etteheide tuleb seega tagasi lükata, ilma et oleks vaja otsustada, kas põhjendatud on üks põhjendustest, mille komisjon käesolevas asjas SSNIP-testi kasutamata jätmise kohta esitas ja millele hageja vastu vaidleb, ehk asjaolu, et selline test ei olnud käesolevas asjas igal juhul sobiv, kuna UMTSi kiibistike hind oli juba kindlaks määratud konkurentsivõimelistest hindadest kõrgemal tasemel.

240 Teise väite esimene osa tuleb sellest tulenevalt tagasi lükata.

Teine osa, mis puudutab konkurentsisurvet, mida avaldas kontsernisisene pakkumine vabaturul otseselt

241 Käesoleva väiteosa põhjendamiseks esitab hageja neli etteheidet.

242 Esiteks väidab hageja, et järeldamaks, et vertikaalselt integreeritud seadmete teatavate tootjate kontsernisisene pakkumine ei avaldanud UMTSi kiibistike turul konkurentsisurvet, tugines komisjon ekslikult nende tootjate ebajärjekindlatele ja asjakohatutele avaldustele, kuid ei küsinud klientidelt nende valmisoleku ja võime kohta minna üle isevarustamisele või seda suurendada juhul, kui kiibistike hind sellel turul tõuseb.

243 Teiseks leiab hageja, et komisjon välistas asjaomaselt turult [*konfidentsiaalne*] [1] kontsernisisese tootmise ekslikult, kuna see oli asjaomasel ajavahemikul minimaalne. Ta viitab sellega seoses oma vastustele vastuväiteteatisele ja täiendavale vastuväiteteatisele, milles ta tõendas, et [*konfidentsiaalne*] avaldas tugevat konkurentsisurvet.

244 Kolmandaks kritiseerib hageja seda, et komisjon lükkas tagasi teatud tõendid turudünaamika ja sektori suundumuste kohta, samas kui nii dünaamilises sektoris nagu see, mida puudutab vaidlustatud otsus, oli vaja neid arenguid ja suundumusi arvesse võtta. Nii oli see käesolevas asjas seda enam, et nimetatud otsuse muude aspektide puhul, eelkõige selleks, et tõendada UMTSi kiibistike turu tippsegmendi suure kasvupotentsiaali olemasolu, võttis komisjon arvesse tulevikuprognoose.

245 Neljandaks heidab hageja komisjonile ette, et viimane ei võtnud arvesse ärilist tegelikkust, eelkõige asjaolu, et hageja kaotas ligikaudu 70% oma MBB seadmetele mõeldud UMTSi kiibistike müügist Huawei juures tema tütarettevõtja kontsernisisese pakkumise kasuks.

246 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

[1] Konfidentsiaalsed andmed kustutatud.

247 Turu määratluse teatise punktist 7 nähtub, et asjaomane tooteturg hõlmab kõiki neid tooteid või teenuseid, mis tarbijate seisukohast on oma iseloomulike tunnuste, hindade ja kasutusotstarbe põhjal omavahel vahetatavad või asendatavad.

248 Samuti tuleneb turu määratluse teatise punktist 13, et konkurents tekitab ettevõtjatele kolm piirangute allikat – nõudluse asendatavus, pakkumise asendatavus ja potentsiaalne konkurents – ning turu määratluse puhul on nõudluse asendatavus konkreetse toote pakkujate suhtes kõige vahetum ja tõhusam distsiplineeriv jõud. Ettevõtja saab kehtivaid müügitingimusi otsustavalt mõjutada vaid siis, kui kliendid saavad raskusteta üle minna asendustoodetele, mis tähendab, et kindlaks tuleb teha muud tegelikud tarneallikad, mida asjaomaste ettevõtjate kliendid võivad kasutada.

249 Lisaks, nagu on märgitud turu määratluse teatise punktis 20, võib pakkumise asendatavust samuti arvesse võtta asjaomase turu määratlemisel olukorras, kus selle mõju on tõhususe ja vahetu mõju osas samaväärne nõudluse asendatavusega. See tähendab, et tarnijatel on vastukaaluks suhteliste hindade väikestele ja püsivatele muudatustele võimalik lühikese aja jooksul asuda tootma asjaomaseid tooteid ning neid turustada, ilma et see tooks kaasa olulisi täiendavaid kulutusi või riske (17. septembri 2007. aasta kohtuotsus Microsoft *vs.* komisjon, T-201/04, EU:T:2007:289, punkt 484, ja 9. septembri 2009. aasta kohtuotsus Clearstream *vs.* komisjon, T-301/04, EU:T:2009:317, punkt 50).

250 Veel nähtub turu määratluse teatise punktist 24, et potentsiaalset konkurentsi ei võeta turgude määratlemisel arvesse, kuna tingimused, milles see võib tegelikult kujutada endast konkurentsisurvet, sõltuvad turule sisenemise tingimustega seotud teatud tegurite ja asjaolude analüüsist.

251 Lõpuks tuleb rõhutada, et eelkõige turu määratluse teatise punktidest 16, 20, 21 ja 23 nähtub, et asjaomase turu määratlemiseks vajalik asendatavus peab teostuma lühikese aja jooksul (vt selle kohta 29. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Telefónica ja Telefónica de España *vs.* komisjon, T-336/07, EU:T:2012:172, punkt 123).

252 Käesolevas asjas nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 215, millele hageja sisuliselt vastu ei vaidle, et asjaomasel ajavahemikul kasutasid UMTSi kiibistikega isevarustamist vaid kolm vertikaalselt integreeritud ettevõtjat, [*konfidentsiaalne*]. Arvestades [*konfidentsiaalne*] UMTSi kiibistike minimaalset tootmist sel ajavahemikul, märkis komisjon nimetatud põhjenduses, et ta ei võta seda oma analüüsis arvesse.

253 Mis puudutab esimest etteheidet, et komisjon tugines ekslikult UMTSi kiibistike turul vertikaalselt integreeritud teatavate algseadmete tootjate ebajärjekindlatele ja asjakohatutele avaldustele, et järeldada, et nende tootjate kontsernisisene pakkumine ei avaldanud otseselt konkurentsisurvet, siis ei saa komisjonile ette heita, et ta küsitles oma uurimise käigus [*konfidentsiaalne*], milline oli nende kiibistike sihtkoht, mida nad ise tootsid, ja millised olid nende sellekohased kavatsused. Nagu ilmneb turu määratluse teatise punktist 13, tuleb selleks, et teha kindlaks, kas kliendid saavad raskusteta üle minna asendustoodetele, kindlaks teha muud tegelikud tarneallikad, mida kliendid võivad kasutada.

254 Sellega seoses on [*konfidentsiaalne*] vastused väga selged, kuna vaidlustatud otsuse põhjendusest 218 nähtub, et [*konfidentsiaalne*], ja otsuse põhjendusest 219 nähtub, et [*konfidentsiaalne*]. Peale selle nähtub otsuse põhjendusest 220, et [*konfidentsiaalne*]. Vastupidi sellele, mida väidab hageja üldiselt ja vähimagi selgituseta, ei näi sellised avaldused olevat kuidagi vastuolulised või põhjendamatud.

255 Sellest tuleneb, et [*konfidentsiaalne*] kontsernisisene tootmine ei olnud tegelik tarneallikas, mida UMTSi kiibistike kolmandast isikust ostjad võisid asjaomasel ajavahemikul kasutada, mistõttu ei saanud need kliendid raskusteta pöörduda selle kontsernisisese tootmise poole turu määratluse teatise punkti 13 tähenduses. Vastuseks menetlust korraldavale meetmele märkis komisjon liiati, et vastavalt teatise punktile 24 ei pidanud ta asjaomase turu määratlemisel arvesse võtma potentsiaalselt (ja mitte juba) konkureerivad tooteid, nagu oli tegemist [*konfidentsiaalne*] enda toodetud kiibistike puhul, mis sel ajavahemikul olid alles väga varases arendamisjärgus. Järelikult võis komisjon ilma ilmset hindamisviga tegemata ja piisavalt põhjendatult järeldada nende vastuste põhjal, et see kontsernisisene toodang ei olnud üldiselt kättesaadav kolmandate klientide varustamiseks, ja see on piisav, et välistada, et see kontsernisisene toodang võis sel ajavahemikul UMTSi kiibistike tootjatele otseselt konkurentsisurvet avaldada.

256 Lisaks tuleb tagasi lükata hageja kriitika, mille kohaselt oleks komisjon pidanud klientidelt pigem küsima nende valmisolekut ja võimet minna üle isevarustamisele või suurendada seda juba vertikaalselt integreeritud klientide puhul UMTSi kiibistike hinnatõusu korral vabaturul. Arvestades UMTSi kiibistike turu iseärasusi ja eelkõige suuri turuletuleku tõkkeid, mida kujutavad endast muu hulgas selliste kiibistike arendamiseks vajalikud olulised teadus- ja arendustegevuse kulud (vaidlustatud otsuse punkt 11.4.1), on raske ette kujutada, et vertikaalselt integreerimata kliendid oleksid lühikese aja jooksul võinud selliste kiibistike tootmisega alustada.

257 Vertikaalselt integreeritud klientide puhul nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 220, et [*konfidentsiaalne*]. Seetõttu ei olnud [*konfidentsiaalne*] jaoks asjaomasel ajavahemikul enam mõeldav oma tarnet lühikese aja jooksul suurendada. Mis puudutab [*konfidentsiaalne*], siis nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 230, mis põhineb tema vastustel komisjoni sellekohastele küsimustele, et [*konfidentsiaalne*]. Seega on sellest mõistlikult võimalik järeldada, et isegi kui UMTSi kiibistike hind vabal turul oleks tõusnud, ei oleks see tootja lühikese aja jooksul igal juhul suurendanud isetootmist, mille tagajärjel oleks tekkinud sellel turul tegutsevatele UMTSi kiibistike tootjatele otsene konkurentsisurve.

258 Seega tuleb see etteheide tagasi lükata.

259 Mis puudutab teist etteheidet, et komisjon välistas ekslikult [*konfidentsiaalne*] kontsernisisese tootmise, siis tuleb märkida, et hageja ei vaidle vastu sellele, et [*konfidentsiaalne*] isetootmine oli minimaalne, mis – nagu nähtub vaidlustatud otsuse 285. joonealusest märkusest – moodustas vaid 0,1% UMTSi kiibistike kogumüügist vabaturul 2010. ja 2011. aastal.

260 Samuti ei vaidle hageja vastu ka sellele, et [*konfidentsiaalne*] kasutas oma kontsernisisest toodangut asjaomasel ajavahemikul ainult või peaaegu ainult siseotstarbel ning et see tootja hakkas vabaturul tarnima kolmandast isikust klientidele alles alates [*konfidentsiaalne*], st tükk aega pärast seda ajavahemikku, nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 225.

261 Sellest, et [*konfidentsiaalne*] isetootmine ja tema kontsernisisene tootmine üksnes või peaaegu eranditult sisekasutuseks asjaomasel ajavahemikul olid minimaalsed – millele hageja vastu ei vaidle –, tuleneb, et on raske ette kujutada, et [*konfidentsiaalne*] suutis asjaomasel ajavahemikul

hageja pakutud hindu UMTSi kiibistike turul ohjata, ning et komisjon jättis selle kontsernisisese tootmise oma analüüsist välja ilma ilmset hindamisviga tegemata ja piisavalt põhjendatult, millest piisab käesoleva etteheite tagasilükkamiseks.

262 Igal juhul tuleb märkida, et isegi kui komisjon oleks hõlmanud [*konfidentsiaalne*] kontsernisisese tootmise asjaomase turu hulka, siis arvestades selle vähesust, millele hageja vastu ei vaidle, ei oleks selle hõlmamine kuidagi mõjutanud järeldust, millele komisjon jõudis hageja turgu valitseva seisundi kohta sellel turul.

263 Mis puudutab kolmandat etteheidet, et komisjon ei võtnud piisavalt arvesse turudünaamikat ja sektori suundumusi, siis tuleb meenutada, et turu määratluse teatise punktist 24 nähtub, et potentsiaalset konkurentsi ei võeta turgude määratlemisel arvesse. Komisjon ei olnud seega kohustatud arvesse võtma asjaomasest ajavahemikust hilisemat arengut.

264 Vastupidi hageja väidetele ei ole selline lähenemine vastuolus asjaoluga, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 363 võttis komisjon arvesse UMTSi kiibistike turu tippsegmendi suurt kasvupotentsiaali, kuna see põhjendus kuulub nimetatud otsuse punkti 12, mis käsitleb kuritarvitamist ja mille raames võib komisjon arvesse võtta prognoose, eelkõige selleks, et hinnata etteheidetava tegevuse võimalikku mõju, mitte aga selle otsuse punkti 10, mis käsitleb turu määratlemist ja mille raames komisjon peab kindlaks tegema, millised tooted on asjaomasel ajavahemikul klientide hinnangul omavahel asendatavad, et neid sama tooteturuga hõlmata. Kuna tegemist on kahe eri analüüsiga, millel on eri eesmärgid, on normaalne, et komisjon võtab nende tegemisel arvesse eri elemente, ilma et see põhjustaks mingit ebajärjekindlust või kokkusobimatust.

265 Lõpuks tuleb tõdeda, et hageja piirdub sellele üldise vastuvaidlemisega, et arvesse ei võetud seda, mida ta kvalifitseerib „tõenditeks turudünaamika ja sektori suundumuste kohta“, ega selgita kuidagi, milliste tõenditega on tegemist, kuidas need oleksid võinud mõjutada komisjoni tehtud analüüsi ning täpsemalt, kuidas need tõendid oleksid pidanud viima komisjoni järelduseni, et esineb otsene konkurentsisurve, mida avaldab vertikaalselt integreeritud ettevõtjate kontsernisisene tootmine UMTSi kiibistike turul tegutsevatele tootjatele.

266 Käesolev etteheide tuleb seega tagasi lükata.

267 Mis puudutab neljandat etteheidet, mille kohaselt komisjon ei võtnud arvesse tegelikku äritegevust, siis viitab hageja üksnes asjaolule, et hageja kaotas ligikaudu 70% oma MBB seadmetele mõeldud UMTSi kiibistike müügist Huawei juures viimase tütarettevõtja kontsernisisese pakkumise kasuks. Huawei vastusest 19. juuli 2013. aasta teabenõude küsimusele 25, millele hageja viitab, nähtub aga, et Huawei hankis 69% ulatuses HiSiliconilt alles 2013. aastal ehk asjaomasest ajavahemikust hiljem. Järelikult ei teinud komisjon ilmset hindamisviga, kui ta jättis selle asjaolu arvesse võtmata, millest piisab, et käesolev etteheide tagasi lükata.

268 Järelikult tuleb asuda seisukohale, et komisjon ei teinud ilmset hindamisviga ega rikkunud põhjendamiskohustust, kui ta järeldas, et kontsernisisene pakkumine otseselt UMTSi kiibistike turul konkurentsisurvet ei avaldanud. Seega tuleb teise väite teine osa tagasi lükata.

Kolmas osa, mis puudutab konkurentsisurvet, mida kontsernisisene pakkumine vabaturul kaudselt avaldab

269 Käesoleva väiteosa põhjendamiseks esitab hageja neli etteheidet.

270 Esimesena leiab hageja, et komisjon on ekslikult piiranud oma analüüsi kaudse konkurentsisurve olemasolu kohta UMTSi kiibistikuga mobiiltelefonide järgneval turul ettekäändel, et asjaomasel ajavahemikul oli teistele seadmetele, sealhulgas MBB seadmetele mõeldud UMTSi kiibistikega isevarustamine tühine. Selline lähenemine on hageja sõnul ka vastuolus komisjoni „kahjuteooriaga“, mis keskendub MBB seadmetes kasutatavatele „tipptasemel kiibistikele“.

271 Teisena väidab hageja, et SSNIP-testi puudumisel on põhjendamatu ja asjakohatu vaidlustatud otsuse põhjenduses 237 esitatud komisjoni kinnitus, et UMTSi kiibistike võimalik hinnatõus ei too kaasa selliste kiibistike nõudluse olulist langust vabal turul.

272 Kolmandana on järgneval turul konkurentsist tulenevate kaudsete piirangute tagasilükkamine ühitamatu komisjoni välja töötatud „kahjuteooriaga“ kahel põhjusel.

273 Ühest küljest ei saa komisjon iseendale vastu rääkimata väita, et hüpoteetilisel 5–10% hinnatõusul eelneval turul, st UMTSi kiibistike turul, oleks olnud tähtsusetu mõju hindadele järgneval turul, st nende kiibistikega varustatud seadmete turul (vaidlustatud otsuse põhjendus 235), ning samuti heita hagejale ette kaudset turuvallutuslikku tegevust.

274 Teisest küljest ei saa komisjon iseendale vastu rääkimata väita, et isegi kui [*konfidentsiaalne*] kontsernisisene toodang oleks hõlmatud asjaomase turu hulka, ei oleks sellel selle minimaalset laadi arvestades olnud mingit mõju hageja turuosale, ja seega nõustuda asjaoluga, et see kontsernisisene tootmine avaldas vabal turul teatavat konkurentsisurvet (vaidlustatud otsuse 311. joonealune märkus), ning järeldada ka seda, et see kontsernisisene tootmine ei avaldanud asjaomasel ajavahemikul vabaturul konkurentsisurvet.

275 Neljandana väidab hageja, et komisjon on vaidlustatud otsuse 311. joonealuses märkuses ekslikult märkinud, et [*konfidentsiaalne*] kontsernisisene tootmine võib olla hõlmatud asjaomase turu hulka, kuid mitte [*konfidentsiaalne*] tootmine, kuna viimane hankis asjaomasel ajavahemikul oma MBB seadmetele UMTSi kiibistikke üksnes vabaturul.

276 Hageja arvates ei saanud komisjon [*konfidentsiaalne*] kontsernisisest tootmist välistada seetõttu, et viimane ei varustanud end ise oma MBB seadmetele mõeldud kiibistikega, samas kui komisjoni poolt vaidlustatud otsuses esitatud asjaomase turu määratlus ei piirdunud MBB seadmetele mõeldud UMTSi kiibistikega, vaid hõlmas ka muude seadmete jaoks mõeldud UMTSi kiibistikke. Veel nähtub selle otsuse põhjenduse 220 punktist b, et kuigi [*konfidentsiaalne*] teatas 2009. aastal oma kontsernisisese tootmise lõpetamisest, varustas ta end tegelikult ise 2013. aasta kolmanda kvartalini.

277 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

278 Kõigepealt tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse punktis 10.2.9.2 selgitas komisjon põhjuseid, miks ta järeldas, et kahe ainsa vertikaalselt integreeritud ettevõtja kontsernisisene tootmine asjaomasel ajavahemikul ei avaldanud kaudset konkurentsisurvet UMTSi kiibistike turul konkurentsi tõttu järgneval turul.

279 Sellisele järeldusele jõudmiseks selgitas komisjon kõigepealt, et ta analüüsis võimalikku kaudset konkurentsisurvet, võttes arvesse ainult potentsiaalset konkurentsi järgneval turul UMTSi kiibistikuga varustatud mobiiltelefonide vahel, jättes kõrvale muud seadmed, sealhulgas MBB seadmed. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 230 märkis ta, et ta toimis nii, kuna selle puhul oli

tegemist ainsa potentsiaalse kaudse konkurentsisurvega, kuna muudesse seadmetesse kui mobiiltelefonid paigaldamiseks mõeldud UMTSi kiibistike isetootmine oli asjaomasel ajavahemikul igal juhul tähtsusetu.

280 Peale selle selgitas komisjon ka, et ta piirdus [*konfidentsiaalne*] avaldatud kaudse konkurentsisurve analüüsimisega, kuna asjaomasel ajavahemikul oli [*konfidentsiaalne*] kontsernisisene toodang minimaalne ega saanud seega avaldada vabale turule kaudset konkurentsisurvet.

281 Seejärel selgitas komisjon ühest küljest, et kuna asjaomaste toodete lahjendustegur oli väike, sest UMTSi kiibistiku hind moodustas asjaomasel ajavahemikul vaid ligikaudu 6% sellega varustatud mobiiltelefoni jaehinnast, on selle kiibistiku hinna 5–10% tõusul lõpptoote hinnale vaid tühine mõju, mille tagajärjel jääb selline UMTSi kiibistike hinna tõus eelneval vabaturul kasumlikuks kiibistike tootja jaoks, kelle müügimahtu selline tõus negatiivselt ei mõjutaks (vaidlustatud otsuse põhjendus 235).

282 Teisest küljest tõendas komisjon, et arvestades asjaolu, et mobiiltelefonid on kaubamärgist olenevalt väga erinevad tooted, millel on väga spetsiifilised omadused, ei too mobiiltelefonide hinnatõus, mis tuleneb vabaturul nende UMTSi kiibistike hinnatõusust, millega need on varustatud, kaasa seda, et kliendid läheksid üle mõne teise mobiiltelefoni kaubamärgile, täpsemalt seda, et nad ostaksid pigem mobiiltelefoni, mis on varustatud isetoodetud kiibistikuga, mille puhul ei toimu sellist hinnatõusu. See kinnitab, et UMTSi kiibistike hinna tõus eelneval vabaturul on jätkuvalt kasumlik kiibistike tootja jaoks, kelle müügimahtu see hinnatõus negatiivselt ei mõjuta (vaidlustatud otsuse põhjendus 237).

283 Komisjon järeldas sellest, et kontsernisisene tootmine ei saanud asjaomasel ajavahemikul UMTSi kiibistike turul kaudset konkurentsisurvet avaldada.

284 Mis puudutab esimest etteheidet, et komisjon piiras ekslikult oma analüüsi kaudse konkurentsisurve olemasolu kohta UMTSi kiibistikuga mobiiltelefonide järgneval turul, siis tuleb märkida, et tegemist oli just seadmetega, mille osas näiteks [*konfidentsiaalne*] puhul oli UMTSi kiibistike isetootmine kõige suurem, mistõttu oli komisjoni analüüsi piiramine selle turusegmendiga hüpotees, mis võis kõige tõenäolisemalt näidata kaudse konkurentsisurve olemasolu ja olla seega kõige soodsam hageja jaoks.

285 Asjaolu, et selline piirang on väidetavalt vastuolus „kahjuteooriaga“, mille komisjon on välja arendanud ja mis on keskendunud MBB seadmetes kasutatavatele „tipptaseme kiibistikele“, ei muuda lisaks kuidagi tõsiasja, et see lähenemisviis on hageja jaoks soodsam ega mõjuta kuidagi selle kehtivust. Sellega seoses tuleb märkida, et komisjoni sõnul oli nende „tipptaseme kiibistike“ kontsernisisene tootmine, mis oli ette nähtud nimetatud seadmete varustamiseks, palju piiratum kui UMTSi kiibistike kontsernisisene tootmine eesmärgiga nendega varustada mobiiltelefonid, sellele hageja ka vastu ei vaidle.

286 Mis puudutab teist etteheidet, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 237 esitatud komisjoni väide, mille kohaselt UMTSi kiibistike võimalik hinnatõus ei too kaasa nende kiibistike nõudluse olulist langust vabaturul, on SSNIP-testi puudumise tõttu põhjendamatu ja asjakohatu, siis piisab, kui meenutada, et komisjon ei ole kohustatud sellist testi tegema (vt eespool punkt 235). Veel tuleb märkida, et hageja ei esita komisjoni selle väite kahtluse alla seadmiseks ühtegi muud asjaolu peale SSNIP-testi puudumise.

287 Mis puudutab kolmandat etteheidet, et järgneval turul toimuvast konkurentsist tuleneva vabal turul avaldatava kaudse surve tagasilükkamine on kokkusobimatu komisjoni välja töötatud „kahjuteooriaga“, siis tuleb märkida, et kaudne turuvallutuslik tegevus, mida komisjon hagejale ette heidab, ei saa iseenesest kaudse konkurentsisurve olemasolu analüüsi ümber lükata kahel põhjusel.

288 Ühest küljest võis komisjon vastupidi hageja väidetele ilma viga tegemata ja endale vastu rääkimata asuda seisukohale, et oletatav 5–10% hinnatõus eelneval turul, st UMTSi kiibistike turul, mõjutas vähe nende kiibistikega varustatud seadmete hinda järgneval turul, st neid kiibistikke sisaldavate seadmete hinda, ning heidab samas hagejale ette ka kaudset turuvallatuslikku tegevust. See, et UMTSi kiibistike hinna üldine tõus eelneval turul ei avaldanud järgneval turul peaaegu mingit mõju nende kiibistikega varustatud seadmete hindadele, ei tähenda, et UMTSi kiibistike hinna valikuline alandamine, mida hageja üksnes Huaweile võimaldas, ei seadnud viimast eelisolukorda, võimaldades tal paremini konkureerida oma rivaaliga ZTE järgneval turul.

289 Teisest küljest tuleb tõdeda, et vaidlustatud otsuse 311. joonealuses märkuses ei andnud komisjon kuidagi mõista, et [*konfidentsiaalne*] kontsernisisene toodang avaldas vabal turul teatavat konkurentsisurvet. Selles joonealuses märkuses märkis komisjon üksnes, et igal juhul, isegi kui [*konfidentsiaalne*] UMTSi kiibistike kogu kontsernisisene tootmine, st mobiiltelefonidele mõeldud kiibistikud ja muudesse seadmetesse paigaldamiseks mõeldud kiibistikud, tuleb hõlmata asjaomase turuga, jääb hageja turuosa 2009. aastal muutumatuks ning väheneks 2010. ja 2011. aastal vaid vähesel määral, jäädes igal juhul 50% künnisest suuremaks. Hageja argument põhineb seega nimetatud joonealuse märkuse vääral tõlgendusel.

290 Mis puudutab neljandat etteheidet, et komisjon on vaidlustatud otsuse 311. joonealuses märkuses ekslikult märkinud, et [*konfidentsiaalne*] kontsernisisene tootmine võib olla hõlmatud asjaomase turuga, kuid mitte [*konfidentsiaalne*] toodang, kuna viimane hankis asjaomasel ajavahemikul oma MBB seadmete jaoks UMTSi kiibistikke ainult vabaturult, siis tuleneb ka see etteheide nimetatud joonealuse märkuse väärast tõlgendusest. Komisjon ei leidnud selles joonealuses märkuses nimelt kuidagi, et [*konfidentsiaalne*] kontsernisisene tootmine võiks olla hõlmatud asjaomase turuga, kuid mitte [*konfidentsiaalne*] oma.

291 Kõigepealt tuleb täpsustada, et vaidlustatud otsuse 311. joonealune märkus puudutab nimetatud otsuse põhjendust 240, täpsemalt küsimust, kas hüpoteetilisest vaatepunktist oleks MBB seadmetele keskenduv kaudse surve analüüs viinud teistsuguse tulemuseni.

292 Sellega seoses, mis puudutab [*konfidentsiaalne*], siis komisjon üksnes märkis, et kiibistike kontsernisisene tootmine viimase poolt nii mobiiltelefonidele kui ka muudele seadmetele oli asjaomasel ajavahemikul niivõrd väike, et isegi kui see oleks hõlmatud asjaomase turuga (olgu siis mobiiltelefonidele keskenduva kaudse surve analüüsi või MBB seadmetele keskenduva kaudse surve analüüsi raames), ei oleks see toonud kaasa hageja turuosa vähenemist alla 50% piirmäära, mille korral eeldatakse turgu valitsevat seisundit.

293 Seevastu [*konfidentsiaalne*] osas märkis komisjon vaidlustatud otsuse 311. joonealuses märkuses, et MBB seadmetele keskenduva kaudse surve analüüsi hüpoteetilise stsenaariumi korral ei oleks arvesse võetud [*konfidentsiaalne*] kontsernisisest tootmist, kuna viimane ostis kõik UMTSi kiibistikud oma MBB seadmete jaoks vabaturult ja teatas 2009. aastal, et ta lõpetab isetootmise, nagu nähtub nimetatud otsuse põhjenduse 220 punktist b. Seevastu võttis komisjon järgneval turul võimaliku kaudse surve olemasolu analüüsis, mis keskendus mobiiltelefonide eelnevale

turule ja mille ta tegelikult tegi, arvesse [*konfidentsiaalne*] poolt oma mobiiltelefonidele mõeldud UMTSi kiibistike kontsernisisest tootmist, kuna nende mobiiltelefonide osas varustas viimati nimetatu tegelikult end ise.

294 Lisaks ei lükka asjaolu, et vaidlustatud otsuse põhjendusest 220 nähtub, et [*konfidentsiaalne*] tarnis viimaseid UMTSi kiibistikke 2013. aastal, ümber järeldust, et [*konfidentsiaalne*] varustas end tema MBB seadmetele mõeldud UMTSi kiibistikega üksnes vabaturul ja tema isetootmine oli piiratud tema mobiiltelefonide jaoks mõeldud kiibistikega, ega järeldust, et [*konfidentsiaalne*] otsustas alates 2009. aastast oma kontsernisisese tootmise lõpetada ning lõpetas 2010. aasta juulis uute UMTSi kiibistike arendamise, sest ühelt poolt selle otsuse ja uute UMTSi kiibistike arendamise lõpetamise ning teiselt poolt viimaste toodetud UMTSi kiibistike tarnimise vahel võis mööduda mitu aastat.

295 Eeltoodust tuleneb, et ükski käesoleva väiteosa põhjendamiseks esitatud etteheidetest ei sea kahtluse alla vaidlustatud otsuse punktis 10.2.9.1 esitatud komisjoni analüüsi, milles järeldati, et asjaomasel ajavahemikul puudus kaudne surve, mida avaldas vabaturul UMTSi kiibistike kontsernisisene tootmine.

296 Seega tuleb teise väite kolmas osa tagasi lükata.

Neljas osa, mis puudutab hageja turgu valitsevat seisundit asjaomasel ajavahemikul

297 Käesoleva väiteosa põhjendamiseks esitab hageja neli järgmist etteheidet.

298 Esimesena väidab hageja, et kui tooteturg oleks olnud õigesti määratletud ja sisaldanud vertikaalselt integreeritud tootjate kontsernisisest müüki, oleks tema turuosa olnud alla 40%, st alla turgu valitseva seisundi künnise.

299 Teisena väidab hageja, et komisjon on tema turuosa suurust vääralt üle hinnanud. Tema sõnul iseloomustavad põhiriba kiibistike sektorit lühikesed innovatsioonitsüklid, mille tagajärjel on turuosad lühiajalised ega kajasta turujõudude vahekorda õigesti. Peale selle väidab ta, et kui komisjon oleks nõuetekohaselt arvesse võtnud talle avaldatud survet, oleks ta jõudnud järeldusele, et tal ei olnud märkimisväärset ja püsivat turujõudu.

300 Kolmandana väidab hageja, et komisjon leidis vääralt, et asjaomast turgu iseloomustavad olulised turuletuleku ja laienemise tõkked. Ta väidab, et kuna kõnealune tehnoloogia on suures osas standarditud, julgustati uusi turuletulijaid turule sisenema, ilma et neid takistaks vajadus teha suuri investeeringuid teadus- ja arendustegevusse. Ta kinnitab, et ka tema kasutatav tagasiloovutamisvõrgustik ei kujutanud endast turuletuleku tõket; seda kinnitab asjaolu, et vaid väike osa nendest, kes vastasid komisjoni küsimusele, mis puudutas turuletuleku tõkete olemasolu, kvalifitseeris selleks selle tagasiloovutamisvõrgustiku.

301 Neljandana heidab hageja komisjonile ette, et viimane ei kvantifitseerinud muid tema poolt kindlaks tehtud turuletuleku tõkkeid, nimelt vajadust lasta mobiilsideoperaatoritel ja seadmete tootjatel sertifitseerida põhiriba kiibistikud, tema kaubamärgi mainet, tema mainet ja tugevaid ärisuhteid.

302 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

303 Kohtupraktika kohaselt puudutab ELTL artiklis 102 silmas peetud turgu valitsev seisund olukorda, kus ettevõtja majanduslik võim annab talle võimaluse takistada tõhusa konkurentsi säilimist asjaomasel turul, andes talle võimaluse käituda arvestataval määral sõltumatult oma konkurentidest, klientidest ja lõpuks tarbijatest (13. veebruari 1979. aasta kohtuotsus Hoffmann-La Roche *vs.* komisjon, 85/76, EU:C:1979:36, punkt 38).

304 Üldjuhul võib turgu valitsev seisund tuleneda mitmest tegurist, mis eraldi võetuna ei pruugi olla määravad (14. veebruari 1978. aasta kohtuotsus United Brands ja United Brands Continentaal *vs.* komisjon, 27/76, EU:C:1978:22, punkt 66, ja 15. detsembri 1994. aasta kohtuotsus DLG, C-250/92, EU:C:1994:413, punkt 47). Nende tegurite hulgas on väga oluline suure turuosa olemasolu (12. detsembri 1991. aasta kohtuotsus Hilti *vs.* komisjon, T-30/89, EU:T:1991:70, punkt 90, ning 25. juuni 2010. aasta kohtuotsus Imperial Chemical Industries *vs.* komisjon, T-66/01, EU:T:2010:255, punktid 255 ja 256).

305 Kohtupraktika kohaselt on äärmiselt suured turuosad iseenesest tõendiks turgu valitseva seisundi olemasolust, välja arvatud erandlikel asjaoludel (13. veebruari 1979. aasta kohtuotsus Hoffmann-La Roche *vs.* komisjon, 85/76, EU:C:1979:36, punkt 41). Täpsemalt on 50% turuosa iseenesest turgu valitsev seisund, välja arvatud erandlikel asjaoludel (vt selle kohta 3. juuli 1991. aasta kohtuotsus AKZO *vs.* komisjon, C-62/86, EU:C:1991:286, punkt 60).

306 Turgu valitseva seisundi olemasolu analüüsimisel võib arvesse võtta ka muid tegureid, nagu asjaomase ettevõtja ja tema vahetute konkurentide turuosade vaheline suhe (vt selle kohta 13. veebruari 1979. aasta kohtuotsus Hoffmann-La Roche *vs.* komisjon, 85/76, EU:C:1979:36, punkt 48) või turuletuleku või laienemise tõkete olemasolu, mis tulenevad eelkõige vajadusest teha suuri investeeringuid (vt selle kohta 14. veebruari 1978. aasta kohtuotsus United Brands ja United Brands Continentaal *vs.* komisjon, 27/76, EU:C:1978:22, punkt 122), või teatud asjaoludel ka intellektuaalomandi õiguste omamine (vt selle kohta 1. juuli 2010. aasta kohtuotsus AstraZeneca *vs.* komisjon, T-321/05, EU:T:2010:266, punkt 270 ja seal viidatud kohtupraktika).

307 Mis puudutab esimest etteheidet, et kui asjaomane tooteturg oleks õigesti määratletud ja hõlmanud vertikaalselt integreeritud tootjate kontsernisisest müüki, oleksid hageja turuosad olnud alla 40%, siis piisab, kui meenutada, et nagu nähtub teise väite kolme esimese osa analüüsist, ei teinud komisjon viga, kui ta määratles asjaomase tooteturu UMTSi kiibistike turuna – see võimaldab selle etteheite tagasi lükata.

308 Mis puudutab teist etteheidet, et sektori eripära arvestades ei kajasta hageja turuosade suurus, mida ta pidas lühiajalisteks, asjaolu, et tal oli märkimisväärne ja püsiv turujõud, siis tuleb märkida, et isegi kui eeldada, et asjaomast turgu iseloomustavad lühikesed innovatsioonitsüklid, ei kujuta see endast eespool punktis 305 viidatud kohtupraktika tähenduses erandlikke asjaolusid, mis võimaldab mitte asuda seisukohale, et nii suured turuosad on iseenesest tõend turgu valitseva seisundi olemasolust, eriti kui lähima konkurendi turuosad on palju väiksemad nagu käesolevas asjas. Igal juhul nähtub vaidlustatud otsuse tabelites 3 ja 5 esitatud andmetest, mille hageja sisuliselt vastu ei vaidle, et hageja turuosad olid 2009. aastal 61,2%, 2010. aastal 59,7% ja 2011. aastal 62,5% tulude osas ning 58,9% 2009. aastal, 57,8% 2010. aastal ja 65,3% 2011. aastal mahu osas. Vastupidi hageja väidetele ei saa selliseid suhteliselt stabiilseid turuosasid seega pidada lühiajaliseks.

309 Mis puudutab turujõudude vahekordi, siis nähtub samuti vaidlustatud otsuse tabelites 3 ja 5 esitatud andmetest, millele hageja sisuliselt vastu ei vaidle, et tema kaks kõige lähedasemat konkurenti tulude osas olid 2009. aastal 15,1% turuosadega ST-Ericsson ja 12,6% turuosadega

Intel, 2010. aastal Intel 18,9% turuosadega ja ST Ericsson 8,9% turuosadega ning 2011. aastal Intel 19,1% turuosadega ja Broadcom 4,4% turuosadega. Mahu osas olid tema kaks lähimat konkurenti 2009. aastal 20–30% turuosaga ST Ericsson ja Intel 10–20% turuosadega, 2010. aastal Intel 10–20% turuosadega ning ST Ericsson ja Marvell, kelle turuosad olid 5–10%, ning 2011. aastal Intel 20–30% turuosadega ja Marvell 5–10% turuosadega. Vastupidi hageja väidetele tõendavad need tabelid selgelt, et hageja seisis asjaomasel ajavahemikul silmitsi üksnes üksikute konkurentidega, kellel erinevalt temast oli palju nõrgem positsioon ja suhteliselt ebastabiilsed turuosad, mis kinnitab tema puhul märkimisväärse ja püsiva turujõu olemasolu ning muudab väheusutavaks tema konkurentide võimaluse avaldada talle tegelikku survet. Teine etteheide tuleb seega tagasi lükata.

310 Kolmanda etteheite kohta, mis puudutab sisuliselt seda, et komisjon leidis ekslikult, et UMTSi kiibistiku arendamiseks vajalikud investeeringud, eelkõige teadus- ja arendustegevusse, on turule sisenemise või laienemise tõkked, ning neljanda etteheite kohta, et komisjon ei ole kvantifitseerinud muid tuvastatud turuletuleku tõkkeid, nimelt vajadust lasta mobiilsidevõrkude operaatoritel ja algseadmete tootjatel põhiriba kiibistikud sertifitseerida, hageja kaubamärgi maine, tema maine ja tugevad ärisuhted, siis piisab selle märkimisest, et need puudutavad muid tegureid, mida võib turgu valitseva seisundi olemasolu analüüsimisel arvesse võtta (vt eespool punkt 306), ilma et need saaksid kahtluse alla seada tõendeid turgu valitseva seisundi olemasolu kohta, nagu need on tuvastatud vastavalt eespool punktis 305 viidatud kohtupraktikale.

311 Lähtudes eeltoodust, tuleb teise väite neljas osa tagasi lükata.

Viies osa, mis puudutab UMTSi kiibistike turu selle tippsegmendi määratlemist, millele komisjon oma analüüsis tugines

312 Viienda osa põhjendamiseks heidab hageja komisjonile sisuliselt ette seda, et ta tugines oma analüüsis UMTSi kiibistike turu tippsegmendile, kuigi tegemist on otstarbekuse kontseptsiooniga, mida ei ole kunagi eksisteerinud ning mis ei ole kooskõlas tehnilise ja kaubandusliku tegelikkusega asjaomasel ajavahemikul.

313 Neid argumente tuleb aga pidada tulemusetuks, kui neile tuginetakse asjaomase turu määratluse või hageja turgu valitseva seisundi kahtluse alla seadmiseks. Nimelt ei määratlenud komisjon UMTSi kiibistike turu tippsegmenti mitte vaidlustatud otsuse punktis 10, mis käsitleb nimetatud määratlust, ega selle otsuse punktis 11, mis käsitleb turgu valitsevat seisundit, vaid selle otsuse punktis 12, mis puudutab kuritarvitamist, täpsemalt oma analüüsis hageja strateegia kohta, mille eesmärk oli Icerale selles tippsegmendis vastulöök anda (vaidlustatud otsuse punkt 12.4).

314 Kui hagejale menetlust korraldava meetme raames selle kohta küsimusi esitati, märkis ta, et kuigi ta esitas kriitika UMTSi kiibistike turu selle tippsegmendi määratluse kohta, millele komisjon tugines oma analüüsis, teise väite raames, tegi ta seda selleks, et esitada see oluline küsimus oma menetlusdokumentides nii varakult kui võimalik, sest selline kriitika võis mõjutada hiljem esitatud teisi väiteid ning ta soovis tuua esile ebakõlasid asjaomase turu, sealhulgas selle tippsegmendi määratlemisel, mis oli osa sellest.

315 Selline vastus ei ole siiski piisav, et kummutada käesoleva väiteosa tulemusetus, sest isegi juhul, kui selle põhjenduseks esitatud etteheitega nõustuda, ei saa see seada kahtluse alla järeldust, millele komisjon jõudis seoses asjaomase turu määratluse ja hageja turgu valitseva seisundiga.

316 Sellest tuleneb, et teise väite viies osa tuleb tagasi lükata. Järelikult, kuna selle väite teised osad lükati samuti tagasi (vt eespool punktid 240, 268, 296 ja 311), tuleb see väide tervikuna tagasi lükata.

Viies väide, mis puudutab „ilmseid hindamisvigu“ ja põhjendamiskohustuse rikkumist seoses „tegelikult makstud“ hindade rekonstrueerimisega

317 Viies väide jaguneb kaheks osaks. Esimese osa kohaselt on vaidlustatud otsuses läbi viidud „hindade korrigeerimine“ kasutu. Teise osa kohaselt on selles otsuses seoses „korrigeerimisega“ tehtud vigu.

Esimene osa, mille kohaselt on vaidlustatud otsuses toimunud „hindade korrigeerimine“ kasutu

318 Esimese osa põhjendamiseks väidab hageja sisuliselt, et kuna komisjon ei tuginenud kiibistike hindade kindlaksmääramisel Qualcommi raamatupidamisandmetele, siis „korrigeeris“ ta tema hindu käsitlevaid andmeid asjatult ja põhjendamatult. Seega seab ta kahtluse alla vaidlustatud otsuses Huawei ja ZTE poolt Qualcommile asjaomasel ajavahemikul tegelikult makstud hindade rekonstrueerimise.

319 Esimesena väidab hageja, et vaidlustatud otsuses läbi viidud hindade rekonstrueerimisel ei võtnud komisjon kohaselt arvesse vastuväiteteatises tehtud hindade ja kulude analüüsi kohta tema esitatud vastuväiteid, milles kritiseeriti ühest küljest asjaolu, et see rekonstrueerimine välistab teatud tulud, käsitledes ekslikult teatud keskmiste müügihindade volatiilsuse piiratud juhtumeid raamatupidamisvigadena, ning teisest küljest, et see ei võta arvesse tulude hilise raamatupidamisarvestuse mõju.

320 Teisena leiab hageja, et komisjon hindas oma hindade ja kulude analüüsis Qualcommi hinnaandmeid vääralt, kasutades kvartalipõhist võrdlusperioodi. Tema sõnul oli kõige sobivam ja äriliselt kõige asjakohasem ajavahemik hinnaandmete hindamiseks kuus kuud või isegi üks aasta. Ta täpsustab, et ta ei lepi oma klientidega kokku hindades ega vaata neid üle kord kvartalis, vaid sõlmib nendega üldiselt kokkuleppeid palju pikemaks ajavahemikuks.

321 Hageja lisab, et komisjon eksis, kui ta lükkas tagasi argumendi, mille kohaselt aja jooksul koondamine võib lahendada hilise raamatupidamisarvestuse süsteemist tulenevaid probleeme, kuna see risk puudutab vaid minimaalseid arvandmeid, kusjuures risk, et väljatõrjuvate hindade perioode on raske kindlaks teha nende keskmise tõttu pikemal võrdlusperioodil, esineb vaid siis, kui hindade ja kulude analüüs ei oleks läbi viidud mitte ainult turuvallutusliku tegevuse ajavahemiku kohta, vaid ka kogu tagasiteenimisperioodi või selle osa kohta. Ta leiab, et kuna komisjoni väidetud turuvallutuslik tegevus käesolevas asjas toimus kahe aasta jooksul, oleks hindade ja kulude analüüs olnud võimalik läbi viia kuue kuu pikkuste võrdlusperioodide alusel.

322 Kolmandana väidab hageja, et keskmiste müügihindade töötlemine vaidlustatud otsuses on tarbetu, kuna raamatupidamisandmetes kajastatud keskmiste müügihindade osas on erinevus komisjoni arvutuste tulemusest igal juhul minimaalne. Veel väidab ta, et hindade ja kulude analüüs, mille komisjon viis läbi vastuväiteteatises ja mis tugines tema andmetele, näitas ainult väga lühiajalisi katkendlikke kuludest madalamaid hindu, mis ei ole kooskõlas komisjoni poolt välja töötatud „kahjuteooriaga“, mis põhineb konkurentsivastasel turulepääsu sulgemisel. Hageja sõnul viitab see sellele, et komisjon korrigeeris keskmisi müügihindu üksnes selleks, et vältida katkendliku turuvallutusliku tegevuse tuvastamist ja seega rikkumise puudumist.

323 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

324 Kõigepealt tuleb meenutada, et vaidlustatud otsuse punktis 12.5 on esitatud komisjoni meetod ning nende kvartali keskmiste müügihindade arvutamine, mida Huawei ja ZTE tegelikult maksid asjaomasel ajavahemikul uuritavate kiibistike eest ühiku kohta.

325 Vastuväiteteatises tugines komisjon oma arvutustes peamiselt Qualcommi raamatupidamisandmetele. Siiski leidis komisjon Ameerika Ühendriikides üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtete (edaspidi „USA GAAP“) kohaldamise ja vastuses vastuväiteteatisele esitatud argumentide tõttu, et hindade ja kulude analüüsis ei olnud kohane tugineda nimetatud raamatupidamisandmetele, tegemata kohandusi, et võtta arvesse tulude raamatupidamisarvestuse põhimõtet ja kajastada usaldusväärsemalt majanduslikku tegelikkust asjaomasel ajavahemikul.

326 Eelkõige leidis komisjon, et ühelt poolt võisid mõnes kvartalis alguses registreeritud tulud alahinnata selles kvartalis müüdud ühikute lõplikku tegelikku hinda ning teiselt poolt suurendas Qualcommi kogutud ja veel maksmata reservide hiline kajastamine selle kvartali tulusid, mille jooksul need olid registreeritud. See hiline kajastamine on seotud hageja kohaldatud USA GAAPiga, mille kohaselt pidi Qualcomm kiibistiku füüsilise saatmise hetkel arvestama üksnes neid tulusid, mis olid kindlad ja mõõdetavad. Alles siis, kui kontrollitakse nende kiibistike täpset kogust, mille suhtes kohaldatakse rahalist stiimulit, kantakse reservid uuesti Qualcommi raamatupidamisarvestusse.

327 Sel põhjusel leidis komisjon, et ei ole kohane tugineda Qualcommi raamatupidamisandmetele, tegemata kohandusi, et võtta arvesse erinevust selle kvartali, mil kiibistik müüdi, ja selle kvartali vahel, mille jooksul tulud kirjendati.

328 Seetõttu hindas komisjon „tegelikult makstud“ hindu, võttes arvesse Qualcommi raamatupidamisarvestusse uuesti kantud reserve, et arvutada välja kvartalis, mil müük toimus, laekunud brutotulu.

329 Vaidlustatud otsuse punktides 608–610 täpsustas komisjon samuti, et ta tugines kvartalipõhistele võrdlusperioodidele, arvestades asjaolu, et esiteks nähtub [*konfidentsiaalne*] teatud dokumentidest, et Qualcomm tegi hinnaotsused kord kvartalis, teiseks esitasid kliendid rahaliste stiimulite saamise taotlused samuti kord kvartalis ning kolmandaks oli see periood kooskõlas Qualcommi esitatud keskmiste muutuvkulude andmetega, mis esitati samuti kord kvartalis.

330 Mis puudutab esimest etteheidet sisuliselt asjaolu kohta, et komisjon ei võtnud õigesti arvesse argumente, mille hageja esitas vastuses vastuväiteteatisele, siis tuleb märkida, et hageja ei selgita, kuidas komisjon jättis tema märkused nõuetekohaselt arvesse võtmata, ega ka seda, miks vaidlustatud otsuses tehtud hindade rekonstrueerimine ei olnud selles vastuses esitatud kriitikale vastamiseks vajalik.

331 Igal juhul piisab meenutamisest, et nagu on märgitud vaidlustatud otsuses, leidis komisjon USA GAAPide kohaldamise ja vastuses vastuväiteteatisele esitatud argumentide tõttu, et ei olnud kohane võtta hindade ja kulude analüüsi aluseks Qualcommi raamatupidamisandmeid, tegemata kohandusi, et võtta arvesse tulude arvestamise põhimõtet. Vaidlustatud otsuses tehtud hindade rekonstrueerimisel võttis komisjon seega seda asjaolu arvesse, viies raamatupidamisaruannetes tehtud kohandused vastavusse asjaomase müügiga, et kajastada usaldusväärsemalt majanduslikku

tegelikkust asjaomasel ajavahemikul. Eelkõige kohandas ta neid raamatupidamisandmeid hageja valduses olevate dokumentide põhjal, et jaotada erinevad stiimulimaksed ümber ühikutele, millele need vastasid, ning arvutada nii Huawei ja ZTE poolt tegelikult makstud hind.

332 Peale selle tuleb sarnaselt komisjoniga märkida, et viimane on juba minevikus teinud teatud kohandusi, mis põhinesid turgu valitsevas seisundis ettevõtja hinna- ja kuluaruannetel ning mis tahes muul tema esitatud asjasse puutuval teabel, ja seda selleks, et kajastada majanduslikku tegelikkust. See lähenemine on aga heaks kiidetud Üldkohtu praktikas, näiteks 30. jaanuari 2007. aasta kohtuotsuses France Télécom *vs.* komisjon (T-340/03, EU:T:2007:22, punktid 131–137), 10. aprilli 2008. aasta kohtuotsuses Deutsche Telekom *vs.* komisjon (T-271/03, EU:T:2008:101, punktid 208–211) ja 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsuses Slovak Telekom *vs.* komisjon (T-851/14, EU:T:2018:929, punktid 220–235).

333 Neil asjaoludel tuleb esimene etteheide tagasi lükata.

334 Mis puudutab teist etteheidet, et kvartalipõhine võrdlusperiood ei olnud hindade ja kulude analüüsi tegemiseks kõige sobivam, siis tuleb meenutada, et valdkondades, kus antakse keerulisi majanduslikke hinnanguid, peab liidu kohus kontrollima mitte ainult esitatud tõendite sisulist õigsust, usaldusväärsust ja sidusust, vaid ka seda, kas need tõendid sisaldavad kogu asjakohast teavet, mida keerulise olukorra hindamisel tuleb arvesse võtta, ja kas kõnealused tõendid võivad toetada järeldusi, mis nende alusel on tehtud. Sellega seoses peab liidu kohus õiguspärasuse kontrolli tegema tõendite alusel, mille hageja on esitanud oma väidete põhjendamiseks (vt 10. juuli 2014. aasta kohtuotsus Telefónica ja Telefónica de España *vs.* komisjon, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punktid 54 ja 56 ning seal viidatud kohtupraktika).

335 Käesolevas asjas esitas komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 609, 610 ja 630–633 tõendid, mis ajendasid teda kasutama kvartalipõhist võrdlusperioodi, ning põhjenduskäigu, mida järgiti hageja esitatud vastuväidete tagasilükkamiseks.

336 Kõigepealt tuleb tõdeda, et kuigi on tõsi, et vaidlustatud otsuse tabelites 28–30, 44 ja 45 esitatud andmed ei tõenda ostuperioodide kindlaksmääramisel täielikku ühtsust, tuleneb neist siiski, et kõige sagedamini kasutatud periood on tegelikult kvartal. Sellele tuleb lisada ühelt poolt, et periood, mida kohaldati klientidele rahaliste stiimulite taotluste esitamiseks, oli kvartal, ja teiselt poolt, et Qualcomm ise esitas oma kuluandmed keskmiste muutuvkulude kohta kvartalipõhiselt. Ka ei esitanud hageja ei oma menetlusdokumentides ega vastustes vastuväiteteatisele ja täiendavale vastuväiteteatisele, millele ta viitas, argumente või tõendeid, mis toetaksid tema väidet, et komisjon oleks pidanud kasutama kuuekuulist või üheaastast võrdlusperioodi.

337 Hageja esitatud muud asjaolud ei võimalda samuti järeldada, et komisjon tegi vea, kui ta kasutas hindade ja kulude analüüsi läbiviimiseks kvartalipõhist võrdlusperioodi.

338 Ühest küljest ei ole hageja suutnud tõendada, kuidas oleks kogu asjaomast ajavahemikku puudutavat hilise raamatupidamisarvestuse probleemi saanud lahendada aruandeperioodi muutmise teel, nagu ta väidab.

339 Teisest küljest, isegi kui on tõsi, nagu väidab hageja, et pikema võrdlusperioodi arvessevõtmine võib analüüsi moonutada üksnes juhul, kui võetakse arvesse hindu, mis puudutavad turuvallutusliku tegevuse ajavahemikust pikemat ajavahemikku, ei tähenda see asjaolu, et võrdlusperioodi valik peab tingimata olema see, mille pakkus välja hageja. Nimelt tegi komisjon käesolevas asjas valiku kvartali-, poolaasta- või aastase võrdlusperioodi vahel, lähtudes hageja

tegevust puudutavatest kõige asjakohasematest andmetest ja asjaoludest. Sellega seoses tuleb märkida, et hageja ei ole suutnud tõendada, et kvartalipõhise võrdlusperioodi valimisel on tehtud viga.

340 Neil asjaoludel tuleb teine etteheide tagasi lükata.

341 Mis puudutab kolmandat etteheidet, et keskmiste müügihindade töötlemine komisjoni poolt oli kasutu, kuna hageja raamatupidamisandmetes kajastatud keskmiste müügihindade osas on erinevus komisjoni arvutuste tulemusest igal juhul minimaalne, siis nähtub vaidlustatud otsuse põhjendustest 614, 739, 740, 774, 775 ja 922, et erinevus hageja raamatupidamishindade ja komisjoni rekonstrueeritud hindade vahel oli väga sageli väike. Pooled kinnitasid seda asjaolu sisuliselt kohtuistungil.

342 Hageja ei ole aga tõendanud, et see asjaolu mõjutab vaidlustatud otsuse õiguspärasust. Nimelt, kuigi tema raamatupidamisandmetes kajastatud keskmiste müügihindade ja komisjoni rekonstrueeritud keskmiste müügihindade erinevus on minimaalne, ei saa sellest siiski järeldada, et komisjon tegi vea, kui ta rekonstrueeris keskmised müügihinnad. Neil asjaoludel tuleb käesolev etteheide tagasi lükata.

343 Peale selle ei ole kuidagi põhjendatud hageja argument, mille kohaselt tema raamatupidamisandmetel põhinev hindade ja kulude analüüs tõi esile kuludest madalamad hinnad üksnes väga lühiajaliselt ja katkendlikult ning see on järelikult vastuolus mis tahes rikkumise tuvastamisega. Hageja ei selgita, mida ta peab katkendlikuks turuvallutuslikuks tegevuseks ja miks ei saa seda liiki turuvallutuslik tegevus kujutada endast konkurentsiõiguse rikkumist.

344 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmas etteheide ja viienda väite esimene osa tervikuna tagasi lükata.

Teine osa, mis puudutab vaidlustatud otsuses tehtud vigu seoses „töötlemisega“

345 Käesoleva väiteosa põhjendamiseks esitab hageja viis etteheidet.

346 Esimesena väidab hageja, et „tegelikult makstud“ hindade arvutamiseks kandis komisjon ekslikult üle teatud rahalised stiimulid kvartalitest, kus need registreeriti Qualcommi raamatupidamissüsteemis, kvartalitesse, kus asjaomased ühikud saadeti kliendile, Huawei ja ZTE poolt Qualcommile esitatud stiimulitaotluste ebaõige manipuleerimise alusel, mis sisalduvad „dokumendipakkides“, mis ei võimaldanud tagada hindade ja kulude analüüsi usaldusväärsust.

347 Hageja täpsustab veel, et põhjused, miks kõnealused „dokumendipakid“ ei olnud usaldusväärsed, esitati vastuses täiendavale vastuväiteteatisele, milles ta selgitas, et kliendid koostasid need väga üksikasjalikult ja nad ei olnud enam suutelised andma nende kohta selgitusi ajal, mil komisjon neilt 2017. aastal neid küsis. Lisaks on need „dokumendipakid“ ebatäielikud ning sisaldavad mõnikord vastuolusid ja vigu.

348 Teisena heidab hageja komisjonile ette, et viimane kasutas põhjendamatult tagasivaatelist lähenemist, kuna ta kandis reservid üle oletuse alusel, et Qualcomm oleks võinud stiimulitaotlused täieliku kindlusega ette näha müügi hetkel.

349 Sellega seoses ei ole mõtet vaidlustatud otsuse põhjenduses 620 esitatud järeldusel, et oluline on see, et Qualcomm oli valmis julgustama kõikide selliste ühikute ostmist, mis *a priori* kuulusid teatud selliste kokkulepete kohaldamisalasse, mis nägid ette stiimulid. USA GAAPi kohaldamine tähendab, et kiibistike tellimuste vastuvõtmisel ja saatmisel oli Qualcomm kohustatud eeldama, et kõik kiibistike ühikud vastavad kõigile potentsiaalselt kohaldatavatele stiimulitele, ilma et tal oleks võinud olla vähimatki ebakindlust. See ei tähenda, et Qualcomm nõustus sellega, et kõikidele ühikutele on kohaldatav maksimaalne stiimul.

350 Kolmandana leiab hageja, et komisjoni lähenemine on ebajärjekindel, kuna ühest küljest lükkas ta Qualcommi raamatupidamishinnad tagasi, kuna need olid „ebasobivad“, ja teisest küljest kasutas neid hindu valikuliselt kahes olulises arvutuses, nimelt nende kiibistike hinna arvutamisel, mille puhul ei olnud „dokumendipakke“, ning arvutuses, mille ta tegi hindade ja kulude analüüsi raames teadus- ja arendustegevuse täiendavate kulude jaotamiseks.

351 Neljandana väidab hageja, et komisjoni lähenemine on vastuolus 15. oktoobri 2014. aasta otsusega C(2014) 7465 (final) ELTL artikli 102 ja EMP lepingu artikli 54 kohase menetluse kohta (juhtum AT.39523 – Slovak Telekom), milles komisjon leidis, et õiguskindluse huvides on parem anda hinnanguid pigem kuluandmete alusel, nagu asjaomane ettevõtja neid kasutas, kui andmete põhjal, mis tulenevad tagantjärele tehtud keerulistest kohandustest ja arvutustest.

352 Viiendana märgib hageja, et komisjoni meetodi tulemuseks on hinnad, mis teatavatel juhtudel ilmselgelt ei ole Qualcommi klientide poolt „tegelikult makstud“ hinnad. Näiteks puudub igasugune ebakindlus tegeliku hinna osas, mida Huawei maksis Qualcommi müüdud [*konfidentsiaalne*] MDM8200 kiibistiku ühiku saatmata tellimuste eest, mille puhul kokkulepitud lõplik ja kindlasummaline hind oli pärast kõigi stiimulite mahaarvamist [*konfidentsiaalne*] (USD) kiibistiku kohta; seevastu pärast komisjoni manipulatsioone rekonstrueeritud hind oli [*konfidentsiaalne*] USA dollarit kiibistiku kohta. Samuti oli 2011. aasta esimeses kvartalis Huawei poolt MDM8200 kiibistiku eest makstud hind [*konfidentsiaalne*] USA dollarit kiibistiku kohta, kuigi komisjon järeldas oma vale meetodi alusel, et selle kiibistiku keskmine netohind oli [*konfidentsiaalne*] USA dollarit kiibistiku kohta.

353 Peale selle ei ole komisjon suuteline selgitama, miks põhistiimuli keskmine netomüügihind 2011. aasta esimeses kvartalis oli vastuolus [*konfidentsiaalne*] slaidil mainitud põhistiimuli keskmise netomüügihinnaga: need kaks korrigeeritud hinda, mida komisjon püüab õigustada, tuginedes [*konfidentsiaalne*] 4. augusti 2010. aasta ettekande slaidile, ei ole ilmselgelt „tegelikud“ hinnad.

354 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

355 Mis puudutab esimest etteheidet sisuliselt selle kohta, et Huawei ja ZTE poolt Qualcommile esitatud stiimulitaotlusi sisaldavad „dokumendipakid“ ei suutnud tagada hindade ja kulude analüüsi usaldusväärsust, siis piisab, kui sarnaselt komisjoniga tõdeda, et hageja ise kasutas asjaomaseid dokumente kreeditarvete väljastamisel ja oma raamatupidamisarvestuse koostamisel, nagu on märgitud vaidlustatud otsuse põhjenduses 597, ilma et hageja sellele vastu vaidleks. Järelikult, kuna hageja ei ole esitanud muid tõendeid, tuleb käesolev etteheide tagasi lükata.

356 Mis puudutab teist etteheidet, et komisjon kasutas põhjendamatult tagasivaatelist lähenemist, kuna ta kandis reservid üle, tuginedes eeldusele, et Qualcomm oleks võinud stiimulitaotlused ette näha täieliku kindlusega müügi hetkel, siis tuleb märkida, et vastupidi hageja väidetule ei põhine

komisjoni meetod parameetritel, mida Qualcomm ei olnud võimeline hindama. Qualcommi hinnad olid nimelt struktureeritud brutohindadena, mille suhtes kohaldati stiimuleid, st allahindlusi. Seega, kui Qualcomm tegi otsuseid hindade kehtestamise kohta, teadis ta, milline võiks olla madalaim ühikuhind juhul, kui kohaldatakse kõiki stiimuleid. Nagu väidab komisjon, oli selle arvutuse eesmärk üksnes määrata Qualcommi käsutuses oleva teabe põhjal, millele viimane oma aruannete koostamisel tugines, kindlaks Huawei ja ZTE tegelikult makstud hind. Need kaalutlused on piisavad, et käesolev etteheide tagasi lükata.

357 Mis puudutab kolmandat etteheidet, mille kohaselt on komisjoni lähenemine Qualcommi hindade osas ebajärjekindel, siis piisab, kui märkida, et see põhineb ekslikul eeldusel, et vaidlustatud otsuses on tuvastatud, et Qualcommi raamatupidamishinnad on „ebasobivad“. Nimelt toob komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 603, 613 ja 618, millele hageja viitab, selgelt välja, millised raamatupidamishindade komponendid olid sobimatud, ilma et ta oleks siiski välistanud võimaluse neid kasutada pärast vajalike muude teabeallikate alusel kohanduste tegemist.

358 Mis puudutab neljandat etteheidet, milles väidetakse vastuolu otsusega C(2014) 7465 (final), mis võeti vastu 15. oktoobril 2014 ELTL artikli 102 ja EMP lepingu artikli 54 kohaldamise menetluses (juhtum AT.39523 – Slovak Telekom), siis tuleb märkida, et kuigi on tõsi, et teatud juhtudel tugines komisjon esialgu turgu valitsevas seisundis ettevõtja raamatupidamisaruannetes esitatud arvandmetele, mis mõnikord olid piisavad, kui need arvud ei olnud kättesaadavad või ei vastanud turu tegelikule olukorrale, arvutas ta sobivad tüüpilised väärtused, mis põhinesid samuti turgu valitsevas seisundis ettevõtja esitatud mis tahes asjakohasel teabel. Nagu on märgitud eespool punktis 332, nõustus Üldkohus selle lähenemisega. Seega tuleb see etteheide tagasi lükata.

359 Mis puudutab viiendat etteheidet, mille kohaselt komisjoni meetod viib hindadeni, mis teatavatel juhtudel ilmselgelt ei ole Qualcommi klientide poolt „tegelikult makstud“ hinnad, siis tuleb tõdeda, et hageja esitatud esimese näite osas näitab slaid, millele tugineb komisjoni kaitse (hagiavalduse lisa A.2.2.19), tõepoolest, et hind, mida Huawei maksis MDM8200 kiibistiku eest pärast stiimuli kohaldamist, oli [*konfidentsiaalne*] (ümardatud [*konfidentsiaalne*] USA dollarile) kiibistiku kohta, mis vastab komisjoni arvutatud hinnale, millele on viidatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 743. Mis puudutab teist näidet, siis tuleb märkida, et dokument, mida komisjon mainis (hagiavalduse lisa A.2.4.12) selleks, et tõendada, et [*konfidentsiaalne*] poolt heakskiidetud hindu on järjestikku muudetud, nagu seda selgitati komisjoni vastuses Üldkohtu esitatud küsimustele, kinnitab, et Huaweile 2011. aasta esimeses kvartalis teatatud MDM8200 kiibistiku hind oli madalam kui hind, mis esitati [*konfidentsiaalne*], ja vastas tegelikule hinnale [*konfidentsiaalne*] USA dollarit, nagu selle arvutas komisjon.

360 Järelikult ei ole hageja tõendanud, et komisjoni kasutatud meetodis ja vaidlustatud otsuses komisjoni saadud tulemustes oleks olnud mingeid vigu. Neil asjaoludel tuleb käesolev etteheide tagasi lükata.

361 Sellest tuleneb, et viienda väite teine osa tuleb tagasi lükata. Seega, kuna ka selle väite esimene osa lükati tagasi (vt eespool punkt 344), tuleb väide tervikuna tagasi lükata.

Kuues väide, et „ühekordsed insenerikulud on ebaõigesti jaotatud“

362 Käesolevas väites kinnitab hageja, et NRE maksete hindamisel tegi komisjon „faktiliste ja õiguslike asjaolude osas ilmselgeid faktivigu ja rikkus õiguskindluse põhimõtet, süütuse presumptsiooni ja *in dubio pro reo* põhimõtet“. Lisaks on vaidlustatud otsus ebapiisavalt põhjendatud, kuna selles ei ole „arvesse võetud“ paljusid olulisi argumente, mille Qualcomm haldusmenetluses esitas. Seega rikkus komisjon „hea halduse kohustust“.

363 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

364 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 21 ja kodukorra artikli 76 punkti d kohaselt tuleb hagiavalduses märkida hagi ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest ning selleks, et hagi oleks vastuvõetav, peavad selle aluseks olevad põhilised faktilised ja õiguslikud asjaolud kas või kokkuvõtlikult, ent seostatult ja arusaadavalt tulenema hagiavalduse tekstist.

365 See teave peab olema piisavalt selge ja täpne, et kostja saaks ette valmistada kaitse ja Üldkohus teha asjas otsuse. Sama kehtib ka kõigi nõuete suhtes, mille puhul tuleb esitada väited ja argumendid selleks, et nii kostja kui ka kohus saaksid hinnata nende põhjendatust (13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Slovak Telekom *vs.* komisjon, T-851/14, EU:T:2018:929, punktid 74 ja 75 (ei avaldata)).

366 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et kuigi käesoleva väite raames hageja esitatud argumente võib tõlgendada nii, et nendega soovitakse esile tuua väidetavaid hindamisvigu, mille komisjon on teinud ühelt poolt seoses NRE maksega ZTE-le (esimene osa) ja teiselt poolt NRE maksega Huaweile (teine osa), ei ole hageja argumentidele nende rikkumiste kohta lisatud mingeid andmeid, mis võimaldaksid hinnata nende põhjendatust. Sellest järeldub, et neid rikkumisi, eelkõige õiguskindluse põhimõtte rikkumist, süütuse presumptsiooni põhimõtte rikkumist ja *in dubio pro reo* põhimõtte rikkumist, tuleb pidada vastuvõetamatuks, kuna neile ei ole nende põhjendatuse hindamiseks lisatud piisavaid täpsustusi.

367 Veel tuleb meenutada, et kohtupraktikast tuleneb, et kuigi ELTL artikkel 296 kohustab komisjoni konkurentsinormide kohaldamisel otsuse tegemisel mainima faktilisi asjaolusid, millest sõltub otsuse põhjendatus, ja õiguslikke kaalutlusi, mis viisid otsuse vastuvõtmiseni, ei nõua see säte, et komisjon käsitleks kõiki faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, mida haldusmenetluses käsitleti. Huve kahjustava otsuse põhjendus peab võimaldama Euroopa Kohtul teostada õiguspärasuse kontrolli ja andma huvitatud isikule vajalikku teavet selle kohta, kas otsus on põhjendatud (11. juuli 1985. aasta kohtuotsus Remia jt *vs.* komisjon, 42/84, EU:C:1985:327, punkt 26). Seda kohtupraktikat arvestades ei saa hageja seega õigustatult tugineda asjaolule, et komisjon ei vastanud vaidlustatud otsuses konkreetselt kõigile faktilistele või õiguslikele märkustele, mille ta haldusmenetluses esitas.

Esimene osa, mis puudutab NRE makset ZTE-le

368 Esimese väiteosa põhjendamiseks väidab hageja pärast seda, kui ta oli kirjeldanud nende faktiliste asjaolude ajalist järjestust – vaidlemata sellele vastu –, mis puudutasid eelkõige ZTEga sõlmitud kokkulepet ühekordsete insenerikulude kohta ja talle NRE makse tegemist, et komisjon leidis ekslikult, et see makse oli võrdne allahindlusega [*konfidentsiaalne*] USA dollarit ühiku kohta MDM6200 kiibistike puhul, mille ZTE ostis 2010. aastal, kuigi 2009. aasta detsembri heakskiitu ei olnud kunagi kokkuleppes vormistatud ega ZTE-le teatavaks tehtud.

369 Hageja leiab, et kui komisjon ei oleks ZTE puhul seda ühiku kohta tehtavat allahindlust arvesse võtnud, ei oleks ta MDM6200 kiibistike hindade ja kulude analüüsis tuvastanud turuvallutuslikku tegevust.

370 Esimesena leiab hageja, et ZTE võimalike stiimulipaketi heakskiitmine 2009. aasta lõpus ja 2010. aasta mais oli osa viimase suhtes võetavast laiemast stiimulite kogumist, mis ei piirdunud UMTSi kiibistike turu tippsegmendiga.

371 Teisena, mis puudutab komisjoni kaalutlust, mille kohaselt oli NRE makse ZTE-le samaväärne ZTE poolt 2010. aastal ostetud MDM6200 kiibistike ühiku kohta tehtava allahindlusega, siis esitab hageja järgmised argumendid.

372 Esiteks väidab hageja, et heakskiitmise tingimused muutusid ajavahemikul 2009. aasta detsembrist kuni 2010. aasta maini kaalutud ümberhindamise tulemusel, mille tagajärjel ei saanud NRE makset ZTE-le enam pidada allahindluseks. Ta lisab, et komisjon peab [*konfidentsiaalne*] USA dollari suurust kindlasummalist makset kiibistiku kohta [*konfidentsiaalne*] USA dollari suuruseks allahindluseks, see tähendab palju suuremaks allahindluseks kui [*konfidentsiaalne*] USA dollarit kiibistiku kohta, mille Qualcomm oli väidetavalt ette näinud 2009. aasta detsembris.

373 Teiseks ei ole komisjon esitanud ühtegi tõendit selle kohta, et Qualcomm kavatses anda ZTE-le stiimuli või isegi oli teadlik stiimuli andmisest, mis võrdub [*konfidentsiaalne*] USA dollari suuruse allahindlusega kiibistiku kohta, ega asjaolu, et ZTE oli sellisest ühikuallahindlusest teadlik. Sellest tuleneb, et NRE makse ZTE-le ei saanud ajendada viimast MDM6200 kiibistikke 2010. aastal ostma. Vastupidi, komisjon ise tõendab, et Qualcommi arvates oli ZTE-le müüdud kiibistike hind kõrgem kui hind, mis oleks saadud kiibistiku kohta [*konfidentsiaalne*] USA dollari suuruse allahindluse kohaldamisel.

374 Kolmandaks, käsitledes NRE makset ZTE-le iga viimase ostetud kiibistiku eest saadud allahindlusena, jõuti vaidlustatud otsuses kiibistiku kohta kunstlikult ülespaisutatud allahindluseni [*konfidentsiaalne*] USA dollarit just seetõttu, et nimetatud makse ei sõltunud müüdud ühikute arvust ja samal ajal moodustas ZTE nõudlus MDM6200 kiibistike järele 2010. aastal väikese osa Qualcommi 2009. aasta detsembris prognoositust, mille tulemusel jagas komisjon selle [*konfidentsiaalne*] USA dollari suuruse makse väikesele osale 2009. aasta detsembri e-kirjades mainitud 1 250 000 ühikust. Kui kõnealune makse oleks tõepoolest ajendanud ZTEd ostma rohkem MDM6200 kiibistiku ühikuid, oleks kaudne allahindlus ühiku kohta olnud väiksem ja järeldus, et hind oli „kulust“ madalam, vähem tõenäoline.

375 Neljandaks väidab hageja, et kuigi komisjon möönab vaidlustatud otsuses, et ülepaisutatud suurus tuleneb ZTE väikesest nõudlusest MDM6200 kiibistike järele, oletab ta, et see väiksem nõudlus võis olla üks põhjustest, mis selgitavad muudatusi maksetingimustes, mida Qualcomm [*konfidentsiaalne*] 24. mai 2010. aasta koosolekul võimaldas. Qualcomm tõi aga esile 2010. aasta mais saadetud kirja, millest nähtub, et ZTE prognoosis selleks aastaks nõudlust 475 000 ühiku MDM6200 kiibistiku järele. Qualcomm leiab, et kui seda arvu kohaldataks [*konfidentsiaalne*] USA dollari maksele, oleks tulemuseks hüpoteetiline allahindlus [*konfidentsiaalne*] USA dollarit kiibistiku kohta 2010. aasta mai heakskiitmise hetkel ning ZTE poolt MDM6200 kiibistiku eest makstud hinnad, mis oleks vaidlustatud otsuse pikaajalistest keskmistest täiendkuludest eranditult kõrgemad.

376 Viiendaks, isegi kui Qualcomm oleks tahtnud, et NRE makse kujutaks endast [*konfidentsiaalne*] USA dollari suurust ühikuallahindlust, ei oleks see mingil juhul olnud majanduslikult asjakohane, kuna see makse ei oleks kunagi ajendanud ZTEd ostma pigem MDM6200 kiibistikke kui konkurendi pakutavaid kiibistikke, kuna stiimuli suurus on kindlaksmääratud ega suurenenud sõltuvalt ostetud kiibistike arvust.

377 Kuuendaks, asjaolu, et 2011. aasta veebruaris rahuldas Qualcomm ZTE taotluse pikendada MDM8200A kiibistikuga seadmete operaatoriks kvalifitseerimise tähtaega kuni 30. juunini 2011, kuid jättis rahuldamata samaväärse taotluse MDM6200 kiibistikuga seadmete puhul, näitab, et ühekordne makse oli lepinguliselt ja tegelikult seotud MDM8200A kiibistikuga, mida kinnitab ka Qualcommi ettevõttesisene kirjavahetus.

378 Kolmandana kritiseerib hageja vaidlustatud otsuses sisalduvat vastuolu ühelt poolt turuvallutusliku tegevuse kohta tehtud järelduste ja teiselt poolt ZTE-le müüdud MDM6200 kiibistike hinna ja marginaali tõusu tuvastamise vahel. Tema sõnul esineb anomaalia ka väidetavate teadus- ja arendustegevuse kulude jaotamisel 2010. aastal MDM6200 ja MDM6600 kiibistike vahel, kuna komisjoni arvutustes ZTE-le müüdud MDM6200 kiibistike puhul kasutatud hindu ei vähendatud sõltuvalt ühekordsetest insenerikuludest tuleneva allahindluse võrra.

379 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

380 Kõigepealt tuleb märkida, et eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendustes 677–693 arvutas komisjon ZTE ja Huawei makstud hinnad ning vastavalt eelkõige selle otsuse punktides 12.4.2.3, 12.4.2.4, 12.4.2.6 ja 12.4.2.11 esitatud kaalutlustele jaotas ümber nendele kahele kliendile Qualcommi tehtud kaks allahindlust, mis tulenesid ühekordsetest insenerikuludest. Komisjon on seisukohal, et kuigi iga hinnaalandus oli ametlikult registreeritud nendele klientidele müüdavatele MDM8200A kiibistikele kohaldatavana, näitavad samast ajast pärit tõendid, et Qualcommi tegelik kavatsus oli ühelt poolt teha ZTE-le [*konfidentsiaalne*] USA dollari (algul [*konfidentsiaalne*] USA dollari) suurune kindlasummaline makse, mida kohaldati 2010. aastal toimunud müügile, et innustada viimast ostma ja välja töötama MDM6200 kiibil põhinevaid lahendusi, ning teiselt poolt teha Huaweile tagasiulatuvat hinnaalandust kindlasummalise makse vormis [*konfidentsiaalne*] USA dollarilt, et vähendada Qualcommilt ostetud MDM8200 kiibiühikute hinda, kuid mis osutusid liiga kulukaks, et võimaldada Huaweil võita hankemenetlusi järgneval turul.

381 Mis puudutab NRE makset ZTE-le, siis komisjon viitab vaidlustatud otsuse punktides 12.4.2.4, 12.4.2.6 ja 12.4.2.11 oma järeldusele jõudmiseks Qualcommi sisedokumentidele, mis tema arvates tõendavad, et viimane ei olnud võimeline pakkuma ZTE-le madalamat hinda kui Huaweile pakutav hind, ning kartis, et MDM6200 kiibistiku – mida ei olnud sel hetkel veel turule toodud – hinda alandatakse liiga vara. Seetõttu tehti alates 2009. aasta detsembrist ettepanek käsitleda hindade kindlaksmääramise küsimust ühekordsete allahindlustena, mis tulenesid ühekordsetest insenerikuludest ja millest üks osa oli seotud tingimusega, et ZTE saab MDM8200A kiibistiku seadmeoperaatori kvalifikatsiooni, ning teine tingimusega, et ZTE kvalifitseeritakse MDM6200 kiibistiku seadmeoperaatoriks enne 31. detsembrit 2010 (tähtaeg, mis seejärel lükati edasi 30. juunile 2011 MDM8200A kiibistiku sertifitseerimist arvestades). Komisjoni sõnul oli selle makse eesmärk tegelikult vähendada MDM6200 kiibistiku hinda [*konfidentsiaalne*] USA dollarit kiibistiku kohta, mida Qualcomm kavatses müüa ZTE-le 2010. aastal. Pärast ZTE tellimuste märkimisväärset vähenemist võrreldes Qualcommi prognoosidega vähendati hinda tegelikult [*konfidentsiaalne*] USA dollarit kiibistiku kohta.

382 Esimesena tuleb märkida, et asjaolu, et Qualcomm rakendas ZTE suhtes mitut stiimulit, mis olid seotud erinevate kiibistikega, sealhulgas kiibistikega, mida ei kasutatud UMTSi kiibistike turu tippsegmendis, ei tähenda, et mõningaid neist ei saa arvesse võtta turuvallutusliku tegevuse hindamiseks tehtud hindade ja kulude analüüsis.

383 Teisena nähtub hageja kirjeldusest, et erinevus 2009. aasta detsembris heaks kiidetud stiimuli ja 2010. aasta mais heaks kiidetud stiimuli vahel seisneb selles, et esimesega kaasnes [*konfidentsiaalne*] USA dollari suurune makse, mis tuli teha lepingu allkirjastamisel, ja [*konfidentsiaalne*] USA dollari suurune makse, mille saamiseks oli tingimus, et ZTE saab MDM8200A kiibistiku seadmeoperaatoriks, ning teisega kaasnes [*konfidentsiaalne*] USA dollari suurune makse, mida tuleb maksta tingimusel, et ZTE saab MDM6200 kiibistiku seadmeoperaatori kvalifikatsiooni. Ometi ei selgita hageja, miks asjaolu, et „heakskiitmise tingimused detsembri ja mai vahel muutusid, annab tunnistust kaalutletud ümberhindamisest“, ega ka seda, kuidas see oleks talle turuvallutusliku tegevuse hindamisel soodne.

384 Vastupidi, nagu on kirjeldatud vaidlustatud otsuse põhjendustes 501 ja 502, nähtub juhtide (nagu QCT tootehalduse direktor ning finants- ja müügivaldkonna asejuhid) vahel 2009. aasta detsembris toimunud sisesuhtlusest, et esiteks ei saanud ZTE-le MDM6200 kiibistiku eest pakutud hinnad olla madalamad kui Huaweile pakutavad hinnad ja et Qualcomm ei soovinud „suurt hinnamuutust“, teiseks kartis Qualcomm saada MDM6200 kiibistikuga seoses kahju ZTE ja Icera vahelise koostöö tulemusena ning kolmandaks oli kavandatud lahendus MDM6200 või MDM8200A kiibistikega seotud NRE-makse, „et vältida, et Icera võidab palju tehinguid“. Selle probleemi lahendus leiti 2009. aasta detsembri pakkumuses „ZTE MDM6200 Price Proposal“, mis teatud mõttes ei olnud „suur hinnamuutus“, kuna tegemist ei olnud hinnamuutuse, vaid stiimuliga, ning mis hõlmas makset, mis oli seotud MDM8200A kiibistiku jaoks seadmeoperaatoriks kvalifitseerimisega ja teatud arvu MDM6200 kiibistiku ostmisega, ning makset oli võimalik viivitada juhul, kui üks või teine tingimus ei ole täidetud.

385 Peale selle nähtub [*konfidentsiaalne*] 8. veebruari 2010. aasta koosoleku ettekandest, mis järgnes seega 2009. aasta detsembri heakskiidule, et makse, mis toona oli ametlikult ette nähtud nii MDM8200A kui ka MDM6200 kiibistiku puhul, oli tegelikult ette nähtud üksnes viimase hinna alandamiseks.

386 Veel tuleb sarnaselt komisjoniga märkida, et algul välja pakutud tingimust, et ZTE ostab 2010. aastal [*konfidentsiaalne*] MDM6200 kiibistiku ühikut (mis vastab toona ZTE nõudluse prognoosidele), ei vormistatud [*konfidentsiaalne*] heakskiidus ametlikult. Võttes aga arvesse asjaolu, et ZTE nõudluse prognoosid langesid 475 000 ühikule, muutis [*konfidentsiaalne*] 2010. aasta mais NRE maksete struktuuri. Lisaks, vastupidi hageja väidetule ei viita miski sellele, et need muudatused vastasid muutustele, mis olid nimetatud maksete aluseks kavatsusele julgustada ZTEd ostma MDM6200 kiibistikke. Nimelt, kui algne eesmärk oleks olnud 2009. aasta detsembris MDM8200A kiibistiku edendamine või kui see oli 2010. aasta mai eesmärk, ei oleks olnud vajalik või loogiline vähendada MDM8200A kiibistike allahindlust [*konfidentsiaalne*] USA dollarilt [*konfidentsiaalne*] USA dollarile (st 60% vähendamine). Seevastu, kuna ta vaatas põhjalikult läbi ZTE MDM6200 kiibistike nõudluse prognoosid, mis langesid [*konfidentsiaalne*] ühikult alla [*konfidentsiaalne*] ühiku, ei olnud Qualcommi seisukohast enam põhjendatud pakkuda ZTE-le esialgu ette nähtud allahindlust [*konfidentsiaalne*] USA dollarit.

387 NRE maksete struktuuri muutmine võimaldas siiski säilitada makse, mis võrdub allahindlusega [*konfidentsiaalne*] USA dollarit ühiku kohta ja mis on formaalselt seotud MDM8200A kiibistikega (kuid tegelikult mõeldud MDM6200 kiibistike jaoks), ja teha samas ettepaneku makse

kahekordistada (mis tõuseks seega [*konfidentsiaalne*] USA dollarini), kui klient saaks enne 2010. aasta lõppu MDM6200 kiibistiku operaatori sertifikaadi, st kui ZTE stimuleeriks 2010. aastal MDM6200 lahenduse arendamist. Komisjon märgib õigesti, et Qualcommi keeldumine pikendada MDM6200 kiibistike operaatoriks kvalifitseerimise tähtaega 2011. aasta veebruaris on kooskõlas selle struktuuri ja Qualcommi järeldusega, mille kohaselt ZTE ei teinud piisavalt palju 2010. aastal MDM6200 kiibistiku stimuleerimiseks, et saada ülejäänud hinnaalandusi, mis tulenevad ühekordsetest insenerikuludest.

388 Seoses hageja argumendiga, mille kohaselt asjaolu, et 2011. aasta veebruaris keeldus Qualcomm pikendamast MDM6200 kiibistikku sisaldavate seadmete operaatorikvalifikatsiooni saamise tähtaega, näitab, et NRE makse ZTE-le oli lepinguliselt ja tegelikult seotud MDM8200A kiibistikuga, tuleb rõhutada, et see asjaolu ja järelikult asjaolu, et Qualcomm ei maksnud ZTE-le sellega seotud [*konfidentsiaalne*] USA dollari suurust summat, on täielikult kooskõlas Qualcommi esialgse kavatsusega näha ette NRE makse ühe osa tagastamismehhanism, kui ZTE ei osta MDM6200 kiibistikke kavandatud mahus.

389 Mis puudutab NRE makse ZTE-le käsitlemist ühikuallahindlusena, siis tuleb tõdeda, et komisjon ei ole teinud viga ei selle makse kirjendamisel kohaldatavatesse ühikutesse, allahindluse arvutamisel ega konteksti hindamisel.

390 Esiteks tuleb NRE makse ZTE-le suuruse kvantifitseerimiseks arvesse võtta kõik tellitud ja kättetoimetatud MDM6200 kiibistikega seotud maksed ehk 145 775 ühikut, jagades maksete kogusumma tellitud ja ostetud ühikute kogusummaga.

391 Asjaolu, et NRE makse ZTE-le annab lõpuks kolm korda suurema ühikuallahindluse kui esialgu ette nähtud, tuleneb üksnes ZTE tellitud ja ostetud MDM6200 kiibistike koguse olulisest vähenemisest võrreldes Qualcommi prognoosiga, st [*konfidentsiaalne*] ühikut. Kuna stiimuli summa oli enne kindlaks määratud, kohaldati igale kiibistikule algul ettenähtust palju suuremat hinnaalandust. Teisisõnu on igale kiibistikule kohaldatud hinnaalanduse suurenemine üksnes kõrvalmõju, mida avaldas Qualcommi ekslik müügiprognoos ZTE kohta.

392 Mis puudutab asjaolu, et ZTE ei olnud teadlik asjaolust, et talle ette nähtud NRE makset tuli käsitleda ühikuallahindlusena, siis tuleb märkida, et kohtupraktika ei nõua, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja klient oleks teadlik meetodist, mida kasutatakse kuludest madalama hinnani jõudmiseks. Nimelt piisab ühelt poolt sellest, et hindade ja kulude analüüs näitab valitud kulumõõtmest kõrgemat hinda, ja teiselt poolt sellest, et on olemas kavatsus sihtkonkurenti turult välja tõrjuda (vt selle kohta 3. juuli 1991. aasta kohtuotsus AKZO *vs.* komisjon, C-62/86, EU:C:1991:286, punktid 71 ja 72).

393 Lisaks, mis puudutab argumenti, et makse ei ajenda ZTEd ostma rohkem kiibistikke, siis tuleb märkida, et 12. mai 2022. aasta kohtuotsuses Servizio Elettrico Nazionale jt (C-377/20, EU:C:2022:379, punkt 53 ning seal viidatud kohtupraktika) otsustas Euroopa Kohus, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja tegevuse kvalifitseerimisel kuritarvitamiseks ei ole juhul, kui ettevõtja tegevus on suunatud konkurentide asjasse puutuvalt turult väljatõrjumisele, nõutav tõendada, et see eesmärk oleks ka saavutatud, ja seejärel tõendada konkreetset turult väljatõrjuvat mõju. Nimelt on ELTL artikli 102 eesmärk karistada siseturul või selle olulises osas turgu valitseva seisundi kuritarvitamise eest ühe või mitme ettevõtja poolt, sõltumata sellest, kas kuritarvitamine on osutunud edukaks või mitte.

394 Kolmandana on hageja argument vaidlustatud otsuse vastuolude kohta vaevu välja arendatud, mistõttu on raske mõista, kuidas sellised vastuolud võivad mõjutada otsuse õiguspärasust, mistõttu tuleb see argument tunnistada vastuvõetamatuks. Igal juhul on komisjoni selgitus, et ZTE-le asjaomasel ajavahemikul müüdud MDM6200 kiibistike hinna ja marginaali tõus on NRE maksetest tulenevate hinnaalanduste tagajärg, täielikult kooskõlas tema ülejäänud arutluskäiguga. Mis puudutab väidetavat anomaaliat väidetavate teadus- ja arendustegevuse kulude jagamisel MDM6200 ja MDM6600 vahel 2010. aastal, siis piisab, kui märkida, et otsuse põhjenduses 841 on üksikasjalikult ja usutavalt selgitatud põhjuseid, miks komisjon nii toimis, ning hageja on nendele põhjustele pealegi vastu vaielnud vaid üldiselt.

395 Eeltoodut arvestades tuleb kuuenda väite esimene osa tagasi lükata.

Teine osa, mis puudutab NRE makset Huaweile

396 Hageja leiab, et isegi kui eeldada, et ta tajus NRE makset Huaweile „kompensatsioonina“ MDM8200 kiibistike varude eest, mis viimasel olid kogunenud, puudutas see makse juba ostetud kiibistikke ja ei saanud seega ajendada Huaweid ostma rohkem neid kiibistikke. Lisaks, nagu nähtub ka Huawei vastusest komisjoni teabenõudele, ei ajendanud Huaweiga sõlmitud ühekordseid insenerikulusid käsitleva kokkuleppe tingimused ja see makse, mis on seotud MDM8200A kiibistiku operaatoriks kvalifitseerimisega, Huaweid ostma neid kiibistikke, vaid pigem MDM8200A kiibistikke, ja seda määramata ajaks.

397 Üldisemalt heidab hageja komisjonile ette seda, et ta kustutas vaidlustatud otsuse põhjendusest 1142 lause, mis sisaldab sõnaselget „kvaasiväidet“ „varjamise“ kohta, mis lisati seoses NRE maksetega ZTE-le ja Huaweile täiendavasse vastuväiteteatisesse ning millele Qualcomm vastas haldusmenetluses, jättes samas muutmata ülejäänud põhjenduse nende NRE maksete kohta. Tema sõnul kujutab see kustutus endast põhjenduse puudumist, mis illustreerib ka komisjoni suutmatust tõendada Qualcommi kavatsust Icera turult välja tõrjuda.

398 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

399 Kõigepealt tuleb märkida, et mis puudutab NRE makset Huaweile, siis viitab komisjon vaidlustatud otsuse punktis 12.4.2.3 Qualcommi sisedokumentidele, mis tema arvates tõendavad, et samas kui mitu Qualcommi juhti olid vastu sellele, et anda järgi Huawei survele, kes küsis MDM8200 kiibistike puhul olulisi hinnaalandusi, andis Qualcomm lõpuks tagasiulatuvalt MDM8200 kiibistike tarnete puhul pärast 23. novembrit 2009 hinnaalanduse ning „MDM8200A NRE“, see tähendab makse, mis oli ametlikult ette nähtud MDM8200A kiibistikku sisaldava konkreetse mobiiltelefoni sertifitseerimisega seotud ühekordsete insenerikulude katmiseks ja mis oli [*konfidentsiaalne*] (ja seejärel [*konfidentsiaalne*]) USA dollarit. Komisjon leiab, et kuigi NRE makse oli formaalselt seotud viimase kiibistiku operaatorisertifikaadi saamisega, oli NRE maksel otsene seos Huawei MDM8200 kiibistiku varudega ja see võimaldas tagasiulatuvalt ühikuhinda vähendada.

400 Esiteks ei saa nõustuda hageja argumendiga, mille kohaselt Huawei oli MDM8200 kiibistikud juba ostnud ja seega ei saanud talle ette nähtud NRE makse ajendada teda neid rohkem ostma. Nimelt nähtub eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendustes 480–486 mainitud dokumentidest ja kirjavahetusest, et see stiimul anti Huaweile selleks, et aidata tal vabaneda liigsetest kiibistikevarudest olukorras, kus ta tugines üha enam konkurentsisurvele, mida Icera avaldas eelkõige ICE8042 kiibistikuga, et saavutada soodsamad tingimused.

401 Ka nähtub eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendustes 480–486 mainitud dokumentidest ja kirjavahetusest, et Qualcomm ei saanud eirata Huawei nõudmisi, mis näitab, et hinnaläbirääkimised toimusid veel ajal, mil Qualcomm otsustas teha Huaweile NRE makse, ning et MDM8200 kiibistike müügitingimused ei olnud sel hetkel veel lõplikult kindlaks määratud.

402 Mis puudutab hageja argumenti, et ühekordseid insenerikulusid käsitleva kokkuleppe tingimused ja NRE makse Huaweile ei ajendanud Huaweid ostma MDM8200 kiibistikke, vaid pigem MDM8200A kiibistikke, siis tuleb sarnaselt komisjoniga märkida, et Huawei vastused komisjoni küsimustele ei tõenda, et viimane leidis, et nimetatud makse oli seotud MDM8200A kiibistikega. Vastupidi, nagu vaidlustatud otsuse põhjenduses 681 on märgitud, kordab Huawei vastuses pelgalt selle kokkuleppe tingimusi, mis ei vasta tõenditele selle makse tegeliku eesmärgi kohta. Otsuse põhjendustes 482 ja 679 mainitud tõenditest ning Qualcommi enda poolt vastuses vastuväiteteatisele mööndust nähtub, et see makse oli ette nähtud tagasiulatuvaks hinnaalanduseks MDM8200 kiibistike puhul. Ka on Qualcommi väide, mille kohaselt Huawei pidas seda makset MDM8200A kiibistikega seotuks, vastuolus rikkumise ajast pärit tõenditega, mida on nimetatud otsuse põhjendustes 491, 527 ja 543, milles Huawei palus Qualcommil kohandada ühekordsetest insenerikuludest tulenevaid allahindlusi, et võtta arvesse tema tuvastatud MDM8200 kiibistike ühikute täiendavat varu. Nendest asjaoludest nähtub, et Huawei teadis väga hästi, et NRE makse aluseks oli tegelikult eesmärk anda allahindlus MDM8200 kiibistikele, mitte MDM8200A kiibistikele.

403 Lõpuks, mis puudutab täiendavas vastuväiteteatises seoses ZTE-le ja Huaweile tehtud NRE maksetega lisatud sõnaselget „kvaasiväidet“ „varjamise“ kohta, siis on ühelt poolt tõsi, et täiendava vastuväiteteatise punkti 771 viimane lause tõstatas küsimuse, kas asjaolu, et Qualcomm ei kirjendanud kiibistike ühekordseid insenerikulusid õigesti, oli katse varjata nende kuludega seotud allahindlust, ja teiselt poolt, et seda küsimust ei ole vaidlustatud otsuses korratud. Siiski ei saa nõustuda hageja kriitikaga selle „kvaasiväite“ kustutamise kohta, mille kohaselt kujutab see kustutus endast põhjenduse puudumist ja näitab ka komisjoni suutmatust tõendada Qualcommi kavatsust Icera turult välja tõrjuda.

404 Sellega seoses piisab, kui märkida, et eespool punktis 307 viidatud kohtupraktikat arvestades ei olnud komisjon kohustatud vaidlustatud otsuses konkreetselt vastama kõigile faktilistele või õiguslikele märkustele, mille ta esitas haldusmenetluses. Lisaks, nagu väidab komisjon, näitab täiendava vastuväiteteatise punkti 771 viimase lause kustutamine vaidlustatud otsuses vastupidi hageja väidetele, et komisjon võttis haldusmenetluses Qualcommi esitatud vastust arvesse, ilma et see mõjutaks tõendeid Qualcommi kavatsuse kohta tõrjuda Icera asjaomaselt turult välja.

405 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kuuenda väite teine osa tagasi lükata. Seega, kuna ka selle väite esimene osa lükati tagasi (vt eespool punkt 395), tuleb väide tervikuna tagasi lükata.

Seitsmes väide, mille kohaselt puudub „sobiv kulude võrdlusalus“

406 Seitsmendas väites, mis on jagatud kolmeks osaks, millest esimese kohaselt on rikutud õiguskindluse põhimõtet ja *in dubio pro reo* põhimõtet, teise kohaselt ei ole pikaajaliste keskmiste täiendkulude kriteerium sobiv võrdluskulu ning kolmanda kohaselt ei vasta komisjoni arvutatud pikaajalised keskmised täiendkulud „tegelikele“ pikaajalistele keskmistele täiendkuludele, väidab hageja, et vaidlustatud otsuses on kulude käsitlemisel tehtud mitu viga ja rikutud õiguse üldpõhimõtteid.

Sissejuhatavad märkused

407 Vaidlustatud otsuse punktis 12.6 selgitas komisjon uuritavate kiibistike puhul põhjuseid, miks ta leidis, et hindade ja kulude analüüsi jaoks kõige sobivam kulumõõde olid pikaajalised keskmised täiendkulud. Viimaste arvutamisel võttis ta arvesse ühelt poolt tootmiskulusid, mis varieeruvad sõltuvalt toodetud kiibistike kogusest ja mis kujutavad endast seega pikaajaliste keskmiste täiendkulude asjakohast muutuvat osa (otsuse punkt 12.6.2), ning teiselt poolt Qualcommi teadus- ja arendustegevuse kulusid, nagu need on kantud Qualcommi [*konfidentsiaalne*] teadus- ja arendustegevuse kulude andmebaasi, hõlmates nii kiibistiku tootmise täiendavate kulude suurimat püsivat osa (otsuse punkt 12.6.3). Ta lisas, et muud liiki püsikulusid, näiteks turustuskulusid, ei ole hõlmatud ja tema arvutatud pikaajalised keskmised täiendkulud on seetõttu Qualcommi keskmistest kogukuludest madalamad.

408 Komisjon leiab, et võttes arvesse liidu kohtute poolt selles valdkonnas kehtestatud kriteeriume, olid pikaajalised keskmised täiendkulud käesoleval juhul kõige sobivam kulumõõde, et arvutada kõnealuste toodete puhul välja Qualcommi kantud minimaalne kulude katmise määr. Ta leiab, et kuna Qualcomm on mitut toodet tootev ettevõtja, kes saab kasu mitmekülgsussäästust, võib mitme toote puhul olla vajalik sama tootmistegevus, mistõttu asjakohased kulud ei varieeru sõltuvalt tarnitavate toodete arvust (edaspidi „ühised kulud“). Komisjoni sõnul tuleneb sellest, et neid kulusid pikaajaliste keskmiste täiendkulude raames arvesse ei võetud, kuna viimased hõlmavad üksnes uuritavate toodete põhiseid tootmiskulusid. Seega on kõigi muutuv- ja püsikulude keskmine, mida Qualcomm kandis mõne spetsiifilise toote tootmiseks, st pikaajalised keskmised täiendkulud, samuti iga toote puhul keskmistest kogukuludest madalam.

409 Komisjon leiab vaidlustatud otsuses, et kaalutlust, mille kohaselt pikaajalised keskmised täiendkulud olid iga toote puhul keskmistest kogukuludest madalamad, ei sea kahtluse alla asjaolu, et iga kiibistik võis kaasa tuua teadus- ja arendustegevusest tuleneva ülekanduva mõju või saada sellest kasu tulevaste kiibistike jaoks. Komisjon on seisukohal, et konkreetse kiibistiku saadud ülekanduv mõju võis ligikaudu kompenseerida ülekanduva mõju, mida see konkreetne kiibistik omakorda tekitab tulevaste kiibistike jaoks. Ta märkis, et kiibistikuga seotud teadus- ja arendustegevuse kulusid ei vähendatud seega vastavalt ülekanduvale mõjule, mida võis sellest kiibistikust saada tulevase kiibistiku puhul. Siiski kohandas komisjon MDM8200 ja MDM8200A kiibistike puhul arendustegevuse kulude jaotust, võttes arvesse asjaolu, et toimiku materjalidest nähtub, et MDM8200A kiibistik sai MDM8200 kiibistikust palju suuremat ülekanduvat mõju kui see, millest ta ise kasu sai.

410 Praktikas tugines komisjon keskmiste muutuvkulude arvutamisel „keskmise ühikukulu“ parameetrile, nagu see Qualcommi andmetest nähtus ja mille võib esitleda kahe raamatupidamiskriteeriumi alusel: esimene kriteerium, mis kajastab konkreetses kvartalis müüdud kiibistike muutuvat ühikuhinda, ja teine kriteerium, mis kajastab Qualcommi poolt konkreetses kvartalis (valukodadelt) omandatud kiibistike ühikuhinda. Esialgu järgis komisjon vastuväiteteatises esimest kriteeriumi. Seejärel järgis komisjon täiendavas vastuväiteteatises ja vaidlustatud otsuses Qualcommi teatud märkusi arvesse võttes pigem teist kriteeriumi, millega kaasnesid teatavad kohandused, mille peamine eesmärk oli lahendada varude arvestamise probleem.

411 Seevastu igale kiibistikule omistatavate Qualcommi teadus- ja arendustegevuse kulude arvutamiseks tuvastas komisjon kiibistiku seisukohast „täiendavana“ teatud kuluelemendid [*konfidentsiaalne*], mida Qualcomm kasutas teatud püsikulude registreerimiseks ja omistamiseks ühele või teisele kiibistikule. Täpsemalt tuvastati „täiendavad“ kulud Qualcommi sisedokumendi

alusel, milles seda mõistet kasutati, nimelt siseettekandest pealkirjaga [*konfidentsiaalne*], mis puudutab [*konfidentsiaalne*] (edaspidi „[*konfidentsiaalne*]“), ning haldusmenetluses Qualcommi antud selgituste alusel, mis puudutavad kulude kategooriaid, mida selles dokumendis peeti „täiendavateks“ kuludeks.

Esimene osa, et rikutud on õiguskindluse põhimõtet ja in dubio pro reo *põhimõtet*

412 Hageja väidab, et komisjon rikkus õiguskindluse põhimõtet, süütuse presumptsiooni põhimõtet ja *in dubio pro reo* põhimõtet, kasutades kahte erinevat lähenemist, millest üks on „ülevalt alla“ ehk *top down* ja teine „alt üles“ ehk *bottom-up*, selleks et ühelt poolt vastuväiteteatises ning teiselt poolt täiendavas vastuväiteteatises ja vaidlustatud otsuses kvalifitseerida Qualcommi koguinvesteeringut teadus- ja arendustegevusse. Täpsemalt möönis komisjon vastuväiteteatises, et [*konfidentsiaalne*] oli hindade ja kulude analüüsi jaoks sobimatu. Seevastu vastuväiteteatises ja vaidlustatud otsuses kasutas komisjon sellest andmebaasist saadud andmeid ning selles kasutatud meetodi tulemuseks on marginaalid, mis on kiibistike ja kvartalite lõikes väga erinevad võrreldes vastuväiteteatises esitatuga.

413 Hageja väidab samuti, et erinevus ühelt poolt vastuväiteteatises kasutatud meetodi ning teiselt poolt täiendavas vastuväiteteatises ja vaidlustatud otsuses kasutatud meetodi vahel võttis temalt võimaluse ette aimata meetodit, mida komisjon lõpuks kasutab, ning selle tulemusi, kui ta võttis vastu asjakohased otsused kiibistike hinnakujunduse kohta või *a fortiori* teadus- ja arendustegevuse investeeringute kohta. Hageja sõnul ei olnud komisjonil endal võimalik ette näha selles otsuses lõpuks kasutatud meetodi põhielemente ega selle tulemusi pärast rohkem kui viis aastat kestnud uurimist.

414 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

415 Kõigepealt tuleb tõdeda nagu eespool punktides 364–366, et hageja etteheited, mis puudutavad süütuse presumptsiooni põhimõtte ja *in dubio pro reo* põhimõtte rikkumist, tuleb lugeda vastuvõetamatuks, kuna neile ei ole lisatud piisavalt täpsustusi, mis võimaldaksid hinnata nende põhjendatust.

416 Lisaks, mis puudutab esimesena hageja argumenti, et sisuliselt on ühelt poolt vastuväiteteatises ning teiselt poolt täiendavas vastuväiteteatises ja vaidlustatud otsuses komisjoni kasutatud analüüsimeetodid erinevad, siis tuleb meenutada, et vastavalt eespool punktis 146 viidatud kohtupraktikale võib komisjon kuni lõpliku otsuse vastuvõtmiseni, arvestades eelkõige poolte kirjalikke või suulisi märkusi, teatavatest või isegi kõigist algul nende vastu esitatud vastuväidetest loobuda ja muuta nii oma seisukohta nende kasuks või otsustada lisada uusi vastuväiteid, kui ta annab nendele ettevõtjatele võimaluse esitada selle kohta oma seisukoht. Sama kehtib meetodi kohta, mida komisjon kasutas oma hindade ja kulude analüüsis.

417 Tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et kuigi õiguskindluse põhimõte nõuab nimelt, et õigusnormid oleksid selged ja täpsed, ning selle eesmärk on tagada liidu õigusega reguleeritavate olukordade ja õigussuhete ettenähtavus (vt 15. septembri 2005. aasta kohtuotsus Iirimaa *vs.* komisjon, C-199/03, EU:C:2005:548, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika; 29. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Hispaania *vs.* komisjon, T-398/07, EU:T:2012:173, punkt 107), tuleneb siiski selle meetodi esialgsest laadist, mida kasutati vastuväiteteatises hindade ja kulude analüüsi jaoks kõige sobivama kulumõõtme kindlaksmääramiseks, et komisjoni lõplikku otsust ei saa tühistada ainuüksi põhjusel, et täiendavas vastuväiteteatises ja vaidlustatud otsuses mõne muu meetodi kohaldamise tulemused

ei vasta täpselt tulemustele, mis oleks saadud esialgu vastuväiteteatises kasutatud meetodi alusel (vt analoogia alusel 5. detsembri 2013. aasta kohtuotsus SNIA *vs.* komisjon, C-448/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:801, punkt 43).

418 Veel tuleb märkida, et käesolevas asjas ei vaidle hageja vastu sellele, et tal oli võimalus selgitada oma seisukohta vaidlustatud otsuses aluseks võetava meetodi kohta haldusmenetluses ja eelkõige pärast täiendava vastuväiteteatise saamist.

419 Liiati piirdub hageja viitega komisjoni kasutatud meetodi „alt üles“ ja „ülevalt alla“ laadile ning erinevusele nõutavate marginaalide vahel kiibistike ja kvartalite lõikes, ilma et ta selgitaks – välja arvatud viitega haldusmenetluses esitatud ja hagiavaldusele lisatud menetlusdokumentidele –, millised on konkreetselt „ülevalt alla“ ja „alt üles“ lähenemisviiside vahelised erinevused ning nende praktilised tagajärjed. Sellega seoses tuleb sarnaselt komisjoniga märkida, et vaidlustatud otsuses (ja täiendavas vastuväiteteatises) kasutatud meetod põhineb tegelikel teadus- ja arendustegevuse kuludel, mille Qualcomm ise iga kiibistiku kohta on kirjendanud. Seetõttu leidis komisjon, et see meetod kajastab teadus- ja arendustegevuse kulusid, mis iga kiibistiku väljatöötamisega seoses tegelikult tekkisid, usaldusväärsemalt kui vastuväiteteatises kasutatud meetod.

420 Seega, isegi kui eeldada, et analüüsimeetodid, mida komisjon kasutas ühelt poolt vastuväiteteatises ning teiselt poolt täiendavas vastuväiteteatises ja vaidlustatud otsuses, annavad erinevaid tulemusi, nagu väidab hageja, ei võimalda see asjaolu käesoleval juhul järeldada, et komisjon tegi vea, kui ta võttis vaidlustatud otsuses kasutusele meetodi, mis põhineb tegelikel teadus- ja arendustegevuse kuludel, mida Qualcomm ise iga kiibistiku puhul raamatupidamises kirjendas. Neil asjaoludel ei saa selle argumendiga nõustuda.

421 Teisena, mis puudutab hageja argumenti, et tal ei olnud võimalik kiibistike hinda ning teadus- ja arendusinvesteeringuid puudutavate otsuste tegemise ajal teada meetodit, mida komisjon hakkab kasutama asjakohase kulumõõtme kindlaksmääramisel ja mis esitati üksnes õiguskindluse põhimõtte väidetava rikkumise toetuseks, siis tuleb meenutada, et komisjon märkis täiendavas vastuväiteteatises, et pikaajaliste keskmiste täiendkulude arvutust muudeti selleks, et võtta arvesse vastuväiteid, mille hageja esitas vastuses vastuväiteteatisele pikaajaliste keskmiste täiendkulude arvutuse suhtes vastuväiteteatises.

422 Sellega seoses tuleb märkida, et kuigi on tõsi, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja kulude arvessevõtmine võimaldab tal ELTL artiklist 102 tulenevat erilist vastutust arvestades hinnata oma tegevuse õiguspärasust ja on seega kooskõlas õiguskindluse üldpõhimõttega (vt selle kohta 14. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus Deutsche Telekom *vs.* komisjon, C-280/08 P, EU:C:2010:603, punkt 202, ja 17. veebruari 2011. aasta kohtuotsus Teliasonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, punkt 44), ei takista see komisjonil teha teatavaid kohandusi, mis põhinevad turgu valitseva ettevõtja hinna- ja kuluaruannetel ning muudel tema esitatud asjakohastel andmetel (vt selle kohta 30. jaanuari 2007. aasta kohtuotsus France Télécom *vs.* komisjon, T-340/03, EU:T:2007:22, punktid 131–137; 10. aprilli 2008. aasta kohtuotsus Deutsche Telekom *vs.* komisjon, T-271/03, EU:T:2008:101, punktid 208–211, ja 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Slovak Telekom *vs.* komisjon, T-851/14, EU:T:2018:929, punktid 220–235).

423 Sellest tuleneb, et õiguskindluse põhimõte ei nõua, et turgu valitsevas seisundis ettevõtjal oleks üksikasjalik prognoos täpse meetodi kohta, mida komisjon kasutab tema kulude arvutamiseks. Nimelt peab komisjoni kasutatav meetod arvesse võtma juhtumi konkreetseid asjaolusid, eelkõige turgu valitsevas seisundis ettevõtja esitatud kättesaadavat teavet.

424 Eeltoodut arvestades tuleb seitsmenda väite esimene osa tagasi lükata.

Teine osa, mille kohaselt pikaajaliste keskmiste täiendkulude kriteerium ei ole sobiv võrdluskulu

425 Hageja arvates oleks komisjon pidanud asuma seisukohale, et käesolevas asjas olid hindade ja kulude analüüsi jaoks kõige sobivam võrdluskulu keskmised muutuvkulud või keskmised välditavad kulud, mitte pikaajalised keskmised täiendkulud.

426 Esiteks põhinevad hindu puudutavad otsused konkurentsitingimustel, mis eksisteerisid ajal, mil Qualcommi teadus- ja arendustegevuse kulud olid juba muutunud „pöördumatuks“ selles mõttes, et neid ei olnud enam võimalik vältida. Pikaajalistest keskmistest täiendkuludest madalamad hinnad võimaldavad hageja sõnul sageli lühiajalist kasumit maksimeerida ega too kaasa kasumi ohverdamist.

427 Teiseks on pikaajalised keskmised täiendkulud välja töötatud staatilise maailma jaoks, kuna need keskenduvad konkreetsele tootele ega võta arvesse varasemaid ja tulevasi seotud tooteid. Sellises dünaamilises sektoris nagu pooljuhtide sektor, millel on ajaülene mõju, ei ole nende kasutamine sobiv.

428 Kolmandaks toob käesolevas asjas kuritarvituste väidete äärmiselt piiratud laad (mis puudutab üksnes kolme kiibistiku müüki kahele kliendile mõne kvartali jooksul) kaasa selle, et „tõelised“ pikaajalised keskmised täiendkulud on tegelikult keskmised välditavad kulud või keskmised muutuvkulud või isegi äärmiselt lähedased kulud.

429 Sellega seoses leidis komisjon ekslikult, et asjaomasele turule kuuluvatele toodetele olid iseloomulikud väikesed piir- või muutuvkulud, samas kui ta ise kinnitas mitmel korral, et keskmised muutuvkulud on oluline konkurentsiparameeter.

430 Neljandaks väidab hageja, et vastupidi komisjoni väidetule ei ole valik tugineda oma analüüsis pigem pikaajalistele keskmistele täiendkuludele kui keskmistele kogukuludele hageja jaoks soodsam. Hageja sõnul on vähe tõenäoline, et õigesti arvutatud keskmised kogukulud on pikaajalistest keskmistest täiendkuludest suuremad, kuna viimased hõlmavad ka ühiseid kulusid, jättes arvesse võtmata tulu, mis tuleneb tema patentide litsentsimise tegevusest, ning neid on hiljem manipuleeritud, mistõttu on MDM8200A kiibistiku pikaajalised keskmised täiendkulud märkimisväärselt ülepaisutatud.

431 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad hageja argumentidele vastu.

432 Kõigepealt tuleb meenutada, et kui Üldkohtule on ELTL artikli 263 alusel esitatud tühistamishagi ELTL artikli 102 kohaldamise otsuse peale, peab Üldkohus nende tõendite alusel, mille hageja on esitanud oma väidete põhjendamiseks, üldiselt teostama täielikku kontrolli selle üle, kas selle sätte kohaldamise tingimused on täidetud või mitte, ja selle kontrolli käigus ei saa Üldkohus tugineda kaalutlusruumile, mis on komisjonil talle EL lepinguga ja EL toimimise lepinguga konkurentsipoliitika valdkonnas pandud rolli alusel, et loobuda põhjalikust õiguslike ja faktiliste asjaolude kontrollimisest (vt analoogia alusel 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus MasterCard jt *vs.* komisjon, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, punktid 155 ning 156).

433 Veel tuleb tõdeda, et see, et komisjon kasutas meetodit, mis põhineb keskmistest muutuvkuludest kõrgematel ja keskmistest kogukuludest madalamatel hindadel, tuleneb vaid kohtupraktikast. Nimelt on Euroopa Kohus seisukohal, et kuritarvitavaks tuleb pidada keskmistest

muutuvkuludest madalamaid hindu, millega turgu valitsevas seisundis ettevõtja püüab konkurenti kõrvaldada. Turgu valitsevas seisundis ettevõtjal ei ole nimelt muud huvi selliseid hindu rakendada kui selleks, et oma konkurendid kõrvaldada, et seejärel oma monopoolset seisundit ära kasutades oma hindu tõsta, kuna iga müük toob talle kaasa kaotuse, st püsikulude (st need, mis jäävad muutumatuks sõltumata toodetud kogusest) ja vähemalt osa toodetud ühikuga seotud muutuvkulude kaotuse. Peale selle tuleb hinnad, mis on madalamad keskmistest kogukuludest, mille hulka kuuluvad püsikulud ja muutuvkulud, kuid kõrgemad kui keskmised muutuvkulud, lugeda kuritarvitavaks, kui need on kindlaks määratud konkurendi kõrvaldamise kava raames. Need hinnad võivad nimelt kõrvaldada turult ettevõtjad, kes on võib-olla sama tõhusad kui turgu valitsevas seisundis ettevõtja, kuid kes oma väiksema finantssuutlikkuse tõttu ei suuda neile pakutavale konkurentsile vastu seista (3. juuli 1991. aasta kohtuotsus AKZO *vs.* komisjon, C-62/86, EU:C:1991:286, punktid 71 ja 72).

434 Seda kohtupraktikat on kinnitatud mitmes hilisemas kohtuotsuses, milles on pidevalt leitud, et keskmistest muutuvkuludest madalamaid hindu tuleb põhimõtteliselt pidada kuritarvitavaks, kuna eeldatakse, et selliste hindade kohaldamisega ei ole turgu valitsevas seisundis ettevõtjal muud majanduslikku eesmärki kui oma konkurentide kõrvaldamine. Teisalt saab keskmistest kogukuludest madalamaid, kuid keskmistest muutuvkuludest kõrgemaid hindu pidada kuritarvitavaks üksnes siis, kui need on kindlaks määratud konkurendi kõrvaldamise kava raames (14. novembri 1996. aasta kohtuotsus Tetra Pak *vs.* komisjon, C-333/94 P, EU:C:1996:436, punkt 41, ja 2. aprilli 2009. aasta kohtuotsus France Télécom *vs.* komisjon, C-202/07 P, EU:C:2009:214, punkt 109).

435 3. juuli 1991. aasta kohtuotsusest AKZO *vs.* komisjon (C-62/86, EU:C:1991:286, punktid 71 ja 72) tulenevat kohtupraktikat arvestades oli komisjonil seega käesolevas asjas turgu valitseva seisundi kuritarvitamise tuvastamiseks kohustus ühelt poolt tuvastada, et hageja hinnad olid madalamad kui keskmised kogukulud, ja teiselt poolt tõendada hageja kavatsust konkurent välja tõrjuda. Komisjon leidis vaidlustatud otsuses, nagu on meenutatud eespool punktides 408 ja 409, et Qualcommi pikaajalised keskmised täiendkulud olid iga toote puhul madalamad kui tema keskmised kogukulud.

436 Sellega seoses tuleb vastupidi sellele, mida väidab hageja oma neljandas etteheites, asuda seisukohale, et kuna keskmised kogukulud hõlmavad muu hulgas kõiki ühiseid kulusid, samas kui pikaajalised keskmised täiendkulud hõlmavad üksnes konkreetsete asjaomaste toodetega seotud kulusid, siis on sisuliselt välistatud, et keskmised kogukulud oleksid pikaajalistest keskmistest täiendkuludest madalamad. Nimelt isegi juhul, kui komisjon leidis ekslikult, et teatavad ühised kulud on kõnealustele toodetele omased, ei saa hageja põhjendatult väita, et pikaajalised keskmised täiendkulud võivad olla suuremad kui keskmised kogukulud.

437 Veel tuleb märkida, et komisjon arvutas keskmised kogukulud vaidlustatud otsuse punktis 12.7.5.2 ja järeldas, et need on pikaajalistest keskmistest täiendkuludest suuremad. Qualcomm ei vaidlustanud seda punkti ega pakkunud välja muud arvutusmeetodit. Järelikult ei saa komisjonile ette heita, et ta kasutas oma hindade ja kulude analüüsis keskmiste kogukulude asemel pikaajalisi keskmisi täiendkulusid, sest need pikaajalised keskmised täiendkulud on hagejale soodsamad kui keskmised kogukulud. Nagu menetlusse astuja õigesti rõhutab, ei olnud komisjonil pealegi vaja kindlaks teha, kas hageja hinnad olid ka madalamad kui keskmised muutuvkulud või pikaajalised keskmised täiendkulud, kuna ta otsustas kontrollida Qualcommi kavatsust konkurent välja tõrjuda. Järelikult ei saa hageja neljanda etteheitega nõustuda.

438 Mis puudutab hageja kolme ülejäänud etteheidet, millega ta vaidlustab pikaajaliste keskmiste täiendkulude sobivuse võrdluskuluna, siis tuleb sarnaselt komisjoniga märkida, et hindade arvutamine, mis põhineb üksnes muutuvkuludel, ei ole kohane selleks, et tuvastada turuvallutuslike hindade olemasolu sektoris, kus – nagu nähtub eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendustest 109–119 ja 280–284 – teadus- ja arendustegevus ning intellektuaalomandi õiguste tugev esinemine tekitavad teadus- ja arendustegevuse valdkonnas suuri kulusid, mida ei võeta üksnes muutuvkuludel põhinevas arvutuses arvesse.

439 Eelkõige ei ole vaidlustatud seda, nagu märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 787, et pooljuhtide tööstusele on iseloomulikud väikesed muutuvkulud (näiteks kiibistike tootmisega seotud kulud) ja suured püsikulud (näiteks kulud, mis on seotud investeeringutega teadus- ja arendustegevusse ning mis on vajalikud kiibistike väljatöötamiseks ja arendamiseks), mis on toodete turustamise hetkel enamjaolt pöördumatud. Seega ei kajasta selliste tootepõhiste pöördumatute kulude nagu investeeringud teadus- ja arendustegevusse hõlmamata jätmine turu tegelikkust turule sisenemise ja konkurentsiga seotud kulude osas, muutes seega konkurendi väljatõrjumise eesmärgil turuvallutusliku tegevuse juhtumi avastamise väga raskeks või isegi võimatuks.

440 Ent pikaajalised keskmised täiendkulud, mis hõlmavad tootepõhiseid püsi- ja muutuvkulusid, mis tekkisid nii enne ajavahemikku, mil kuritarvitamine aset leidis, kui ka selle jooksul, kujutavad endast seetõttu käesolevas asjas kõige sobivamat võrdluskulu uuritavate toodete kulude tagasiteenimise miinimummäära arvutamiseks (vaidlustatud otsuse põhjendus 780).

441 Pealegi ei saa nõustuda hageja argumendiga, et müük keskmistest muutuvkuludest kõrgema, kuid pikaajalistest keskmistest täiendkuludest madalama hinnaga võib kujutada endast kasumi maksimeerimist lühiajalises perspektiivis. Nimelt tuleb sarnaselt komisjoniga märkida, et kohaldatava kohtupraktika kohaselt on keskmistest muutuvkuludest kõrgemad, kuid keskmistest kogukuludest madalamad hinnad (mis on käesolevas asjas pikaajalistest keskmistest täiendkuludest kõrgemad) kuritarvitavad üksnes siis, kui need oleks kehtestatud kavatsusega konkurent välja tõrjuda (vt selle kohta 3. juuli 1991. aasta kohtuotsus AKZO *vs.* komisjon, C-62/86, EU:C:1991:286, punktid 71 ja 72). Nagu on meenutatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 785, tõendas komisjon just seda. Esiteks kohaldas hageja pikaajalistest keskmistest täiendkuludest madalamaid hindu ja teiseks tegi ta seda kava raames, mille eesmärk oli Icera välja tõrjuda. Järelikult väitega, et keskmistest muutuvkuludest kõrgematel hindadel võivad olla õiguspärased eesmärgid, lihtsalt tunnistatakse kohaldatavas kohtupraktikas tehtud eristust ning see ei tõenda, et pikaajalised keskmised täiendkulud on käesolevas asjas sobimatud.

442 Mis puudutab hageja kinnitust, et pikaajalised keskmised täiendkulud on käesolevas asjas rikkumise piiratud ulatuse tõttu sobimatu võrdlusalus, siis tuleb märkida, et kaks aastat kestnud turuvallutusliku tegevuse puhul sektoris, mis – nagu hageja ise kinnitas – on käesolevas asjas asjakohane (vt eelkõige hageja poolt täiendavale vastuväiteteatisele esitatud vastuse punktid 333 ja 337, hagiavalduse lisad A.2.2 ja A.2.4 ning hageja poolt vastuväiteteatisele esitatud vastuse punktid 715–723) ja mida iseloomustavad lühikesed innovatsioonitsüklid, mis nõuavad suuri investeeringuid teadus- ja arendustegevusse, tähendaks väidetava turuvallutusliku tegevuse esemeks olevate toodete arendamisega seotud kulude arvesse võtmata jätmine seda, et tähelepanuta jäetakse oluline osa kuludest, mis määravad nii turgu valitsevas seisundis ettevõtja kui ka tema konkurentide hinnaotsused. Kui oleks tõsi, nagu väidab hageja, et „väga intensiivse teadus- ja arendustegevusega“ sektorites võivad ettevõtjad kehtestada optimaalsed hinnad tasemel, mis ei võimalda tagasi saada kõiki teadus- ja arendustegevuse kulusid, mis võivad olla seotud teatava tootega, siis on nende tegevuse kasumlikkus tõsiselt kahtluse alla seatud. Seevastu

on nendel kuludel oluline roll hinnakujundamise strateegias, sest tegemist on eelkõige turgudega, mida iseloomustab toodete kiire vahetumine, kuna suhteliselt lühikese aja jooksul asendatakse kiiresti suhteliselt vanad tooted innovatiivsemate toodetega. Asjaolu, et teadus- ja arendustegevus võib saada kasu varasematest tulemustest või hõlbustada edasist arendustegevust või avastusi, ei tähenda, et neid investeeringuid ei saaks arvesse võtta, vaid pigem seda, et kulud tuleb erinevate toodete vahel hoolikalt jagada.

443 Neid kaalutlusi arvestades tuleb tagasi lükata hageja etteheited, milles vaieldakse vastu pikaajaliste keskmiste täiendkulude sobivusele võrdluskuluna. Nimelt, kuigi komisjonil on konkurentsipoliitika valdkonnas kaalutlusruum, mida Üldkohus nii õiguslikult kui ka faktiliselt põhjalikult kontrollib (vt selle kohta 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus MasterCard jt *vs.* komisjon, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, punkt 156), ei võimalda hageja esitatud tõendid siiski asuda seisukohale, et komisjon tegi vea, kui ta otsustas võrdluskuluna mitte kasutada keskmisi muutuvkulusid või keskmisi välditavaid kulusid.

444 Kõike eeltoodut arvestades tuleb seitsmenda väite teine osa tagasi lükata.

Kolmas osa, et komisjoni arvutatud pikaajalised keskmised täiendkulud ei vasta „tegelikele" pikaajalistele keskmistele täiendkuludele

445 Kolmanda osa põhjendamiseks esitab hageja kaheksa etteheidet.

446 Esimesena heidab hageja komisjonile ette, et viimane tegi vea pikaajaliste keskmiste täiendkulude määratlemisel, kuna ta ei võtnud arvesse asjaolu, et ühelt kiibistikult teisele ülekanduva mõju korral ei saanud selliselt võimalikud kvalifitseeritavad kulud oma mittespetsiifilise olemuse tõttu olla seotud konkreetse kiibistikuga ning seega ei saanud neid pikaajaliste keskmiste täiendkulude arvutamisel lihtsalt arvesse võtta.

447 Teisena kritiseerib hageja vastuolu komisjoni poolt täiendavas vastuväiteteatises tehtud arvutuste kohta esitatud põhjenduste ja vaidlustatud otsuses tehtud arvutuste kohta esitatud põhjenduste vahel. Hageja sõnul viitab komisjon täiendavas vastuväiteteatises vajadusele lahendada „arvestussüsteemi põhjustatud moonutusi", mis on välja toodud vastuses vastuväiteteatisele, samas kui vaidlustatud otsuses viitab ta pigem vajadusele käsitleda esitatud kriitikat. Eelkõige kritiseerib hageja asjaolu, et keskmiste muutuvkulude rekonstrueerimine komisjoni poolt selles otsuses on liiga keeruline ja et komisjon ei kasutanud oma arvutustes keskmiste ühikukulude parameetrit erinevalt meetodist, mida ta oli kaitsnud oma vastustes vastuväiteteatisele ja täiendavale vastuväiteteatisele.

448 Kolmandana väidab hageja, et [*konfidentsiaalne*] on tema teadus- ja arendustegevuse täiendavate kulude kindlakstegemiseks sobimatu, kuna seda [*konfidentsiaalne*] kasutatakse üksnes sisemiseks haldamiseks ja raamatupidamiseks ning see ei ole kavandatud või kohandatud komisjoni analüüsi jaoks.

449 Neljandana heidab hageja komisjonile ette, et ta käsitas teatavaid [*konfidentsiaalne*] kajastatud kulusid, st [*konfidentsiaalne*] ja [*konfidentsiaalne*] kategooriatesse kuuluvaid kulusid, „täiendavate" kuludena, kuigi need seda ei olnud, sest need olid seostatud konkreetse kiibistikuga üksnes [*konfidentsiaalne*] omistamise põhjusel, mitte põhjusel, et need olid konkreetselt selle kiibistikuga seotud.

450 Sellega seoses märgib hageja esiteks, et vahet tuleb teha otseselt kiibistikuga seostatavatel kuludel ja kuludel, mis on omistatud tagantjärele, see tähendab mitte seetõttu, et neid peeti konkreetselt teatud kiibistikuga seotuks, vaid üksnes sisemise jaotusmehhanismi tõttu. Hageja väidab, et QCT töötajad [*konfidentsiaalne*].

451 Seega materjaliga seotud kulud, mida ei omistata otseselt ühele kiibistikule, st [*konfidentsiaalne*] kategoorias [*konfidentsiaalne*], [*konfidentsiaalne*].

452 Samuti tulenevad tarkvaraga seotud kulud alates 2009. aasta septembrist [*konfidentsiaalne*].

453 Arvestades teadus- ja arendustegevuse eripära pooljuhtide sektoris, ei pruugi isegi kulud, mida [*konfidentsiaalne*] kajastati otseselt kiibistikuga seoses, tegelikult olla sellele kiibistikule ainuomased. Igal juhul, kui komisjon oleks leidnud, et üksnes teadus- ja arendustegevuse kulud, mis on otseselt seotud ühe kiibistikuga, on „täiendavad“ või „tootepõhised“, ei oleks ta saanud tuvastada turuvallutuslikku tegevust.

454 Praktikas ei ole komisjon esitanud ühtegi veenvat põhjendust [*konfidentsiaalne*] ja [*konfidentsiaalne*] kategooriatesse kuuluvate kulude „täiendavaks“ kvalifitseerimise kohta ning piirdub sellega, et tugineb ühelt poolt ingliskeelse sõna *incremental* kasutamisele ainult ühes Qualcommi dokumendis, mis on tema valduses, nimelt [*konfidentsiaalne*], ja teiselt poolt selgitustele, mis viimane haldusmenetluses esitas, mis tõendab, et ta ei viinud läbi mingit sõltumatut hindamist.

455 Teiseks, mis puudutab [*konfidentsiaalne*], mida komisjon kasutas hageja kantud kulude kategooriate hulgast täiendavate kulude kategooria kindlakstegemiseks, siis väidab hageja, et see dokument puudutas konkreetset kiibistikku [*konfidentsiaalne*], mida uurimine ei puudutanud ja mida ei arendatud välja samal ajal kui selle uurimise esemeks olnud kiibistikke ja mis erinevalt viimastest ei olnud *slim*-modem. Seevastu mitmes komisjoni valduses olevas dokumendis, sealhulgas dokumentides uurimise esemeks olevate kiibistike kohta, ei ole ühtegi viidet täiendavatele kuludele.

456 Pealegi on [*konfidentsiaalne*], mis pärineb 2011. aasta aprillist, hilisem peamistest teadus- ja arendustegevusse investeerimise otsustest, mis on tehtud kõnealuste kiibistike kohta.

457 Ka jättis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 847 tähelepanuta ja tõlgendas valesti [*konfidentsiaalne*] kohas, kus see sisaldab viidet „täiendavaks“ kvalifitseeritud teadus- ja arendustegevuse kuludele. Hageja sõnul oleks komisjon pidanud arvesse võtma ka samas dokumendis sisalduvat viidet mõistele „täiendav portfellimarginaal“, mis oleks võimaldanud ingliskeelsest sõnast *incremental* paremini aru saada. Samuti väidab hageja, et ta ei ole kunagi öelnud, et väljendit [*konfidentsiaalne*] kasutatakse Qualcommis üldisemalt kui selles dokumendis, nagu märgib komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 848.

458 Kolmandaks väidab hageja, et ta on mitmel korral selgitanud, et enam kui [*konfidentsiaalne*] USA dollarit [*konfidentsiaalne*] USA dollarist, mida kuludes [*konfidentsiaalne*] ja [*konfidentsiaalne*] ekslikult kajastati ning mida komisjon pidas MDM8200 ja MDM8200A kiibistike puhul „täiendavaks“, on tegelikult seotud [*konfidentsiaalne*] arendustegevusega, mis ei ole sugugi kiibistikupõhine. Sellega seoses märgib [*konfidentsiaalne*], et [*konfidentsiaalne*], mis tõendab, et need [*konfidentsiaalne*] USA dollarit ei ole konkreetse kiibistiku põhised.

459 Veel leiab hageja, et vaidlustatud otsuses tema sellekohaste argumentide tagasilükkamiseks esitatud põhjendused ei ole usutavad.

460 Viiendana heidab hageja komisjonile ette, et viimane tegi vea, jättes arvesse võtmata tulu, mida Qualcomm sai patentide litsentsimise tegevusest. Sisuliselt leiab ta, et komisjon oleks pidanud jätma välja kõnealuste kiibistikega seotud teadus- ja arendustegevuse kulud, kuna need kulud tulenesid selliste patentide saamisest, mille Qualcomm oli lisanud litsentsitud patentide portfelli ja mida ei saa seega pidada kõnealuste kiibistike põhiseks. Hageja sõnul leidis komisjon vääralt esiteks [*konfidentsiaalne*] ja teiseks, et nendest litsentsidest saadaval täiendaval tulul ei ole vähimatki mõõdetavat mõju sellest tegevusest saadavale tulule.

461 Hageja märgib, et ometi kinnitas komisjon ise vaidlustatud otsuse 1238. joonealuses märkuses, et [*konfidentsiaalne*]. Ta lisab, et küsimus, kas patentide litsentsimisest saadud tulul võib olla rohkem või vähem mõõdetav mõju tulule, mida saadakse tehnoloogia litsentsimise tegevusest, ei ole õige küsimus. Tema sõnul tuleb pigem kontrollida, kas kõnealune teadus- ja arendustegevus on kolme viidatud kiibistiku seisukohast tõepoolest „täiendav“ ning kas sellest tulenevad patendid, mis hiljem registreeritakse, nii et see teadus- ja arendustegevus ei ole nende kiibistike põhine.

462 Hageja sõnul ei ole ka võimalik otseselt ühendada viidatud kiibistikke ja tarkvarapatente, kuna tarkvaraga seotud kulud ei ole otseselt seostavad konkreetse kiibistikuga.

463 Kuuendana väidab hageja, et vaidlustatud otsuses tuginetakse [*konfidentsiaalne*] väljavõttele, mis ei seo ühtegi selles sisalduvat kulu konkreetsete klientidega. Komisjon leiab siiski, et kõnealuste kiibistike arendamisega seotud teadus- ja arendustegevuse kulud olid Huawei ja ZTE jaoks „täiendavad“ kulud. Hageja sõnul peaks ainult Huaweid ja ZTEd puudutav hindade ja kulude analüüs ometigi välistama kõik teadus- ja arendustegevuse kulud, mis räägib hiljem keskmiste muutuvkulude või keskmiste välditavate kulude kasutamise kasuks.

464 Täpsemalt leiab hageja esiteks, et asjaolu, et müük muudele klientidele kui ZTE ja Huawei ei õigustanud kõnealuste kiibistike arendamist, ei tähenda, et müük Huaweile ja ZTE-le oli nende kiibistike arendamise põhjendamiseks piisav. Teiseks tunnistas komisjon ise vaidlustatud otsuse põhjendustes 131, 132 ja 354, et MDM8200 kiibistik töötati välja koostöös muude ettevõtjatega peale ZTE ja Huawei. Kolmandaks ei toeta nimetatud otsuse põhjenduses 980 ja tabelis 58 esitatud andmed MDM8200A kiibistiku müügi kohta ZTE-le ja Huaweile sugugi väidet, et selle kiibistikuga seotud teadus- ja arendustegevust tuleb pidada nende kahele kliendile iseloomulikuks. Neljandaks ei toeta komisjoni seisukohta mingil juhul dokumendid, mida komisjon mainib selle otsuse 1277. joonealuses märkuses. Viiendaks Qualcomm [*konfidentsiaalne*].

465 Seitsmendana kritiseerib hageja komisjoni poolt läbi viidud *post hoc* manipulatsioone, kui ta jaotas [*konfidentsiaalne*] registreeritud kulud ümber erinevatele kiibistikele, eelkõige jaotades MDM8200 kiibistiku kulud MDM8200A kiibistikule, mis muudab MDM8200A kiibistiku pikaajalised keskmised täiendkulud [*konfidentsiaalne*] USD dollarilt [*konfidentsiaalne*] USA dollarile; kui sellist manipuleerimist ei oleks toimunud, ei oleks viimati nimetatud kiibistiku hinnad kuludest madalamad. Sisuliselt väidab hageja esiteks, et vaidlust ei ole selles, et Qualcommi otsus arendada seda kiibistikku on hilisem ja sõltumatu tema otsusest arendada välja MDM8200 kiibistik ning et need kaks kiibistikku ei kujuta endast ühist projekti, nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjenduse 880 punktis a esitatud tabelist.

466 Teiseks kinnitab hageja, et ta on pärast MDM8200 kiibistikku ja MDM8200A kiibistikku välja arendanud palju kiibistikke, mis samuti toetavad HSPA+ tehnoloogiat ja arenenumaid tehnoloogiaid. Pealegi ei muuda miski MDM8200 kiibistiku ja MDM8200A kiibistiku vahelist seost „ainulaadseks“: kahe kiibistiku vahelise tiheda tehnilise seose olemasolu ei ole ainulaadne ega isegi ebatavaline.

467 Kolmandaks, kuigi on tõsi, et kuni teatud hetkeni aastatel 2013–2015 [*konfidentsiaalne*] oli see tingitud vaid lihtsast kirjaveast, mis ei olnud tol ajal eriti problemaatiline. Veel on vaidlustatud otsus vastuoluline selles osas, kuidas käsitleti ühelt poolt MDM8200 ja MDM8200A kiibistikke ning teiselt poolt MDM6200 kiibistikku, mis on samuti väidetavalt „tipptasemel“ kiibistik, mis on tihedalt seotud Qualcommi muude kiibistikega, eelkõige varem välja töötatud QSC6295 kiibistikuga.

468 Neljandaks ei teinud komisjon mingeid pingutusi, et uurida kõnealust tehnoloogiat ja teadus- ja arendustegevust või seostada oma manipuleerimisi [*konfidentsiaalne*] konkreetsete kannete või kulukategooriatega.

469 Kaheksandana heidab hageja komisjonile ette, et viimane jaotas ekslikult „täiendavad“ kulud pigem tulude kui müügimahtude alusel.

470 Kõigepealt puudub kõnealusel meetodil igasugune asjakohane alus õiguslikus või majanduslikus kirjanduses. Peale selle toob see kaasa täiendavate kulude omistamise müügile pelgalt asjaolu tõttu, et teatava perioodi hinnad on suhteliselt kõrged, mis soodustab tugevalt turuvallutuslike hindade tuvastamist seal, kus neid ei ole. Lõpuks seisneb tõeline turult väljatõrjumise test selles, et kontrollitakse, kas ettevõtja tõstab hiljem oma hindu (mida hageja ei teinud), mis nimetatud meetodi kohaselt tähendab, et väiksemad teadus- ja arendustegevuse kulud omistatakse väidetavalt turuvallutuslikule müügile seetõttu, et need kantakse pigem üle tagasiteenimisperioodile. Sellel ei ole majanduslikus mõttes mingit tähendust ja see ei ole kooskõlas mõistega „tagasiteenimine“.

471 Komisjon teeb vea ka siis, kui ta määratleb kõnealuse meetodi kui „kiibistiku hinna arengu hinnangu“, jättes seega arvesse võtmata, et pikaajalised keskmised täiendkulud on kulude, mitte hinna mõõde.

472 Veel leiab hageja, et kõnealusel meetodil on ka „liikuv eesmärk“, mille kohaselt juhul, kui ta oleks hindu tõstnud väidetava turuvallutusliku müügi vältimiseks, oleks see samal ajal toonud kaasa tema tulude suurenemise, mis oleks toonud kaasa teadus- ja arendustegevuse kulude suurema jaotuse iga kvartali kohta, mille tulemusel oleks ta ikkagi olnud süüdi turuvallutuslikus tegevuses. Hageja kritiseerib ka „ettenägematuid ja paradoksaalseid tulemusi“, milleni komisjoni kohandatud meetod viib. Hageja lisab, et mahul põhineva jaotuse kasutamine ei viinud peaaegu ühegi kuludest madalama hinnani.

473 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad hageja argumentidele vastu.

474 Mis puudutab esimest etteheidet, et pikaajaliste keskmiste täiendkulude määratlemisel on tehtud viga, siis tuleb tõdeda, et komisjon tunnistas vaidlustatud otsuses, et kiibistikutööstuses on tõenäoline, et toodete täiustumisel tekib ülekanduv mõju. See ei välista siiski asjaolu, et hageja kandis kulusid konkreetselt teatud kiibistiku arendamiseks ja et ta ei oleks saanud seda

kiibistikku turule tuua ilma neid kulusid kandmata. Sellest järeldub, et isegi kui esineb ülekanduv mõju, ei teinud komisjon viga, kui ta otsustas arvesse võtta konkreetselt kõnealuse tootega seotud täiendavaid arenduskulusid.

475 Lisaks, tuginedes kulude mõõtmisel [*konfidentsiaalne*], võttis komisjon – nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 835 – arvesse üksnes kulusid, mida hageja oli otseselt või kaudselt kajastanud seoses kõnealuste kiibistike arendamisega. Kui oli konkreetseid tõendeid ülekanduva mõju kohta, võttis komisjon seda arvesse, nagu on näha MDM8200 ja MDM8200A kiibistike vaheliste teadus- ja arendustegevuse kulude ülekanduva mõju osas kõnealuse otsuse punktist 12.6.3.2.

476 Mis puudutab võimalikku ülekanduvat mõju üldisemalt, siis kuna puudub teave, mis oleks võimaldanud komisjonil seda mõju kvantifitseerida, nagu komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 783 leidis, oli kõige mõistlikum lähenemine eeldada, et ülekanduvat mõju, millest sai kasu konkreetne kiibistik, tasakaalustas ligikaudu selle konkreetse kiibistiku poolt teiste kiibistike kasuks tekitatud mõju. Seetõttu ei jäetud selle kiibistiku arenduskulusid kõrvale selle tõenäolise ülekanduva mõju tõttu.

477 Seega tuleb käesolev etteheide tagasi lükata.

478 Mis puudutab teist etteheidet, et komisjoni poolt täiendavas vastuväiteteatises esitatud arvutuste osas esitatud põhjendused ja vaidlustatud otsuses oma arvutuste kohta esitatud põhjendused ei ole omavahel kooskõlas, siis piisab, kui tõdeda, et isegi kui see etteheide oleks põhjendatud, ei tooks see kuidagi kaasa kõnealuse meetodi õigusvastasust. Järelikult tuleb see etteheide tulemusetuse tõttu tagasi lükata.

479 Mis puudutab kolmandat etteheidet, et [*konfidentsiaalne*] ei ole teadus- ja arendustegevuse täiendavate kulude kindlakstegemiseks sobiv, siis tuleb meenutada, et selles andmebaasis registreerib hageja kulud kiibistiku kaupa sisemiseks haldamiseks ja raamatupidamise tarbeks. Arvestades aga kulude jaotamist kiibistiku kaupa ja asjaolu, et Qualcomm kasutab seda andmebaasi ettevõttesiseselt, ei selgita ta, miks tuleks seda pidada komisjoni poolt kulude rekonstrueerimiseks sobimatuks. Pealegi, nagu on märgitud vaidlustatud otsuse põhjenduses 845, sai hageja ise kulude kvantifitseerimist puudutavatele teabenõuetele vastamiseks kõnealusest andmebaasist teavet.

480 Samuti, mis puudutab Qualcommi väidet, et [*konfidentsiaalne*] esitatud andmete kogum ei ole mõeldud pikaajaliste keskmiste täiendkulude arvutamiseks konkurentsiõiguse jaoks, siis piisab, kui märkida, et see asjaolu ei takista komisjonil tugineda sellisele andmebaasile, sest see sisaldab tema uurimise jaoks asjakohast teavet.

481 Lõpuks, isegi kui eeldada, et komisjon otsustas esialgu vastuväiteteatises mitte kasutada [*konfidentsiaalne*] ega esitanud selgitusi selle kohta, miks ta muudab selle kohta täiendavas vastuväiteteatises oma arvamust, siis piisab, kui märkida, et eespool punktis 367 viidatud kohtupraktikat arvestades ei saa hageja põhjendatult tugineda asjaolule, et komisjon ei vastanud vaidlustatud otsuses konkreetselt kõigile faktilistele või õiguslikele seisukohtadele, mille ta esitas haldusmenetluses. Sellest tuleneb, et käesolev etteheide tuleb tagasi lükata.

482 Mis puudutab neljandat etteheidet, mille kohaselt on tehtud viga teatud [*konfidentsiaalne*] registreeritud kulude käsitlemisel „täiendavate“ kuludena, siis tuleb kõigepealt meenutada, et vaidlustatud otsuse punktis 12.6.3.1 on selgitatud Qualcommi poolt iga kiibistiku tootmiseks

tehtud teadus- ja arendustegevuse kulude püsiva osa mõõtmist, mida võeti arvesse pikaajaliste keskmiste täiendkulude arvutamisel. Nimetatud otsuse põhjenduses 835 on nimelt loetletud teadus- ja arendustegevuse kulude eri kategooriad, mis selles andmebaasis omistatakse igale kiibistikule kas otse seoses konkreetse toote arendamisega või „*ex post*“.

483 Lisaks, nagu on märgitud eespool punktis 411, on vaidlustatud otsuse põhjendustes 836 ja 837 täpsustatud, et kuluanalüüsi „täiendavate“ kuludena lisatavate komponentide valikul juhindus komisjon ingliskeelse sõna *incremental* kasutamisest [*konfidentsiaalne*], mille kohta ta palus Qualcommilt 30. jaanuari 2017. aasta otsusega tehtud teabenõude küsimuses 8.3 esitada kõnealuste kiibistike kohta sama teavet teadus- ja arendustegevuse kohta, mis oli esitatud [*konfidentsiaalne*]. Vastuses esitatud teave on ära toodud hagiavalduse lisas A.15.1.

484 Lõpuks rekonstrueeris komisjon täiendavad kulud, liites [*konfidentsiaalne*] kulud ja [*konfidentsiaalne*] kulud, st kõik kulukomponendid, mis esinevad hagiavalduse lisas A.15.1 esitatud andmebaasis, jättes välja need, mis olid kirjendatud [*konfidentsiaalne*] kuludena, kuna need viimati nimetatud kulud, mis olid küll selles andmebaasis ära toodud, arvas Qualcomm samas andmebaasis olevate „*Incremental* (ehk sama [*konfidentsiaalne*] [meetodi] kohaselt)“ kulude kogusummast maha.

485 Selles osas tuleb tõdeda, et hageja kriitika esemeks olevas andmebaasi väljavõttes sisalduvad andmed on kokkuvõtlikult esitatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 835 ja komisjon on need kindlaks teinud Qualcommi esitatud teabe põhjal.

486 Nimelt esimesena esitas hageja oma 2013. aasta detsembri vastuses 10. juuli 2013. aasta teabenõudele, täpsemalt oma vastuses küsimusele 19, mis puudutab MDMi kiibistike arendamise peamisi etappe ja sellega seotud kulusid, teisena vastuses 13. oktoobri 2014. aasta teabenõude küsimustele 8 ja 9 (hagiavalduse lisa A.4.8.b) punktis 38 jj ning kolmandana oma vastuses 30. jaanuari 2017. aasta otsusega esitatud teabenõude küsimusele 8.3 (hagiavalduse lisa A.4.10.b) alati samad andmed, olenemata sellest, kas need tuleb liigitada [*konfidentsiaalne*] alusel või mitte.

487 Teisisõnu on hageja vastustes erinevad kulukategooriad ära toodud ja omistatud kindlale kiibistikule korrapäraselt ning vastuolude puudumisel erinevates vastustes esitatud tabelite vahel (välja arvatud [*konfidentsiaalne*] kulud) võib neid kulukategooriaid seega pidada niisuguse kiibistiku „täiendavateks“ kuludeks. Ainus erinevus meetodi arvessevõtmise või arvesse võtmata jätmise vahel tuleneb viimati nimetatud kulukomponendi hõlmamisest või hõlmamata jätmisest, mille komisjon igal juhul oma arvutustest välja jättis.

488 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et selleks, et pikaajaliste keskmiste täiendkulude arvutuses saaks teatud kulusid arvesse võtta, ei saa otsustavaks kriteeriumiks olla ainuüksi see, kas ingliskeelset sõna *incremental* selle kulu suhtes [*konfidentsiaalne*] kasutatakse või mitte. Seevastu tuleb arvesse võtta pigem kulu enda olemuslikku laadi (st kas see tuleneb ühest kulukategooriast, mida üldiselt peetakse täiendavateks kuludeks) ning klassifitseerimismeetodit, mida hageja ise oma vastustes kasutas.

489 Järelikult tuleb tõdeda, et haldusmenetluses hageja esitatud vastuste ja selgituste alusel on vaidlustatud otsuses õigesti rekonstrueeritud komponente, mida tuleb pikaajaliste keskmiste täiendkulude arvutamisel arvesse võtta. Veel tuleb märkida, et vastuses 10. juuli 2013. aasta teabenõude küsimusele 19 (selles suhtes esimene asjakohane vastus, mis pärineb 2013. aasta detsembrist) (hagiavalduse lisa A.4.3) ei viidanud hageja kuidagi kulude jaotusele või asjaolule, et praktikas ei saa osa neist kuludest omistada konkreetsetele kiibistikele.

490 Samuti, mis puudutab tarkvara arenduskulusid, siis märkis hageja 10. juuli 2013. aasta teabenõude küsimusele 19 antud vastuse (hagiavalduse lisa A.4.3) punktides 90 ja 92 sisuliselt, et tarkvara eluiga on tihedalt seotud konkreetse kiibistiku elueaga ja et sellega seotud kulud järgivad selle kiibistiku ärilist eluiga, kinnitades seega vaidlustatud otsuse põhjenduses 860 esitatud järeldust, mille kohaselt kujutab [*konfidentsiaalne*] osa endast kindlat alust, et määrata kindlaks teadus- ja arendustegevuse kulud, mis on seotud konkreetsele kiibistikule omistatava tarkvara arendamisega. See ei välista muide, et tarkvara mõnda osa võib seejärel kasutada hilisemate kiibistike jaoks.

491 Peale selle tuleb märkida, et hageja reservatsioon kulude jaotuse kohta oli haldusmenetluses ja hagiavalduses sõnastatud suhteliselt ebatäpselt.

492 See täpsuse puudumine nende kulukategooriate kindlaksmääramisel, mis ei ole täiendavad, õõnestab hageja argumentide usaldusväärsust, seda enam, et kui järgida tema arutluskäiku, ei saaks konkreetsele kiibistikule omistada peaaegu mingeid teadus- ja arendustegevuse kulusid.

493 Mis puudutab komisjoni kasutatud tõendite tõenduslikku väärtust, siis tuleb meenutada, et dokumendi usaldusväärsus ja seega tõenduslik väärtus sõltuvad dokumendi päritolust, koostamise oludest, adressaadist ning sisust (15. märtsi 2000. aasta kohtuotsus Cimenteries CBR jt *vs.* komisjon, T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95, EU:T:2000:77, punktid 1053 ja 1838, ning 12. juuli 2011. aasta kohtuotsus Hitachi jt *vs.* komisjon, T-112/07, EU:T:2011:342, punkt 70).

494 Käesolevas asjas tugines komisjon hindade rekonstrueerimisel hageja enda esitatud tabelitele ja vastustele, sealhulgas [*konfidentsiaalne*] võetud arvandmetele, ning peale selle ta üksnes kohaldas klassifitseerimiskriteeriume, mida hageja juba oli kasutanud. Arvestades, et need andmed pärinevad hagejalt endalt, tuleb neid pidada piisavalt usaldusväärseks toetamaks hindade rekonstrueerimist komisjoni poolt.

495 Selles kontekstis ei piisa, kui ettevõtja viitab asjaolule, mis võib mõjutada nende tõendite tõenduslikku väärtust. Vastupidi, asjaomane ettevõtja peab õiguslikult piisavalt tõendama ühelt poolt selle asjaolu esinemist, millele ta viitab, ja teiselt poolt, et see asjaolu seab kahtluse alla nende tõendite tõendusliku väärtuse, millele tugineb komisjon (vt selle kohta analoogia alusel 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Infineon Technologies *vs.* komisjon, C-99/17 P, EU:C:2018:773, punktid 65–67).

496 Käesolevas asjas aga hageja üksnes kordab haldusmenetluses alates oma vastusest 13. oktoobri 2014. aasta teabenõudele esitatud argumente, rõhutades, et esitatud andmeid ei saa kasutada kartellivastaseks analüüsiks, lisamata oma teesi põhjendamiseks ühtegi dokumenti, mis tõendaks, et mõni muu klassifitseerimismeetod oleks olnud sobivam kui see, mida kasutas komisjon. Sellise tõendi puudumisel tuleb järeldada, et nii otsese kui ka kaudse kirjendamise puhul tuleb kulusid, mida hageja ise komisjoni küsimusele vastates välja tõi, põhimõtteliselt iga kõnealuse kiibistiku puhul pidada täiendavaks.

497 Peale selle tuleb sarnaselt komisjoniga rõhutada, et konkreetse (otsese või kaudse, st omistamise teel) kirjendamismeetodi valimisest turgu valitsevas seisundis ettevõtja poolt võib sõltuda tema kulude analüüs. Nimelt, isegi kui teatav kulukomponent tulenes tegelikult omistamisest, ei saa see iseenesest takistada selle lisamist pikaajaliste keskmiste täiendkulude arvutusse. Kui see oleks

nii, võiks turgu valitsevas seisundis ettevõtja alati vältida hindade ja kulude analüüsi, tuginedes konkreetsete kuludega sidumise võimatusele. Pealegi kajastavad käesolevas kohtuasjas omistamised hageja enda hinnanguid kulude kohta, mida tuleb seostada konkreetse kiibistikuga.

498 Mis puudutab [*konfidentsiaalne*] USA dollari suuruseid teadus- ja arendustegevuse kulusid, mis kirjendati MDM8200 kiibistikuga seoses, kuid mis tegelikult puudutavad [*konfidentsiaalne*], siis tuleb märkida, et hageja tõstatas selle aspekti esimest korda vastuses täiendavale vastuväiteteatisele. Varem ei olnud komisjonil mingit põhjust seada saadud andmete õigsust kahtluse alla, seda enam et määruse nr 1/2003 artikli 18 lõige 4 paneb asjaomastele ettevõtjatele kohustuse esitada täielik, õige ja moonutamata teave.

499 Asjaolu, et need kulud kirjendati MDM8200 kiibistikuga seoses, nähtub selgelt [*konfidentsiaalne*] ja hagejalt saadud vastustest, mida tuleb pidada eriti usaldusväärseteks tõenditeks, kuna need on vastuolus deklarandi huvidega (vt selle kohta 3. märtsi 2011. aasta kohtuotsus Siemens *vs.* komisjon, T-110/07, EU:T:2011:68, punktid 54 ja 75). Neid asjaolusid arvestades on ainus hageja esitatud tõend 9. juuli 2009. aasta dokument pealkirjaga [*konfidentsiaalne*] (hagiavalduse lisa A.18.1), mis sisaldab 20. joonealust märkust, mille eesmärk on välistada summa [*konfidentsiaalne*] USA dollarit, kuna see vastab [*konfidentsiaalne*]. Sellega seoses tuleb märkida, et nagu komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 851 märkis, on selles dokumendis esitatud tabel, milles võrreldakse MDM8200 kiibistikuga seotud teadus- ja arenduskulusid kuludega, mis on seotud kiibistikuga MDM8200A, mida kulude poolest ei peeta konkurentsivõimeliseks (*not cost competitive*). See tabel näib siiski näitavat vaid seda, et kahe kiibistiku kulude võrdlemisel ei ole ettekandes nimetatud [*konfidentsiaalne*] summat arvesse võetud, kuid mitte seda, et MDM8200 kiibistikuga seotud kulude arvutamisel ei ole neid konkreetseid kulusid arvesse võetud või ei oleks neid pidanud arvesse võtma. Ülejäänud osas ei toeta hageja argumente ükski dokument ning need ei saa iseenesest seada kahtluse alla hageja enda poolt varem esitatud tõendeid. Neil asjaoludel tuleb need tagasi lükata. Sellest tuleneb, et käesolev etteheide tuleb tagasi lükata.

500 Mis puudutab viiendat etteheidet, mille kohaselt on tehtud viga seoses Qualcommi patendilitsentside andmise raames teenitud tulu arvestamata jätmisega, siis tuleb märkida, et isegi kui hageja muutis oma litsentsimispoliitikat, ei tähenda see, et ta ei litsentsinud kogu oma patendiportfelli asjaomasel ajavahemikul. Igal juhul, nagu nähtub vaidlustatud otsuse 1238. joonealusest märkusest, ei sea hageja kahtluse alla asjaolu, et [*konfidentsiaalne*].

501 Veel tuleb märkida, et ühelt poolt väidab hageja, et ta määratles ligikaudu [*konfidentsiaalne*] patenti ja patenditaotlust, mille hulgas „paljud“ „võisid“ „täies ulatuses või osaliselt“ tuleneda töödest, mida komisjon peab kõnealustele kiibistikele eriomaseks. Teiselt poolt ei nimeta hageja neid patente ja patenditaotlusi ega mõõda ka selliselt saadud tulu. Seevastu piirdub ta väitega, et eelkõige tarkvaraga seotud patentide puhul on võimatu kindlaks teha neid, mis on seotud kõnealuste kiibistikega. Neil asjaoludel ei ole hageja argumendid piisavad, et seada kahtluse alla komisjoni sellekohaseid järeldusi. Sellest tuleneb, et käesolev etteheide tuleb tagasi lükata.

502 Mis puudutab kuuendat etteheidet sisuliselt vigade kohta Qualcommi kiibistike arendamisega seotud teadus- ja arendustegevuse kulude arvessevõtmisel, siis tuleb märkida, nagu nähtub selgelt vaidlustatud otsusest, eelkõige selle põhjendusest 862 ja üldisemalt punktist 12.6.3, et müük Huaweile ja ZTE-le oli teadus- ja arenduskulude tagasiteenimisel põhjapaneva tähtsusega.

503 Lisaks, nagu on märgitud vaidlustatud otsuse põhjenduses 888, oli kohane võtta teadus- ja arendustegevusega seotud täiendavad kulud arvesse kulude mõõtmisel, et hinnata, kas müük Huaweile ja ZTE-le toimus kuludest madalama hinnaga, kuna Huaweile ja ZTE-le suunatud

müügi prognoosid moodustasid olulise osa oodatavast nõudlusest, mis õigustas üldse nende kiibistike arendamist. Pealegi, vastupidi hageja väidetule, kuigi MDM8200, MDM6200 ja MDM8200A kiibistike teistele klientidele müümise prognoosid aitasid samuti arendamise piirkulusid tagasi teenida, oli see müük suurusjärgus, mis ei õigustanud nende toodete arendamist. Seda järeldust kinnitavad ka vaidlustatud otsuse 1277. joonealuses märkuses nimetatud dokumendid.

504 Seega tuleb käesolev etteheide tagasi lükata.

505 Mis puudutab seitsmendat etteheidet, et komisjon tegi *post hoc*-manipulatsioone, omistades [*konfidentsiaalne*] registreeritud kulud ümber erinevatele kiibistikele, siis tuleb tõdeda, et hageja ise möönis, et kuni 2013. aasta detsembrini ei eristatud MDM8200 ja MDM8200A kiibistike jaoks kasutatud tarkvaraga seotud kulusid, nagu need on registreeritud [*konfidentsiaalne*], olenevalt sellest, kas need puudutasid ühte või teist neist kahest kiibist (13. oktoobri 2014. aasta teabenõude vastuse 78. joonealune märkus).

506 Samuti tuleb märkida, et hagiavalduse lisas A.15.1 sisalduvas [*konfidentsiaalne*] tabeli väljavõttes on küll märgitud, et kuigi MDM8200A kiibistiku arendamine algas 2009. aasta aprillis, ei ole sellega enne 2009. aasta viimast kvartalit seostatud mingeid kulusid ja et isegi sellest hetkest alates on selle kiibistikuga seostatud kulud väiksed võrreldes MDM8200 kiibistiku ja MDM6200 kiibistiku kuludega. Võttes arvesse nende kahe kiibistiku tehnilist sarnasust ja nende koos turustamist, kinnitab see asjaolu vaidlustatud otsuse põhjenduses 880 esitatud komisjoni argumente, mis tõendavad, et MDM8200 kiibistiku ja MDM8200A kiibistiku vahel on ainulaadne seos, mis ei ole võrreldav sellega, mis oleks võinud esineda MDM8200 kiibistiku ja mis tahes muude HSPA+ tehnoloogiat toetavate kiibistike vahel.

507 Menetlusse astuja märgib samuti õigesti, et vaidlustatud otsus sisaldab „eluaegse kasumlikkuse analüüsi“, mille raames uuritakse kogu MDM8200 kiibistiku ja MDM8200A kiibistiku müügi kasumlikkust terve nende eluea jooksul seoses kõikide klientidega, ning et sellest analüüsist nähtub, et nende kahe kiibistiku eluaegsest kasumlikkusest ei piisanud nende teadus- ja arenduskulude katmiseks. Järelikult ei oleks nende kahe kiibistikuga seotud Qualcommi hinnad mingil juhul võimaldanud sama tõhusal tarnijal katta konkureeriva kiibistikuga seotud kulusid.

508 Neil asjaoludel tuleb käesolev etteheide tagasi lükata.

509 Mis puudutab kaheksandat etteheidet, et „täiendavad“ kulud jaotati valesti müügimahtude asemel tulude alusel, siis tuleb esiteks märkida, et kuigi komisjon viitab kasutatud meetodi kasuks vaidlustatud otsuse 1293. joonealuses märkuses ainult ühele allikale, nimelt 2017. aasta OECD põhimõtetele, mida kohaldatakse raamatupidamislikel ja maksustamise eesmärgil siirdehindade suhtes, ei viita hageja ise ühelegi uuringule ega põhimõttele, mis toetaks tema pakutud asendusmeetodit. Lisaks, osas, milles hageja väidab oma argumendis, mille kohaselt komisjoni kasutatud meetod soodustab tugevalt turuvallutuslike hindade tuvastamist seal, kus seda ei ole, et see meetod viib väljatõrjuvate hindade kunstliku tuvastamiseni, ei esita ta ühtegi asjaolu, mis võiks tema väidet kinnitada.

510 Teiseks piisab, kui sarnaselt komisjoniga tõdeda, et hageja argument, mille kohaselt komisjoni kasutatud meetod viib selleni, et väiksemaid teadus- ja arenduskulusid omistatakse väidetavale turuvallutuslikule müügile seetõttu, et need kantakse pigem üle tagasiteenimisperioodile, ei muuda seda meetodit siiski sobimatuks. Nimelt tuleb märkida, et komisjoni kasutatud meetodi tagajärjel toimub nende kulude jaotamine lähtuvalt asjaolust, et teatava ajavahemiku hinnad, eriti

kiibistike esimesel turustamisperioodil, on suhteliselt kõrged ja seega on ka tulud suured. Seevastu hageja pakutud meetodi tagajärjel jaotatakse kulud proportsionaalselt ühtlaselt, nii et iga ühik (olenemata sellest, millal seda kiibistiku elutsükli jooksul müüakse) peab tagasi teenima sama kulude summa. Nagu komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 917 õigesti märgib, ei olnud kiibistike hindade arengut arvestades selline lähenemine käesolevas asjas sobiv, kuna see oleks kaasa toonud olulise osa arenduskulude ülekandmise toodete elutsükli lõppu, kus hinnad ja marginaalid kipuvad olema madalad, tekitades hindade ja kulude kriteeriumis suure hulga valepositiivseid.

511 Kolmandaks, mis puudutab seda, et kasutatud meetodi määratlemiseks kasutas komisjon väljendit *proxy for the price evolution of a chipset*, siis ei saa nõustuda hageja argumendiga, mille kohaselt komisjon jättis seega arvesse võtmata, et pikaajalised keskmised täiendkulud on kulude, mitte hinna mõõde, kuna nimetatud väljend viitab lihtsalt asjaolule, et selle meetodi eesmärk on võtta arvesse hinnaprofiili aja jooksul, nii et ajavahemikud, mil kiibistikud eeldatavasti tekitavad suuremaid tulusid, kannavad samuti suurema osa kuludest.

512 Neljandaks, mis puudutab hageja argumenti, et komisjoni kasutatud meetod kujutab endast „liikuvat eesmärki“, siis tuleb märkida, et nagu on märgitud vaidlustatud otsuse põhjenduses 935, on hageja pakutud meetodil sama puudus, kuna iga kord, kui hinnad toote elutsükli teatud või kõigis kvartalites tõusevad, kahanevad selle toote müüdud kogused, mistõttu peab iga müüdud ühik kandma suurema osa toote püsivatest arenduskuludest. Seega ei pruugi kõrgemad hinnad olla veel piisavalt kõrged, et ületada võrdluskulu, mis saadakse arenduskulude mahu alusel jaotamise teel.

513 Viiendaks ei ole põhjendatud hageja argument, et mahul põhineva jaotuse kasutamine ei too kaasa praktiliselt mingit kuludest madalamat hinnakujundust. Nagu rõhutab komisjon, nähtub hagiavalduse lisas A.2.4.5 esitatud tabelist 13, et see on nii MDM8200A kiibistike, kuid mitte MDM8200 kiibistike ega MDM6200 kiibistike puhul. Nimelt toimus Qualcommi kiibistike turuvallutuslik müük ZTE-le nii madala hinnaga – see oli keskmistest muutuvkuludest madalam –, et pelk kulude jagamine mahu, mitte tulude alusel ei muuda kuidagi asjaolu, et Qualcomm kohaldas ikkagi kuludest madalamaid hindu (vaidlustatud otsuse põhjendus 891). Sama kehtib ka MDM8200 kiibistike puhul. Kulude jaotus pigem mahu kui tulude alusel ei anna Qualcommi jaoks märkimisväärselt erinevaid tulemusi. Seega tuleb käesolev etteheide tagasi lükata.

514 Kõike eeltoodut arvestades tuleb seitsmenda väite kolmas osa tagasi lükata. Järelikult, kuna selle väite teised osad lükati samuti tagasi (vt eespool punktid 424 ja 444), tuleb see väide tervikuna tagasi lükata.

Üheksas väide, et on tehtud „ilmseid hindamisvigu“ ja rikutud õigusnormi seoses järeldusega, et hageja kohaldatud hinnad tõrjusid Icera välja ja põhjustasid tarbijatele kahju

515 Käesolev väide koosneb neljast osast. Esimese osa kohaselt ei analüüsinud komisjon „sama tõhusa“ konkurendi olukorda. Teise osa kohaselt on vaidlustatud otsuses sedastatud turulepääsemise piiramise järeldus vastuolus Icera tegelike tulemustega asjaomasel ajavahemikul. Kolmas osa puudutab tõendite puudumist väidetava finantsalase turuvallutusliku tegevuse kohta, arvestades asjaolu, et nimetatud ajavahemikul kaasas Icera täiendavaid vahendeid, ta omandati Nvidia poolt ja ta jätkas turul tegutsemist. Neljanda väite kohaselt on hagejal võimatu kõrvaldada Icera tehnoloogia pakutavat konkurentsi.

516 Arvestades, et teine, kolmas ja neljas osa puudutavad kõik sisuliselt etteheidetava tegevuse mõju väidetavat puudumist, analüüsitakse neid koos.

Esimene osa, mis puudutab seda, et komisjon ei teinud „sama tõhusa" konkurendi analüüsi

517 Hageja sõnul ei teinud komisjon „sama tõhusa" konkurendi analüüsi nii asjaomasel turul kui ka selle turu tippsegmendis ega järginud seetõttu kohaldatavat õigusnormi, nagu nähtub kolmanda väite toetuseks esitatud argumentidest. Nii toimides ei analüüsinud komisjon ka seda, kas etteheidetava tegevusega seotud toodete levik turul oli piisavalt ulatuslik, et tekitada konkurentsivastast mõju, nagu nägi ette Euroopa Kohus 6. septembri 2017. aasta kohtuotsuses Intel *vs.* komisjon (C-413/14 P, EU:C:2017:632).

518 Hageja leiab veel, et Icera ei olnud igal juhul „sama tõhus" konkurent, sest kuna ta ei olnud väljaspool UMTSi kiibistike turu tippsegmenti konkurentsivõimeline, ei oleks ta suutnud rahuldada olulist osa nõudlusest asjaomasel turul. Tema sõnul peaks „sama tõhusal" konkurendil olema vähemalt võimalik dubleerida turgu valitsevas seisundis ettevõtja kogu pakkumist.

519 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad hageja argumentidele vastu.

520 Turuvallutuslikke hindu käsitleva kohtupraktika kohaselt tuleb keskmistest muutuvkuludest madalamaid hindu pidada kuritarvitavaks, kuna turgu valitsevas seisundis ettevõtjal ei ole mingit huvi selliseid hindu rakendada, välja arvatud konkurentide kõrvaldamiseks. Lisaks tuleb keskmistest kogukuludest madalamaid, kuid keskmistest muutuvkuludest kõrgemaid hindu pidada kuritarvitavaks, kui need on kehtestatud kava raames, mille eesmärk on konkurent kõrvaldada, kuna sellised hinnad võivad turult kõrvaldada ettevõtjad, kes võivad olla sama tõhusad kui turgu valitsevas seisundis ettevõtja, kuid kes oma väiksema finantssuutlikkuse tõttu ei suuda vastu seista neile pakutavale konkurentsile (vt selle kohta 3. juuli 1991. aasta kohtuotsus AKZO *vs.* komisjon, C-62/86, EU:C:1991:286, punktid 70–72).

521 Sellest tuleneb ühest küljest, et kuritarvitamise eeldus esineb, kui turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldab keskmistest muutuvkuludest madalamaid hindu, ilma et komisjonil oleks vaja teha muud analüüsi kui turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldatud hindade ja tema teatud kulude võrdlus. Teisest küljest, kui turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldab keskmistest kogukuludest madalamaid, kuid keskmistest muutuvkuludest kõrgemaid hindu, peab komisjon kuritarvituse tõendamiseks võrdlema turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldatavaid hindu ja tema teatud kulusid ning tõendama sellise kava olemasolu, mille eesmärk on konkurent kõrvaldada, arvestades et sellised hinnad võivad juba iseenesest turult sama tõhusad konkurendid kõrvaldada. Komisjon ei ole seega kohustatud lisaks sellisele tõendamisele tegema muid analüüse, eelkõige selleks, et tõestada vaidlustatud tegevuse konkurentsivastaseid tagajärgi.

522 Vastupidi hageja väidetele ei ole komisjon seega kohustatud turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldatavate turuvallutuslike hindade võimaliku olemasolu uurimisel analüüsima, kas vaidlustatud tegevusega seotud toodete levik on piisavalt ulatuslik, et see tegevus tekitaks konkurentsivastaseid tagajärgi. Käesolevas asjas ei saa seega põhjendatult komisjonile ette heita, et ta sellist analüüsi läbi ei viinud.

523 Sellega seoses nähtub lisaks komisjoni teatise suuniste kohta komisjoni täitetegevuse prioriteetide kohta [ELTL] artikli [102] kohaldamisel turgu valitsevate ettevõtjate kuritahtliku konkurente tõrjuva tegevuse suhtes (ELT 2009, C 45, lk 7; edaspidi „prioriteetide teatis") punktidest 72 ja 73, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja jaoks võib olla lihtsam turgu vallutada, kui ta selektiivselt

valib teatavad kliendid sihtkliendiks madalate hindadega, kuna see piirab turgu valitseva ettevõtja kannatavaid kahjusid, ning on vähem tõenäoline, et ta kohaldab sellist tegevust, kui see on seotud madala hinnaga, mida üldiselt kohaldatakse pika aja jooksul. Sellest tuleneb, et turuvallutusliku hinnakujunduse valdkonnas on etteheidetava tegevusega seotud toodete levik turul üldiselt madal ja et juhul, kui karistada saab ainult sellise turuvallutusliku tegevuse eest, mis puudutab piisavalt suurt osa turust, võib igasugune turuvallutuslik tegevus ELTL artiklis 102 kehtestatud keelu alt välja jääda isegi siis, kui see võib viia sama tõhusa konkurendi turult väljatõrjumiseni. Kohtupraktikast tuleneb, et turuvallutusliku hinnakujunduse eest peab olema võimalik karistada niipea, kui esineb konkurentide kõrvaldamise oht (vt selle kohta 14. novembri 1996. aasta kohtuotsus Tetra Pak *vs*. komisjon, C-333/94 P, EU:C:1996:436, punkt 44).

524 Veel nähtub kohtupraktikast samuti, et „sama tõhusa“ konkurendi kriteeriumi kohaldamine seisneb selles, et analüüsitakse, kas turgu valitsevas seisundis ettevõtja hinnapraktika võib välja tõrjuda turult sama tõhusa konkurendi kui see ettevõtja ning kas see kriteerium põhineb turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldatavate hindade ja teatavate selle ettevõtja kantud kulude võrdlusel ning tema strateegia analüüsil (27. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, punkt 28, ning 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-23/14, EU:C:2015:651, punktid 53 ja 54).

525 Sellest tuleneb, et võimalike turuvallutuslike hindadega seotud uurimise raames sisaldab analüüs, milles komisjon võrdleb turgu valitsevas seisundis ettevõtja hindu tema teatud kuludega, et hinnata, kas viimane kohaldas keskmistest kogukuludest madalamaid, kuid keskmistest muutuvkuludest kõrgemaid hindu, juba „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi.

526 Nimelt, kui turgu valitsevas seisundis ettevõtja kehtestab oma hinnad madalamal tasemel kui keskmised kogukulud, kuid kõrgemal tasemel kui keskmised muutuvkulud, ei ole selle ettevõtjaga „sama tõhusal“ konkurendil põhimõtteliselt võimalik oma väiksema finantssuutlikkuse tõttu nende hindadega konkureerida, ilma et tal tekiks pikas perspektiivis talumatu kahjum. Sellised hinnad võivad seega kõrvaldada „sama tõhusa“ konkurendi, mis vastab tõendamisele, mida komisjon peab tegema „sama tõhusa“ konkurendi kriteeriumi kohaldamisel, et tõendada, et konkurentsivastasel tegevusel on turult välja tõrjumise potentsiaal.

527 Järelikult, kui komisjon on nõuetekohaselt tõendanud – nagu käesolevas asjas –, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldas keskmistest kogukuludest madalamaid, kuid keskmistest muutuvkuludest kõrgemaid hindu, on ta seetõttu kaudselt „sama tõhusa“ konkurendi kriteeriumi kohaldanud; see on piisav üheksanda väite esimese osa tagasilükkamiseks.

Teised osad, mis sisuliselt puudutavad etteheidetava tegevuse mõju puudumist

528 Teise osa põhjendamiseks väidab hageja, et Icera on asjaomasel ajavahemikul tegelikult edukas, mis seab kahtluse alla komisjoni väite, et etteheidetav tegevus takistas Iceral oma arengu põhistaadiumis pääseda juurde Huaweile või ZTE-le, kellest sõltusid tema arenguväljavaated UMTSi kiibistike turu tippsegmendis.

529 Kolmanda väiteosa põhjendamiseks väidab hageja, et asjaomasel ajavahemikul sai Icera täiendavaid vahendeid, eelkõige tänu sellele, et Nvidia omandas ta, ning see lükkab ümber komisjoni väite, et etteheidetava tegevuse tagajärjel oli Icera sunnitud müüma kahjumiga ja ammendama oma riskikapitali.

530 Neljanda osa põhjendamiseks väidab hageja, et etteheidetav tegevus ei saanud kaasa tuua Icera tehnoloogia pakutava konkurentsi kõrvaldamist. Tema sõnul oleks Icera turult lahkumisel olnud piiratud või koguni olematu mõju hindadele, mida ta küsis oma „tipptasemel“ UMTSi kiibistike või mis tahes muu UMTSi kiibistiku eest, eelkõige seetõttu, et Icera tehnoloogia ja oskusteave olid üleantavad, mistõttu Icera turult kadumine ei oleks konkurentsi mõjutanud.

531 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad hageja argumentidele vastu.

532 Tuleb tõdeda, et nagu komisjon oma menetlusdokumentides märgib, tõendas komisjon vaidlustatud otsuse punktis 12.7.4 üksnes ammendavuse huvides, et etteheidetav tegevus tekitas konkurentsivastaseid tagajärgi; hageja vaidleb sellele käesoleva osa raames vastu. Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub aga, et komisjoni otsuse täiendavate põhjenduste kohta esitatud etteheited tuleb kohe tulemusetuse tõttu tagasi lükata, kuna need ei saa kaasa tuua selle akti tühistamist (8. mai 2003. aasta kohtuotsus T. Port *vs.* komisjon, C-122/01 P, EU:C:2003:259, punkt 17, ja 8. juuli 2004. aasta kohtuotsus Dalmine *vs.* komisjon, T-50/00, EU:T:2004:220, punkt 146), mis muudab need osad igal juhul tulemusetuks (vt selle kohta 29. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Telefónica ja Telefónica de España *vs.* komisjon, T-336/07, EU:T:2012:172, punkt 283).

533 Sellest tuleneb, et hageja üheksanda väite teine kuni neljas osa tuleb tagasi lükata. Seega, kuna ka selle väite esimene osa lükati tagasi (vt eespool punkt 527), tuleb väide tervikuna tagasi lükata.

Kümnes väide, mis puudutab faktiliste ja õiguslike asjaolude osas „ilmseid hindamisvigu“, põhjenduse puudumist ning õiguse olla ära kuulatud ja hea halduse põhimõtte rikkumist, kuna komisjon järeldas, et hageja hinnakujundus tagas Icera väljatõrjumise kava rakendamise

534 Kümnes väide koosneb kolmest osast. Esimene osa puudutab komisjoni poolt vaidlustatud otsuses mainitud dokumentide põhjal välja töötatud „kahjuteooria“ ebajärjekindlust. Teise osa kohaselt on valesti tõlgendatud ja esitletud teatavaid sisedokumente, millele komisjon selles otsuses konkurendi kõrvaldamise kavatsuse tõendamiseks tugineb. Kolmas osa puudutab seda, et hageja üks töötaja, kelle koostatud mitut sisedokumenti mainis komisjon turuvallutusliku strateegia olemasolu tõendamiseks, oli alluv ja tal ei olnud hindade osas otsustusõigust.

535 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad hageja argumentidele vastu.

536 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 1118 täpsustas komisjon, et selleks, et tõendada hageja kavatsust konkurent kõrvaldada, tugines ta mitte ainult otsuse punktis 12.8 sõnaselgelt mainitud dokumentidele, mis olid spetsiaalselt sellisele kavatsusele pühendatud, vaid ka muudele selle otsuse punktis 12.4.2 esitatud tõenditele ning seostele, mis tal oli võimalik tuvastada nende tõendite ning oma hindade ja kulude analüüsi vahel seoses MDM8200 kiibistikuga (vaidlustatud otsuse põhjendused 954–956), MDM6200 kiibistikuga (vaidlustatud otsuse põhjendused 968–971) ja MDM8200A kiibistikuga (vaidlustatud otsuse põhjendused 977–978). Sellega seoses märkis ta vaidlustatud otsuse põhjenduses 1118, ilma et hageja oleks talle selles küsimuses vastu vaielnud, et kõik need asjaolud ja põhjendused on lahutamatu osa tema analüüsist, mille eesmärk oli näidata, et hagejal oli väljatõrjumise kavatsus.

537 Seejärel tõendas komisjon hageja kavatsust kõrvaldada konkurent, mis oli aluseks turuvallutuslike hindade kohaldamisele Huawei ja ZTE suhtes seoses MDM8200, MDM6200 ja MDM8200A kiibistikega, nii otseste tõenditega, st hageja sisedokumentidega (vaidlustatud otsuse punkt 12.8.1), kui ka kaudsete tõenditega, st konteksti puudutavate asjaoludega (vaidlustatud otsuse punkt 12.8.2).

538 Mis puudutab täpsemalt otseseid tõendeid, siis nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 1120, et komisjon valis selle otsuse punktis 12.4.2 kokku võetud tõendite hulgast välja üheksa ettevõtjasisest e-kirjavahetust, mis olid tema sõnul eriti näitlikud hageja kõrgemalt juhtkonnalt pärit kava olemasolust Icera välja tõrjuda ja mida ta kirjeldas selle otsuse põhjendustes 1121–1137.

539 Täpsemalt on tegemist järgmise e-kirjavahetustega:

– 2008. aasta detsembri e-kirjavahetus, mis sisaldab muu hulgas märkusi „me ei tohiks strateegiliselt anda Icerale Huaweis mingeid võimalusi“, „[k]ui Icera saab ZTE, saame ZTE tagasi lükata, töötades turul Huaweiga“ ja „[p]alun kaaluda 2–3% täiendava [hinnaalanduse] andmist, et olla kindel, et meil on Huawei puhul 100% suurune osa“ (vaidlustatud otsuse põhjendus 1121);

– 2009. aasta veebruari e-kirjavahetus, milles viidati ennetusmeetmetele, et vältida olukorda, kus Icera suudab saavutada piisava mahu, hinnasõjale, Icera ohule ja asjaolule, et Icera ei tohi läbi murda ühe peamise algseadmete tootja juures, ning Icera purustamisele ZTE juures (vaidlustatud otsuse põhjendus 1122);

– 2009. aasta detsembri e-kirjavahetus, milles käsitleti ZTE jaoks MDM6200 kiibistiku hinna alandamist ja asjaolu, et hageja ei saanud lasta Iceral saada suurt hulka lepinguid, mis oleks aidanud tal tugevneda (vaidlustatud otsuse põhjendus 1124);

– 2009. aasta detsembri e-kirjavahetus, milles käsitletakse hinna muutmist ebaoluliseks teemaks, et lasta MDM8200 kiibil „tühimik täita“ (vaidlustatud otsuse põhjendus 1125);

– 2010. aasta jaanuari e-kirjavahetus, mille käigus esitletakse Icera 8042 kiibistikku kui peamist ohtu hagejale ning eelkõige tehakse ettepanek teha Huaweiga koostööd Icera vastu võitlemiseks MDM6200 kiibistikuga, ammendada Icera piiratud vahendid, mis pärinevad tema riskikapitalist, ja purustada ICE8042 kiibistik turul ZTE juures (vaidlustatud otsuse põhjendus 1127);

– 2010. aasta jaanuari e-kirjavahetus, mis sisaldab märkusi „me peame kaitsma suurte klientide juures saavutatut“, „ZTE ja Huawei on peamised prioriteedid ja Hiina meeskond tegeleb probleemidega, mis nende klientide juures tekivad“ ning „lühiajaliselt tuleb kohandada MDM6200 ja MDM8200A kiibistike hindu, et ohjata Icera juures mahtude kasvu 2010. aastal“ ning sellele lisatud esitlust, milles soovitatakse survestada Icerat ligikaudu kuue kuu jooksul, et ammendada tema väga piiratud [Venture Capitali] riskikapitalist tulenevad vahendid (vaidlustatud otsuse põhjendus 1128);

– 2010. aasta juuni e-kirjavahetus, mis sisaldas märkust „ICE8042 kiibistikule surve avaldamise strateegia kahe MDM6200 ja MDM8200A kiibistikuga on end õigustanud“ (vaidlustatud otsuse põhjendus 1132);

– 2010. aasta detsembri e-kirjavahetus, mis puudutab MDM8200A kiibistiku strateegiat Huawei ja ZTE juures ning mille raames hinnati ZTE-le suunatud Icera müügimahtu juhul, kui hageja ei tee midagi ega anna ZTE-le muud erilist toetust kui tavapärane hinnakohandus (vaidlustatud otsuse põhjendus 1134);

– 2011. aasta mai e-kirjavahetus, milles hageja juhtivtöötaja väljendas Icera rahalisi raskusi arvestades oma kõhklusi seoses sellega, kas MDM8200A kiibistiku puhul tehakse täiendavaid hinnaalandusi (vaidlustatud otsuse põhjendus 1136).

540 Kaudsete tõendite puhul tugines komisjon järgmisele viiele konteksti puudutavale asjaolule: etteheidetava tegevuse väga suur sihipärasus, hageja kahjumliku müügi märkimisväärne ulatus UMTSi kiibistike turu väga strateegilises tippsegmendis, etteheidetava tegevuse katkematus asjaomasel ajavahemikul, kaks NRE makset, mille eesmärk oli tagada MDM8200 kiibistike ja MDM6200 kiibistike hinna varjatud alandamine, ning hageja rahalised ohverdused hindade ja tarnimise osas. Sellega seoses täpsustas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 1138, et need kaudsed tõendid on iseenesest piisavad, et tõendada hageja kavatsust kõrvaldada Icera asjaomaselt turult.

541 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et kui otsuse teatud põhjendused on iseenesest oma olemuselt sellised, et nende alusel võib otsuse õiguslikult piisavalt põhjendatuks lugeda, siis ei mõjuta otsuse ülejäänud põhjendustes tehtud vead mingil juhul otsuse resolutsiooni (21. septembri 2005. aasta kohtuotsus EDP *vs.* komisjon, T-87/05, EU:T:2005:333, punkt 144, ning 29. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Telefónica ja Telefónica de España *vs.* komisjon, T-336/07, EU:T:2012:172, punkt 283).

542 Käesolevas asjas tuleb seega analüüsida, ega käesolev väide ei ole tulemusetu osas, milles hageja viitab vigadele, mille komisjon tegi, kui ta järeldas, et tema hinnakujundus tagas Icera väljatõrjumise kava rakendamise.

543 Kõigepealt tuleb tõdeda, et otseste tõendite osas vaidlustab hageja käesoleva väite teise osa raames sõnaselgelt üksnes tõlgenduse, mille komisjon andis neljale üheksast e-kirjavahetusest, mida vaidlustatud otsuses peeti eriti näitlikuks Icera väljatõrjumise kavatsusest, nimelt 2009. aasta veebruari e-kirjavahetuse (st teine otsene tõend), 2010. aasta jaanuari e-kirjavahetused (st viies ja kuues otsene tõend) ning 2010. aasta juuni e-kirjavahetuse (st seitsmes otsene tõend).

544 Mis puudutab väidetavalt alluvussuhtes töötajat, kellest on jutt käesoleva väite kolmandas osas, siis tema osales ainult 2009. aasta veebruari e-kirjavahetuses (st teine otsene tõend), 2009. aasta detsembri teises e-kirjavahetuses (st neljas otsene tõend) ja 2010. aasta jaanuari kahes e-kirjavahetuses (st viies ja kuues otsene tõend), kuid mitte 2008. aasta detsembris vahetatud e-kirjade raames (st esimene otsene tõend), 2009. aasta detsembri esimese e-kirjavahetuse raames (st kolmas otsene tõend), 2010. aasta juuni e-kirjavahetuse raames (st seitsmes otsene tõend), 2010. aasta detsembri e-kirjavahetuse raames (st kaheksas otsene tõend) ega 2011. aasta mai e-kirjavahetuse raames (st üheksas otsene tõend).

545 Sellest tuleneb, et hagiavalduses ei ole hageja käesoleva väite põhjendamiseks kritiseerinud tõlgendust, mille komisjon andis vaidlustatud otsuses 2008. aasta detsembris vahetatud e-kirjadele (st esimene otsene tõend), 2009. aasta detsembri esimesele e-kirjavahetusele (st kolmas otsene tõend), 2010. aasta detsembri e-kirjavahetusele (st kaheksas otsene tõend) ja 2011. aasta mai e-kirjavahetusele (st üheksas otsene tõend).

546 Eespool viidatud e-kirjavahetused ise annavad tunnistust hageja strateegiast, mille eesmärk oli Icera turult välja tõrjuda.

547 Nimelt, nagu nähtub eespool punktist 539, viitab 2008. aasta detsembri e-kirjavahetus (st esimene otsene tõend) asjaolule mitte jätta Icerale Huawei juures mingit „võimalust“ teha koostööd Huaweiga, et lükata ZTE tagasi, kui Icera saab ZTE, ja teha Huaweile täiendav 2 või 3% hinnaalandus, et tagada selle kliendi juures 100% suurune osa. Sellest tuleneb, et Icera on selles e-kirjavahetuses selgelt identifitseeritud, nagu ka hageja vajadus tema suhtes tegutseda, tehes Huaweiga koostööd ja tehes viimasele täiendavat hinnaalandust, et mitte jätta Icerale selle kliendi juures mingit „võimalust“.

548 Samuti tuleb märkida, et komisjonil oli õigus tugineda 2008. aasta detsembri e-kirjavahetusele, isegi kui see toimus mõni kuu enne asjakohase ajavahemiku algust. Nimelt tuleneb kohtupraktikast, et komisjon võib arvesse võtta tõendeid, mis on koostatud väljaspool rikkumisperioodi, kui need tõendid kuuluvad kaudsete tõendite kogumisse, millele komisjon rikkumise tõendamiseks tugineb (vt selle kohta 2. veebruari 2012. aasta kohtuotsus Denki Kagaku Kogyo ja Denka Chemicals *vs.* komisjon, T-83/08, ei avaldata, EU:T:2012:48, punkt 193, ning 16. juuni 2015. aasta kohtuotsus FSL jt *vs.* komisjon, T-655/11, EU:T:2015:383, punkt 178). Tundub täiesti mõeldav, et konkurendi väljatõrjumise strateegia konkreetne rakendamine võib võtta aega ja seega toimuda mõni kuu pärast selle väljatöötamist.

549 Esimene e-kirjavahetus 2009. aasta detsembris (st kolmas otsene tõend) viitab ZTE jaoks MDM6200 kiibistiku hinna alandamisele ja asjaolule, et hageja ei saa lasta Iceral saada suurt hulka lepinguid, mis aitaks tal tugevneda. Sellest tuleneb, et Icera on selles e-kirjavahetuses selgelt identifitseeritud, nagu ka hageja vajadus tema suhtes tegutseda, andes ZTE-le hinnaalandust, et vältida Icera tugevnemist eelkõige selle kliendi lepingute võitmise kaudu.

550 2010. aasta detsembri e-kirjavahetuses (st kaheksas otsene tõend) viidatakse ZTE-le antavale muule erilisele toetusele peale tavapärased hinnakohandused. Samamoodi tuleneb sellest e-kirjavahetusest, et Icera on selgelt identifitseeritud, nagu ka Icera tarneprognoosid ZTE-le juhuks, kui ZTE-le ei anta muud erilist toetust kui tavapärane hinnakohandus.

551 2011. aasta mai e-kirjavahetuses (st üheksas otsene tõend) viidatakse Icera rahalistele raskustele, mis väidetavalt panid ühe hageja juhtivtöötaja kahtlema, kas MDM8200A kiibistikule peaks täiendavaid hinnaalandusi tegema, mis näitab, et Icera rahaline olukord mõjutas hageja hinnapoliitikat asjaomasel ajavahemikul.

552 Asjaolu, et hageja ei sea kahtluse alla tõlgendust, mille komisjon andis vaidlustatud otsuses eespool punktis 545 mainitud e-kirjavahetustele, muudab seega käesoleva väite tulemusetuks osas, milles hageja viitab vigadele, mille komisjon tegi, kui ta järeldas, et tema hinnakujundus tagas Icera väljatõrjumise kava rakendamise. Nimelt, isegi kui nõustuda hageja kriitikaga selle kohta, kuidas komisjon tõlgendas teatud e-kirjavahetusi, millele komisjon tugineb kui otsestele tõenditele, võimaldavad tõendid, millele ta vastu ei vaidle, siiski iseenesest tõendada tema kavatsust Icera välja tõrjuda.

553 Igal juhul tugines komisjon vaidlustatud otsuses ka kaudsetele tõenditele, et tõendada hageja kavatsust konkurent välja tõrjuda.

554 Ent nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 1138, millele hageja vastu ei vaidle, piisab kaudsetest tõenditest, et tõendada hageja kavatsust Icera välja tõrjuda.

555 Lisaks esitab hageja käesoleva väite põhjendamiseks kolm osa, millest üheski ei kritiseerita kaudsete tõendite kogumit, millest on juttu vaidlustatud otsuse punktis 12.8.2, kuna esimene osa puudutab komisjoni välja töötatud „kahjuteooriat“, teine seab kahtluse alla selle, kuidas komisjon tõlgendas ja esitles teatud otseseid tõendeid, nimelt hageja teatud sisedokumente, ning kolmandas tuginetakse asjaolule, et töötaja, kes koostas teatud dokumente, millele komisjon viitab otseste tõenditena, oli madala astme töötaja.

556 Niisiis, kuna kaudsete tõendite kogum, millele komisjon vaidlustatud otsuse punktis 12.8.2 tugineb, on iseenesest piisav, et tõendada hageja kavatsust Icera välja tõrjuda, siis asjaolu, et hageja ei sea neid tõendeid käesoleva väite raames kahtluse alla, muudab selle väite tulemusetuks osas, milles hageja viitab vigadele, mille komisjon tegi, kui ta järeldas, et tema hinnakujundus tagas Icera väljatõrjumise kava elluviimise.

557 Igal juhul tuleneb kohtupraktikast, et kui turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldab keskmistest kogukuludest madalamaid hindu, peab komisjon kuritarvitamise tõendamiseks tuginema reale tõsiseltvõetavatele ja üksteist toetavatele kaudsetele tõenditele, mis võimaldavad tõendada selle ettevõtja kavatsust konkurent välja tõrjuda (vt selle kohta 6. oktoobri 1994. aasta kohtuotsus Tetra Pak *vs.* komisjon, T-83/91, EU:T:1994:246, punkt 151, ja 30. jaanuari 2007. aasta kohtuotsus France Télécom *vs.* komisjon, T-340/03, EU:T:2007:22, punkt 197). Selle tõendamise eesmärk peab olema täpsetele ja konkreetsetele analüüsidele ning tõenditele tuginedes tõendada, et sellel tegevusel on vähemalt võime avaldada väljatõrjuvat mõju (vt 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 130).

558 Esmapilgul piisavate kaudsete tõendite kogumi puhul peab hageja hagiavalduses esitama muu täieliku ja loogilise selgituse, mis võib anda vaidlustatud otsuses viidatud erinevatele asjaoludele teistsuguse tähenduse (vt selle kohta 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsus Almamet *vs.* komisjon, T-410/09, ei avaldata, EU:T:2012:676, punkt 145).

559 Käesolevas asjas pidas komisjon hagejat vastutavaks eelkõige pikaajalistest keskmistest täiendkuludest madalamate, kuid keskmistest muutuvkuludest kõrgemate hindade kohaldamise eest. Käesolevas asjas rikkumise tuvastamiseks oli komisjon seega kohustatud esitama muu hulgas kaalukaid kaudseid tõendeid hageja kavatsuse kohta Icera välja tõrjuda, mida ta vaidlustatud otsuse punktis 12.8 ka tegi.

560 Nagu nähtub eespool punktist 538, viitab komisjon vaidlustatud otsuse punktis 12.8.1 mitmele hageja sisedokumendile, st üheksale e-kirjavahetusele, mis tema arvates tõendavad eriti näitlikult Icera asjaomaselt turult väljatõrjumise strateegia olemasolu.

561 Nagu eespool punktis 545 märgitud, ei ole hageja käesoleva väite põhjendamisel kritiseerinud tõlgendust, mille komisjon andis vaidlustatud otsuses 2008. aasta detsembris vahetatud e-kirjadele (st esimene otsene tõend), 2009. aasta detsembri esimesele e-kirjavahetusele (st kolmas otsene tõend), 2010. aasta detsembri e-kirjavahetusele (st kaheksas otsene tõend) ja 2011. aasta mai e-kirjavahetusele (st üheksas otsene tõend). Ent nagu on leitud eespool punktis 546, annab see e-kirjavahetus iseenesest tunnistust Icera väljatõrjumise strateegia olemasolust ja seda eelkõige selle otsuse punktis 12.4.2 nimetatud dokumente silmas pidades.

562 Mis puudutab ülejäänud viit e-kirjavahetust, mille komisjoni antud tõlgendusele on hagiavalduses seevastu sõnaselgelt vastu vaieldud, siis need kujutavad endast kaalukaid ja üksteist toetavaid kaudseid tõendeid, mis võimaldavad tõendada hageja kavatsust Icera välja tõrjuda.

563 Kõigepealt on selle kohta oluline meenutada, et komisjon üritas vaidlustatud otsuse punktis 12.8.1 neile otsestele tõenditele tuginedes tõendada hageja kavatsust Icera välja tõrjuda, mitte aga selle otsuse teistes punktides käsitletud teisi rikkumise koosseisu tunnuseid, nagu eelkõige turuvallutuslike hindade olemasolu kolme vaatlusaluse kiibistiku puhul. Järelikult tuleb käesolevas asjas kontrollida, kas sisedokumendid, millele komisjon tugineb, kujutavad endast kaalukate ja omavahel kooskõlas olevate kaudsete tõendite kogumit, mis võimaldab kogumis tõendada hageja kavatsust Icera välja tõrjuda, kusjuures kõik muud kaalutlused ei ole selleks asjakohased.

564 Selles suhtes näitab kõigis e-kirjavahetustes kasutatud sõnastus eriti hästi hageja kavatsust Icera välja tõrjuda.

565 Esimesena on 2009. aasta veebruari e-kirjavahetuses Icera sõnaselgelt kvalifitseeritud „ohuks“ ning selles nimetatakse ennetusmeedet, mis tuleb võtta selleks, et takistada Iceral saavutada piisav maht ja murda algseadmete peamiste tootjate juures läbi. Peale selle soovitatakse selles e-kirjavahetuses „purustada“ Icera ZTE juures ja mitte jätta Icerale Huawei juures mingit „võimalust“. Sellest tuleneb, et selles kirjavahetuses on Icera selgelt identifitseeritud, nagu ka hageja vajadus võtta meetmeid, et takistada tal jõuda piisavate kogusteni ja ta turult välja tõrjuda eelkõige kahe kliendi, st Huawei ja ZTE juures.

566 Hageja vaidleb vastu järeldustele, mille komisjon tegi 2009. aasta veebruari e-kirjavahetusest, väites, et see toimus kolm kuud enne rikkumise algust, et see ei sisalda ühtegi viidet asjaomase kolme kiibistiku hindadele ning see räägib vastu „kaudse turuvallutusliku hinnakujunduse teooriale“.

567 Sellega seoses tuleb meenutada, et nagu nähtub eespool punktis 548 viidatud kohtupraktikast, võib komisjon arvesse võtta tõendeid, mis on koostatud väljaspool rikkumisperioodi, kui need tõendid kuuluvad kaudsete tõendite kogumisse, millele komisjon rikkumise tõendamiseks tugineb. Ka võib konkurendi väljatõrjumise kavatsust olla väljendatud väga hästi mitu kuud enne selle strateegia konkreetset rakendamist, mille eesmärk on niisugune turult väljatõrjumine. Peale selle ei ole asjakohane asjaolu, et 2009. aasta veebruari e-kirjavahetus ei sisalda ühtegi viidet asjaomase kolme kiibistiku hindadele või et see läheb väidetavalt vastuollu „kaudse turuvallutusliku hinnakujunduse teooriaga“, kuna need asjaolud ei sea kahtluse alla hageja kavatsust Icera välja tõrjuda. Lisaks, kuigi selles kirjavahetuses ei ole esitatud üksikasju meetmete kohta, mida Icera suhtes tuleks võtta, on selles siiski sõnaselgelt viidatud Icera suhtes ennetusmeetmete võtmisele.

568 Teisena, 2010. aasta jaanuari esimeses e-kirjavahetuses (st viies otsene tõend) on veel kord identifitseeritud Icera ja täpsemalt tema ICE8042 kiibistik kui hageja peamine oht ning selles on mainitud ka tegevusi, mida hageja peab läbi viima, et ta välja tõrjuda, st teha koostööd Huaweiga ja ammendada Icera piiratud rahalised vahendid. Sellest tuleneb, et Icera on selles kirjavahetuses selgelt identifitseeritud, nagu ka hageja vajadus tegutseda tema väljatõrjumiseks eelkõige Huawei juures.

569 Mis puudutab 2010. aasta jaanuari teist e-kirjavahetust (st kuues otsene tõend), siis selles mainitakse meetmeid, mis tuleb võtta Icera mahu kasvu piiramiseks ja hageja poolt oma olulistelt klientidelt omandatud õiguste kaitsmiseks, kusjuures Huawei ja ZTE on kvalifitseeritud selles osas „esmatähtsaks“, eelkõige MDM6200 ja MDM8200A kiibistike hinna kohandamist. E-kirjavahetusele lisatud ettekandes viidatakse ka asjaolule „avaldada survet“ Icerale kuue kuu

jooksul piiratud rahaliste vahendite ammendamiseks. Sellest tuleneb, et Icera on selles e-kirjavahetuses uuesti selgelt identifitseeritud, nagu ka hageja vajadus ta Huawei ja ZTE juures välja tõrjuda, eelkõige MDM6200 ja MDM8200A kiibistike hinna kohandamise teel.

570 Hageja püüab seada kahtluse alla järeldused, mille komisjon tegi 2010. aasta jaanuari e-kirjavahetuste kohta, tuginedes arvukatele erinevatele väidetele, nagu see, et komisjon ei võtnud „kahjuteoorias“, mille ta oli välja töötanud, arvesse konkurentsi, mida avaldas HiSilicon, kuigi sellele on 1. jaanuari 2010. aasta e-kirjas viidatud, asjaolu, et mainitud ei ole MDM8200 kiibistikku, või asjaolu, et nende e-kirjade peamine ese oli Vodafone'i konkurents. Selliseid väiteid tuleb siiski pidada asjakohatuks, kuna need ei sea kahtluse alla hageja kavatsust Icera välja tõrjuda.

571 Ka ei vaidle hageja vastu sellele, et 2010. aasta jaanuari e-kirjavahetustes on mainitud Huawei ja ZTE suhtes rakendatavaid meetmeid, eelkõige hindu puudutavaid meetmeid, et piirata Icera kasvu ja sundida teda ammendama oma piiratud rahalisi vahendeid. Kuigi hageja vaidleb vastu tõlgendusele, mille komisjon andis sõnale „survestama“, mis tema sõnul ei tähenda „kärpima“, viitab lause, millesse see kuulub, ehk „survestada Icerat [Venture Capitali] riskikapitalist saadavate väga piiratud rahaliste vahendite ammendamiseks ligikaudu [kuue] kuu jooksul“, ühemõtteliselt strateegiale, mille eesmärk oli Icera rahaline ammendumine. Samuti tuleb märkida, et hageja ei viita ühelegi muule sõnale „survestama“ antavale tõlgendusele, mis võimaldaks seada kahtluse alla selle, et selline strateegia on Icera suhtes kahjulik.

572 Kolmandana on 2010. aasta juuni e-kirjavahetuses (st seitsmes otsene tõend) sõnaselgelt viidatud asjaolule, et Icera ICE8042 kiibistik on Huawei ja ZTE juures hääbumas, ning asjaolule, et „strateegia, mis seisnes ICE8042 kiibistiku survestamises kahe MDM6200 ja MDM8200A kiibistikuga“, „on end tõestanud“. Sellest järeldub, et hageja rakendas tõepoolest Huawei ja ZTE suhtes strateegiat, mis põhines MDM6200 ja MDM8200A kiibistikel ning mille sihtmärk oli Icera.

573 Sellega seoses tugineb hageja reale mitmesugustele väidetele, mis ei ole asjakohased, sest ei sea iseenesest kahtluse alla tema kavatsust Icera välja tõrjuda, nagu MDM8200 kiibistiku, ZTEga sõlmitud ühekordsete insenerikulude kokkuleppe või Icera poolt 2010. aasta mais teatatud täiendava omakapitali rahastamise mainimata jätmine. Nii toimides ei vaidle hageja vastu sellele, et 2010. aasta juuni e-kirjavahetuses viidatakse Huawei ja ZTE suhtes strateegiale Icera vastu MDM6200 ja MDM8200A kiibistike abil, mis on tõhusalt rakendatud, kuna see on end tõestanud.

574 Neljandana väidab hageja käesoleva väite kolmanda osa põhjendamiseks, et komisjon tugineb dokumentidele, mille on koostanud alama astme töötaja, kellel ei olnud mingit pädevust ega mõju hindadele ning kes ei saanud seega mängida olulist rolli Icera väljatõrjumise strateegia rakendamisel. Sellega seoses nähtub vaidlustatud otsuse punktist 12.8.1, et see töötaja on seotud 2009. aasta veebruari, 2009. aasta detsembri ja 2010. aasta jaanuari e-kirjavahetustega.

575 Mis puudutab 2009. aasta veebruari e-kirjavahetust (st teine otsene tõend), siis nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 1122, et asjaomane töötaja edastas oma „Icera ohu analüüsi“ hageja kõrgema juhtkonna liikmele, kes kiitis selle analüüsi heaks ja edastas selle teistele kõrgema juhtkonna liikmetele.

576 Mis puudutab 2009. aasta detsembri teist e-kirjavahetust (st neljas otsene tõend), siis ei vaidle hageja vastu sellele, et tema kõrgema juhtkonna liige tegi ettepaneku muuta hind ebaoluliseks teemaks, et lasta MDM8200 kiibil „tühimik täita“.

577 Mis puudutab lõpuks 2010. aasta jaanuari e-kirjavahetusi (st viies ja kuues otsene tõend), mis sisaldasid asjaomase töötaja ettepanekut „survestada“ Icerat, et ammendada tema piiratud rahalisi vahendeid, siis on selge, et selle adressaadid olid mitu hageja kõrgema juhtkonna liiget. Peale selle korrati seda ettepanekut selle töötaja ettevalmistatud ettekandes, mis oli lisatud protokollile „Icera analüüsi“ kohta, mille üks kõrgema juhtkonna liige saatis hageja tippjuhtidele.

578 Sellest tuleneb, et hageja kõrgema juhtkonna liikmed, kellel oli võim ja mõju hindadele, olid tõepoolest seotud nende e-kirjavahetustega, millest nähtub Icera väljatõrjumise kavatsus.

579 Eeltoodust tuleneb, et komisjon on vaidlustatud otsuse punktis 12.8.1 õiguslikult piisavalt tõendanud otseste tõenditega, mis moodustavad arvestatavate ja üksteist toetavate tõendite kogumi, et hagejal oli kavatsus Icera välja tõrjuda, ja seega, et komisjon ei rikkunud põhjendamiskohustust.

580 Lõpuks tuleb märkida, et hageja ei esita ühtegi tõendit tõendamaks, et komisjon rikkus õigust olla ära kuulatud ja hea halduse põhimõtet, kui ta järeldas, et tema hinnakujundus tagas Icera väljatõrjumise kava rakendamise.

581 Järelikult tuleb käesolev väide tagasi lükata.

Üheteistkümnes väide, et faktiliste ja õiguslike asjaolude osas on tehtud „ilmseid hindamisvigu“ ning puuduvad põhjendused seoses sellega, et komisjon lükkas tagasi hageja esitatud objektiivse põhjenduse

582 Üheteistkümnenda väite põhjendamiseks esitab hageja järgmised argumendid.

583 Esimesena leiab hageja, et komisjon ei võtnud arvesse asjaolu, et kohaldades etteheidetavaid hinnaalandusi, juhindus ta vaid „agressiivsetest“ hindadest, mida kohaldas tema konkurent Icera, ning asjaolu, et tema kohaldatavad hinnad olid kõrgemad kui tema keskmised muutuvkulud ning seega kasumlikud ja põhjendatud. Viidates neljandale ja kaheksandale kuni kümnendale väitele, kordab ta, et igal juhul ei ole ta rakendanud Icera välja tõrjumise „kava“.

584 Teisena väidab hageja, et komisjon oleks pidanud arvesse võtma asjaolu, et Huaweile MDM8200 kiibistiku eest tehtud hinnaalandused tehti vastusena olulisele survele, mida Huawei talle avaldas, ning nende eesmärk oli esiteks aidata Huaweil müüa oma täitmata tellimusi ning üleliigseid ja aegunud varusid ning teiseks konkureerida hindade osas ZTE seadmetega, mis sisaldasid Icera kiibistikku.

585 Kolmandana kinnitab hageja, et haldusmenetluses selgitas ta komisjonile üksikasjalikult, et ta pidas oma enda MDM8200 kiibistike varu üleliigseks ja aegunuks. Ta leiab, et just sel põhjusel alandas ta selle kiibistiku hinda kõigi oluliste klientide puhul, mis asetas Huawei ebasoodsamasse olukorda ja viis ta lõpuks selleni, et ta tegi Huaweile varasemate tellimuste puhul hinnaalandust. Ta kinnitab, et asjaolu, et nimetatud kiibistike tellimused esitati 2010. ja 2011. aastal, ei muuda kuidagi seda, et tema otsus vähendada selle kiibistiku hinda – et stimuleerida uusi tellimusi – on objektiivselt põhjendatud. Lõpuks rõhutab ta, et vastupidi komisjoni väidetele tegi ta hinnaalandusi kõigile teistele olulistele klientidele, kes said tegelikult kasu hindadest, mis olid kooskõlas Huawei keskmiste müügihindadega.

586 Eeltoodut arvestades väidab hageja, et etteheidetav tegevus oli objektiivselt põhjendatud ning et komisjon järeldas vaidlustatud otsuses vastupidist ekslikult ja ilma mõjuva põhjenduseta.

587 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad hageja argumentidele vastu.

588 Määruse nr 1/2003 artiklist 2 tuleneb sisuliselt, et kõigis ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamise menetlustes lasub nende sätete rikkumise tõendamise koormis poolel või asutusel, kes seda väidab, kuid ettevõtja, kes tugineb objektiivsele põhjendusele, peab seda tõendama.

589 Veel nähtub määruse nr 1/2003 põhjendusest 5 sisuliselt, et kuigi seda rikkumist peab tõendama pool või asutus, kes väidab, et rikutud on ELTL artikleid 101 või 102, peab ettevõtja, kes tugineb kaitseväitele rikkumise tuvastamise vastu, seevastu tõendama, et selle kaitseväite kohaldamise tingimused on täidetud.

590 Sellest tuleneb, et niisugune ettevõtja nagu hageja, kes tugineb *a priori* ELTL artikliga 102 vastuolus oleva tegevuse objektiivsele põhjendatusele, sealhulgas tõhususe kasvule, peab seda õiguslikult piisavalt tõendama.

591 Järelikult peab hageja käesolevas asjas õiguslikult piisavalt tõendama, et sellist tegevust tuleb siiski pidada objektiivselt põhjendatuks.

592 Selles osas tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et tegevus ei ole kuritarvitamine, kui see on põhjendatud konkurentsi soodustavate eelistega või kui see teenib õiguspäraseid huve. Konkreetselt võib turgu valitsevas seisundis ettevõtja sellega seoses tõendada kas seda, et tema tegevus on objektiivselt vajalik, või seda, et selle tegevusega kaasnevat väljatõrjuvat mõju võivad tasakaalustada või isegi ületada tõhususest tulenevad eelised, millest võidab ka tarbija. Selleks peab turgu valitsevas seisundis ettevõtja tõendama esiteks, et tema tegevus võib võimaldada tõhususe kasvu saavutada, tõendades selle tegelikkust ja ulatust, teiseks, et selline tõhususe kasv neutraliseerib selle tegevuse tõenäolise kahjuliku mõju konkurentsile ja tarbijate huvidele asjaomasel turul või asjaomastel turgudel, kolmandaks, et see tegevus on tõhususe kasvu saavutamiseks tingimata vajalik, ning neljandaks, et see ei kõrvalda tõhusat konkurentsi olemasoleva või potentsiaalse konkurentsi kõigi või enamiku olemasolevate allikate väljatõrjumisega (vt selle kohta 27. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, punktid 40–42 ja seal viidatud kohtupraktika). Hageja esitatud põhjendusi tuleb hinnata neid põhimõtteid arvestades.

593 Kõigepealt tuleb märkida, et hageja ei selgita, kuidas oleks talle etteheidetav turuvallutuslik tegevus olnud „objektiivselt vajalik“ või millised eelised oleksid võinud tarbijatele sellest tuleneda, et tasakaalustada Icera tegelikku või potentsiaalset turult väljatõrjuvat mõju, või lausa selle tegevuse „hädavajalikkust“, et saavutada tarbijate jaoks väidetav tõhususe kasv eespool punktis 592 viidatud kohtupraktika tähenduses.

594 Hageja esitatud kolm põhjendust turuvallutusliku tegevuse kohta, nimelt esiteks Icera „agressiivsetest“ hindadest juhindumine ja keskmistest muutuvkuludest kõrgemate hindade kohaldamine, teiseks Huaweile antud MDM8200 kiibistiku hinna alandamine, et aidata tal realiseerida selle kiibistiku üleliigseid ja aegunud varusid, ning kolmandaks Huaweile selle kiibistiku hinna alandamine tema enda üleliigsete ja aegunud varude realiseerimiseks ei tõenda ei etteheidetava tegevuse objektiivset vajalikkust ega seda, et sellega Icera suhtes kaasnevat väljatõrjuvat mõju võivad tasakaalustada või isegi ületada tõhususega seotud eelised, millest saavad kasu ka tarbijad.

595 Kui hagejalt kohtuistungil selle kohta küsiti, piirdus ta viitega survele, mida Huawei avaldas, et saada MDM8200 kiibistiku puhul madalamaid hindu, ja ohule, et viimane tühistab teatud tellimused, vajaduse korral kohtu kaudu. Eespool punktis 592 viidatud kohtupraktikat arvestades ei võimalda need asjaolud aga objektiivselt põhjendada ELTL artiklis 102 sätestatud keelu kohaldamisalasse kuuluvat kuritarvitamist.

596 Sellest tuleneb, et hageja ei ole määruse nr 1/2003 artikli 2 ja eespool punktis 592 viidatud kohtupraktika tähenduses esitanud piisavaid tõendeid, et etteheidetav tegevus oli objektiivselt põhjendatud, ning sellest piisab üheteistkümnenda väite tagasilükkamiseks, ilma et oleks vaja analüüsida, kas komisjon tegi faktilistes ja õigusküsimustes ja hindamisvigu ning rikkus põhjendamiskohustust, kui ta lükkas tagasi hageja poolt haldusmenetluses esitatud põhjendused.

597 Igal juhul on vaidlustatud otsuse punktis 12.9 esitatud põhjendused piisavalt põhjendatud ning neis ei ole tehtud hindamisvigu ega faktivigu.

598 Mis puudutab Icera „agressiivsetest“ hindadest juhindumist, siis piisab, kui märkida, et kohtupraktika ei tunnusta turgu valitsevas seisundis ettevõtja konkurentide hindadest juhindumise absoluutset õigust, eriti siis, kui see õigus põhjendaks turuvallutuslike hindade kasutamist, mis on muu hulgas aluslepinguga keelatud (vt selle kohta 30. jaanuari 2007. aasta kohtuotsus France Télécom *vs.* komisjon, T-340/03, EU:T:2007:22, punkt 182).

599 Lisaks ei ole selline tegevus seetõttu, et hageja jaoks oli väidetavalt „mõistlik“ Icera hindadest juhinduda, eespool punktis 592 viidatud kohtupraktika tähenduses objektiivselt „põhjendatud“, kuna see toob kaasa tõhususe kasvu. Ainuüksi asjaolust, et tegevuse võib kvalifitseerida seda ellu viiva ettevõtja seisukohast majanduslikult „mõistlikuks“, ei piisa, et see oleks konkurentsiõiguse tähenduses objektiivselt põhjendatud.

600 Mis puudutab keskmistest muutuvkuludest kõrgemate hindade kohaldamist, siis tuleb meenutada, et 3. juuli 1991. aasta kohtuotsusest AKZO *vs.* komisjon (C-62/86, EU:C:1991:286, punktid 71 ja 72) tuleneva kohtupraktika kohaselt paneb turgu valitsevas seisundis ettevõtja, isegi kui ta kohaldab keskmistest kogukuludest madalamaid, kuid keskmistest muutuvkuludest kõrgemaid hindu, toime turgu valitseva seisundi kuritarvitamise, kui ta tegutseb selliselt kava raames, mille eesmärk on konkurent kõrvaldada. Sellise väljatõrjumise strateegia korral, nagu see on käesolevas asjas, ei ole seega oluline, et kohaldatud hinnad olid väidetavalt „kasumlikud ja põhjendatud“, kuna need olid keskmistest muutuvkuludest kõrgemad.

601 Mis puudutab Huaweile võimaldatud MDM8200 kiibistiku hinna alandamist, et aidata tal realiseerida selle kiibistiku üleliigseid ja aegunud varusid, siis tuleb tõdeda, et need puudutavad üksnes Huaweile ja MDM8200 puhul pakutud hindu. Hageja ei ürita seega esitatud selgitustega põhjendada ZTE-le kohaldatud turuvallutuslikke hindu või MDM6200 ja MDM8200A kiibistike puhul võimaldatud turuvallutuslikke hindu.

602 Seoses Huaweile võimaldatud MDM8200 kiibistiku puhul hinna alandamisega, et aidata tal realiseerida selle kiibistiku üleliigseid ja aegunud varusid, siis tuleb samuti märkida, et nagu komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 1185 märgib, esitas Huawei selle kiibistiku uued tellimused Qualcommile 2010. ja 2011. aastal, mida hageja kinnitas, kui talle kohtuistungil selle kohta küsimusi esitati. Seega ei teinud komisjon viga, kui ta leidis, et on raske uskuda, et neid hinnaalandusi võidi teha selleks, et aidata Huaweil realiseerida oma aegunud kiibistiku üleliigsed varud.

603 Samuti, mis puudutab hageja poolt Huaweile antud MDM8200 kiibistiku hinna alandamist selleks, et realiseerida enda üleliigsed ja aegunud varud, siis on raske uskuda, et nimetatud hinnaalandustel oleks selline eesmärk olnud. Nagu komisjon õigesti märgib, oleks hageja juhul, kui see oleks nii olnud, teinud nimetatud kiibistiku puhul hinnaalandusi kõigile oma klientidele. Vaidlustatud otsuse tabelist 74 nähtub, et selliseid hinnaalandusi sai ainult Huawei ja talle pakuti oluliselt madalamaid hindu kui need, mida hageja kohaldas oma teistele peamistele klientidele. Peale selle nähtub nimetatud otsuse põhjendusest 1185, et hageja pidi 2010. aasta augustis Huawei nõudluse rahuldamiseks tootma uusi MDM8200 kiibistiku ühikuid – hageja kinnitas seda, kui kohtuistungil talle selle kohta küsimusi esitati. Lõpuks, hageja argument, mille kohaselt tehti Huaweile hinnaalandusi ka selleks, et konkureerida Icera kiibistikku kasutavate ZTE seadmetega, üksnes kinnitab komisjoni tuvastatud kaudset turuvallutuslikku tegevust.

604 Järelikult tuleb üheteistkümnes väide igal juhul tagasi lükata.

Kolmas väide, et „õige õigusnormi kohaldamata jätmise tõttu on rikutud õigusnormi“

605 Kolmas väide koosneb kolmest osast. Esimene väide käsitleb „ilmset õigusnormi rikkumist“ ning õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõtete rikkumist, kuna komisjon ei kohaldanud „õiget õigusnormi“, nagu on määratletud prioriteetide teatises. Teise osa kohaselt on valesti kohaldatud väljatõrjuvaid hindasid ja üldisemalt hinnakujundust käsitlevat kohtupraktikat. Kolmanda osa kohaselt on rikutud õiguskindluse ja ootuspärasuse põhimõtteid.

Esimene osa, mis puudutab prioriteetide teatises määratletud „õige õigusnormi“ kohaldamata jätmist

606 Hageja sõnul tuleneb prioriteetide teatisest, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja võimaliku väljatõrjuva tegevuse analüüsimisel on asjakohane küsimus see, kas selline tegevus võis viia „sama tõhusa“ konkurendi väljatõrjumiseni. Vastavalt sellele teatisele peab komisjon uurimise käigus lisaks tõendama ühelt poolt, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja sai seda praktikat kasutades tahtlikult kahjumit või loobus lühiajalisest kasumist, ning teiselt poolt, et ta võis loota sellise kahjumi tagasi teenida pärast eeldatava turuvallutusliku tegevuse ajavahemikku. Kuna komisjon oli avalikult kohustunud seda teatist järgima, tekitas see asjaomastes ettevõtjates õiguspärase ootuse.

607 Ka ei võimalda prioriteetide teatis komisjonil karistada ettevõtjat, kes tegutses heas usus, käitumise eest, mis lõpuks osutus vähem kasumlikuks, kui ta seda esialgu prognoosis. Lõpuks tuleneb prioriteetide teatise punktist 66, et komisjon saab erandkorras tugineda dokumentaalsetele tõenditele, tingimusel et need tõendavad piisavalt selgelt turuvallutusliku strateegia olemasolu.

608 Käesolevas asjas ei kohaldanud komisjon aga prioriteetide teatist, mida kinnitab viide sellele dokumendile nii vastuväiteteatises kui ka täiendavas vastuväiteteatises ja asjaolusid käsitlevas kirjas. Viidates neljandale ja kaheksandale kuni kümnendale väitele, väidab hageja veel, et komisjon ei ole vaidlustatud otsuses kuidagi tõendanud, et hageja ohverdas mingit tulu, ei teinud „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi ega võtnud arvesse tõendeid, mis näitavad, et etteheidetava tegevuse puudumisel ei oleks Huawei ja ZTE igal juhul Iceralt hankinud. Viidates ka üheteistkümnendale väitele, leiab hageja, et komisjon tegi ilmse hindamisvea ja faktivea, kui ta lükkas tagasi hageja esitatud objektiivse põhjenduse. Viidates lõpuks kümnendale ja

üheteistkümnendale väitele, väidab ta, et ta rakendas etteheidetavat tegevust heas usus, kuna ta ei saanud ette näha teadus- ja arendustegevuse kulude jaotamise meetodit, mida komisjon selles otsuses kohaldas, ning et ta võis mõistlikult eeldada, et tema hinnakujundus on kasumlik.

609 Järelikult on komisjon rikkunud „ilmselgelt õigusnormi“, õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõtteid, hea halduse põhimõtet ja põhjendamiskohustust.

610 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

611 Kõigepealt tuleb märkida, et prioriteetide teatis piirdub sellega, et piiritleb komisjoni lähenemisviisi nende juhtumite valikul, mida ta kavatseb menetleda esmajärjekorras, mistõttu ei ole komisjoni järgitav halduspraktika siduv riiklikele konkurentsiasutustele ega liikmesriigi kohtutele (6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-23/14, EU:C:2015:651, punkt 52) ning selle eesmärk ei ole kohaldatava õiguse kindlaksmääramine (13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Deutsche Telekom *vs.* komisjon, T-827/14, EU:T:2018:930, punkt 114).

612 Sellest tuleneb, et nagu iga muu dokument, mis küll ei ole siduv, kuid määratleb üldise analüüsiraamistiku, mida komisjon kasutab sekkumise vajaduse kindlakstegemiseks, piirab prioriteetide teatis komisjoni kaalutlusõigust. Sellest järeldub, et komisjon ei tohi konkreetsel juhul neist ilma põhjendamata kõrvale kalduda. Nimelt on sellisel juhul veelgi tähtsam, et komisjon järgiks liidu õiguskorraga haldusmenetlustes antud tagatisi, mille hulka kuulub põhjendamiskohustus (vt selle kohta analoogia alusel 10. novembri 2017. aasta kohtuotsus Icap jt *vs.* komisjon, T-180/15, EU:T:2017:795, punkt 289 ning seal viidatud kohtupraktika).

613 Seega tuleb uurida, kas komisjon kaldus käesolevas asjas ilma põhjendamata kõrvale prioriteetide teatises kehtestatud üldisest analüüsiraamistikust, nagu väidab hageja.

614 Esimesena, mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt ei uurinud komisjon vastavalt prioriteetide teatisele sisuliselt seda, kas etteheidetav tegevus võis viia „sama tõhusa“ konkurendi väljatõrjumiseni, siis nähtub üheksanda väite esimese osa analüüsist ja täpsemalt eespool punktidest 524–527, et analüüs, milles komisjon võrdleb turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldatavaid hindu tema teatud kuludega, et hinnata, kas viimane kohaldas turuvallutuslikke hindu, hõlmab „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi, ning et kui komisjon on tõendanud – nagu käesolevas asjas –, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja on selliseid hindu kohaldanud, on ta seetõttu sellise analüüsi kaudselt läbi viinud, ja sellest piisab selle argumendi tagasilükkamiseks.

615 Peale selle nähtub prioriteetide teatise punktist 26, et suutmatus katta pikaajalisi keskmisi täiendkulud – mida komisjon käesolevas asjas vaidlustatud otsuses tõendas –, näitab, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja ei kata kõiki (omistatavaid) püsikulusid, mis tekivad asjaomase kauba või teenuse tootmisel, ja et „sama tõhus“ konkurent võidakse turult välja tõrjuda, mis kinnitab, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja hindade ja kulude võrdlemisel tegi komisjon kaudselt, kuid kindlalt „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi.

616 Teisena, mis puudutab hageja argumenti, et komisjon oli prioriteetide teatise alusel kohustatud esitama tõendid selle kohta, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja sai tahtlikult kahjumit või loobus lühiajalisest kasumist, siis nähtub selle teatise punktist 66, et teatud juhtudel võib komisjon sellise ohverduse tõendamiseks tugineda otsestele tõenditele, mis seisnevad turgu valitsevas seisundis ettevõtja dokumentides, mis näitavad selgelt turuvallutuslikku strateegiat, nagu üksikasjalik kava, mis näeb muu hulgas ette ohverduse konkurendi väljatõrjumise eesmärgil.

617 Ent nagu nähtub kümnenda väite analüüsist, tugines komisjon vaidlustatud otsuse punktis 12.8.1 hageja dokumentidele, mis näitavad selgelt, et hagejal oli kavatsus Icera välja tõrjuda ja seda rakendati Huaweile ja ZTE-le tehtud hinnaalanduste kaudu, ning see on piisav, et lükata tagasi käesolev argument, mille kohaselt sisuliselt puuduvad vaidlustatud otsuses tõendid ohverdamise kohta. Vastupidi hageja väidetele ei tulene prioriteetide teatise punktist 66 selles osas mingil moel, et komisjon võib tugineda vaid erandjuhul dokumentaalsetele tõenditele, mis tõendavad turuvallutusliku strateegia olemasolu. Vastupidi, komisjon kasutab selles punktis väljendit „mõnel juhul“, mitte väljendit „mõnel erandjuhul“ või „erandlikel juhtudel“ või „erandlikel asjaoludel“, mida on kasutatud prioriteetide teatise 50. joonealuses märkuses. Selle teatise 44. joonealuses märkuses, mis puudutab teatise punkti 66, viitab komisjon lisaks kahele kohtuotsusele, milles Üldkohus kinnitas, et komisjonil oli õigus tugineda sellistele dokumentaalsetele tõenditele, nimelt 6. oktoobri 1994. aasta kohtuotsusele Tetra Pak *vs.* komisjon (T-83/91, EU:T:1994:246, punktid 151 ja 171) ning 30. jaanuari 2007. aasta kohtuotsusele France Télécom *vs.* komisjon (T-340/03, EU:T:2007:22, punktid 198–215).

618 Kolmandana, mis puudutab hageja argumenti, et komisjon oli prioriteetide teatise alusel kohustatud esitama tõendid selle kohta, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja võis loota turuvallutusliku tegevuse ajavahemikul saadud kahjumi tagasi teenida pärast seda ajavahemikku, siis nähtub üksnes selle teatise punktist 70, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja võib mõistlikult eeldada, et tema turuvõim on pärast turuvallutusliku tegevuse lõpetamist suurem kui siis, kui ta ei oleks sellist käitumist rakendanud, ja et ta võib seega saada oma ohverdusest eelise. Peale selle võib kohtupraktika kohaselt käitumine olla kuritarvituslik, ilma et oleks vaja konkreetselt kindlaks teha, et asjaomane ettevõtja võis mõistlikult oodata tekkinud kahju tagasiteenimist (vt selle kohta 6. oktoobri 1994. aasta kohtuotsus Tetra Pak *vs.* komisjon, T-83/91, EU:T:1994:246, punkt 150), ja sellest piisab käesoleva argumendi tagasilükkamiseks.

619 Neljandana, mis puudutab hageja argumenti, et kuna ei olnud võimalik ette näha, millist teadus- ja arendustegevuse kulude jaotamise meetodit komisjon vaidlustatud otsuses kohaldab, ning kuna ta tegutses seega heas usus, ei saa komisjon teda vastavalt prioriteetide teatisele karistada, siis tuleb märkida, et kümnenda väite analüüsimisel tuvastati, et komisjon ei teinud viga, kui ta järeldas, et hageja hinnakujundus tagas sellise kava elluviimise, mille eesmärk oli välja tõrjuda Icera, ja sellest piisab käesoleva argumendi tagasilükkamiseks.

620 Viiendana, mis puudutab hageja argumenti, et vastuväiteteatises, täiendavas vastuväiteteatises ja asjaolusid käsitlevas kirjas puudub viide prioriteetide teatisele, siis ei selgita hageja kuidagi, kuidas see tähendab, et komisjon eiras üldist analüüsiraamistikku, mida ta kasutas, et teha kindlaks, kas on olemas kõnealuses teatises sätestatud sekkumise alused. Teatis ei kohusta pealegi komisjoni turgu valitseva seisundi kuritarvitamist käsitlevates otsustes kuidagi sellele otseselt viitama. Järelikult tuleb käesolev argument tagasi lükata.

621 Kuuendana, mis puudutab hageja argumenti, et komisjon ei võtnud arvesse seda, et Huawei ja ZTE ei oleks igal juhul Iceralt rohkem hankinud, kui etteheidetavat tegevust ei oleks esinenud, ning lükkas ekslikult tagasi objektiivsed põhjused, mis ta oma tegevuse põhjendamiseks esitas, siis tuleb märkida, et hageja ei selgita, kuidas komisjon eiras seeläbi üldist analüüsiraamistikku, mida ta kasutas, et teha kindlaks, kas on olemas prioriteetide teatises sätestatud sekkumise alused.

622 Eeltoodust tuleneb, et kolmanda väite esimene osa tuleb tagasi lükata.

Teine osa, mille kohaselt on valesti kohaldatud väljatõrjuvaid hindasid ja üldisemalt hinnakujundust käsitlevat kohtupraktikat

623 Hageja väidab, et komisjon eiras kohtupraktikat, mis käsitleb väljatõrjuvaid hindu ja üldisemalt hinnakujundust, st kohtupraktikat, milles on kindlaks tehtud kohaldatav õigusnorm. Selle väite toetuseks esitab ta mitu väljavõtet kohtuotsustest, mida ta peab asjakohaseks, ning heidab komisjonile ette, et ta ei teinud vaidlustatud otsuses „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi, kuigi see analüüs on kohtupraktika kohaselt nõutav.

624 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

625 Tuleb märkida, et hageja piirdub kohtupraktika väljavõtete väljatoomisega, selgitamata, miks vaidlustatud otsus kaldub kõrvale selles ette nähtud õigusnormist, välja arvatud seoses „sama tõhusa“ konkurendi analüüsiga, kus ta pärast 6. septembri 2017. aasta kohtuotsusele Intel *vs.* komisjon (C-413/14 P, EUC:2017:632) viitamist käesolevas asjas heidab komisjonile ette ühelt poolt seda, et viimane ei ole seda analüüsi läbi viinud, ja teiselt poolt seda, et ta ei kontrollinud, kui suur on vaidlustatud tegevuse levik turul.

626 Ühest küljest nähtub üheksanda väite esimese osa analüüsist ja täpsemalt eespool punktidest 524–527, et analüüs, milles komisjon võrdleb turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldatavaid hindu tema teatud kuludega, et hinnata, kas viimane kohaldas turuvallutuslikke hindu, hõlmab juba „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi, ja et kuna komisjon on käesolevas asjas tõendanud, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja oli selliseid hindu kasutanud, ning seetõttu kaudselt selle analüüsi läbi viinud, on see piisav, et lükata tagasi hageja etteheide sellise analüüsi puudumise kohta vaidlustatud otsuses.

627 Teisest küljest, nagu nähtub eespool punktidest 521–523, ei ole komisjon eespool punktis 520 viidatud kohtupraktika kohaselt kohustatud turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldatud turuvallutuslike hindade võimaliku olemasolu uurimisel kontrollima ka seda, kas vaidlustatud tegevuse turul levik on piisavalt ulatuslik, et see tegevus tooks kaasa konkurentsivastaseid tagajärgi, ning see on piisav, et lükata tagasi hageja etteheide sellise kontrolli puudumise kohta.

628 Järelikult tuleb kolmanda väite teine osa tagasi lükata.

Kolmas osa, et rikutud on õiguskindluse ja ettenähtavuse põhimõtteid

629 Viidates seitsmendale ja kaheksandale väitele, väidab hageja, et komisjon viis vaidlustatud otsuses läbi kunstliku ja uudse hindade ja kulude analüüsi, mis erineb hindade ja kulude analüüsist, mis esitati vastuväiteteatises kahe asjaomase kiibistiku kohta ning mida ei olnud võimalik kolmanda puhul ette näha. Tema sõnul rikkus komisjon sellega õiguskindluse ja ettenähtavuse põhimõtteid.

630 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

631 Tuleb märkida, et käesoleva väiteosa põhjendamiseks hageja üksnes kordab üldiselt käesoleva väite esimese osa ning seitsmenda ja kaheksanda väite raames esitatud väiteid, millele ta sõnaselgelt viitab, esitamata ühtegi konkreetset argumenti.

632 Järelikult tuleb kolmanda väite kolmas osa vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

633 Kõigest eeltoodust tuleneb, et kolmas väide tuleb tagasi lükata.

Neljas väide, et „„turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ on ebaloogiline ja seda ei toeta tõendid“

634 Neljas väide koosneb 13 osast. Esimene osa puudutab seda, et komisjoni sellise „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“, mis on „sihipärane ja valikuline“, ei ole seotud turu määratlusega ning seda on kohandatud enne kindlaks määratud järeldusele jõudmiseks. Teise osa kohaselt on kõnealune teooria olemuslikult ebajärjekindel ja ebapiisavalt põhjendatud. Kolmas osa puudutab seda, et komisjon ei ole tõendanud hageja tegevuse ja tema turuvallutusliku strateegia irratsionaalsust. Neljanda osa kohaselt olid hageja hinnad Icera hindadega võrreldes kõrgemad ja seega ei esinenud turulepääsu piiramist. Viienda osa kohaselt ei võtnud komisjon arvesse olulisi õigustavaid tõendeid. Kuuenda osa kohaselt puuduvad tõendid finantsalase turuvallutusliku tegevuse kohta. Seitsmenda osa kohaselt on „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ uus, ekslik ja põhjendamatu. Kaheksanda osa kohaselt on tehtud „ilmseid hindamisvigu“ seoses otsese turuvallutusliku hinnakujundusega 2010. aasta kolmandast kvartalist kuni 2011. aasta teise kvartalini. Üheksanda osa kohaselt eiras komisjon MDM8200 kiibistiku tegelikku kaubanduslikku reaalsust. Kümnenda osa kohaselt on see teooria ebaloogiline ja vastuolus elementaarsete majanduspõhimõtetega. Üheteistkümnenda osa kohaselt ei ole komisjon tõendanud asjaomasel ajavahemikul tekkinud kahju tagasiteenimist ega ole ära näidanud hetke, mil turuvallutuslik tegevus lõppes. Kaheteistkümnes osa tugineb „sama tõhusa“ konkurendi kriteeriumi kohaldamata jätmisele ja Icera headele tulemustele nimetatud ajavahemikul, mis lükkab selle teooria ümber. Kolmeteistkümnes osa puudutab komisjoni viga, mis hukutab tegeliku konkurentsi.

Sissejuhatavad märkused

635 Tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse punktis 12 esitab komisjon oma analüüsi hageja toime pandud kuritarvituse kohta.

636 Täpsemalt meenutab komisjon kõigepealt vaidlustatud otsuse punktis 12.1 üldpõhimõtteid, mis on kohaldatavad eelkõige turuvallutuslike hindade valdkonnas. Seejärel võtab ta otsuse punktis 12.2 kokku, kuidas ta kohaldas neid üldpõhimõtteid selle otsuse punktides 12.3–12.11, mida hageja nimetab „turuvallutusliku hinnakujunduse teooriaks“.

637 Sellega seoses selgitab komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 334, et ta jõudis järeldusele, et ajavahemikul 1. juulist 2009 kuni 30. juunini 2011 müüs hageja teatud koguses oma kolme UMTSi kiibistikku, nimelt MDM8200, MDM6200 ja MDM8200A kiibistikku, kahele oma peamistest klientidest, nimelt Huaweile ja ZTE-le, alla omahinna kavatsusega kõrvaldada Icera, kes on UMTSi kiibistike turu tippsegmendis tema peamine konkurent. Tema sõnul tahtis hageja sel viisil tegutsedes takistada Iceral, kes on piiratud rahaliste vahenditega väike idufirma, saavutamast piisavat mainet ja suurust, et tal oleks võimalik sellel turul tema turgu valitsevale seisundile vastu panna. Ta märgib, et ta järeldas, et arvestades seda, et hageja ei ole selle tegevuse põhjendamiseks välja toonud ühtegi mõjuvat objektiivset põhjendust, kuritarvitas viimane sel ajavahemikul vastuolus ELTL artikliga 102 ja EMP lepingu artikliga 54 turgu valitsevat seisundit.

Esimene osa, et komisjoni selline „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“, mis on „sihipärane ja valikuline“, ei ole seotud turu määratlusega ning seda on kohandatud enne kindlaks määratud järeldusele

638 Viidates kümnendale väitele, väidab hageja, et etteheidetav tegevus ei olnud sihipärane ega valikuline ning et komisjoni „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ ei ole seotud asjaomase turu määratlusega, kuna viidates üksnes selle turu tippsegmendile, mis on pealegi halvasti määratletud, jäeti sellest segmendist välja teatud kiibistikud, mida hageja pidas „tipptasemeliseks“.

639 Hageja väidab samuti, et komisjon töötas „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ välja mugavusest, kuna sellel teoorial puudub igasugune seos kaebusega. Tema sõnul müüdi MDM8200 ja MDM8200A kiibistikud teistele klientidele peale Huawei ja ZTE enne ja pärast asjaomast ajavahemikku komisjoni arvutatud pikaajalistest keskmistest täiendkuludest madalamate hindadega ning see seab nimetatud teooria kahtluse alla.

640 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

641 Kõigepealt, mis puudutab hageja väidet, et etteheidetav tegevus ei olnud sihipärane ega valikuline, siis tuleb meenutada, et otsestest tõenditest, millele komisjon tugines ja mida analüüsiti üksikasjalikumalt eespool punktides 538 ja 539 kümnenda väite analüüsimisel, nähtub, et hageja tegi Huaweile ja ZTE-le hinnaalandusi, mis on nendes dokumentides selgelt määratletud, eesmärgiga takistada Iceral jõuda nende kahe olulise kliendini ja sellega ta turult välja tõrjuda. Hageja ei saa seega õigustatult väita, et tema tegevus ei olnud sihipärane ega valikuline.

642 Edasi, mis puudutab hageja väidet, et komisjoni „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“, mis on seotud üksnes tippsegmendiga, ei ole seotud turu määratlusega, siis ei saa ka sellega nõustuda. Prioriteetide teatise punktist 64 tuleneb, et turuvallutusliku hinnakujunduse valdkonnas hõlmab tegevus loobumist, kui turgu valitsevas seisundis ettevõtja kehtestab kogu oma toodangu või selle konkreetse osa jaoks madalama hinna. Sellest tuleneb, et turuvallutuslik tegevus võib väga hästi puudutada asjaomase turu piiratud segmenti, mitte tervet turusegmenti. Selles osas tuleneb kohtupraktikast, et turuvallutuslik tegevus võib aset leida lausa muul turul kui asjaomane turg, mida ei saa määratleda kitsalt (vt selle kohta 3. juuli 1991. aasta kohtuotsus AKZO *vs.* komisjon, C-62/86, EU:C:1991:286, punktid 35 ja 45).

643 Sellest tuleneb, et komisjonil oli ühelt poolt õigus määrata vaidlustatud otsuses karistus tegevuse eest, mis piirdus asjaomase turu ühe segmendiga, ning teiselt poolt ei olnud ta kohustatud täpselt määratlema selle turusegmendi piire, nagu ta on kohustatud tegema asjaomase turu osas, et kontrollida turgu valitseva seisundi olemasolu.

644 Lisaks, mis puudutab väidetavat seose puudumist komisjoni „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ ja kaebuse vahel, siis tuleb märkida, et komisjoni teatise [ELTL] artiklite [101] ja [102] alusel esitatud kaebuste käsitlemise kohta komisjonis (ELT 2004, C 101, lk 65) punktist 55 nähtub, et esimeses etapis pärast kaebuse esitamist komisjon uurib seda ja kogub vajaduse korral täiendavat teavet, et otsustada, milliseid meetmeid võtta, et see etapp võib hõlmata mitteametlikku arvamuste vahetust komisjoni ja kaebuse esitaja vahel, et täpsustada kaebuse aluseks olevaid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, ning et võib juhtuda, et selles etapis edastab komisjon kaebuse esitajale oma esimese vastuse, andes talle võimaluse oma väiteid esimese vastuse põhjal edasi arendada.

645 Käesolevas asjas nähtub vaidlustatud otsuse põhjendustest 11–13, et pärast kaebuse ajakohastamist ja muutmist toimus Icera ja komisjoni vahel mitu kirjavahetust, mille tulemusel esitas Icera lõpuks 2012. aasta juunis väited turuvallutusliku tegevuse kohta – hageja möönab seda ka ise. Arvestades komisjoni teatise [ELTL] artiklite [101] ja [102] alusel esitatud kaebuste käsitlemise kohta komisjonis punkti 55, tuleb asuda seisukohale, et on tavapärane, kui kaebuse esitaja arendab – nagu käesoleval juhul – kaebuses esitatud väiteid, et võtta arvesse komisjoni esimest vastust. Peale selle tuleneb vajadusest tagada tõhusalt konkurentsinormide kohaldamine, et kaebuse esitaja esitatud õiguslik raamistik ja hinnangud ei saa olla komisjonile siduvad. Igal juhul tuleb märkida, et hageja ei selgita, kuidas asjaolu, et Icera esitas alles suhteliselt hilja väited turuvallutusliku tegevuse kohta, võib pärast komisjoni põhjalikku uurimist kahtluse alla seada selle, mille ta kvalifitseerib „turuvallutusliku hinnakujunduse teooriaks“ vaidlustatud otsuses.

646 Lõpuks, mis puudutab hageja väidet, et ta kohaldas enne ja pärast asjaomast ajavahemikku muude klientide kui Huawei ja ZTE suhtes pikaajalistest keskmistest täiendkuludest madalamaid hindu MDM8200 ja MDM8200A kiibistike puhul, siis tuleb märkida, et hageja ei selgita, kuidas see võiks kahtluse alla seada selle, mille ta kvalifitseerib „turuvallutusliku hinnakujunduse teooriaks“ vaidlustatud otsuses. Vastupidi, näib pigem, et kui komisjon oleks avastanud tõendeid selle kohta, et hageja kohaldas turuvallutuslikke hindu teistele klientidele väljaspool seda ajavahemikku, oleks ta võinud neid arvesse võtta selle teooria tugevdamiseks või ajaliseks laiendamiseks.

647 Eeltoodud kaalutlustest järeldub, et neljanda väite esimene osa tuleb tagasi lükata.

Teine osa, mille kohaselt on komisjoni „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ olemuslikult ebajärjekindel ja ebapiisavalt põhjendatud

648 Hageja viitab mitmele vastuolule ja ebakõlale vaidlustatud otsuses.

649 Esimesena väidab hageja, et „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“, mis ilmneb ka vaidlustatud otsuse põhjendusest 993, mille kohaselt kasutas ta esmalt MDM8200 kiibistikke oma klientide Huawei ja ZTE nendelt kiibistikelt üleviimiseks arenenumatele MDM6200 ja MDM8200A kiibistikele ning seejärel keskendus oma hinnastrateegias MDM8200A kiibistikule, arvestades MDM6200 kiibistiku esialgset ebaedu, ei sobi kokku „kahjuteooriaga“, mis põhineb väljatõrjuvatel hindadel, kuna selline järeldus kajastab üksnes tugevat konkurentsi, mida hageja uute toodete turuletoomise kaudu avaldas.

650 Teisena rõhutab hageja, et komisjon heidab talle vaidlustatud otsuses ette vaidlusaluse tegevuse elluviimist, et takistada Icerat maine loomisel, kuigi samas otsuses mainitud sisedokumendist nähtub, et ta leidis, et mitu kuud enne asjaomast ajavahemikku suutis Icera ületada mainega seotud takistused, ja see seab komisjoni „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ kahtluse alla.

651 Kolmandana väidab hageja, et komisjon ei saanud iseendale vastu rääkimata ühelt poolt märkida vaidlustatud otsuse põhjendustes 411–419, et MDM6200 kiibistik ei olnud asjaomasel ajavahemikul äriliselt edukas, ja teiselt poolt väita sama otsuse põhjenduses 420, et ta tugines sellele kiibistikule oma strateegias ZTE suhtes. Samuti leiab ta, et komisjon ei saanud ühelt poolt selle otsuse põhjenduses 959 väita, et MDM8200 kiibistik säilitas oma tähtsuse konkurentsi seisukohalt isegi pärast MDM8200A kiibistiku turuleviimist, ja teiselt poolt kinnitada sama otsuse põhjenduses 420, et viimati nimetatud kiibistikust sai oluline toode, millele ta tugines oma strateegia elluviimiseks 2010. ja 2011. aastal.

652 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

653 Kõigepealt tuleb tõdeda, et käesolev väiteosa tuleb tulemusetuse tõttu tagasi lükata, kuna isegi kui selle väiteosa põhjendamiseks esitatud kolm argumenti oleksid põhjendatud, ei mõjutaks see vaidlustatud otsuse õiguspärasust.

654 Asjaolu, et hageja väidetavalt avaldas tugevat konkurentsi uute toodete turuletoomisega, et Icera suutis luua endale maine või et hageja ei saanud pärast MDM8200A kiibistiku turuletoomist rajada oma turuvallutuslikku strateegiat MDM6200 kiibistikule või MDM8200 kiibistikule, ei võimalda nimelt ümber lükata komisjoni järeldust, et hageja kohaldas turuvallutuslikke hindu kavatsusega kõrvaldada oma konkurent Icera, ja sellest piisab, et tõendada hageja toime pandud kuritarvitamist (3. juuli 1991. aasta kohtuotsus AKZO *vs.* komisjon, C-62/86, EU:C:1991:286, punktid 70 ja 71).

655 Seega tuleb neljanda väite teine osa tagasi lükata.

Kolmas osa, et komisjon ei ole tõendanud hageja tegevuse irratsionaalsust ja tema turuvallutuslikku strateegiat

656 Hageja väidab, et komisjon ei ole vaidlustatud otsuses tõendanud, et tema käitumine oli irratsionaalne, välja arvatud juhul, kui ta soovis Icerat välja tõrjuda, või et tema hinnad kujutasid endast Icera väljatõrjumise kava rakendamist. Tema sõnul on mõni dokument, millele komisjon sellise kava olemasolu tõendamisel tugineb, pärit madala astme töötajatelt, kellel ei ole õigust otsustada hindade üle. Ta lisab, et komisjon ei ole esitanud ühtegi tõendit tema ohverduse kohta, kuigi ta pidi vastavalt prioriteetide teatisele tõendama sellise ohverduse olemasolu.

657 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

658 Tuleb märkida, et käesoleva väiteosa põhjendamiseks kordab hageja üksnes argumente, mis ta esitas kolmanda väite esimeses osas seoses väidetava tõendite puudumisega ohverduse olemasolu kohta või kümnenda väite raames seoses tõendite väidetava puudumisega Icera väljatõrjumisstrateegia olemasolu kohta.

659 Need argumendid, mis lükati tagasi kolmanda väite esimese osa analüüsimisel ja kümnenda väite raames, tuleb aga samadel põhjustel tagasi lükata osas, milles need on esitatud neljanda väite kolmanda osa põhjendamiseks, ning sellest piisab viimase tagasilükkamiseks.

Neljas osa, et hageja hinnad olid Icera hindadest kõrgemad

660 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuses komisjon ühelt poolt tunnistas, et hageja hinnad olid Icera hindadest kõrgemad, ning teiselt poolt kinnitab, et viimase kiibistikud olid kvaliteetsemad. Tema sõnul, kui see oleks tõsi, oleks seega olnud loogiline, et ta langetab oma kiibistike hinda, et kompenseerida tema toodete madalamat kvaliteeti, kuid komisjon seda arvesse ei võtnud.

661 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

662 Tuleb meenutada, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja kuritarvitab seda seisundit, kui ta kohaldab keskmistest muutuvkuludest madalamaid hindu või keskmistest kogukuludest madalamaid, kuid keskmistest muutuvkuludest kõrgemaid hindu, kui need hinnad on kehtestatud konkurendi turult väljatõrjumise strateegia raames (3. juuli 1991. aasta kohtuotsus AKZO *vs.* komisjon, C-62/86, EU:C:1991:286, punktid 70–72).

663 Käesolevas asjas nähtub viienda kuni kaheksanda ja kümnenda väite analüüsist, et komisjon on nõuetekohaselt tõendanud, et hageja kohaldas turuvallutuslikke hindu kavatsusega kõrvaldada oma konkurent Icera – sellest piisab, et tõendada hageja poolt turgu valitseva seisundi kuritarvitamist.

664 Ka nähtub üheteistkümnenda väite analüüsist, et komisjon ei teinud viga ega rikkunud põhjendamiskohustust, kui ta lükkas tagasi hageja esitatud objektiivsed põhjendused, sealhulgas hageja väite, et tema turuvallutuslikke hindu kohaldati reaktsioonina Icera agressiivsetele hindadele.

665 Seega ei saa komisjonile põhjendatult ette heita, et ta ei võtnud arvesse asjaolu, et hageja turuvallutuslikud hinnad olid põhjendatud Icera madalamate hindadega või hageja toodete madalama kvaliteediga. Lisaks ei põhine turuvallutusliku hinnakujunduse olemasolu hindamisel kasutatav võrdluskriteerium mitte selle ettevõtja hindadel ja kuludel, kelle suhtes sellist tegevust rakendatakse, või asjaomaste toodete kvaliteedil, vaid pigem turgu valitsevas seisundis ettevõtja hindadel ja kuludel.

666 Seega tuleb neljanda väite neljas osa tagasi lükata.

Viies osa, et komisjon ei võtnud arvesse olulisi õigustavaid tõendeid

667 Hageja väidab, et komisjon ei võtnud arvesse mitut „olulist“ õigustavat tõendit, st esiteks asjaolu, et Huawei ja ZTE avaldasid, et nad ei oleks etteheidetava tegevuse puudumisel Iceralt rohkem hankinud, teiseks asjaolu, et Icera kiibistikud olid tehniliselt aegunud ja et Icera ei olnud igal juhul võimeline enne teda välja töötama LTE kiibistikku, ning kolmandaks asjaolu, et Icerat ei olnud asjaomasel ajavahemikul turult välja tõrjutud, kuna tal õnnestus kaasata suuri välisinvesteeringuid ja Nvidia omandas ta.

668 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

669 Tuleb meenutada, et kohtupraktika kohaselt kuritarvitab turgu valitsevas seisundis ettevõtja seda seisundit, kui ta kohaldab keskmistest muutuvkuludest madalamaid hindu või keskmistest kogukuludest madalamaid, kuid keskmistest muutuvkuludest kõrgemaid hindu, kui need hinnad on kehtestatud konkurendi turult väljatõrjumise strateegia raames (3. juuli 1991. aasta kohtuotsus AKZO *vs.* komisjon, C-62/86, EU:C:1991:286, punktid 70–72). Käesolevas asjas nähtub aga muu hulgas viienda kuni kaheksanda ja kümnenda väite analüüsist, et komisjon on nõuetekohaselt tõendanud, et hageja kohaldas turuvallutuslikke hindu kavatsusega kõrvaldada oma konkurent Icera, ning sellest piisab, et tõendada hageja poolt turgu valitseva seisundi kuritarvitamist.

670 Järelikult asjaolud, et etteheidetava tegevusega seotud kaks klienti ei oleks sellise tegevuse puudumisel igal juhul Iceralt rohkem hankinud, et Icera tehnoloogia oli aegunud või et Icera kaasas välisfinantseeringuid ja et Icera asjaomasel ajavahemikul omandati, isegi kui need osutuksid tõeseks, ei oleks saanud mõjutada komisjoni järeldust kuritarvitamise olemasolu kohta,

mis põhineb tõdemusel, et hageja kohaldas oma konkurendi Icera väljatõrjumise kavatsusega oma kuludest madalamaid hindu. See kehtib seda enam, et need kolm asjaolu, millele hageja viitab, on temast sõltumatud asjaolud, mida ta ei saanud mõjutada ja mis seega ei saa teda vabastada tema toime pandud rikkumise eest määratud karistusest.

671 Igal juhul tuleb samuti märkida, et hageja piirdub kolme kõnealuse asjaolu kvalifitseerimisega „oluliseks“, selgitamata siiski, kuidas need oleksid saanud – kui komisjon oleks neid arvesse võtnud – kahtluse alla seada selle, mida ta nimetab „turuvallutusliku hinnakujunduse teooriaks“.

672 Seega tuleb neljanda väite viies osa tagasi lükata.

Kuues osa, mille kohaselt puuduvad tõendid finantsalase turuvallutusliku tegevuse kohta

673 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuses viidatud turuvallutuslikku tegevust ei toeta usaldusväärsed tõendid ja sellele räägib vastu asjaolu, et Nvidia omandas Icera asjaomasel ajavahemikul. Ta lisab, et ta vaidles haldusmenetluses vastu „finantsalase turuvallutusliku tegevuse“ olemasolule, mistõttu komisjon loobus sellest vaidlustatud otsuses ja piirdus sellega, et viitas „traditsioonilisele turuvallutusele“.

674 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

675 Väite käesoleva osa tagasilükkamiseks piisab, kui tõdeda, et nagu hageja ise möönis, ei tuginenud komisjon vaidlustatud otsuses finantsalase turuvallutusliku tegevuse juhtumile, vaid pigem traditsioonilisele turuvallutusliku tegevuse juhtumile, st olukorrale, kus turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldab konkurendi kõrvaldamise kavatsusega oma kuludest madalamaid hindu.

676 Järelikult tuleb hageja argument, et puuduvad tõendid finantsalase turuvallutusliku tegevuse olemasolu kohta, tunnistada tulemusetuks ja neljanda väite kuues osa tuleb tagasi lükata.

Seitsmes osa, mille kohaselt on „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ uus, ekslik ja põhjendamatu

677 Hageja selgitab, et komisjoni „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“, mille kohaselt tarnis ta Huaweile turuvallutuslike hindadega MDM8200 kiibistikke, et viimane saaks veenda mobiilsideoperaatoreid eelistama tema kiibistikega varustatud seadmeid, mitte Icera kiibistikega varustatud ZTE seadmeid, on vastuvõetamatu.

678 Hageja sõnul töötas komisjon „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ välja ainuüksi seetõttu, et ajavahemikul 2009. aasta juulist kuni 2010. aasta juunini avastas ta tõendeid turuvallutuslike hindade kohta seoses MDM8200 kiibistikega üksnes Huawei, mitte ZTE puhul.

679 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

680 Tuleb meenutada, et eelkõige viienda kuni kaheksanda ja kümnenda väite analüüsist nähtub, et komisjon tõendas nõuetekohaselt, et hageja kohaldas turuvallutuslikke hindu, eelkõige Huawei suhtes seoses kiibistikuga MDM8200, kavatsusega kõrvaldada oma konkurent Icera, ning hageja sellele käesoleva väiteosa raames vastu ei vaidle.

681 Järelikult tuleb tulemusetuks tunnistada hageja argument, millega ta vaidleb vastu komisjoni järeldusele, et esialgu pakkus ta turuvallutuslikke hindu ainult Huaweile, aga mitte veel ZTE-le, nii et ühe tema kiibistikuga varustatud Huawei seadmeid eelistataks ZTE seadmetele, mis on varustatud Icera kiibistikuga, kuna see ei võimalda seada kahtluse alla seda, mida ta nimetab „turuvallutusliku hinnakujunduse teooriaks“.

682 Hageja väidab veel, et komisjon arendas välja „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“, kuna ta avastas ajavahemikus 2009. aasta juulist kuni 2010. aasta juunini tõendeid MDM8200 kiibistike turuvallutuslike hindade kohta üksnes Huawei, mitte ZTE puhul. Tõend selle kohta, et hageja kohaldas Huawei suhtes turuvallutuslikke hindu kavatsusega Icera välja tõrjuda, oli aga piisav, et tõendada kuritarvitamise olemasolu. Seega ei olnud komisjon hageja karistamiseks kohustatud tõendama turuvallutuslike hindade olemasolu ka ZTE suhtes.

683 Seega tuleb neljanda väite seitsmes osa tagasi lükata.

Kaheksas osa, et on tehtud „ilmseid hindamisvigu“ seoses otsese turuvallutusliku tegevusega 2010. aasta kolmandast kvartalist kuni 2011. aasta teise kvartalini

684 Viidates kuuendale ja seitsmendale väitele, tugineb hageja kolmele komisjoni veale, millest kaks puudutavad teadus- ja arendustegevuse kulude jaotust ning üks NRE makse omistamist ZTE-le.

685 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

686 Tuleb meenutada, et neid argumente analüüsiti ning need lükati tagasi kuuenda ja seitsmenda väite analüüsi raames, millest piisab neljanda väite kaheksanda osa tagasilükkamiseks.

Üheksas osa, et komisjon eiras MDM8200 kiibistiku tegelikku kaubanduslikku reaalsust

687 Hageja väidab, et MDM8200 kiibistikul tekkisid tehnilised probleemid, mille tagajärjeks olid selle kiibistiku üleliigsed varud Huaweil, ning et seetõttu oli tal mõistlik nimetatud kiibistiku puhul hinnaalandusi teha. Tema sõnul ei tehtud selliseid hinnaalandusi väljatõrjumise kavatsusega.

688 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

689 Nagu nähtub eelkõige viienda kuni kaheksanda ja kümnenda väite analüüsist, tõendas komisjon nõuetekohaselt, et hageja kohaldas turuvallutuslikke hindu kavatsusega kõrvaldada oma konkurent Icera. Lisaks, nagu nähtub üheteistkümnenda väite analüüsist, ei teinud komisjon viga ega rikkunud põhjendamiskohustust, kui ta lükkas tagasi hageja esitatud objektiivsed põhjendused, sealhulgas hageja väite, et tema turuvallutuslikke hindu kohaldati selleks, et aidata Huaweil realiseerida MDM8200 kiibistiku üleliigne varu. Pealegi, nagu komisjon oma menetlusdokumentides õigesti märgib, ei muuda asjaolu, et turuvallutuslik tegevus on potentsiaalselt ratsionaalne, seda ikkagi õiguspäraseks.

690 Seega ei saa komisjonile põhjendatult ette heita, et ta ei võtnud arvesse MDM8200 kiibistiku tegelikku kaubanduslikku reaalsust, st selle toote tehnilisi probleeme.

691 Seega tuleb neljanda väite üheksas osa tagasi lükata.

Kümnes osa, et „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ on ebaloogiline ja vastuolus elementaarsete majanduspõhimõtetega

692 Selleks et tõendada „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ ebaloogilisust ja vastuolu majanduspõhimõtetega, väidab hageja, et tema hinnad olid Icera hindadest kõrgemad ja et turuvallutuslike hindadega turustatavate kiibistike kogused olid asjaomasel ajavahemikul tähtsusetud võrreldes asjaomasel turul ja selle turu tippsegmendis turustatud kiibistike kogustega.

693 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

694 Nagu nähtub eelkõige eespool viienda kuni kaheksanda ja kümnenda väite analüüsist, tõendas komisjon nõuetekohaselt, et hageja kohaldas turuvallutuslikke hindu 3. juuli 1991. aasta kohtuotsuse AKZO *vs.* komisjon (C-62/86, EU:C:1991:286) tähenduses kavatsusega kõrvaldada oma konkurent Icera, millest piisab hageja toime pandud kuritarvituse tõendamiseks. Seega, nagu märgitud käesoleva väite neljanda osa analüüsimisel, ei saa komisjonile põhjendatult ette heita, et ta ei võtnud arvesse asjaolu, et hageja kohaldatud turuvallutuslikud hinnad olid Icera hindadest kõrgemad.

695 Lisaks, nagu nähtub üheksanda väite esimese osa analüüsist ja täpsemalt eespool punktidest 521–523, ei ole komisjon kohustatud turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldatud turuvallutuslike hindade võimaliku olemasolu uurimisel kontrollima, kas vaidlustatud tegevus on piisavalt ulatuslik, et sellel tegevusel oleks konkurentsivastane mõju.

696 Sellest tuleneb, et neljanda väite kümnes osa tuleb tagasi lükata.

Üheteistkümnes osa, et komisjon ei ole tõendanud asjaomasel ajavahemikul tekkinud kahju tagasiteenimist ega ole ära näidanud hetke, mil turuvallutuslik tegevus lõppes

697 Viidates kolmandale väitele, väidab hageja esiteks, et komisjon ei ole tõendanud, et ta sai tekkinud kahju tagasi rikkumisperioodile järgneval ajavahemikul, kuigi ta oli vastavalt prioriteetide teatisele kohustatud seda tõendama. Teiseks heidab ta komisjonile ette, et viimane ei ole vaidlustatud otsuses tõendanud kuupäeva, mil tema väidetav turuvallutuslik kavatsus lõppes.

698 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

699 Nagu nähtub kolmanda väite analüüsist ja täpsemalt eespool punktist 618, ei ole komisjon muu hulgas prioriteetide teatise alusel kohustatud tõendama, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja saab turuvallutusliku tegevuse ajavahemikul tekkinud kahju tagasi.

700 Veel tuleb märkida, et miski ei kohusta komisjoni tuvastama lõppetappi, mis tähistab turuvallutusliku tegevuse lõppu, ning et asjaolu, et vaidlustatud otsuses ei analüüsinud ta enam ühtegi ajavahemikku pärast 30. juunit 2011, tähendab lihtsalt seda, et alates sellest kuupäevast ei leidnud ta enam piisavaid tõendeid turuvallutusliku tegevuse kohta, mida hageja rakendas.

701 Neljanda väite üheteistkümnes osa tuleb seega tagasi lükata.

Kaheteistkümnes osa, mis tugineb „sama tõhusa“ konkurendi kriteeriumi kohaldamata jätmisele ja Icera headele tulemustele nimetatud ajavahemikul, mis lükkavad „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ ümber

702 Viidates üheksandale väitele, leiab hageja kõigepealt, et komisjon ei teinud „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi. Seejärel selgitab ta, et komisjon ei võtnud arvesse tõendeid, mis näitasid, et Icerat ei olnud asjaomasel ajavahemikul turult kõrvaldatud ja et ta saavutas isegi väga head tulemused, mis seab kahtluse alla „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“.

703 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

704 Kõigepealt tuleb meenutada, et üheksanda väite esimese osa analüüsist ja täpsemalt eespool punktidest 524–527 nähtub, et analüüs, milles komisjon võrdleb turgu valitsevas seisundis ettevõtja kohaldatavaid hindu tema teatud kuludega, et hinnata, kas viimane kohaldas turuvallutuslikke hindu, hõlmab „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi, ja et kuna komisjon on käesolevas asjas tõendanud, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja oli selliseid hindu kasutanud, ning seega kaudselt selle analüüsi läbi viinud, on see piisav, et lükata tagasi hageja etteheide, et vaidlustatud otsuses ei ole tehtud „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi.

705 Seejärel tuleb meenutada, et nagu nähtub eespool punktidest 520 ja 521, ei ole komisjon kohustatud tõendama, et turuvallutuslikul tegevusel oli tegelikult konkurentsivastane mõju, mis on piisav, et lükata tagasi argument, et Icerat ei tõrjutud asjaomasel ajavahemikul tegelikult turult välja.

706 Neljanda väite kaheteistkümnes osa tuleb seega tagasi lükata.

Kolmeteistkümnes osa, mis puudutab komisjoni viga, mis hukutab tegeliku konkurentsi

707 Hageja väidab, et ta üksnes tegeles tugeva, kuid tavalise „kaupade omadustel põhineva konkurentsiga“ ning et madalate hindade kohaldamine, mille eest käesolevas asjas karistus määrati, soodustab tegelikult konkurentsi. Tema sõnul on tegemist esimese juhtumiga, kus komisjon tuvastab turuvallutusliku tegevuse teadus- ja arendustegevuse kulude katmata jätmise tõttu.

708 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

709 Nagu nähtub kümnenda väite analüüsist, tõendas komisjon vaidlustatud otsuses nõuetekohaselt, et hageja kohaldas Huawei ja ZTE suhtes omahinnast madalamaid hindu MDM8200, MDM6200 ja MDM8200A kiibistike puhul kavatsusega Icera välja tõrjuda, tuginedes nii otsestele tõenditele, nimelt hageja sisedokumentidele, kui ka kaudsetele tõenditele, st konteksti puudutavatele tõenditele. Sellest tuleneb, et hageja ei saa põhjendatult väita, et sel viisil tegutses ta tegelikult konkurentsi soodustavalt.

710 Lisaks, mis puudutab hageja väidet, et komisjon tuvastab käesolevas asjas esimest korda turuvallutusliku tegevuse, kuna teadus- ja arendustegevuse kulud olid katmata, siis tuleb märkida, et seda argumenti analüüsiti ja see lükati tagasi seitsmenda väite analüüsi raames ning see tuleb tagasi lükata samadel põhjustel osas, milles see on esitatud käesoleva väiteosa põhjendamiseks.

711 Neljanda väite kolmeteistkümnes osa tuleb seega tagasi lükata. Järelikult, kuna selle väite ülejäänud 12 osa lükati samuti tagasi, tuleb see väide tervikuna tagasi lükata.

Kaheksas väide, et „tehtud hindade ja kulude analüüs on ilmselgelt väär“

712 Kaheksas väide koosneb kolmest osast. Esimene puudutab hindade ja kulude analüüsi algusaega. Teine puudutab hindade ja kulude analüüsis tehtud kõige põhilisemaid vigu. Kolmas puudutab nende vigade parandamata jätmist vaidlustatud otsuses.

713 Arvestades, et käesoleva väite teine ja kolmas osa puudutavad sisuliselt vigu, mille komisjon tegi hindade ja kulude analüüsis ning mida komisjon vaidlustatud otsuses ei parandanud, analüüsitakse neid koos.

Sissejuhatavad märkused

714 Vaidlustatud otsuse punktis 12.7.1 viis komisjon läbi kolme asjaomase kiibistiku hindade ja kulude kvartalianalüüsi seoses kahe asjaomase kliendiga, et kontrollida, kas hageja kohaldas keskmistest muutuvkuludest või pikaajalistest keskmistest täiendkuludest madalamaid hindu.

715 Vaidlustatud otsuse punktis 12.7.1.1 selgitas komisjon kõigepealt, et kiibistiku kaubandustsükli alguses oli selle keskmine muutuvkulu eriti kõrge ning et keskmine muutuvkulu stabiliseerus alles siis, kui see on saavutanud suuremahulise tootmise. Sel põhjusel täpsustas komisjon seejärel, et ta ei võtnud oma hindade ja kulude analüüsis arvesse kvartaleid, mis eelnesid suuremahulisele tootmisele, ning et selline lähenemine oli hageja kasuks, kuna see analüüs oleks viinud nende kvartalite puhul turuvallutuslike hindade tuvastamiseni, arvestades neid tootmiskulusid, mis olid tsükli alguses kunstlikult kõrged (vaidlustatud otsuse põhjendus 940). Lõpuks määras ta kindlaks kvartali, kus kõik kolm asjaomast kiibistikku olid tema sõnul saavutanud sellise suuremahulise tootmise ja mis moodustab tema analüüsi lähtepunkti, st MDM8200 kiibistiku puhul 2009. aasta kolmas kvartal ning MDM6200 ja MDM8200A kiibistike puhul 2010. aasta kolmas kvartal (vaidlustatud otsuse põhjendused 941–943).

716 Seejärel viis komisjon läbi oma hindade ja kulude analüüsi ning järeldas, et hageja kohaldas ajavahemikus 1. juulist 2009 kuni 30. juunini 2011 kolme asjaomase kiibistiku puhul kahe asjaomase kliendi suhtes turuvallutuslikke hindu, nagu nähtub eelkõige vaidlustatud otsuse tabelitest 55–57.

Esimene osa, mis puudutab hindade ja kulude analüüsi algusaega

717 Hageja väidab, et komisjon määras hindade ja kulude analüüsi algusaja kindlaks valesti ja piisavaid põhjendusi esitamata.

718 Täpsemalt heidab hageja komisjonile ette, et viimane leidis meelevaldselt ja ilma kohase põhjenduseta, et kiibistik saavutas suuremahulise tootmise ajal, mil selle tootmismaht oluliselt suurenes. Tema sõnul oleks komisjon pidanud pigem arvesse võtma ajahetke, mil täheldati selle kiibistiku keskmise muutuvkulu märkimisväärset ja püsivat vähenemist, sest alles siis, kui keskmine muutuvkulu on stabiliseerunud, saavutab kiibistik oma täieliku tootmisvõimsuse.

719 Kohaldades lähenemist, mis põhineb keskmiste muutuvkulude märkimisväärsel vähenemisel, väidab hageja, et MDM8200 kiibistik saavutas suuremahulise tootmise alles 2010. aasta teises kvartalis, samas kui MDM8200A ja MDM6200 kiibistikud saavutasid selle alles 2011. aasta esimeses kvartalis.

720 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

721 Kõigepealt tuleb märkida, et pooled ei vaidle vastu sellele, et kiibistiku keskmine muutuvkulu on oma kaubandustsükli alguses üldiselt väga kõrge, et see toomise suurenedes järk-järgult langeb seejärel märkimisväärselt ja stabiliseerub oma tsükli viimases osas. Poolte seisukoht on siiski erinev küsimuses, millisest kaubandustsükli hetkest alates võib komisjon põhjendatult oma hindade ja kulude analüüsi läbi viia, et kontrollida, kas kohaldati turuvallutuslikke hindu.

722 Sellega seoses tuleb tõdeda, et hageja piirdub teistsuguse lähenemise väljapakkumisega, kuid ei selgita, mille poolest on komisjoni kasutatud lähenemisviis vaidlustatud otsuses ekslik, ega ka seda, millistel põhjustel peaks hindade ja kulude analüüsi lähtepunkt vastama ajale, mil täheldatakse kiibistiku keskmise muutuvkulu märkimisväärset ja püsivat vähenemist. Ka ei too asjaolu, et komisjoni lähenemine ei ole hagejale soodsam kui see, mida ta pakub välja, või et need kaks lähenemisviisi ei ole sarnased, kaasa seda, et komisjoni järeldused on ekslikud (vt selle kohta 29. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Telefónica ja Telefónica de España *vs.* komisjon, T-336/07, EU:T:2012:172, punkt 225), ja sellest piisab esimese väiteosa tagasilükkamiseks.

723 Eeltoodust tuleneb, et esimene osa tuleb tagasi lükata.

Teised väiteosad, mis puudutavad kõige põhilisemaid hindade ja kulude analüüsis tehtud vigu, mida vaidlustatud otsuses ei ole parandatud

724 Teise osa põhjendamiseks väidab hageja, et kui teda mõjutavad kõige põhilisemad vead oleks parandatud, oleks hindade ja kulude analüüs viinud vaid järelduseni, et MDM8200 kiibistiku puhul oli hind pikaajalistest keskmistest täiendkuludest madalam Huawei puhul kolme kvartali jooksul ja ZTE puhul ainult ühes kvartalis. Viidates vastavalt neljandale, kuuendale ja seitsmendale väitele, selgitab ta, et need kõige põhilisemad vead puudutavad „turuvallutusliku hinnakujunduse teooriat“, hindade arvutamist ja kulude arvutamist.

725 Kolmanda väiteosa põhjendamiseks väidab hageja, et komisjon lükkas ekslikult ja ebapiisavalt põhjendatult tagasi parandused, mille ta hindade ja kulude analüüsi puudutavate kõige põhilisemate vigade osas välja pakkus. Täpsemalt, viidates ühelt poolt üheksandale väitele, heidab ta komisjonile ette, et viimane ei teinud „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi ning see moonutab tema hindade ja kulude analüüsi, ning viidates teiselt poolt kuuendale ja seitsmendale väitele, vaidleb ta vastu vaidlustatud otsuse põhjenduses 994 ja järgmistes põhjendustes esitatud kinnitustele.

726 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

727 Tuleb tõdeda, et hageja ei esita kaheksanda väite teise ja kolmanda osa põhjendamiseks ühtegi uut asjaolu ning piirdub sellega, et viitab – pealegi suhteliselt ebamääraselt – teatud muudele väidetele, eelkõige osas, mis puudutab vigade olemasolu, mis mõjutavad vaidlustatud otsuses välja töötatud „turuvallutusliku hinnakujunduse teooriat“, komisjoni tehtud hindade ja kulude arvutamist ning „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi puudumist. Need asjaolud lükati aga tagasi neljanda väite analüüsi raames seoses väidetavate vigadega, mis mõjutasid nimetatud otsuses

esitatud „turuvallutusliku hinnakujunduse teooriat“, kuuenda ja seitsmenda väite analüüsi raames seoses väidetavate vigadega, mis mõjutasid hindade ja kulude arvutamist komisjoni poolt, ning üheksanda väite esimese osa raames seoses „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi väidetava puudumisega, ning see on piisav kaheksanda väite teise ja kolmanda osa tagasilükkamiseks.

728 Järelikult tuleb kaheksanda väite teine ja kolmas osa tagasi lükata. Seega, kuna ka selle väite esimene osa lükati tagasi (vt eespool punkt 723), tuleb see väide tervikuna tagasi lükata.

Kaheteistkümnes väide, et vaidlustatud otsus on ebapiisavalt põhjendatud

729 Hageja väidab, et rikutud on harta artiklit 41 ja ELTL artiklit 296, kuna vaidlustatud otsus ei ole piisavalt põhjendatud.

730 Täpsemalt väidab hageja esimesena, et vaidlustatud otsus sisaldab vastuolusid, puudulikke hinnanguid ja ebamääraseid avaldusi, viidates sellega seoses hagiavalduse lisale A.12, milles ta esitas loetelu nendest ebakõladest.

731 Teisena väidab hageja, et komisjon tegi vaidlustatud otsuses põhjendamatuid avaldusi ja kordab kriitikata kaebuse esitaja väiteid.

732 Kolmandana viitab hageja juhtudele, kus komisjon ei ole käsitlenud, veelgi vähem tõsiselt kaalunud teatavaid haldusmenetluses esitatud argumente, st esiteks argumenti, mis puudutab teabenõuete raames esitatud küsimuste sobimatust asjaomase turu piiritlemiseks, teiseks argumenti, et Huawei ja ZTE jaoks on kõnealuste kiibistike arenduskulud marginaalsed, kolmandaks argumenti selle kohta, et ükski dokument, mida komisjon kasutas hageja väljatõrjumiskavatsuse tõendamiseks, ei sisalda viidet MDM8200 kiibistikule, neljandaks argumenti kaudse turuvallutusliku tegevuse kohta ja viiendaks argumenti, et ta vaid juhindus Icera hindadest.

733 Neljandana kinnitab hageja, et komisjon ei maininud võrdluskulu arvutamise meetodit, mille ta haldusmenetluses välja pakkus, ega võtnud seda vaidlustatud otsuses arvesse, andmata selgitusi.

734 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

735 Tuleb märkida, et harta artikli 41 lõike 1 punkt c paneb haldusasutusele kohustuse oma otsuseid põhjendada. Samuti on ELTL artiklis 296 sätestatud, et liidu õigusaktid peavad olema põhjendatud.

736 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab liidu institutsioonide aktide põhjendus, mida nõutakse ELTL artiklis 296, olema kohandatud asjasse puutuva õigusakti laadiga ning sellest peab selgelt ja üheselt mõistetavalt ilmnema õigusakti vastu võtnud institutsiooni arutluskäik selliselt, et huvitatud isikutel oleks võimalik mõista võetud meetme põhjendusi ja pädeval kohtul oleks võimalik teostada kontrolli. Põhjendamiskohustuse hindamisel tuleb arvesse võtta kõiki juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, toodud põhjenduste olemust ning huvi, mis võib akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab, olla selgituste saamiseks. Põhjendustes ei ole vaja näidata kõiki asjasse puutuvaid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna põhjenduste vastavust ELTL artikli 296 nõuetele tuleb hinnata mitte ainult nende sõnastuse, vaid ka konteksti ja kõikide kõnealust küsimust reguleerivate õigusnormide põhjal (vt 10. märtsi 2016. aasta kohtuotsus HeidelbergCement *vs.* komisjon, C-247/14 P, EU:C:2016:149, punkt 16 ja seal viidatud kohtupraktika).

737 Samuti on oluline meeles pidada, et põhjenduse olemasolu tuleb eristada küsimusest, kas see põhjendus on põhjendatud. Sellest tuleneb, et põhjenduste puudumisele või nende ebapiisavusele tugineva väite raames on vaidlustatud otsuse sisulist põhjendatust vaidlustavad etteheited ja argumendid tulemusetud (vt selle kohta 12. juuli 2018. aasta kohtuotsus Nexans France ja Nexans *vs.* komisjon, T-449/14, EU:T:2018:456, punkt 164).

738 Mis puudutab esimest etteheidet vastuolude, puudulike hinnangute ja ebamääraste avalduste kohta vaidlustatud otsuses, siis tuleb märkida, et vastupidi hageja väidetele ei sisalda vaidlustatud otsus ühtegi vastuolu, ebatäielikku hinnangut ega ebamääraseid avaldusi, mis on loetletud hagiavalduse lisas A.12, ja sellest piisab käesoleva etteheite tagasilükkamiseks.

739 Mis puudutab teist etteheidet, et vaidlustatud otsus sisaldab põhjendamatuid avaldusi ja kaebuse esitaja väidete kriitikata kordamisi, siis tuleb märkida, et selle etteheite eesmärk on vaidlustada vaidlustatud otsuse põhjendatus ning see on niisiis käesoleva väite raames tulemusetu.

740 Mis puudutab kolmandat etteheidet, et komisjon ei käsitlenud vaidlustatud otsuses teatavaid haldusmenetluses esitatud argumente, siis tuleb märkida, et hageja esitas teise väite raames (seoses asjaomase turu piiritlemiseks teabenõuete raames esitatud küsimustega), neljanda väite raames (seoses kaudse turuvallutusliku tegevusega), seitsmenda väite raames (mis puudutab arendustegevuse kulusid), kümnenda väite raames (mis puudutab väljatõrjumise kavatsust) ja üheteistkümnenda väite raames (mis puudutab Icera hindadest juhindumist) iga sellise argumendi, mida Üldkohus analüüsis konkreetselt nende väidete analüüsimisel, mille tulemusel need väited tagasi lükati, ja sellest piisab, et käesolev etteheide tagasi lükata.

741 Lisaks, osas, milles hageja heidab komisjonile ette, et viimane ei analüüsinud kõnealuseid argumente tõsiselt, on selle kriitika eesmärk vaidlustada vaidlustatud otsuse põhjendatus ja see on seega käesoleva väite raames tulemusetu.

742 Mis puudutab neljandat etteheidet, et vaidlustatud otsuses ei ole mainitud võrdluskulu arvutamise meetodit, mille komisjon haldusmenetluses välja pakkus, ja et seda meetodit ei ole arvesse võetud, siis tuleb märkida, et komisjon ei rikkunud põhjendamiskohustust seetõttu, et ta kohaldas käesolevas asjas oma võrdluskulu arvutamise meetodit, võtmata väidetavalt arvesse hageja pakutud meetodit. Veel tuleb tõdeda, et käesolevas asjas selgitas komisjon vaidlustatud otsuse punktis 12.6 üksikasjalikult ja ühemõtteliselt oma võrdluskulu arvutamise meetodit ning põhjuseid, miks see meetod tundus talle kõige sobivam. Seega tuleb käesolev etteheide tagasi lükata.

743 Järelikult tuleb kaheteistkümnes väide tagasi lükata.

Kolmeteistkümnes väide, mis käsitleb „ilmseid hindamisvigu“, vaidlustatud otsuse aluse puudumist ja põhjenduse puudumist rikkumise kestuse osas

744 Kolmeteistkümnendas väites kritiseerib hageja nii rikkumise alguskuupäeva kui ka rikkumise lõpukuupäeva, mille komisjon kindlaks määras.

745 Mis puudutab rikkumise alguskuupäeva, siis väidab hageja kaheksanda väite põhjendamiseks esitatud argumentidele viidates, et komisjon ei saanud selleks kuupäevaks määrata 1. juulit 2009, kuna MDM8200 kiibistikku toodeti suuremahuliselt alles 2010. aasta teises kvartalis ning MDM6200 ja MDM8200A kiibistikke toodeti suuremahuliselt alles 2011. aasta esimeses kvartalis.

746 Mis puudutab rikkumise lõpukuupäeva, siis väidab hageja neljanda ja kümnenda väite põhjendamiseks esitatud argumentidele viidates, et komisjon ei saanud selleks kuupäevaks määrata 30. juunit 2011.

747 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

748 Tuleb tõdeda, et käesoleva väite raames hageja üksnes viitab neljanda, kaheksanda ja kümnenda väite põhjendamiseks esitatud argumentidele. Kui hagejale kohtuistungil selle kohta küsimusi esitati, kinnitas ta sõnaselgelt, et käesolev väide ei põhine ühelgi konkreetsel argumendil, mida ei ole esitatud mõne teise väite toetuseks.

749 Kõik neljanda, kaheksanda ja kümnenda väite põhjendamiseks esitatud argumendid, millele hageja käesoleva väite raames viitab, lükati aga tagasi ning sellest piisab kolmeteistkümnenda väite tagasilükkamiseks.

Neljateistkümnes väide, et vaidlustatud otsus on trahvi määramise ja arvutamise osas „ilmselgelt ekslik“

750 Käesolev väide koosneb seitsmest osast. Esimese osa kohaselt ei olnud rikkumine toime pandud tahtlikult või hooletusest. Teise osa kohaselt on tehtud hindamisvigu, rikutud õigusnormi ja õiguskindluse põhimõtet ning jäetud esitamata põhjendused müügiväärtuse kindlaksmääramise kohta. Kolmas osa puudutab „ilmseid hindamisvigu“ ja õigusnormi rikkumist seoses rikkumise tagajärgede hindamata jätmisega. Neljanda osa kohaselt on seoses rikkumise raskusastmega tehtud hindamisvigu ja rikutud õigusnormi ning põhjendamiskohustust. Viienda osa kohaselt on rikkumise lisasumma osas tehtud „ilmseid hindamisvigu“ ja rikutud õigusnorme ning põhjendamiskohustust. Kuuenda osa kohaselt on tehtud hindamisvigu ja rikutud õigusnormi seoses kergendavate asjaolude puudumisega 2006. aasta suuniste alusel ning põhjendamiskohustuse rikkumisega seoses tahtluse või hooletusega. Seitsmenda osa kohaselt on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet.

Sissejuhatavad märkused

751 Vaidlustatud otsuses otsustas komisjon määrata hagejale trahvi, mis arvutati 2006. aasta suunistes ette nähtud põhimõtete alusel.

752 Kõigepealt määras komisjon hageja esitatud andmetele tuginedes kindlaks UMTSi kiibistike ehk rikkumisega seotud kaupade otsese ja kaudse müügi väärtuse EMPs. Ta tugines seejuures asjaomase mõjutatud müügi tegelikule väärtusele, liites kokku hageja UMTSi kiibistike müügiväärtuse asjaomasel ajavahemikul, st 2009. aasta teises kvartalis, 2010. aastal ja 2011. aasta esimeses kvartalis. Trahvi põhisumma arvutamiseks kohaldas ta raskustegurit [*konfidentsiaalne*], tuues vaidlustatud otsuses välja asjaolud, mida ta selle protsendini jõudmiseks arvesse võttis.

753 Seejärel lisas komisjon trahvi põhisummale hoiatava lisasumma, mille suuruseks määrati [*konfidentsiaalne*] hageja poolt asjaomasel ajavahemikul EMPs müüdud UMTSi kiibistike keskmisest väärtusest ehk [*konfidentsiaalne*] poolest tegelikust mõjutatud müügi väärtusest, nagu see on enne kindlaks määratud. Samuti selgitas ta vaidlustatud otsuse põhjendustes 1274–1278 tegureid, mida võeti selle protsendimäära kindlaksmääramiseks arvesse.

754 Lõpuks leidis komisjon, et kuna puuduvad raskendavad või kergendavad asjaolud, ei ole vaja trahvisummat kohandada.

755 Neid kaalutlusi arvestades määras komisjon hagejale määratava trahvi summaks 242 042 000 eurot, täpsustades, et arvestades hageja 19,105 miljardi euro suurust käivet vaidlustatud otsuse vastuvõtmisele eelnenud viimasel majandusaastal, jäi see summa allapoole määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud 10% ülempiiri.

756 Käesolevas asjas peab Üldkohus otstarbekaks analüüsida kõigepealt käesoleva väite teist osa.

Teine osa, et on tehtud hindamisvigu ja rikutud õigusnormi ning õiguskindluse põhimõtet ja jäetud esitamata põhjendused müügiväärtuse kindlaksmääramise kohta

757 Teise osa põhjendamiseks esitab hageja kolm argumenti. Esiteks väidab ta, et komisjon kaldus tema UMTSi kiibistike kaudse müügi väärtuse hindamisel EMPs kõrvale 2006. aasta suuniste punktist 15, kasutades pigem kalendriaastat puudutavaid andmeid kui viimase majandusaasta andmeid.

758 Teiseks väidab hageja, et komisjon kaldus kõrvale 2006. aasta suuniste punktidest 13 ja 24, kasutades ilma vähimagi selgituseta kogu asjaomasel ajavahemikul toimunud müüki, mitte viimasel tervel majandusaastal toimunud müüki.

759 Kolmandaks kurdab hageja, et tal ei olnud võimalik esitada komisjonile oma kommentaare müügiväärtuse hindamise meetodi kohta, mida komisjon kavatses kohaldada.

760 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu. Ta väidab esimesena vastu, et hageja müügiväärtuse kindlaksmääramiseks pidi ta kasutama kalendriaastat puudutavaid andmeid, mille hageja esitas 2015. aastal ehk *in tempore non suspecto*, mil trahvi arvutamisest ei olnud veel juttu, viimase majandusaasta andmete asemel, mille hageja esitas 2019. aastal ning mida seejärel mitme vea tõttu mitu korda parandati ja mida seetõttu peeti ebausaldusväärseks. Ta lisab, et ta ei saanud arvutada viimasel majandusaastal toimunud müüki kalendriaastate kohta esitatud andmete alusel, kuna hageja ei edastanud talle kunagi selle müügi jaotust kvartali kaupa, mis oleks tal võimaldanud seda teha.

761 Teisena, mis puudutab kogu asjaomase ajavahemiku müügiväärtuse kasutamist, siis selgitab komisjon vastureplиigi staadiumis, et ta ei saanud oma arvutustes tugineda rikkumise viimasele täisaastale, kuna hageja edastatud turu rekonstrueerimise andmed sisaldasid koondandmeid kalendriaasta kohta. Ta lisab sellega seoses, et alates esimesest 5. veebruari 2019. aasta teabenõudest palus ta hagejal edastada talle UMTSi kiibistike müügiväärtus iga terve majandusaasta kohta aastatel 2009–2011, st kogu selle ajavahemiku kohta, ning et järelikult oleks hageja pidanud mõistma, et komisjon kavatses kasutada kogu seda ajavahemikku, mitte ainult viimast majandusaastat.

762 Kolmandana väidab komisjon, et hagejal oli võimalus esitada oma seisukohad meetodi kohta, mida komisjon kavatses kohaldada, kuna ta teavitas teda sellest 13. juunil 2019, mistõttu oli tal võimalik esitada talle oma kommentaarid.

763 Mis puudutab hageja esimest argumenti, et komisjon kasutas viimase majandusaasta andmete asemel kalendriaastat puudutavaid andmeid, siis nähtub 2006. aasta suuniste punktist 13, et määratava trahvi põhisumma kindlaksmääramisel võtab komisjon aluseks ettevõtja nende

kaupade või teenuste müügiväärtuse, mis on rikkumisega otseselt või kaudselt seotud EMP asjaomasel geograafilisel territooriumil, ning et ta kasutab tavaliselt ettevõtja müüki viimasel rikkumises osalemise täisaastal.

764 2006. aasta suuniste punktis 15 on täpsustatud, et ettevõtja müügiväärtuse kindlaksmääramisel kasutab komisjon parimaid olemasolevaid andmeid selle ettevõtja kohta, ning suuniste punkt 16 näeb ette, et kui ettevõtja esitatud andmed on puudulikud või ebausaldusväärsed, võib komisjon selle ettevõtja müügiväärtuse kindlaks määrata osaliste andmete või mis tahes muu teabe põhjal, mida ta peab asjakohaseks või sobivaks.

765 Sellest tuleneb, et komisjon ei ole kohustatud kasutama viimasel majandusaastal toimunud müüki, kuna see on vaid tema võimalus, sest 2006. aasta suuniste punktis 13 kasutatud sõna „üldiselt“ kinnitab võimalust, mitte kohustust. Lisaks, kui tekib kahtlus ettevõtja esitatud andmete usaldusväärsuses, võimaldab suuniste punkt 16 komisjonil kasutada mis tahes muud teavet, mida ta peab asjaomase ettevõtja müügiväärtuse kindlaksmääramisel asjakohaseks või sobivaks.

766 Käesolevas asjas ei ole vaidlust selles, et komisjon kasutas trahvi põhisumma arvutamisel hageja müügiandmeid kalendriaasta kohta selle asemel, et kasutada andmeid majandusaasta müügi kohta, ning et ta selgitas vaidlustatud otsuse põhjendustes 1246–1266 üksikasjalikult põhjuseid, miks ta nii toimis, st eelkõige hageja esitatud majandusaasta müüki puudutavate andmete usaldusväärsuse küsimust.

767 Samuti tuleb märkida, et kui komisjon teavitas hagejat 13. juunil 2019 oma kavatsusest kasutada kalendriaasta müüki puudutavaid andmeid, oleks hageja võinud talle väga hästi esitada andmed kvartaliteks jaotatud kalendriaasta müügi kohta, mis oleks võimaldanud komisjonil selle teabe alusel arvutada hageja 2010. majandusaasta müügiväärtuse. Hageja jättis selle tegemata ja ta ei saa seega põhjendatult komisjonile ette heita, et viimane ei kasutanud andmeid, mida tal ei olnud.

768 Järelikult ei rikkunud komisjon põhjendamiskohustust ega teinud viga, kui ta otsustas kasutada hageja esitatud müügiväärtuse andmeid kalendriaastate kohta, mitte aga majandusaastate kohta.

769 Mis puudutab hageja teist argumenti, et komisjon kasutas viimase majandusaasta müügi asemel kogu rikkumise vältel toimunud müüki, siis nähtub 2006. aasta suuniste punktist 24, et selleks, et võtta täielikult arvesse iga ettevõtja rikkumises osalemise kestust, korrutatakse müügiväärtuse põhjal määratud summa aastate arvuga, mil rikkumises osaleti.

770 Käesolevas asjas ei ole vastu vaieldud sellele, et komisjon arvutas trahvi põhisumma, liites hageja müügiväärtuse asjaomasel ajavahemikul, st 2009. aasta teisel poolaastal, 2010. aastal ja 2011. aasta esimesel poolaastal, selle asemel et korrutada viimasel kalendriaastal saadud müügiväärtust rikkumises osalemise aastate arvuga, st kahe aastaga.

771 Erinevalt suuniste punktist 13, mis jätab komisjonile võimaluse kasutada muud müügiväärtust kui viimase majandusaasta müügiväärtus, ei näe suuniste punkt 24 ette võimalikku erandit.

772 Kuigi on tõsi, et 2006. aasta suuniste punkt 37 võimaldab komisjonil üldiselt suunistes ette nähtud meetodist kõrvale kalduda, peab komisjon sellisel juhul siiski konkreetselt põhjendama, miks ta sellest meetodist kõrvale kaldus.

773 Nimelt tuleneb kohtupraktikast ühelt poolt, et kui komisjon otsustab suuniste punktile 37 tuginedes kõrvale kalduda 2006. aasta suunistes – millega ta on piiranud oma kaalutlusõigust trahvisummade kindlaksmääramisel – sätestatud üldmeetodist, on põhjendamiskohustus veelgi tugevam, ja teiselt poolt, et suunised sätestavad praktikat väljendava käitumisnormi, millest komisjon ei või konkreetsel juhul kõrvale kalduda, esitamata muu hulgas võrdse kohtlemise põhimõttega kooskõlas olevaid põhjendusi. Põhjendus peab olema täpne seda enam, et selles punktis on tehtud vaid üldsõnaline viide „konkreetse juhtumi eripäradele“, jättes seega komisjonile suure kaalutlusruumi asjasse puutuvate ettevõtjate põhisummade erakorraliseks kohandamiseks. Nimelt on sellisel juhul veelgi tähtsam, et komisjon järgiks liidu õiguskorraga haldusmenetlustes antud tagatisi, mille hulka kuulub põhjendamiskohustus (vt 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Printeos jt *vs.* komisjon, T-95/15, EU:T:2016:722, punkt 48 ning seal viidatud kohtupraktika).

774 Kuigi komisjon selgitab tõepoolest, miks ta kasutas 2010. kalendriaasta, mitte viimase majandusaasta müügiväärtust, ei põhjenda ta siiski, miks ta kasutas kogu rikkumise kestusega seotud müügiväärtust (ja mitte rikkumise viimase aasta müügi väärtust, mida seejärel tuleb korrutada kahega, kuna rikkumine kestis kaks aastat), sest ta piirdub väitega, et ta ei saanud oma arvutustes tugineda rikkumise viimasele täisaastale, kuna tal olid vaid koondandmed kalendriaasta kohta. Nimelt oleks komisjon siis väga hästi võinud kasutada rikkumise viimasel kalendriaastal saadud müügiväärtust, mis oli tema käsutuses ja mida ta pidas usaldusväärseks, ning korrutada selle väärtuse rikkumise kestusega aastates, st kahega.

775 Kohtupraktikast selgub veel, et põhjendus tuleb üldjuhul edastada huvitatud isikule tema õigusi kahjustava otsusega samal ajal. Põhjenduse puudumist ei saa heastada sellega, et huvitatud isik saab otsuse põhjendustest teada liidu kohtu menetluse käigus (29. septembri 2011. aasta kohtuotsus Elf Aquitaine *vs.* komisjon, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkt 149; 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco *vs.* komisjon ja komisjon *vs.* Alliance One International jt, C-628/10 P ja C-14/11 P, EU:C:2012:479, punkt 74, ning 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Printeos jt *vs.* komisjon, T-95/15, EU:T:2016:722, punkt 46). Sellest tuleneb, et selgitus, mille komisjon esitas käesolevas menetluses ja täpsemalt vasturepliigi staadiumis põhjuste kohta, miks ta kaldus 2006. aasta suuniste punktist 24 kõrvale, ei saa mingil juhul – isegi kui see oleks veenev – korvata vaidlustatud otsuse põhjenduse puudumist selles küsimuses.

776 Sellest tuleneb, et vaidlustatud otsuses kaldus komisjon selgitusi andmata kõrvale 2006. aasta suunistes ette nähtud meetodist, tuginedes käesolevas menetluses ja vasturepliigi staadiumis ebapiisavale põhjendusele.

777 Mis puudutab hageja kolmandat argumenti, et tal puudus võimalus esitada oma seisukoht meetodi kohta, mida komisjon kavatses trahvi põhisumma kindlaksmääramisel kasutada, siis on selge, et hagejat teavitati 13. juunil 2019 sellest meetodist ja täpsemalt asjaolust, et komisjon kavatses kasutada andmeid kalendriaasta müügi kohta. Hagejal oli seega võimalus esitada selle kohta oma võimalikud kommentaarid.

778 Kuid vastupidi sellele, mida väidab komisjon, ei saanud hageja õiguspäraselt oodata, et ta arvutab trahvi põhisumma müügiväärtuse alusel, mis saadi kogu asjaomase ajavahemiku jooksul, pelgalt seetõttu, et komisjon palus tal esitada UMTSi kiibistike müügiväärtuse iga terve majandusaasta kohta aastatel 2009–2011, st kogu selle ajavahemiku kohta.

779 Eeltoodust tuleneb, et käesoleva osa ja seega ka neljateistkümnenda väitega tuleb osaliselt nõustuda. Järelikult tuleb vaidlustatud otsuse artikkel 2 tühistada, ilma et oleks vaja analüüsida käesoleva väite teisi osi, mis kõik puudutavad nimetatud sätte tühistamist.

Viieteistkümnes väide, et on tehtud faktilisi ja õiguslikke „ilmseid hindamisvigu“ ning vaidlustatud otsust on puudulikult põhjendatud osas, milles see tunnustab komisjoni pädevust ja kaubanduse mõjutamist

780 Käesolev väide koosneb kahest osast. Esimese kohaselt puudub komisjonil pädevus kohaldada ELTL artiklit 102. Teine osa puudutab etteheidetava tegevuse mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele.

Esimene osa, mille kohaselt puudub komisjonil pädevus kohaldada ELTL artiklit 102

781 Hageja väidab, et komisjon tunnistas vaidlustatud otsuses ekslikult ennast pädevaks kohaldama ELTL artiklit 102 ja seda järgmistel põhjustel.

782 Esimesena ei pandud etteheidetavat tegevust toime EMPs, kuna asjaomaseid kiibistikke EMPs või EMPsse otse ei müüdud.

783 Teisena, üheksanda väite põhjendamiseks esitatud põhjustel ei saanud etteheidetav tegevus avaldada EMPs konkurentsivastast väljatõrjuvat mõju. Isegi kui see oleks nii olnud, ei oleks see mõju igal juhul olnud märkimisväärne, vahetu ja ettenähtav.

784 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

785 Tuleb meenutada, et väljaspool EMP territooriumi toime pandud tegevuse puhul võib komisjonil rahvusvahelise avaliku õiguse seisukohast olla pädevus tuvastada ELTL artikli 102 rikkumist ja selle eest karistada kas rakendamise kriteeriumist või kindla mõju kriteeriumist lähtudes (vt selle kohta 6. septembri 2017. aasta kohtuotsus Intel *vs.* komisjon, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punktid 40–47; vt selle kohta ja analoogia alusel ka 12. juuli 2018. aasta kohtuotsus Brugg Kabel ja Kabelwerke Brugg *vs.* komisjon, T-441/14, EU:T:2018:453, punktid 95–97).

786 Sellega seoses tuleb samuti rõhutada, et rakendamise ja kindla mõju kriteeriumid on alternatiivsed, mitte kumulatiivsed (vt selle kohta 6. septembri 2017. aasta kohtuotsus Intel *vs.* komisjon, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punktid 62–64, ning 12. juuli 2018. aasta kohtuotsus Brugg Kabel ja Kabelwerke Brugg *vs.* komisjon, T-441/14, EU:T:2018:453, punkt 98).

787 Käesolevas asjas tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse punktis 13 tugines komisjon selleks, et määrata kindlaks oma pädevus rahvusvahelise avaliku õiguse alusel ELTL artikli 102 rikkumise tuvastamiseks ja selle eest karistamiseks, nii rakendamise kriteeriumile (vaidlustatud otsuse põhjendus 1203) kui ka kindla mõju kriteeriumile (vaidlustatud otsuse põhjendused 1204–1210).

788 Mis puudutab rakendamise kriteeriumi, siis selgitas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 1203, et see on täidetud, kuna hageja teadis või pidi teadma, et Huawei ja ZTE kokkupandud seadmeid, mis sisaldavad ühte tema põhiriba kiibistikest, turustatakse ka EMPs, mida kinnitavad mitu etteheidetavate asjaolude asetleidmise ajast pärit tõendit, täpsemalt hageja poolt haldusmenetluses esitatud vastus ning mitu hageja sisedokumenti.

789 Hageja ei vaidle aga kuidagi vastu asjaolule, et Huawei ja ZTE, kellele ta müüs kiibistikke turuvallutusliku hinnaga, varustasid nende kiibistikega EMPs turustatavad seadmed, ega seda, et ta teadis või pidi seda teadma, mis on põhjus, miks komisjon leidis vaidlustatud otsuses, et rakendamise kriteerium on täidetud.

790 Samuti ei saa hageja tulemuslikult tugineda otsemüügi puudumisele EMPs, kuna komisjon ei ole sellele asjaolule vaidlustatud otsuses viidanud tõendamaks, et rakendamise kriteerium on täidetud.

791 Järelikult ei teinud komisjon viga, kui ta järeldas, et rakendamise kriteerium oli käesolevas asjas täidetud.

792 Lisaks, arvestades rakendamise kriteeriumi ja kindla mõju kriteeriumi alternatiivset laadi, nagu nähtub eespool punktis 786 viidatud kohtupraktikast, siis kuna hagejal ei õnnestunud ümber lükata komisjoni järeldust, mille kohaselt rakendamise kriteerium oli täidetud, ei ole vaja analüüsida, kas komisjon leidis õigesti, et täidetud oli ka teine kriteerium, nimelt kindla mõju kriteerium, sest ainuüksi rakendamise kriteerium võimaldab põhjendada komisjoni pädevust kohaldada ELTL artiklit 102.

793 Eeltoodust tuleneb, et viieteistkümnenda väite esimene osa tuleb tagasi lükata.

Teine osa, mis puudutab etteheidetava tegevuse mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele

794 Hageja väidab üheksanda väite põhjendamiseks esitatud argumentidele viidates, et komisjon järeldas vaidlustatud otsuse põhjenduses 1216 vääralt, et etteheidetaval tegevusel oli märkimisväärne mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele.

795 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

796 Tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb selleks, et hinnata, kas turgu valitseva seisundi kuritarvitamine võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust, võtta arvesse tagajärgi, mis sellel on siseturu tõhusale konkurentsistruktuurile (vt 4. mai 1988. aasta kohtuotsus Bodson, 30/87, EU:C:1988:225, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).

797 Neil asjaoludel võib tegevus, mille eesmärk on kõrvaldada siseturul asuv peamine konkurent turult, oma laadilt mõjutada konkurentsistruktuuri siseturul ja seega mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ELTL artikli 102 tähenduses (8. oktoobri 1996. aasta kohtuotsus Compagnie maritime belge transports jt *vs.* komisjon, T-24/93–T-26/93 ja T-28/93, EU:T:1996:139, punkt 203).

798 Peale selle tuleneb kohtupraktikast, et vahetoodet puudutav konkurentsivastane tegevus võib mõjutada kaubandust siseturul, isegi kui see vahetoode ise ei ole liikmesriikidevahelise kaubanduse ese, kui see toode on sellise teise toote tooraine, mida mujal liidus turustatakse (vt selle kohta 30. jaanuari 1985. aasta kohtuotsus Clair, 123/83, EU:C:1985:33, punkt 29).

799 Käesolevas asjas nähtub kümnenda väite analüüsist, et komisjon on õiguslikult piisavalt tõendanud, et etteheidetava tegevuse eesmärk oli kõrvaldada Icera ehk hageja peamine konkurent, kes asus faktiliste asjaolude asetleidmise ajal liidus, ning menetlusse astuja kinnitas

seda kohtuistungil sõnaselgelt. Ka puudutas see tegevus UMTSi kiibistikke ehk vahetooteid, mis on mõeldud muu hulgas liidus turustatavatele MBB seadmetele, millele hageja ei ole tulemuslikult vastu vaielnud.

800 Seega ei rikkunud komisjon põhjendamiskohustust ega teinud vigu, kui ta leidis vaidlustatud otsuses, et etteheidetav tegevus võis mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust. Viieteistkümnenda väite teine osa tuleb seega tagasi lükata.

801 Kõigi eeltoodud kaalutluste põhjal tuleb viieteistkümnes väide tagasi lükata.

Trahvi tühistamise või vähendamise nõue

802 Täielik pädevus annab Üldkohtule lisaks pelgale karistuse seaduslikkuse kontrollile, mis võimaldab üksnes jätta tühistamishagi rahuldamata või tühistada vaidlustatud akti, õiguse asendada komisjoni hinnang enda omaga ja sellest tulenevalt muuta vaidlustatud akti, isegi kui seda ei tühistata, võttes arvesse kõiki faktilisi asjaolusid, et muu hulgas trahvisummat muuta: seda vähendada või suurendada (vt selle kohta 8. veebruari 2007. aasta kohtuotsus Groupe Danone *vs.* komisjon, C-3/06 P, EU:C:2007:88, punktid 61 ja 62, ning 3. septembri 2009. aasta kohtuotsus Prym ja Prym Consumer *vs.* komisjon, C-534/07 P, EU:C:2009:505, punkt 86).

803 Üldkohus peab oma täieliku pädevuse kasutamisel kindlaks tegema trahvisumma, võttes arvesse kõiki konkreetse juhtumi asjaolusid. See eeldab määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 3 kohaselt, et arvesse tuleb võtta toimepandud rikkumise raskust ja kestust, järgides muu hulgas proportsionaalsuse ja karistuste individuaalsuse põhimõtteid (vt 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Galp Energía España jt *vs.* komisjon, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punkt 90 ning seal viidatud kohtupraktika).

804 Põhjendamiskohustuse raames peab Üldkohus samuti üksikasjalikult kirjeldama tegureid, mida ta trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võtab (vt selle kohta 14. septembri 2016. aasta kohtuotsus Trafilerie Meridionali *vs.* komisjon, C-519/15 P, EU:C:2016:682, punkt 52).

805 Selleks, et määrata kindlaks trahvisumma, mille eesmärk on karistada hagejat selle eest, et ta rakendas oma peamise konkurendi kõrvaldamise eesmärgil kahe aasta jooksul valikulisi turuvallutuslikke hindu, leiab Üldkohus, et selleks, et võtta arvesse neljateistkümnenda väite teise osa analüüsi, tuleb käesolevas asjas toimida järgmiselt.

Sissejuhatav märkus

806 Kuigi komisjoni suunised trahvide arvutamise meetodi kohta ei ole talle siduvad (vt selle kohta 14. septembri 2016. aasta kohtuotsus Trafilerie Meridionali *vs.* komisjon, C-519/15 P, EU:C:2016:682, punktid 52–55), leiab Üldkohus, et käesolevas asjas tuleb kohaldada 2006. aasta suunistes ette nähtud meetodit, mida hageja ei ole vaidlustanud.

Trahvi põhisumma kindlaksmääramine

807 Arvestades, et 2006. aasta suuniste punktis 13 ei ole ette nähtud kohustust kasutada viimasel majandusaastal saadud müügiväärtust, nagu nähtub eespool punktidest 763–765, tuleb käesolevas asjas arvesse võtta hageja müügiväärtust UMTSi kiibistike turul rikkumise viimasel

kalendriaastal, st 2010. kalendriaastal. Nimelt on see valik põhjendatud asjaoluga, et käesolevas asjas ei ole vaidlustatud otsuse põhjendustes 1246–1266 esitatud põhjustel hageja poolt majandusaastate kohta esitatud andmed usaldusväärsed.

808 Sellega seoses nähtub vaidlustatud otsuse tabelist 75, mida pooled ei ole vaidlustanud, et 2010. kalendriaastal oli hageja poolt EMPs müüdud UMTSi kiibistike müügiväärtus [*konfidentsiaalne*].

Rikkumise raskus

809 Mis puudutab arvessevõetavat osakaalu müügiväärtusest, siis tuleb arvesse võtta kõiki käesolevas asjas tähtsust omavaid asjaolusid, eelkõige UMTSi kiibistike turu majanduslikku tähtsust ülemaailmsel tasandil, hageja toime pandud rikkumise laadi, asjaolu, et etteheidetav tegevus puudutas ainsat konkurenti, kes suutis hagejale selle turu tippsegmendis vastu panna, asjaolu, et see tegevus võis heidutada teisi potentsiaalseid turuletulijaid, ning rikkumise geograafilist ulatust, mis oli ülemaailmse ulatusega ja hõlmas kogu EMPd.

810 Seega tuleb kohaldada 11% raskustegurit, mis annab tulemuseks summa [*konfidentsiaalne*].

Rikkumiste aastate arv

811 2006. aasta suuniste punktist 24 nähtub, et selleks, et võtta täielikult arvesse iga ettevõtja osalemise kestust rikkumises, korrutatakse müügiväärtuse põhjal määratud summa aastate arvuga, mil rikkumises osaleti.

812 Kuna käesolevas asjas kestis rikkumine kaks aastat (vaidlustatud otsuse põhjendus 1295), siis tuleb müügiväärtuse põhjal määratud summa korrutada kahega, mis annab tulemuseks summa [*konfidentsiaalne*].

Lisasumma

813 2006. aasta suuniste punktist 25 nähtub, et trahvi põhisummale võib lisada summa, mis moodustab 15–25% müügiväärtusest, selleks et hoida ära sama suurusega ja samu vahendeid omavate ettevõtjate soov osaleda sarnastes konkurentsivastastes tegevustes nagu käesolevas asjas.

814 Käesolevas asjas leiab Üldkohus, et hoiatuseesmärki saab tagada nii, et kohaldatakse madalamat määra kui see, mis on puhtsoovituslikult ette nähtud 2006. aasta suuniste punktis 25.

815 Neil põhjustel tuleb trahvi põhisummale lisada summa, mis vastab 11%-le hageja 2010. kalendriaasta UMTSi kiibistike müügiväärtusest EMPs, nagu see nähtub vaidlustatud otsuse tabelist 75, mida pooled ei ole vaidlustanud, mis annab tulemuseks summa [*konfidentsiaalne*].

Kergendavad ja raskendavad asjaolud

816 Käesolevas asjas ei saa ükski asjaolu, millele hageja üldiselt viitab, viia trahvisumma vähendamiseni suuniste punkti 29 alusel ja kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid arvestades ei ole trahvi põhisumma kohandamine asjakohane.

817 Üldkohus leiab lisaks, nagu ka komisjon vaidlustatud otsuses, et käesolevas asjas ei ole asjakohane trahvisummat raskendavate asjaolude tõttu suurendada.

818 Sellest tuleneb, et trahvisummat ei tule kergendavate või raskendavate asjaolude tõttu kohandada.

Järeldus trahvisumma kohta

819 Eeltoodust tuleneb, et hagejale määratud trahvi summaks on 238 732 659,33 eurot.

Kohtukulud

820 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kodukorra artikli 134 lõikes 3 on ette nähtud, et kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks, jäävad kummagi poole kohtukulud tema enda kanda. Kui kohtuasja asjaolud seda õigustavad, võib Üldkohus siiski otsustada, et lisaks enda kohtukulude kandmisele mõistetakse poolelt välja ka osa teise poole kohtukuludest.

821 Käesolevas asjas on nii hageja kui ka komisjon kohtuvaidluse osaliselt kaotanud.

822 Neil asjaoludel tuleb jätta üheksa kümnendikku hageja kohtukuludest tema enda kanda ja mõista temalt välja üheksa kümnendikku komisjoni kohtukuludest ning kõik menetlusse astuja kohtukulud. Komisjon kannab ühe kümnendiku oma kohtukuludest ja ühe kümnendiku hageja kohtukuludest.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **Tühistada komisjoni 18. juuli 2019. aasta otsuse C(2019) 5361 (final) ELTL artiklis 102 ja EMP lepingu artiklis 54 sätestatud menetluse kohta (juhtum AT.39711 – Qualcomm (turuvallutuslik hinnakujundus)) artikkel 2.**

2. **Qualcomm Inc-le selle otsuse artiklis 2 määratud trahvisummaks tema toimepandud rikkumise eest, nagu see nähtub selle otsuse artiklist 1, on 238 732 659,33 eurot.**

3. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

4. **Jätta üheksa kümnendikku Qualcommi kohtukuludest tema enda kanda ning mõista temalt välja üheksa kümnendikku Euroopa Komisjoni kohtukuludest ja kõik Nvidia Corp-i kohtukulud.**

5. **Jätta üks kümnendik komisjoni kohtukuludest tema enda kanda ja mõista temalt välja üks kümnendik Qualcommi kohtukuludest.**

Spielmann Mastroianni Gâlea

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 18. septembril 2024 Luxembourgis.

Kohtusekretär
V. Di Bucci

President
D. Spielmann

Sisukord

Vaidluse taust . . . 2

Kohtuasja kontekst . . . 2

Haldusmenetlus . . . 4

Vaidlustatud otsuse sisu . . . 6

Asjasse puutuvad tooted . . . 6

Asjaomane turg . . . 7

Turgu valitsev seisund . . . 7

Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine . . . 7

– Põhjenduse puudumine . . . 8

– Üks ja vältav rikkumine . . . 8

– Komisjoni pädevus . . . 8

– Sanktsioon . . . 8

Menetlus ja poolte nõuded . . . 9

Menetlus . . . 9

Poolte nõuded . . . 11

Õiguslik käsitlus . . . 12

Esimene väide, et rikutud on menetlusnorme . . . 14

Esimene väiteosa, et rikutud on hea halduse põhimõtet . . . 14

– Sissejuhatavad märkused . . . 14

– Esimene etteheide, et uurimine kestis liiga kaua . . . 14

– Teine etteheide, et toimik ei ole piisavalt täielik ja täpne . . . 17

– Kolmas etteheide, et uurimine oli erapoolik . . . 19

Teine osa, et rikutud on kaitseõigusi ja poolte võrdsuse põhimõtet . . . 22

– Sissejuhatavad märkused . . . 22

– Esimene etteheide toimikuga ebapiisava tutvumise võimaldamise kohta . . . 22

– Teine etteheide, et edastatud toimiku sisu ei olnud piisav 23

Teine väide, et nii faktiliste kui ka õiguslike asjaolude osas on tehtud „ilmseid hindamisvigu“ ja rikutud põhjendamiskohustust seoses asjaomase turu määratlemisega ning hageja turgu valitseva seisundiga asjaomasel ajavahemikul 27

Esimene osa, et vaidlustatud otsuses esinevad lüngad seoses asjaomase turu määratlusega . . 27

– Sissejuhatavad märkused 27

– Esimene etteheide, et tehtud on ilmseid hindamisvigu ja rikutud õigusnormi, kuna komisjon tugines ebaselgetele küsimustele antud ebamääraste vastuste valikule 28

– Teine etteheide, et tehtud on ilmseid hindamisvigu ja rikutud õigusnorme, kuna komisjon ei uurinud asendusahela olemasolu 30

– Kolmas etteheide, et tehtud on ilmseid hindamisvigu ja rikutud õigusnormi, kuna komisjon järeldas, et ta ei pidanud SSNIP-testi kohaldama 31

Teine osa, mis puudutab konkurentsisurvet, mida avaldas kontsernisisene pakkumine vabaturul otseselt 32

Kolmas osa, mis puudutab konkurentsisurvet, mida kontsernisisene pakkumine vabaturul kaudselt avaldab 35

Neljas osa, mis puudutab hageja turgu valitsevat seisundit asjaomasel ajavahemikul 39

Viies osa, mis puudutab UMTSi kiibistike turu selle tippsegmendi määratlemist, millele komisjon oma analüüsis tugines 41

Viies väide, mis puudutab „ilmseid hindamisvigu“ ja põhjendamiskohustuse rikkumist seoses „tegelikult makstud“ hindade rekonstrueerimisega 42

Esimene osa, mille kohaselt on vaidlustatud otsuses toimunud „hindade korrigeerimine“ kasutu 42

Teine osa, mis puudutab vaidlustatud otsuses tehtud vigu seoses „töötlemisega“ 45

Kuues väide, et „ühekordsed insenerikulud on ebaõigesti jaotatud“ 48

Esimene osa, mis puudutab NRE makset ZTE-le 48

Teine osa, mis puudutab NRE makset Huaweile 53

Seitsmes väide, mille kohaselt puudub „sobiv kulude võrdlusalus“ 54

Sissejuhatavad märkused 55

Esimene osa, et rikutud on õiguskindluse põhimõtet ja *in dubio pro reo* põhimõtet 56

Teine osa, mille kohaselt pikaajaliste keskmiste täiendkulude kriteerium ei ole sobiv võrdluskulu 58

Kolmas osa, et komisjoni arvutatud pikaajalised keskmised täiendkulud ei vasta „tegelikele“ pikaajalistele keskmistele täiendkuludele 61

Üheksas väide, et on tehtud „ilmseid hindamisvigu“ ja rikutud õigusnormi seoses järeldusega, et hageja kohaldatud hinnad tõrjusid Icera välja ja põhjustasid tarbijatele kahju 70

Esimene osa, mis puudutab seda, et komisjon ei teinud „sama tõhusa“ konkurendi analüüsi . 71

Teised osad, mis sisuliselt puudutavad etteheidetava tegevuse mõju puudumist 72

Kümnes väide, mis puudutab faktiliste ja õiguslike asjaolude osas „ilmseid hindamisvigu“, põhjenduse puudumist ning õiguse olla ära kuulatud ja hea halduse põhimõtte rikkumist, kuna komisjon järeldas, et hageja hinnakujundus tagas Icera väljatõrjumise kava rakendamise 73

Üheteistkümnes väide, et faktiliste ja õiguslike asjaolude osas on tehtud „ilmseid hindamisvigu“ ning puuduvad põhjendused seoses sellega, et komisjon lükkas tagasi hageja esitatud objektiivse põhjenduse 80

Kolmas väide, et „õige õigusnormi kohaldamata jätmise tõttu on rikutud õigusnormi“ 83

Esimene osa, mis puudutab prioriteetide teatises määratletud „õige õigusnormi“ kohaldamata jätmist 83

Teine osa, mille kohaselt on valesti kohaldatud väljatõrjuvaid hindasid ja üldisemalt hinnakujundust käsitlevat kohtupraktikat 86

Kolmas osa, et rikutud on õiguskindluse ja ettenähtavuse põhimõtteid 86

Neljas väide, et „„turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ on ebaloogiline ja seda ei toeta tõendid“ 87

Sissejuhatavad märkused 87

Esimene osa, et komisjoni selline „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“, mis on „sihipärane ja valikuline“, ei ole seotud turu määratlusega ning seda on kohandatud enne kindlaks määratud järeldusele 88

Teine osa, mille kohaselt on komisjoni „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ olemuslikult ebajärjekindel ja ebapiisavalt põhjendatud 89

Kolmas osa, et komisjon ei ole tõendanud hageja tegevuse irratsionaalsust ja tema turuvallutuslikku strateegiat 90

Neljas osa, et hageja hinnad olid Icera hindadest kõrgemad 90

Viies osa, et komisjon ei võtnud arvesse olulisi õigustavaid tõendeid 91

Kuues osa, mille kohaselt puuduvad tõendid finantsalase turuvallutusliku tegevuse kohta . . . 92

Seitsmes osa, mille kohaselt on „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ uus, ekslik ja põhjendamatu 92

Kaheksas osa, et on tehtud „ilmseid hindamisvigu“ seoses otsese turuvallutusliku tegevusega 2010. aasta kolmandast kvartalist kuni 2011. aasta teise kvartalini 93

Üheksas osa, et komisjon eiras MDM8200 kiibistiku tegelikku kaubanduslikku reaalsust . . . 93

Kümnes osa, et „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ on ebaloogiline ja vastuolus elementaarsete majanduspõhimõtetega . . . 94

Üheteistkümnes osa, et komisjon ei ole tõendanud asjaomasel ajavahemikul tekkinud kahju tagasiteenimist ega ole ära näidanud hetke, mil turuvallutuslik tegevus lõppes . . . 94

Kaheteistkümnes osa, mis tugineb „sama tõhusa“ konkurendi kriteeriumi kohaldamata jätmisele ja Icera headele tulemustele nimetatud ajavahemikul, mis lükkavad „turuvallutusliku hinnakujunduse teooria“ ümber . . . 95

Kolmeteistkümnes osa, mis puudutab komisjoni viga, mis hukutab tegeliku konkurentsi . . . 95

Kaheksas väide, et „tehtud hindade ja kulude analüüs on ilmselgelt väär“ . . . 96

Sissejuhatavad märkused . . . 96

Esimene osa, mis puudutab hindade ja kulude analüüsi algusaega . . . 96

Teised väiteosad, mis puudutavad kõige põhilisemaid hindade ja kulude analüüsis tehtud vigu, mida vaidlustatud otsuses ei ole parandatud . . . 97

Kaheteistkümnes väide, et vaidlustatud otsus on ebapiisavalt põhjendatud . . . 98

Kolmeteistkümnes väide, mis käsitleb „ilmseid hindamisvigu“, vaidlustatud otsuse aluse puudumist ja põhjenduse puudumist rikkumise kestuse osas . . . 99

Neljateistkümnes väide, et vaidlustatud otsus on trahvi määramise ja arvutamise osas „ilmselgelt ekslik“ . . . 100

Sissejuhatavad märkused . . . 100

Teine osa, et on tehtud hindamisvigu ja rikutud õigusnormi ning õiguskindluse põhimõtet ja jäetud esitamata põhjendused müügiväärtuse kindlaksmääramise kohta . . . 101

Viieteistkümnes väide, et on tehtud faktilisi ja õiguslikke „ilmseid hindamisvigu“ ning vaidlustatud otsust on puudulikult põhjendatud osas, milles see tunnustab komisjoni pädevust ja kaubanduse mõjutamist . . . 104

Esimene osa, mille kohaselt puudub komisjonil pädevus kohaldada ELTL artiklit 102 . . . 104

Teine osa, mis puudutab etteheidetava tegevuse mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele 105

Trahvi tühistamise või vähendamise nõue . . . 106

Sissejuhatav märkus . . . 106

Trahvi põhisumma kindlaksmääramine . . . 106

Rikkumise raskus . . . 107

Rikkumiste aastate arv . . . 107

Lisasumma 107

Kergendavad ja raskendavad asjaolud 107

Järeldus trahvisumma kohta 108

Kohtukulud 108